Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 34

KALPASŪTRAS

Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA
1994

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 34

KALPASŪTRAS

Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA
1994

Descriptive Catalogue of Manuscripts

Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona 4 (India)

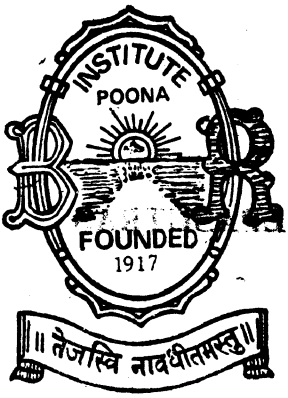

Printed at : The Bhandarkar Institute Press, Poona.
Published by : A. M. Ghatage, Honorary Secretary,
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 34

Volume IV, Part II

KALPASŪTRAS

B. Gṛhya and Other Works

Seen through the Press by

P. D. NAVATHE

Curator

Bhandarkar Oriental Research Institute

POONA

1994

The Bhandarkar Oriental Research Institute acknowledges with grateful thanks the generous grant made by the National Archives of India, Government of India, towards the publication of this volume of the *Descriptive Catalogue of Manuscripts.*

CONTENTS

KALPASŪTRAS

B. Gṛhya and Other Works

No.		Pages
459	Akṣayatṛtīyāvyākhyāna	1
460	Agnimukha or Ājyatantraprayoga	1–2
461	Atharvagṛhyapaddhati	2–3
462	Atharvavedasya Dvāsaptatipariśiṣṭāni	3–4
463	Atharvapariśiṣṭaparyāya	4–5
464	Atharvapariśiṣṭānukramaṇikā and Nakṣatrkalpa	5–6
465	Atharvavedopākarma	6–7
466–467	Adhyāyotsargopākarma	7–9
468	°pākarmaprayoga	9
469	Anuṣṭhānapaddhati (Kauśikokta)	10
470	Arcāśuddhipaddhati	10–11
471	Avasānanirṇaya	11–12
472	Aśvatthāmāvidhi	12–13
473	Aśvatthodyāpanavidhi	13–14
474	Ājyatantra	14
475	„ and Upanayanakarma	15
476	Ātharvaṇatarpaṇa	15–16
477	Ātharvaṇapramitākṣarā	16–17
478	Āpastambamantrapraśna	17–18
479–480	Āpastambagṛhyasūtra (Gṛhyapraśna)	18–20
481	„	20
482	°sūtravivaraṇa	21
483	°sūtravṛtti called Anākulā	22–23
484	Āpastambaśulbavivaraṇapradīpa	23–24
485	Āpastambāhnika	24–25
486	Āpastambīyotsarjanopākarmaprayoga	25–26
487	Ārṣādhyāya	26–27
488	Āśvalāyanagṛhyakārikā	27–28

No.		Pages
489	Āśvalāyanagṛhyakārikābhāṣya	28–29
490	°kārikāvivaraṇa	29–30
491	°kārikā with Vivaraṇa	30–31
492-493	Āśvalāyanagṛhyapariśiṣṭa	31–33
4 4–499	Āśvalāyanagṛhyasūtra	33–39
500–503	°gṛhyasūtravṛtti	39–44
504–505	gṛhyasūtraṭīkā called Vimalodayamālā	44 46
506	Āśvalāyanasthālīpākaprayoga	46–47
507	Āhnikaratna	47–48
508	Uttarapariśiṣṭa (Saṁdhyopāsanavidhi)	48–49
509	Utsargapariśiṣṭa	49–50
510	Utsarjanopākarmaprayoga	50
511	Udakaśānti	51
512	Udakaśāntiprayoga (Āpastambīya)	52
513	,,	52–53
514–515	Upanayanavidhi	53–55
516	Upalekha (pariśiṣṭa)	55–56
517	,, with Commentary	56–57
518	Upalekhāsūtravṛtti	57–58
519	Ṛgvedasaṁhitāhomavidhānaprayoga	58–59
520	Ṛjuprayoga and Siṁhasthasnānapaddhati	59–60
521	Ṛṣitarpaṇa	60
522	,, (Maitrāyaṇīyaśākhā)	61
523	Ekavastrasnānavidhi	61–62
524	Ekavāīkāṇḍa	62–63
525	Aurdhvadehikakriyāpaddhati	63–64
526-527	Karmapaddhati	64–66
528–529	Karmapradīpa	66–68
530	Karmāntavivaraṇa	68–69
531	Kalpasūtra	69–70
532	Kāṭhakagṛhyasūtra (sabhāṣya)	70–71
533	Kātyāyanapariśiṣṭabhāṣikasūtravyākhyā	71–72
534	°pariśiṣṭasūtrāṇi	72–73
535	Kātyāyanapratijñāsūtra	73–74
536–537	Kātyāyanaśulbapariśiṣṭa	74–75
538	°śulbabhāṣya	75–76
539	Kātyāyanīyaśulbasūtravivaraṇa	76–77

No.		Pages
540	Kātyāyanaśrāddhasūtra	77–78
541	„ Navakaṇḍikāsūtraśrāddhakalpa of Kātyāyana	78–79
542	*śrāddhasūtrabhāṣya	79–80
543	Kātyāyanasnānasūtra or trikaṇḍikāsūtra	80–81
544	*snānasūtra with Bhāṣya	81–82
545	„ with Vivaraṇa	82–83
546	„ with Vyākhyā	83–85
547	Kātyayanīyasnānasūtra with Bhāṣya	85–86
548	*snānasūtrabhāṣya	86–87
549	Kātyāyanīyamūlyādhyāya	87–88
550	*mūlādhyāyavivaraṇa	88–89
551	Kārtikapañcamīmāhātmya	89–90
552–553	Kuśakaṇḍikā	90–92
554	Kūrmalakṣaṇa	92–93
555–556	Kūṣmāṇḍahoma	93*94
557	*homaprayoga (according to Baudhāyana)	94–95
558	„ ×	95
559–561	Kauśikagṛhyasūtra	96–99
562–563	„ (from the Atharvaveda)	99–101
564	*gṛhyasūtraṭīkā called Kauśikapaddhati (Ṛgvidhāna)	101–102
565	Kauśikapaddhati	102–103
566	Kanśikīyakalpavyākhyā	103–104
567	Kriyāpaddhati	104–105
568	„ (Maitrāyaṇīya)	105–106
569	Khādiragṛhyasūtra (Śārdūlasāmagānām)	106–107
570	Gaṇapatyekākṣarapaddhati	107–108
571	Gaṇahoma	108
572	Gaṇahomaprayoga (According to Baudhāyana)	109
573	Gaṇeśapaddhati	110
574–575	Garbhādhānādividhi	110–112
576	Galitapradīpa	112–113
577	Gāyatrīpaddhati	113–114
578	„ (also called Gāyatrīpūjanavidhi)	114–115
579	Gṛhyakārikā (also called Saṁskāravidhi)	115–116
580	Gṛhyatātparyadarśana	117

No.		Pages
581	Gṛhyapaddhati	118
582–583	Gṛhyasaṁgrahapariśiṣṭa	119–120
584–585	Gopālapūjāpaddhati	121–122
586–588	Gobhilagṛhyasūtra	122–125
589–591	°sūtraṭīkā called Suboddhinī	125–128
592–594	°sūtrabhāṣya	128–131
595	Gobhilī	132
596	Gobhilīyaśrāddhakalpabhāṣya	132–133
597	Grahayajña (Vāsiṣṭha)	133–134
598	Grahasthāpanapaddhati	134–135
598A	Cāturguṇīyaśāntyudakavidhāna	135–136
598B	Cāturmāsakatrayīvyākhyāna	136–137
599–618	Caraṇavyūha	138–153
619–620	„ and Somotpatti	153–155
621	Caraṇavyūhabhāṣya	155–156
622	Cūḍākaraṇavidhi and Upanayanavidhi etc.	156–157
623	Caitanyapaddhati	157–158
624	Japahomapaddhati	158–159
625	Jyeṣṭhānakṣatraśānti	159–160
626	Taittirīyaśrāddhapaddhati	160–161
627	Daṇḍaka	161–162
628	Dattātreyapūjāpaddhati or Dattārcanakaumudī	162–163
629	Nakṣatraśānti	163–164
630	Navagrahayāga	164
631	Navagrahaśānti	165
632	Nāgadevāhnika	65–166
633	Nīlodvāhakarmapaddhati	167
644	Nīlodvahapaddhati (Atharvaveda)	67–168
635–636	Nyāsavidhi	68–170
637	Pañcakavidhāna (from Atharvaveda)	170
638–639	Pañcāṅgarudrāṇāṁ nyāsapūrvakaṁ japahomārcanavidhi	170–172
640–642	Pariśiṣṭāni	172–174
643	Pavamānadīpikā	174–175
644	Pavamānapadaprathamo'dhyāyaḥ	175–176
645	Pavamānapaddhati	176–177

No.		Pages
646–656	Pāraskaragṛhyasūtra	177–186
657	„ (Kṣepakakaṇḍikā)	187
658–664	„ ×	187–194
665	„ with Bhāṣya	194–195
666	„ „ (Prayogapaddhati	195–196
667	„ „ (called Sajjanavallabha)	196–198
668–672	„ with Vyākhyāna (Prayogapaddhati)	198–204
673	°gṛhyasūtraprayogapaddhati	204–205
674–678	°gṛhyasūtrabhāṣya	205–210
679	„ called Sajjanavallabha	211
680	°gṛhyasūtramantrabhāṣya	211–212
681	°gṛhyasūtravyākhyāna	213–213
682	Pitṛbhakti (Yajurvedīyaśrāddhavidhi)	214–215
683	Puṇyāhavācana	215
684	Puruṣabodhinī (Ātharvaṇa)	216
685	Pṛthivīpūjā	216–217
686	Prayoganirṇaya	217–218
687	Prayogapaddhati	218–220
688	Prāsādapratiṣṭhāpaddhati	220
689	Bahuṛcakārikā or Śākalakārikā	221–222
690	Baudhāyanadharmaśāstra (sūtra)	222–223
691	Baudhāyanavihārakārikā Śulbakalpa	223–224
692	Baudhāyanaśulbamīmāṁsā	224–225
693	Bodhāyanasūtra	225–226
694	Brahmakalpa	226–227
695	Brahmakūrcavidhi from Atharvaveda	227–228
696	„ or Pañcagavyahomavidhi	228–229
697	Bhāradvājasūtra	229–230
698	Bhāṣikavṛtti	230–231
699–700	Maṇḍalakārikā	231–233
701	Maṇḍalasādhanī	233–234
702	Mantrākṣatāprayoga	234
703	Mahārudrapaddhati	2 5
703A	„ also called Rudrapaddhati	235–236
704–707	„ ×	236–240
708	Mahāśānti	241–242
709	„ form Atharvaveda	242–243

No.		Pages
710	Mūlyādhyāyapariśiṣṭa	243-244
711-713	°dhyāyavivaraṇa	244-246
714	Merutrayodaśīvyākhyāna	246-247
715-718	Maitrāyaṇīyagṛhyasūtra	247-251
719	°gṛhyasūtrapaddhati	251-252
720-723	Rāmapaddhati	252-255
724	Rudrajapavidhāna	255-256
725	°japaviniyoga	256-257
726	Rudravidhāna (from Ṛgveda)	257-258
727-728	„ ×	258-260
729	„ (Brahmavedokta)	260
730-731	Rudrādhyāya (Maitrāyaṇīyaśākhā)	261-262
732	Rudrānuṣṭhānapaddhati	262-263
733	Lakṣahomapaddhati	263-264
734	„ (Vāsiṣṭha)	264-265
735-738	Laghukārikā	265-269
739	Laghurudranyāsa	269
740	Laghuśāntyudakaprayoga	270
741	Vasordhārā	270-271
742	Vāstupaddhati	271-272
743	Vāstupūjanapaddhati	272-273
744	Vāstuśānti	273-274
745	Vidyāviṣaye homavidhiḥ	274-275
746	Vivāhakarma	275-276
747	Vivāhapaddhati	276-277
748	„ etc.	277-278
749-750	Viśvāmitrakalpa	278-280
751	Vaiśvadeva	280
752	Śāṅkhāyanakagṛhyasaṁgraha	281
753-754	Śāṅkhāyanagṛhyasaṁgraha	281-283
755-761	Śāṅkhāyanagṛhyasūtra	284-290
762	Śāṅkhāyanagṛhyasūtrabhāṣya called Gṛhyapradīpaka	290-291
763	Śāṅkhāyanagṛhyasūtravyākhyā	291-292
764	Śāṅkhāyanagṛhysmṛtiśāstravivaraṇa	292-393
765	Śāṅkhāyanaṣoḍaśakarma	293-294
766	Śāntipāṭha	294-295
767	Śulbavivaraṇa	295-296

No.		Pages
768-772	Śulbsūtravṛtti	296-301
773	Śaunakoktavṛddhakārikā	301-302
774	Śravaṇīkarmavidhi	302-303
775	Śrāddhakalpapariśiṣṭa	303-304
776	Śrāddhapaddhati	304-305
777	Śrautapaddhati	305-306
778	Śrautasmārtakriyāpaddhatayaḥ	306-307
779	Saṁskārapaddhati	307-308
780	Saṁhitāvidhivivaraṇa (Kauśikagṛhyasūtraṭīkā)	308-309
781	Saṅkṣepadīkṣāprayoga	309-310
782-783	Saṁnyāsavidhi	310-312
784	Samānayaśrāddhavidhi	312-313
785	Samāvarttanakarma	313-314
786	Samāvartanaprayoga	314
787	Sarvasādhāraṇavidhi	314-315
788	Sāyaṁprātaragnihotrahoma	315-316
789	Sāyaṁprātarhoma	316-317
790	Snānadīpikā	317-318
791	Snānapaddhatiṭīkā	318-319
792	Snānavidhisūtra	319-320
793	Snānavidhisūtravyākhyāna	320-321
794	Smārtādhāna	321
795	Svādhyāya	322
796	Hiraṇyakeśigṛhyasūtra	322-323
797	Hiraṇyakeśidharmapraśnavyākhyā called Ujjvalā	323-324
798	Hiraṇyakeśidharmasūtrapraśna	325
799-801	Homapaddhati	325-329
802	Homavidhi	329-330

KALPASŪTRAS

Volume IV, Part II

B. Gṛhya and Other Works

अक्षयतृतीयाव्याख्यान — Akṣayatṛtīyāvyākhyāna

No. 459 — 70 (4) / 1899-1915

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent. — 29^b to 32^b leaves; 13 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting not quite legible; borders ruled in triple red lines and edges in single; red pigment used for marking; complete.

Age — Not very old

Author — Kṣamākalyāṇa

Begins — fol. 29^b

प्रणिपत्य प्रभुपार्श्वं श्रीचिंतामणिसंज्ञकं
अक्षयादितृतीयायां व्याख्यानं लेख्यते मया ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 32^b

अक्षयादितृतीयाया । व्याख्यानं वीक्ष्य प्राक्तनम् ।
अलेखि सुगमं कृत्वा । क्षमाकल्याणपाठके ॥ १ ॥
इत्यक्षय(तृ)तीया व्याख्यानम् ॥ श्री ॥ श्रीं ॥

अग्निमुख or आज्यतन्त्रप्रयोग — Agnimukha or Ājyatantraprayoga

No. 460 — 492 (1) / 1883-84

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 1^a to 34^b leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. contains another work viz. – शान्त्युदकप्रयोग.

Age — Modern (Śaka 1753)

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ऽ ॐ ॥

अथाज्यतंत्रप्रयोगः

आचम्य प्राणानायम्य शातये ब्रह्म जज्ञानं जपेत् ॥ देशकालौ संकीर्त्य ॥ अमुकहोमं कर्त्तुं वेद्यादि सर्वं कर्म करिष्ये । कर्मारंभणीयमंत्रं जपति । अव्यसश्च ब्रह्मा लिंगोक्तानुष्टुप् । कर्मारंभणीयमंत्रजपे विनियोगः ॥

ॐ अव्यसश्च व्यचसश्च विलंविष्यामि मायया ॥
ताभ्यामुद्धृत्य वेदमथ कर्माणि कृण्महे ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 34[a]

स्वस्ति श्रद्धां मेधां यशः प्रज्ञां विद्यां बुधिं श्रियं बलं ॥
आयुष्यं तेज आरो (ग्यं) देहि मे हव्यवाहन ॥ १ ॥

प्रमादात्कुर्वता कर्म० ॥ यस्य स्मृत्या० ॥ अनेनामुककर्मणा श्रीपरमेश्वरः प्रीयता न मम ॥

इति श्रीब्रह्मवेदे स्मार्त्तकर्मण्याज्यतंत्रप्रयोगः ॥
कर्मणां कौशिकानां च व्याख्यातं तंत्रमाज्यकं ॥
शुभं भवतु ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

अथर्वगृह्यपद्धति — Atharvagṛhyapaddhati

No. 461 — 1 / 1884–86

Size — 9¼ in. by 7½ in.

Extent — 54 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; edges

slightly worn out; right-hand edges of fol. 41 onwards extremely moth-eaten; foll. 1, 24, 26, 38 39 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1595

Author — Dīkṣhita Vāsudeva

Subject — A treatise on domestic rites according to the Atharva school.

Begins abruptly — fol. 2[a]

...ण । निधानं । आज्यनिर्वापः । चरुपात्रे प्रणीतोदकमासिच्य तंडुलप्रक्षेपः आज्याधिश्रयणं । उदकोपस्पर्शनं । चरोरधिश्रयणमाज्यस्योत्तरतः । पर्यग्निकरणमुभयोः । etc.

fol 23 [b] इति दीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ प्रथमं कांडं समाप्तं ॥

fol 44[b] इति दीक्षितवासुदेवविरचितायां...द्वितीयं कांडं समाप्तं ॥ श्री ॥

Ends — fol. 59[b]

इदं रात्रीभ्यः ऋतस्य गर्भप्रथमाव्फषस्य पामेकमहिमानं वि... स्येकाचरति नि । कृतिषु धर्म्मस्यैका सवितैकां नियच्छतु स्वाहा इदं रात्र्यै या प्रथमा व्यैच्छ ... घामसानः पयस्वबीधुक्षोत्तरामुत्तरा ॥ १ ॥

संपत १५९५ भाद्रपदमासे...समा" स्वाहा । इदं रात्र्यै । शुक्र ऋषभानभसा ज्योतिषाद्विश्वरूपा शबलैर ... नमर्थं " स्वपश्यमाना बिभ्राति जरामजर उष आगात्स्वाहा । इदं रात्र्यै । ... थमेयमागादहनाक्षेत्री जनित्री प्रजानां । एका सती बहुधोषो व्यौ...जरयसि सर्वमन्यत्स्वाहा । इदं पत्न्यै । अथ स्थालीपाकेन चतस्र आहु ..... पृथिवीत्यादिभिर्मंत्रैः । शांता पृथिवी शिवमंतरिक्ष" शन्नो द्यौरभयं कृ...

On the top of the folio we have अथर्वगृह्यपद्धतिः वासुदेवकृता ।

अथर्ववेदस्य द्वासप्ततिपरिशिष्टानि

Atharvavedasya Dvāsaptatiparisiṣṭāni

No. 462

44
1884-87

Size — $8\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent — 254 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī charcters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red

pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; white chlck used occasionally for corrections; complete.

Age — Saṁvat 1844

Author — Not mentioned

Subject — Seventy-two pariśiṣṭas of the Atharvaveda

Begins fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो ब्रह्मवेदाय ॥

अथर्ववेदस्य द्वासप्ततिः परिशिष्टानि भवंति ॥ कौशिकोक्तानि । कृत्तिका रोहिणी ।१ प्रथम ॐ अथातः परिशिष्टस्यानुक्रमणिका व्याख्यास्यामः प्रथमं नक्षत्रकल्पाभिधानं etc.

fol. 112[b] इति परिशिष्टानां पूर्वार्द्धं समाप्तमिति ।

Ends — fol. 254[a]

अधरादीन्न चक्षुर्वा जायते चेद्विदूलकं ।
एतदत्यद्भुतं नाम राष्ट्रे राज्यक्षयंकरं ।

तमद्भिः स्नातं सुरभि सुगंधि गतासुमग्नौ जुहुया...तात्कं । गणेन रौद्रेण घृतं च हुत्वा तथा महात्मा शिवमस्य कुर्यात्तथा महात्मा शिवमस्य कुर्यादिति ॥ छ ॥ श्रीः ॥ इति महाद्भुतानि समाप्तानि ॥ छ ॥ ७२ द्वासप्ततिष्परिशिष्टानां पर्याप्ता ॥ श्रीस्वस्ति संवत् १८४४ वर्षे आश्विन शुदि १३ गुरौ ॥

References — Mss. — A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 7[a]; ii, 2[a] (the present Ms.); 186[a]

B – Descriptive Catalogues:– Weber's Catalogue of Berlin Mss. No. 1497; Ulwar Mss. Cat, No. 300, extract 99.

अथर्वपरिशिष्टपर्याय Atharvapariśiṣṭaparyāya

No. 463 151 / 1879–80

Size— $8\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 182 leaves: 8–10 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 74, 78–82, 95, 120, 174–181, 183–182, 200, 201 missing; incomplete.

The Ms. contains a number of Pariśiṣṭas from the Atharvaveda.

Age — Śaka 1751

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीकृष्णवेणीभ्यां नमः ॥
श्रीब्रह्मवेदाय नमः ॥ हरिःऽ ओं ॥

अथातः परिशिष्टस्यानुक्रमणिका व्याख्यामः ॥
प्रथमं नक्षत्रकल्पाभिधानं । १ । ततो राष्ट्रसंर्व्याः २ ॥

राजप्रथमाभिषेकः ॥ ३ ॥ पुरोहितकर्माणि ॥ ४ ॥ पुष्पाभिषेकः ॥ ५ ॥ etc.

fol. 25*b* इति ब्रह्मवेदे नक्षत्रकल्पाभिधानं प्रथमं परिशिष्टं समाप्तं ॥

Ends — fol. 20*b*

तमद्भिस्नानं सुरभिः सुगंधि गतासमग्राग्नौ घृतै जुहुयात् घृताक्तं ॥ गणेन रौद्रेण घृतं च हुत्वा तथा महात्मान शिवमस्य कुर्यात्तथा महात्मा शिवमस्य कुर्यादिति ॥ इत्यथर्ववेदे महाद्भुतानि समाप्तानि शुभं भवतु ॥ ७२ श्रीकृष्णवेणी प्रसन्न श्रीशके १७५१ विरोधि नाम संवत्सवत्सरे श्रावणशुद्ध ५ भौमे प्रातः समाप्तं कृतं ॥ इदं हस्ताक्षरं पुस्तकं च श्रीमत्कृष्णावेणीसंगम-दक्षिणप्रयागपश्चिमतटाकस्य ज्योतिषी-कुलकर्णिकस्य त्र्यंबकसूनोः वापूदैवज्ञाथ-र्वणाग्निहोत्रिण इदं पुस्तकं ॥

Reference — See No. 44/1884–87.

अथर्वपरिशिष्टानुक्रमणिका and नक्षत्रकल्प

Atharvapariśiṣṭānukramaṇikā and Nakṣatrakalpa

No. 464

27
1892-95

Size — 10 in. by 4½ in.

Extent — 10 leaves; 8 lines to a page; 32-34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion: folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ नमो अथर्ववेदाय ॥

अथर्ववेदस्य द्वासप्ततिः परिशिष्टानि भवंति ॥

कौशिकोक्तानि ॥ नक्षत्रकल्पः कृत्तिका रोहिणी प्रथमं ॥

राष्ट्रसंवर्गः ॥ राजप्रथमाभिषेकः ॥ पुरोहितकर्माणि ॥ etc.

fol. 2[a] इति परिशिष्टानुक्रमणीका समाप्ताः ॥

Ends abruptly — fol. 10[b]

वि षासहिं सहमानं स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा रसेषु संपातानानीय संस्थाप्य होमांस्ततर एनं प्राशयति रसानेव चेदस्मै करोत्यस्य पुण्याकीर्तिर्गच्छत्युपैनं पुण्याकीर्त्तिस्तिष्ठति नास्मात्पुण्याकीर्तिरपक्रामति कीर्त्तिमान्प्रजया पशुभिः श्रिया गृहै

Reference — See No. 44 / 1884-87.

अथर्ववेदोपाकर्म — Atharvavedopākarma

No. 465 — 40 / 1884-87

Size — $7\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent — 29 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; slightly brittle leaves; edges of the last few folios worn out; incomplete.

The Ms. contains पक्षादिकर्म, अष्टकाकर्म, चैत्रीकर्म etc.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ प्रयच्छ पर्शुमिति सार्द्धपादेन पात्रं गृण्हाति। ऋचशेषेण बर्हिर्लुनाति ममाग्ने वर्च इति सूक्तेन एकादश समिधो जुहोति ॥ व्रतेन त्वां व्रतपत इति ऋचा पुनः एकां समिद्धं जुहोति ॥ इति पौर्णमासीकर्म ॥ etc

fol. 10*a* इति दर्शपौर्णमासाभ्यां पावकयज्ञाः ॥ पक्षादिकर्म समाप्तः ॥ श्री ॥ श्रीः ॥

fol. 18*b* अष्टकाकर्म समाप्तः।

fol. 19*a* इति चैत्रीकर्म समाप्तं ॥ छ ॥

Ends — abruptly fol. 29*b*

इति द्वासप्ततिः परिशिष्टानि इति सर्वे ग्रंथानुवाचनं करोति वा। यथा सावकाशाः ॥ मंत्रब्राह्मणयोः पंचदशमुपनिषदं प्रशस्तं। तत्रापि वेदागानि ग्रंथियाव्याकरणनैरुक्तः आचार्यः पंचसप्तशिष्याणि वेदवेदांगपाठकाः स्तत्र सर्वे ग्रंथानुवाचनं कर्तव्यः। कोपि किंचित्पठनी किंचित् अपठनीयं स्तुवानमग्ने यावत्पठनीयं ॥ तत्र मंत्रेण संपूर्णः शषंमनुवाकस्य

अध्यायोत्सर्गोपाकर्म — Adhyāyotsargopākarma

No. 466 — 494 / 1883-84

Size — 7½ in. by 3¾ in.

Extent — 27 leaves; 8-10 lines to a page; 22-25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; edges of some folios worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1748

Author — Not mentioned

Begins fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाध्यायोत्सर्गोपाकर्म ॥ तत्र कृतनित्यक्रियः । यवतिलदर्भदूर्वापामार्ग-गोमयमृत्तिका ऋष्यर्थं गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्याच्छादनसूत्रयज्ञोपवीतांबूलानि गृहीत्वा ग्रामादुदकशिष्यैरन्यैर्ब्राह्मणैरंभ्यजलाशयं गत्वा तीरं प्रक्षाल्य तत्र मृतिकं विन्यस्य यथोक्तं शौचं कुर्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 27a

ततो द्वीराचमनं ॥ अस्मिन्कृताध्यायोत्सर्गोपाकर्ममध्ये यन्यूनातिरिक्तं तत्सर्वं गणपतिप्रसादात्परिपूर्णमस्तु ॐ तत्सत्ब्रह्मार्पणमस्तु ततो ब्राह्मणभोजन-संकल्पः ॥ छ शके १७४८ व्ययनामसंवत्सरे आषाढ शुद्ध १० भृगुवारे समाप्तं

तिस्रः कोटयोर्धकोटी च ॥ तीर्थानां भुवनत्रये ॥
आयाति कृष्णवेण्यायां कन्यास्थे च बृहस्पतौ ॥
अश्वमेधफलं चैव लक्षगोदानजं फलं ॥
प्राप्नोति स्नानमात्रेण कृष्णायां कन्यगे गुरौ ॥

अध्यायोत्सर्गोपाकर्म — Adhyāyotsargopākarma

No. 467 — 496 / 1883-84

Size — $12\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 2 leaves; 17 lines to a page; 64 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोत्सर्जनमुपाकर्मदिने प्रातः शुचौ देशे सुस्नातः स्थासीन...वस्य प्राणाना-यम्य देशकालौ स्मृत्वा मम अध्याप्याना चाधीतानां छंदादीनां यातयामतानिरा-सेनाप्यायनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं एभिर्ब्राह्मणैः सहोत्सर्जनाख्यं कर्म करिष्य इति संकल्प्य तत्र होमं कर्तुं स्थंडिलोल्लेखनाद्यग्निप्रतिष्ठापनांतं कर्म करिष्ये ॥ etc.

Ends–fol 2b

मामेक्षेष्टाः प्राच्यां दिशि देवो ऋत्विजो मार्जयंतां दक्षिणस्यां दिशि मासाः पितरो मा० प्रतीच्यां दि० गृहाः पशवो मा उदिच्यांश्याप ओषधयो मार्ज उर्ध्वायां दिशि यज्ञसंवत्सरः प्रजापतिमार्ज इति दिक्षु प्रोक्षयेत् कुशाग्रैः स्वशिरसि मार्जयेत् ॥ तत्र मंत्रः आपो अस्मान्देवःश्रव आपस्त्रिष्टुप् मार्जने वि०

अध्यायोत्सर्गोपाकर्म-प्रयोग

Adhyāyotsargopākarma-prayoga

No. 468

495
1883–84

Size — 8⅝ in. by 5¼ in.

Extent — 10 leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्या नमः ॥

तारकाख्यमहं ब्रह्म तन्नमामि परात्परं ॥
यत्कृपालेशतो मूका वाचस्पत्यं प्रयांति हि ॥ १ ॥

उत्सर्गोपाकर्मभ्यां विना वेदजपफलाभावात्उत्सर्जनोपाकर्मणी व्याख्यायेते ॥

तदुक्तं प्रयोगपारिजाते

उत्सर्जनं च वेदानांमुपाकर्म तथैव च ॥
अकृत्वा वेदजाप्येन फलं नाप्नोति मानवः ॥ etc.

Ends — fol. 10b

अतः होमपूर्वकमुपाकर्म नियमेन कार्यं ॥

एतद्व्यतिरिक्तानां सर्वेषांमुत्सर्गकर्मकारिणां उत्सर्गविधिसूत्रेण उत्सर्गं कृत्वा समाप्तिं कृत्वा ततः ऋषिसमीपे एव पूर्ववत् अध्यायादीनां पठनं ॥ पठनेनैव स्वीकणसिद्धिः इति पूर्वग्रंथेनैव निश्चितोर्थः कृतः छ ततः

...2

अनुष्ठानपद्धति
(कौशिकोक्त)

Anuṣṭhānapaddhati
(Kauśikokta)

No. 469

155
1880–81

Size — 7 in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 1 leaf; 11 lines to a page: 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; some portion of the right-hand border has been cut off; the left-hand border ruled in double black lines: left slightly brittle; complete.

Age — Appears to be old

Begins — fol. 1*a*

ॐ । तथा तृतीयेध्याये प्रवज्याधिकर्णे चतुष्वपि वेदेषु । न प्रथमयज्ञे नमयज्ञोस्ति ॥ चतुर्वेदे गृहणं कृतं । चतुर्णां वेदानां यज्ञार्थमुक्तं ॥ ...भाशकारेण अथर्ववेदादि चत्वारि श्रृंगेति चत्वारो होत्रकाप्रतिवे...मिति व्याख्याताः ॥ etc.

Ends — fol. 1*b*

अत उत्तरे ब्रह्मलोका महांतोथर्वणामंगिरसां च सा गतिरथर्वणामंगिरसां च सा गतिरिति ब्राह्मणं ॥ २ ॥ इति कौशिकोक्तानां कर्मणां विदुषां हितार्थाय अनुष्ठानपद्धति समाप्ताः ॥

अर्चाशुद्धिपद्धति

Arcāśuddhipaddhati

No. 470

172
Viśrāma (1)

Size — $8\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 20 leaves; 7–8 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders of the first few folios ruled in double red lines and of the rest ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Samvat 1659

Author — Not mentioned

Begins–fol 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथार्चाशुद्धिप्रयोगः ॥ अथ पिंडिकास्थितानां देवतानां शुद्धिमधिकृत्य प्रयोगं वक्ष्यामः ॥ तत्र महोपघाताः श्वचांडालपतितरजस्वलामेध्यसुरासवसंसर्गप्रासादकरणव्यापारकर्तृत्वेन म्लेच्छाद्यंत्यजातयोवस्थितप्रेतदेवप्रतिमादयः ॥ मृत्यमादिषु निमित्तेषु महार्चां शुद्धिं कुर्यात्। etc.

Ends — fol. 19[b]

एवं कृतेह जन्मनि जन्मांतरे च सार्वकालं निरंतरं कल्याणोपभोगाद्यभिर्महास्वस्त्ययनमाचक्षत बौधायनेनोक्तत्वादिति ॥

इति महार्चाशुद्धिपद्धतिः समाप्ता ॥ संवत् १६५९ पिंगलाब्दे पौषकृष्णपंचम्यां लिखितं ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

then follows on fol. 20 The अर्चाशुद्धिसामग्री

अवसाननिर्णय

Avasānanirṇaya

No. 471

58
A/1881-82

Size — 8¼ in. by 3$\frac{15}{16}$ in.

Extent — 2 leaves; 13 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः

नमस्कृत्य च तं देवं शंकरस्य सुतं प्रभुं
यस्य प्रसादाद्देवेश बुद्धिभेदो ह्यभून्मम
अवसानास्तु वक्ष्यामि यथा दृष्टा यथा श्रुताः
मतेनैवे च सर्वेषां यथावदनुपूर्वशः etc.

Ends fol. — 2*b*

अथ मर्यादा शतं चतुर्दशनवतिच्छ्वसानानि भवंति शतचत्वारि येकाशीत्यंत्यावसानभ्यवसान-चतुरवसान-मध्यावसान-पंचावसान-षडवसान -न-...वसानानि इति अवसाननिर्णयः समाप्तः

श्री दक्षिणामूर्ति वा० छ छ छ

अश्वत्थामाविधि — Aśvatthāmāvidhi

No. 472 — 4 / 1895–98

Size — 8⅝ in. by 4⅛ in.

Extent — 44 leaves; 8–10 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1745

Author — Not mentioned

Subject — A manual of some rites

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ होमद्रव्याणां मानं ॥ सारदतिलके ॥

होमद्रव्यस्य यन्मानं यस्य या ववयोच्यते ॥
कर्षमात्रं घृतं हामे सुक्तिमात्रं पयस्मृतं ॥ १ ॥

उक्तानि पंचगव्यानी साधुभिः परिकीर्तितम् ॥
तत्समं मधुदुग्धान्नं अक्षमात्रंमुदाहृतं ॥ २ ॥

दधीप्रसृतिमात्रं स्याल्लाजास्युर्मुष्टिसम्मितां ॥
पृथुगास्तत्प्रमाणास्युसक्तुयोपि तथोदितः ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 44*b*

पितृभ्यस्थानमासितिनुब्जपात्रं न कुर्वते ॥
प्रथमे पितृपात्रे तु किं घेनुश्च दश्चदक्षिणे ॥ ५७ ॥

मंडपोच्छ्रयणे केचित् कुलदेशादिधर्मतः
अश्वत्थस्मा विप्रोक्तो ज्ञेयो निश्चं सदा बुधैः ॥ ५८ ॥

इति अश्वत्थामाविधिसमाप्तः ॥ शके १७४५ श्रीमुखनाम संवच्छरे माहे कार्तीक शुद्ध ७ सप्तमि सोमे तद्दिने समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥

अश्वत्थोद्यापनविधि — Aśvatthodyāpanavidhi

No. 473 — 38 / 1895–1902

Size — 11⅞ in by 5⅝ in.

Extent — 20 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermorks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1690

Author — Not mentioned

Subject — The ceremony of raising a bank of earth round an Aśvattha.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ अश्वत्थनारायणाय नमः ॥
अथाश्वत्थोद्यापनं लिख्यते ॥ तत्र कालमाह शौनकः ॥
स्थापनादष्टमे वर्षे द्वादशैकादशेपि वा ॥
ततः कालत्रये शस्ते कुर्यात्तस्योपनायनं ॥ ॥
तथाच ॥ अथात्तरायणे श्रेष्टे गुरुशुक्रप्रकाशिते ॥
माघफाल्गुनवैशाखचैत्रे मासि प्रशस्यते ॥
न कुर्याच्छेदिते वृक्षे विद्युदावाग्निनाहते ॥
उद्यापनं प्रकुर्वीत शुभे पत्रांकुरान्विते ॥
शुक्लपक्षे शुभर्क्षे च सुवारतिथिलग्नके ॥
चंद्रानुकूल्ये कर्त्तुश्च दिवा कुर्याच्च यत्नतः ॥ etc.

Ends — fol. 20b

पुत्रैर्विना न सुगतिश्च भवेन्नराणां
दुःपुत्रकैरपिरथोभयलोकनाशः ॥
एतद्विचार्य सुधिया तरवः पृथिव्यां
पुत्राः पुराणविधिना परिकल्पनीयाः ॥

इति अश्वत्थोद्यापनविधिः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

॥ शके १६९० सर्वधारीनाम संवत्सरे मार्गशीषवदि चतुर्थी भौमवासरे तद्दिनी बोधं भट्टात्मजगोविंदभट्टकोनकरोपनामकस्य इदं पुस्तकं लिखितं ॥

आत्मार्थं ॥ परोपकारार्थं च ॥ ॥ अथ प्रतिकुळविधानं ॥ हे पुस्तक मोरेश्वर सदाशिवभटपाठक यांसि मी स्वतां धर्मार्थं दिले सत्य सत्य शके १७३७ श्रावण शुद्ध ७

आज्यतन्त्र

Ājyatantra

No. 474

114
1880-81

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear; legible and uniform; edges extremely worn out and torn; red pigment used for marking the verse numbers; white chalk used for corrections; folios numbered in right hand margins; foll. 5, 6, 7, missing incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथाज्यतंत्रमारभ्यते ।

आचमन प्राणायामः ॥ अद्य श्रीब्रह्मणोइत्यादिमासे पक्षे तिथौ अमुककर्मप्रारंभनिमित्तं अग्निस्थापनमहं करिष्ये ॥ त्यमूषु वाजिनं देव... जूतं सहोवानं तरुतारं रथानां ॥ अरिष्टनेमिं पृतनाजिमाशूं स्वस्तये तार्क्ष्यमिहा हुवेम ॥ १ ॥ etc.

fol. 9*b* इत्याज्यतंत्रं ग्रहगणं ॥

Ends fol. 11*a*

मृत्युः प्रजानामधिपतिः समावतु ॥ अस्मिन् ... यमः पितृणामधिपतिः समावतु ॥ अस्मिन् ॥ १४ ॥ पितरः परे ते माव ... अस्मिन् ॥ १५ ॥ तता अवरे ते मावंतु ॥ अस्मिन् ॥ १६ ॥ ततस्ततामहारु ... मावंतु ॥ अस्मिन्ब्रह्मण्यस्मिन्कर्मण्यस्यां पुरोधायामस्यां वित्यामस्यामाकूत्यामस्यामाशिष्यस्यां देवहूत्यां स्वाहा ॥ १७ ॥ इत्याज्यभागौ पूर्वतंत्रं ॥

आज्यतन्त्र and उपनयनकर्म

Ājyatantra and Upanayanakarma

No. 4/5

115
1880–81

Size — $10\frac{1}{16}$ in. by $5\frac{3}{8}$ in.

Extent — 34 + 1 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform: folios numbered in right-hand margins; yellow pigment used for corrections; edges of some folio slightly worn out; leaves brittle; fol. 1 repeated; the Ms. contains two works: – आज्यतन्त्र and उपनयनकर्म; the second work is incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ॐ नमः अथर्ववेदाय ॥ आज्य । तंत्र लिखिते ॥

आचमनं प्राणायामं ॥ अद्यत्यादि प्रयोगः मम य नमः मस्य गृहे गर्भाधानं पुंसवनं सिमंतोनयन एकतंत्रेण कर्मतृकर्मं प्रारभति मित्रं अग्निस्थापनकर्माहं करिष्ये ॥ etc.

fol. 7[b] अथ उपनयनकम लिख्यते ॥

Ends — fol. 33[b]

पृथिवीतिरतरिक्षं शांतिर्द्यौः शांतिरापः शांतिरोषधयः शांतिर्वनस्पतयः शांतिर्विश्वे मे देवाः शांतिः सर्वे मे देवाः शांतिः शांतिः शांतीभिः साभिः शांतिभिः सर्वं सा तिभि समयामेहं यदिहच्च घोरं यदिह घोरं यदिह क्रूरं यदिह पापं तच्छांतं तच्छिवं सर्वमेव शमस्तु नः १४ इति शांतिगणं...भक्ष...

आथर्वणतर्पण

Ātharvaṇatarpaṇa

No. 476

116
1880–81

Size — $7\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1794

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथर्वणतर्पणविधि लिख्यते ॥

ॐ स्नातोपस्पर्शनकाले अवगाद्यं देवतास्तर्पयति ॥ वसूनं मम ॥ वैश्रवणाय नमः। धर्माय नमः। कामाय नम। लोकाय नमः। देवाय नमः। वेदाय नमः। ऋषिभ्यो नमः। अंगिरेभ्यो नमः। आंगिरेभ्यो नमः। etc.

Ends — fol. 5*b*

आधामासि पुनयरायाथनो गृहीन् हविरभुसुप्रजसः सुवीराः। क्षमध्वं। स्वर्गं गच्छः। इति अथर्वणतर्पण समाप्तः। सं. १७९४ वर्षे पौषशुदि १३ भृगुवासरे। लि. दवेजीवणरामः।

आथर्वणप्रमिताक्षरा — Ātharvaṇapramitākṣarā

No. 477 — 117 / 1880–81

Size — 10¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 19 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters: old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking certain portions of the text and the colophons; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Vāsudeva, son of Śrīpati

Subject — Explanation of some Mantras

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सुविनयकामृततरंगचयां ग्रहसंग्रहामृततरंगचयां ॥
अधिदेवतादिसकलामृतगांनयनामृतिथीकृतवशीरथवा कृतगां ॥ १ ॥
शिखिना जयंतमुखवास्तुगणां दशदिक्पतिप्रमुखदेवगणा
नतदेववासुमुखदेवबुधः प्रमिताक्षरामिह नदामि बुधः ॥ २ ॥ etc.

fol. 6*a* इति द्विवेदश्रीश्रीपतिकनिष्टननवासुदेवविरचितायां चतुःशाखीय-प्रमिताक्षरातोविन्हतायामथर्वणप्रमिताक्षराया विनायकमंत्रव्याख्या समाप्त ॥

Ends — fol. 19*b*

अथाश्विनोः ॥ अस्याथर्वा ऋषिः । प्रजापतिस्त्रिष्टुप् छंदः ॥ अश्विनो देवता ॥ पूजा० गः मंत्र ॥ सं चेन्नयाथो अश्विना कामिना सं च वक्षथः ॥ सं वां भगासो अग्मत सं चित्तानि योगः ॥ इति ॥ ५ ॥

इति श्रीद्विवेदश्रीश्रीपतिकनिषुतनयवासुदेवविरचितायामाथर्वणप्रमिताक्षरायां गणपत्यादिपंचकमंत्रव्याख्या समाप्त ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

आपस्तम्बमन्त्रप्रश्न — Āpastambamantrapraśna

No. 478 — 17 / 1870–71

Size — 7⅝ in. by 5 in.

Extent — 33 leaves; 11 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for colophons; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1826

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ

प्रसुग्मंताधियसानस्य सक्षणिवरेभिर्वराः अभि षु प्रसीदतः ॥ अस्माकमिंद्र उभयं जुजोषति यत्सौम्यस्यांधसोवबोधति ॥ अन्यक्षरा ऋजवः संतु पंथा येभिः

सखायो यंति नो वरेयं ॥ समर्यमा सं भगो नो निनीयात्सं जास्पत्य" सुममस्तु देवाः ॥

fol. 3ᵇ सोमः प्रथम षोडऽश ॥ ३ ॥

fol. 15ᵇ इति प्रथमपाठा समाप्तः ॥

Ends — fol. 33ᵇ

परि त्वाग्ने परिमृजामि ॥ १७ ॥ सुश्रवः सुश्रवसं मा कुरु ॥ १८ ॥ योगे योगे-तवत्सरं ॥ १९ ॥ आगंत्रासमगन्महि ॥ २० ॥ आयुर्दादेवजरसंवृणानः ॥ २१ ॥ उष्णेन वाय उदकेनेहि ॥ २२ ॥ उष्णेन धाता ददातु उक ... श्च द्वाविंशतिः ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥

इदं पुस्तकं आपस्तंबीयमंत्रपाठानाम्नोः लिखितं ॥ संवत् १८२६ विरोधी संवत्सरे मार्गशिर्ष वद्य ६ सोमवारे लिखितं ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥ छ ॥ छ ॥

पुस्तकमिदं गौरिधर-दशपुत्रोपनामकस्य ॥ छ ॥

आपस्तम्बगृह्यसूत्र
(गृह्यप्रश्न)

Āpastambagṛhyasūtra
(Gṛhyapraśna)

No. 479

10
1871-72

Size — 8⅞ in. by 3⅞ in.

Extent — 18 leaves; 8-10 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; folios being torn pasted with paper-slips; the Ms. contains the Gṛhyapraśna only.

Age — Appears to be old

Author — Āpastamba

Begins — fol. 1ᵇ

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥

अथ कर्माण्याचाराद्यानि etc. as in No. 11 / 1871-72

Ends — fol. 18b

उपनयनं व्याख्यामः etc. up to गृह्यप्रश्नः समाप्तः ॥ as in No. 11 / 1871-72 followed by श्रीरस्तु ॥

Reference — See No. 11 / 1871-72

आपस्तम्बगृह्यसूत्र
(गृह्यप्रश्न)

Āpastambagṛhyasūtra
(Gṛhyapraśna)

No. 480

11
1871-72

Size — 8¼ in. by 3⅜ in.

Extent — 19 leaves; 6 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains Gṛhyapraśna only. The Ms. is copied by one Śivarāma Yājñika, son of Nīlakaṇṭha.

Age — Saṁvat 1813; Śaka 1679

Author — Āpastamba

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यंतउप्टायनपूर्वपक्षाऽहः पुण्याहेषु कायाणि यज्ञोपवीतिनाप्रदक्षिणं पुरस्तादुदग्वोपक्रमस्तथाऽपवर्गाऽपरपक्षे पित्र्याणि प्राचीनावीतिना प्रसव्यं दक्षिणोतोऽपवर्गो निमित्तावेक्षाणि नैमित्तिकान्यग्निमिध्वा प्रागग्रैर्द्रभैरग्निं परिस्तीर्य प्रागुदगग्रैर्वा दक्षिणाग्रैः पित्र्येषु दक्षिणाप्रागग्रैर्वोत्तरेणाग्निं दर्भान्स्तृस्तीर्य द्वंद्वं न्यंचि पात्राणि प्रयुनक्ति etc.

Ends — fol. 18b

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यंते ॥ ११ ॥ अथ कर्माणि सुहृदोथैनां वेद मधीत्य सीमंतोन्नयनदक्षिणप्रत्यक्प्रवणं मासि श्राद्धस्याष्टौ ॥ इत्यापस्तंबसूत्रे गृह्यप्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ संवत् १८१३ व. श. १६७९ प्र. चैत्र शुक्ल १० बुधे अद्येहमिहिरपुरवास्तव्य कंडूलज्ञातीय याज्ञिकब्रह्मीभूतः भ श्री ५ नीलकंठात्मजेन याज्ञिकशिवरामेण लिखितमापस्तंबगृह्यसूत्रे गृह्यप्रश्नः ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥ छ ॥ छ सुरतपुरवासिना सूर्यापराह्वयविख्यातमहाराष्ट्रज्ञातीयेन नगनेत्रनिध्यंके संवत्यलेखि

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 50[a]; ii, 10[a]; iii, 11[b].

B – Descriptive Catalogues :– Bikaner Mss. Cat. 284–5.

(2) Printed Editions :– Trans. S. B. E. Series Vol. 30.

आपस्तम्बगृह्यसूत्र — Āpastambagṛhyasūtra

No. 481 — 34 / 1886–92

Size — 8⅞ in. by 4⅛ in.

Extent — 11 leaves; 11–12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Thin country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Āpastamba

Subject — Gṛhya ritual

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीहयग्रीवाय नमः । अथ आपस्तंबसूत्र गृह्यप्रश्नप्रारंभः ।

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यत उदगयनपूर्वक्षाहःपुण्याहेषु कार्याणि यज्ञोपवीतिना प्रदक्षिणं पुरस्तादुदग्वोपक्रमस्तेथापवर्गोपरक्षेपि ...। याणि प्राचीनावीतिना प्रसव्यं दक्षिणतोपवर्गो निमित्तावेक्षाणि नैमित्तान्यग्निध्वा प्रागग्रैर्दर्भैरग्निं परिस्तृणाति etc.

fol. 2[b] इति प्रथमः पटलः ।

Ends — fol. 11[a]

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यते । अथ कर्माणि सुहृदोथैनामुपनयनं वेदमधीत्य सीमंतोनयनं दक्षिणाप्रत्यक्प्रवणं मासि श्राद्धस्याष्टौ ॥ इत्यापस्तंबसूत्र-गृह्यप्रश्नः ॥ श्रीविकानेरमध्ये ॥ लिखितम् ॥ १० ॥

References — see No. 11 / 1871–72

आपस्तम्बगृह्यसूत्र-विवरण

Āpastambagṛhyasūtra-vivaraṇa

No. 482

44
1879–80

Size — 7¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 46 leaves; 13 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; slightly moth-eaten also; complete.

A commentary on the Gṛhyasutras of Āpastamba.

Age — Saṁvat 1560

Author — Karkopādhyāya. Earlier than 1100 A. D. (History of Dharmaśāstra by P. V. Kane, p. 684).

Begins — fol. 1b

ॐ ॥ नमो गणेशाय ।

॥ श्रौतान्याधानादीन्युक्तानि कर्माणि । तदनंतरं स्मार्त्तान्यनुविधीयंते । तत्रैतदादिसूत्रं ॥ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म व्याख्यास्यत इति शेषः । तत्रामथशब्द आनंतर्येदृष्टव्यः । श्रौतानं विधानसमनंतरं स्मार्त्तान्यनुविधीयंत इति । etc.

fol. 18b इति श्रीउपाध्यायकर्क्ककृतौ गृह्यभाष्ये प्रथमकांडं परिसमाप्तमिति ॥ छ ॥ शुभमस्तु ॥

Endes — fol. 46b

अथासिंचंतु मरुतः समिंद्रः स बृंहस्पतिः । समायमग्निः सिंचंतु प्रजया च धनेन चेत्यनेन मंत्रेण ॥ अथातः सभाप्रवेशनादि वाचा त्वा परिदधामीत्येवमंतं निगदव्याख्यातमिति ॥ छ ॥

कर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यविवरणं समाप्तमिति ॥ सं. १५६० वर्षे वैशाषशुदि २ भौमे पुस्तकं लिखापितं ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 50a.
For a described Ms. see R. Mitra, Notices No. 1679.

———

आपस्तम्बगृह्यसूत्रवृत्ति called अनाकुला

Āpastambagṛhyasūtravṛtti called Anākulā

No. 483

2
1866-68

Size — 13 in. by 7⅞ in

Extent — 45 leaves; 15 lines to a page: 45 letters to a line.

Description — Modern paper: Devanāgarī Characters; blue in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking: folios numbered in both margins; fol. 1 blank: slightly moth-eaten in the margins; the Ms. contains commentary on the Āpastambagṛhyasūtra Paṭalas 1-8.

The Ms. is a bound copy and bears the embossed stamp of the Elphinstone College Bombay.

Age — Śaka 1789

Author — Haradattamiśra

Begins — fol. 2*b*

श्रीगणपतये नमः

नमो रुद्राय यद्गृह्यमापस्तंबेन निर्मितं
क्रियते हरदत्तेन तस्य वृत्तिरनाकुला

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यंते द्विप्रकाराणि कर्माणि श्रुतिलक्षणानि आचारलक्षणानि च। तत्र श्रुतिलक्षणानि व्याख्यातानि। अथेदानीं यानि कर्माणि विवाहप्रभृतीनि आचारात्प्रयोगाद् गृह्यंते ज्ञायंते न प्रत्यक्षश्रुतेः। तानि व्याख्यास्यामः। etc.

fol. 9*b* इति गृह्यवृत्तावनाकुलायां प्रथमः पटलः। ३।

fol. 16*a* इत्यनाकुलायां द्वितीयः पटलः।

Ends — fol. 46*a*

येषां पूर्वापरा अन्वचः प्रमीयंते येभिमृतास्तेभ्यस्तदर्थं तेषां मृत्युशमनार्थमुत्तरं कर्म होममिमं कृत्वा परिषेचनांतेश्मानं परिधिमंतर्धानं मृत्युनिवारणं प्रतिष्ठापयत्युत्तरयर्चा। इमं जीवेभ्य इत्येतया अभ्यासः समाप्तिसूचकः॥ २३॥

इति हरदत्तमिश्रविरचितायां आपस्तंबीयगृह्यवृत्तावनाकुलायामुत्तममष्टमं पटलं॥

बिंदुदुर्लिपिविसर्गवीथिका श्रृंगपंक्तिपदभेददूषणं
हस्तवेगजमबुद्धिपूर्वकं क्षंतुमर्हथ समीक्ष्य सज्जनाः॥

शके १७८९ प्रभव नामसंवत्सरे मार्गशीर्ष शुक्ल २

गुरुवारे लिखितमिदं पुस्तकं फाटक इत्युपनामकेन बबाजिना ॥ श्रीपरमेश्वरार्पण मस्तु ॥ छ छ छ छ

References — (1) Mss. - A - Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 50[a]; ii, 189[b]; some Mss. of this commentary are available in the Govt. Mss. Library Madras.

(2) Printed Editions :- 1 Mysore, G. O. Series; 2 with extracts from the commentaries of Haradatta and Sudarśanācārya, Ed. by M. Winternitz Vienna, Alfred Hölder, 1887: 3 Do-by Pandit A. Chinnaswami Sastri, Benares, Chowkhamba Sanskrit Series 1928.

आपस्तम्बशुल्बविवरण-प्रदीप

Āpastambaśulbavivaraṇa-pradīpa

No. 484

2B / A/1879-80

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent. — 44 leaves; 10-11 lines to a page; 30-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders rnled in two double black lines; red pigment used for marking certain portions of the text; folios numbered in both margins: edges slightly moth-eaten; the Mss. contains Paṭalas 1-6.

Age — Saṁvat 1638

Author. — Sundararāja

Subject — A commentary on the Āpastambaśulbasūtra

Begins — fol, 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ गुरुभ्यो नमः ॥ पितृचरणेभ्योनः ॥ श्रीविश्वनाथाय नमः ॥ ॐ ॥ श्रीनृसिंहाय नमः ॥

आपस्तंबेन योयं व्यरचि भवता शुल्बसंज्ञो गभीरः
प्रश्नोर्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विस्तृतं वीक्ष्य कृत्स्नं ।

संक्षिप्योद्बोधनार्थं कुशिककुलनिधेर्मंधवार्यस्य यष्टुः
पुत्रः शुल्बप्रदीपं विवरणमधुना सुंदरो निर्मिमीते ॥
विहारयोगाव्याख्यास्यामः । विहारो विहरणं etc.

Ends — fol. 44[a]

अश्वमेधः प्राप्तश्चेदाहार ऊर्ध्वाविधामभ्यस्येत् । नेतरदाद्रियेतादितश्चेदाहरे-दाहृत्य कृतांनात्प्रत्याददीतेति ॥ इति सुंदरराजीये शुल्बप्रदीपे षष्ठः पटलः ॥ ॥ श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ संवत् १६३८ विरोधिनामसंवत्सरे आश्विने मासि शुक्ल-पक्षे प्रतिपदि गुरौ श्री—॥ शुभमस्तु सर्वजगतः ॥ श्रीविश्वेश्वरो जयति ॥

References — (1) Mss-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 51[a]; ii, 189[b]; iii, 11[b].

B-Descriptive Catalogues :- I. O. Cat. Nos. 4676-77; Mad. Triennial Cat. II. 1913-16, R. No. 911 and R. No. 931 (d).

(2) Printed Editions :- The Āpastamba Śulbasūtra with the commentaries of Kapardiswamin, Kararuda, and Sundararāja, edited by Dr. Srinivasachar and Vidwan S. Narasimhacara xxix, 308, Mysore, Bibli. Sansk. 1931.

आपस्तम्बाह्निक — Āpastambāhnika

No. 485 — 24 / 1902-1907

Size — 11⅝ in by 4⅛ in.

Extent — 20 leaves: 9 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Countary paper: Devanāgarī characters; old in appearance: handwriting clear, legible and uniform: borders ruled in two double red lines; edges worn out; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten: complete.

Age — Śaka 1648

Author — Nīlakaṇṭha, son of Govinda

Subject — Rules for the performance of deity rites according to Āpastamba school.

Begins — fol. 1b

श्रीविनायकाय नमः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥
गणेशं गिरीशं सूर्यं विष्णुमंबां सरस्वतीं ॥
आपस्तंबमुनिन्नत्वा दृष्ट्वा तत्सूत्रवार्तिकं ॥
निर्बंधांश्च तथाचारं शिष्टानां चैव पद्धतिः ॥
अन्नंभट्टात्मजः श्रीमद्भट्टगोविंदसूनुना ॥
आन्हिकं नीलकंठेन क्रीयते शिष्टतुष्टये ॥

आन्हिकं लिख्यते । तत्र रात्रेः पश्चिमयामस्य तृतीयमुहूर्त्तो ब्राह्म इत्युच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 19b

एवमान्हिकं प्रत्येत्वं कुर्यात् ॥

विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रुपाणि० समधंय आरोहोरूमित्यनुवाक् ५ समावेशने जपेदन्यौ वैनामभिमंत्रयेत तु स्नातामृतुसमावेशने जपेद्विष्णुर्योनिमिति समर्थयांताभिमंत्रयते ॥

अणंभट्टात्मजश्रीमद्भट्टगोविंदसूदन ॥
सूत्रं सूत्रांतरं व्याख्यानिबंधाश्च यथामिति ॥
शिष्टाचारं तथा दृष्ट्वा कृत्वा तैः स्सह संप्रति ॥
गेकुले । नीलकंठेन आपस्तंबान्हिकं कृतं ॥
श्रीसूर्यतुष्टये कृष्टशिवशिष्टेतुष्टोष्टतुष्टये

आन्हिकं समाप्तं ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तुः ॥ विठ्ठलरायात्मजेन कृष्णरायेन लिखितं आन्हिकं समाप्तं ॥ शके १६४८ विश्वावसुनाम संवत्सरे आषाढशुध-चतुर्दश्यां तद्दिनि समाप्तः ॥ छ छ Then follows some verses.

आपस्तम्बीयोत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग

Āpastambīyotsarjanopākarmaprayoga

No. 486

13
1871–72

Size — 7⅞ in by 4¼ in

Extent — 28 leaves; 12–14 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small and clear but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ बौधायनः ॥

प्राजापत्यानृषीन्सर्वान्कृत्वा दर्भमयाञ्चव इति ॥ तर्पयित्वा यथाशक्ति तर्पयेद्वंश उद्धरन्निति ॥ इदं च स्मार्ताग्नौ कार्यं ॥ तदाह शौनकः ॥ अध्यायोपाकृतिं कुर्यात्तत्रोपासनवन्हिनेति ॥ etc.

Ends — fol. 28*a*

यज्ञं पाहि विभावसो स्वाहा विभावसव इदं ० ॥ १५ ॥
सर्वं पाहि शतक्रतो स्वाहा ॥ शतक्रतव इदं १६ ॥

पाहि नो अग्न एकया ॥ पाह्यूर्ज द्वितीयया ॥ पाह्यूर्जं तृतीयया ॥
पाहि गीऽर्भिश्चतसृभिर्वसो स्वाहा ॥ वसव इदं ॥ १७ ॥

इति हुत्वा ॥ पर्जन्यऽसूक्तं पठित्वा ॥ इत्थापस्तंबशाखीय-उत्सर्जन-उपाकर्मप्रयोगः ॥

आर्षाध्याय

Ārṣādhyāya

No. 487

3
1875-76

Size — $14\frac{7}{8}$ in by $6\frac{7}{8}$ in

Extent — 5 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Smooth country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; complete.

The portion probably appears to be a part of the authors work called *Kāṭhakagṛhyasūtra.*

Age — Does not appear to be very old

Author — Laugākṣhi

Begins — fol. 1*a*

ॐ अथार्षाध्याये लिख्यते ॐ अथायमार्षः प्रदेशो भव ऋषीणां नामधेयगोत्रानुधारणन्यन्यं यशस्यमायुष्यं पु ... पुण्यं स्वर्गमित्यावक्ष ते यो ह वा अविदितार्षेणाविदितब्राह्मणेन वा यज्ञे कारयते कुरुते वा स्थाणुमृच्छति गर्तं वा पतते प्र वा सीयते सर्वज्यानिं वा जीयते पापीयान्भवति etc.

Ends — fol. 5b

शेषो देवपथीयानां पुरुषमेधाः पुरुषस्य नारायणस्य [पितृमेधोर्यसस्य-
नाज्ञस्सर्वमेधो ब्रह्मणः प्रजापते ब्राह्मणानि सुमंतोः कश्यपस्य तदंतेवासिनं चोप-
निषद्ब्रह्मणो यश्चानिरुक्तं यद्वा निरुक्तं

इति काठकलौनाक्षिसूत्रे आर्षाध्यायस्समाप्तः

———

आश्वलायनगृह्यकारिका — Āśvalāyanagṛhyakārikā

No. 488 — 11 / A/1882-83

Size — 9¼ in by 4⅛ in.

Extent — 41 leaves; 9 lines to a page: 35-40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; slightly moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 1-4.

Age — Saṁvat 1735

Author — Jayanta. In Cal. San. College Cat. the work is ascribed to Yallaṁbhaṭṭa

Subject — Gṛhyasūtra of Āśvalāyana rendered into verse

Begins — fol. 1b

ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणां ॥
प्रयोगं वच्मि संक्षेपावृत्तिकारादिभाषितं ॥ १ ॥

प्राणानायम्य संकल्प्य परितस्थंडिले शुचिः ॥
अधिकं वेषुमात्रं वा गोमयेनोपलिप्य च ॥ etc.

fol. 5b इति आश्वलायनगृह्यकारिकासु स्थालीपाकप्रयोगः ॥ छ ॥

fol. 20a इति आश्वलायनगृह्यकारिकासु प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 30b इत्याश्वलायनगृह्यकारिकासु द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ

fol. 35b इत्याश्वलायनगृह्यकारिकासु तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 41*a*

अप नः शोशुचेत्याभिरष्टाभिः प्रत्यृचं ततः ॥
हुत्वा स्विष्टकृतं चाथ होमशेषं समापयेत् ॥
ब्राह्मणान्भोजयित्वैतां नो स्वस्त्यृद्ध्यादि वाचयेत् ॥
गोकांस्ये हतवस्त्रं च त्रीणि तेभ्यो ददात्यथ ॥ २४ ॥

इत्याश्वलायनगृह्यकारिकासु चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । इति आश्वलायनोक्त-शाखायां जयंतमते कारिका समाप्तः । स्वस्ति संवत् १७३५ वर्षे श्रावणमासे शुक्लपक्षे ९ बुधे । जां ... हरीरामात्मजजयरामेन आश्वलायनगृह्यकारिका लिखितं । यादृशमिति ज्ञाया न मे...

References — (1) Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 200*b*; ii, 11*a*

B Descriptive Catalogues :- Cal. Sans. College Des. Cat. Nos 438-39.

आश्वलायनगृह्यकारिका-भाष्य

Āśvalāyanagṛhyakārikā-bhāṣya

No. 489

177
A/1881-82

Size — 11¾ in by 4$\frac{1}{16}$ in

Extent — 148 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Modern paper wrth watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines: red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-3.

Same as No. H-15 / 1871-72

Age — Śaka 1702

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुदक्षिणमूर्तये नमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥
नत्वा तमाश्वलायनमाचार्यं सर्वकर्मायातारं ॥
यद्गृह्यकारिकार्थोयं तदनुग्रहतः समर्थ्यते क्वापि ॥

तत्रादावाश्वलायनसूत्रमात्रेणैवाल्पव्युत्पत्तिमतां अध्ययनेकदेशस्पर्शिनां तदुक्तं तत्कर्मनिर्वाहो दुस्तर इति वृत्तिकृन्नारायणो वृत्तिमाकरोत्येतामेव वृत्तिं पुरस्कृत्य सूत्रार्थानुकूलान् जयंतादिकाचार्य कारिकाकारः क्रमेणैवेतिकर्त्तव्यता-कारिणीं कारिकां चकार ॥ etc.

Ends — fol. 148b

प्रमादवशात् ॥ द्व्यहं त्र्यहं दिनत्रयं वा पंचमहायज्ञा न कृताश्चेत्तदा तिस्र-स्तंतुमतीर्हुत्वा चतस्रो वारुणीर्जपेत् ॥ अनंतरं पंचमहायज्ञाः कार्याः ॥ एवं दशद्वादशेहे निवृत्तेषु सत्सु चतस्रो वारुणीं हुत्वा अनंतरं तंतुमत्याश्च क्रमात्तिस्र-स्तंतुमत्याश्चतस्रो वारुण्यश्च हुत्वा पंचमहायज्ञाः कार्या इत्यर्थः ॥

इत्याश्वलायनकारिकाव्याख्याने तृतीयोध्यायः ॥ छ

शके १७०२ शाखरीनामसंवच्छरे मार्गेश्वरवद्यदशमी ॥ १० ॥ तदीनी पुस्तकं समाप्तः ॥ छ छ

इदं पुस्तकं गंधोपनाम्ना रघुनाथभट्टस्येदं पुस्तकं ॥ छ
यादृशं पुस्तकं ... एवं वदति पुस्तकं ॥ छ ॥
त्यजेदुलेखनं क्षेत्रं पश्चिमे चतुरंगुलं ॥
याम्ये चोत्तरतश्चाष्टौ पूर्वे वेदांगुलं त्यजेत् ॥ १ ॥

आश्वलायनगृह्यकारिका-विवरण

Āśvalāyanagṛhyakārikā-vivaraṇa

No. 490 15 / 1871–72

Size — 10½ in by 4½ in

Extent — 167 leaves: 12–14 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins: edges slightly worn out; the Ms. contains commentary on the Āśvalayana Gṛhyakārikas Adhyāyas 1–3. The Ms. contains the text also.

For a described Ms. of this work see No. 440 of the cal. Sans. College Des. Cat.

Age — Saṁvat 1750: Śaka 1615

Author — Nārāyana, pupil of Uhaderabhaṭṭa.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणपतये नमः ॥

नत्वा तमाश्वलायनमाचार्यं सर्वकर्मयतारं ।
यद्गृह्यकारिकार्थो यदनुग्रहः समर्थ्यते कापि ॥ १ ॥

तत्रादावाश्वलायनगृह्यसूत्रमात्रेणैवा ..... व्युत्पत्तिमतां अध्ययनैकदेशस्पर्शिनां तदुक्ततत्तत्कर्मनिर्वाहो दुस्तर इति वृत्तिकृन्नारायणो वृत्तिमकरोत् ॥ तामेव वृत्तिं पुरस्कृत्य सूत्रार्थानुकूलान् जयंतादीन् विचार्य कारिकाकारः क्रमेणैव वेतिकर्त्तव्यताकारिणीं कारिकां चकार etc.

fol. 89*b* इति आश्वलायनगृह्यकारिकाविवरणे प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

fol. 158*a* इत्याश्वलायनकारिकाविवरणे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 166*b*

दशाहं द्वादशाहं वा निवृत्तेषु तु सर्वशः ।

चतस्रो वारुणीर्हुत्वा कार्यस्तंतुमतश्चरुः । रिति ॥ ८६ ॥ अस्यार्थः ॥ प्रमादवशाद्दिनद्वयं त्रयं वा पंचमहायज्ञानकृताश्चेत्तदा तिस्रस्तंतुमतीर्हुत्वा चतस्रो वारुणीर्जपेत् अनंतरं तंतुमत्यश्च हुत्वा पंचमहायज्ञाः कार्या इत्यर्थः ॥

इत्याश्वलायनकारिकाविवरणे गृह्यसूत्रे तृतीयोध्यायः ॥ संवत १७५० शके १६१५ श्रीमुखसंवत्सरे चैत्रमासे शुद्धपक्षे

Reference — Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 57*a*;

आश्वलायनगृह्यकारिका
with विवरण

Āśvalāyanagṛhyakārikā
with Vivaraṇa

No. 491

176
A/1881-82

Size — 11¾ in by 5¼ in.

Extent — 140 leaves; 12 lines to a page: 40-42 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right hand margins; the Ms. contains both text and the commentary; it contains Adhyāyas 1-3.

Same as No. 15 / 1871-72

Age — modern.

Author of the text — Jayanta

„ of the comm. — Nārāyaṇa

Begins (text) — fol. 1*b*

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तत्वातद्गृह्यकर्मणां ।
प्रयोगं वच्मि केषांचिद्वृत्तिकारादिभाषितं ॥ etc

Begins (comm.) — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा तमाश्वलायनमाचार्यं सर्वकर्मयंतारं ।
यद्गृह्यकारिकार्थो यदनुग्रहः समथ्यंते क्वापि । १ ।

तत्रादावाश्वलायनगृह्यसूत्रमात्रेणैवाल्यव्यु ... त्तिमतां अध्ययनैवादेशस्पर्शिनां तदुक्तं तत्तत्कर्मनिर्वाहो दुस्तर इति वृत्तिकृन्नारायणे वृत्तिमकरोत् । etc.

Ends (text) — fol. 140*a*

चतस्रो वारूणीर्हुत्वा कार्यस्तंतुमतीश्चरुरिति ॥

Ends (comm.) — fol. 140*a*

अस्यार्थः । प्रमादवशाद्दिनद्वयं त्रयं वा पंचमहायज्ञा न कृताश्चेत्तदा तिस्रस्तंतुमतीर्हुत्वा चतस्रो वारुणीर्जपेत् । अनंतरं पंचमहायज्ञाः कार्याः । एवं दशद्वादशदिनाहे निवृत्तेषु सत्सु चतस्रो वारुणीर्हुत्वा अनंतरं तंतुमत्याश्च क्रमात्तिस्रस्तंतुमत्यः चतस्रो वारुण्यश्च हुत्वा पंचमहायज्ञाः कार्या इत्यर्थः ॥

इत्याश्वलायनकारिकाविवरणे तृतीयोध्यायः ॥ श्री ॥

अर्वाक्त्रिरात्रं जुहुयादयाश्चेदा सप्तरात्रा च मनस्वती च ॥
एकादशाहे सह तंतुमत्ये आ द्वादशाहे भवदग्निनाशः ॥ १ ॥ श्री ॥

आश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट — Āśvalāyanagṛhyaparisiṣṭa

No. 492 — 17 / A/1879-80

Size — 9⅞ in by 4½ in.

Extent — 23 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely writen but clear, legible

and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; edges slightly moth-eatan; the Ms contains Adhyāyas 1–3.

Same as No. 17 / 1919–24

Age — Saṁvat 1815

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथास्मिन्नाश्वलायनगृह्ये यानि कानिचिदन्यत्रोक्तानी etc.
as in No 17 / 1919–24

fol 9*b* इत्यऽश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे प्रथमोध्यायः १ ॥

fol 18*b* इत्याऽश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट द्वितीयोध्यायः

Ends. — fol. 23*b*

तस्मादेकादशेह्नि etc. up to नम आश्वलायनाय नम आश्वलायनाय १८, as in No. 17 / 1919–24 followed by इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे तृतीयोध्यायः ॥ श्रीराम ॥ शुभं शुभं शुभमस्तु सर्वजगतां श्रीरस्तु धर्मरस्तु मतिरस्तु ॥ ॐ नमो नारायणाय ॐ संवत १८१५

आश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट — Āśvalāyanagṛhyapariśiṣṭa

No. 493 — 17 / 1919–24

Size — $10\frac{5}{8}$ in by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 49 leaves; 8 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; this is a printed pothi: borders ruled in two double black lines; folios numbered in left-hand margins; leaves slightly brittle; the pothi contains Adhyāyas 1–3. This pothi was printed in Poona by Vāmanasāstri Bedarkar in Śaka 1795.

Age — Śaka 1795

Author — Āśvalāyana

Begins fol. 2*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथास्मिन्नाश्वलायनगृह्ये यानि कानिचिदन्यत्रोक्तानीहेछताचार्येणानुमतानि ज्ञापितानि यानि चोक्तप्रदर्शितक्रियाणि तानि सर्वावबोधाय यथावदभिधास्यामः कर्ता स्नातो धौतानार्द्रवासा यज्ञोपवीत्याचांतः प्राङ्मुख आसीनो दक्षिणांगकारी समाहितो मंत्रांते कर्म कुर्वीत etc.

fol. 19*b* इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 38*b* इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 49*b*

...श्रैके रुद्रमेव यजंते स एव पशुपतिरिति शंतातीयं जपन्गृहमेत्य सर्पिषौदनं ब्राह्मणान्भोजयित्वाग्नी रुद्रः शर्वः पशुपतिरुग्रः शूली भवो महादेव इति नामभिरर्चयेद्रुद्रमेव वा यथासंभवमुद्दिशेत्स्वस्त्ययनं वाचयेदेवमेतानि कर्माणि यथोक्तं कुर्यात्सर्वाणि श्रेयांस्याप्नोति तदेतदाश्वलायनगृह्यपरिशिष्टं नम आश्वला (यना) य नम आश्वला (यना) य ॥ १८ ॥

इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे तृतीयोध्यायः ॥

॥ शके १७९५ श्रीमुखनामसंवत्सरे बेदरकरोपाह्वय-वामनशास्त्रिणा पुण्याख्यपत्तने सुविद्याप्रकाशयंत्रे मुद्रितं

References — (1) Mss.–A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 57*a*; ii, 11*a*, 190*a*; iii, 13*a*.

B–Descriptive Catalogues :– Cal. Sam. Coll. Cat. Nos. 441-43; Mad. Des. Cat. No. 1162.

(2) Printed Editions:–1. Bibliotheca Indica Series, 1869, printed with the Āśvalāyanagṛhyasūtra; 2. Edited by Vāsudeva Śarmā Paṇśīkar, Nirṇaya Sāgara Press, Bombay 1894; 3. Lith Ms. form, ff 50, Vṛttaprakāśa Press, Poona, 1885.

आश्वलायनगृह्यसूत्र Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 494 9 / A/1879-80

Size — $11\frac{5}{8}$ in by $3\frac{15}{16}$ in

Extent — 17 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

...5

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance: handwriting small but clear and legible; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking, yellow pigment used for corrections: folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-3.

Age — Modern.

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ३ म् ॥

उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्याम etc. as in No 18 / 1919-24

fol. 10*a* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 13*b* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 17*b*

वाचयति प्र यो वां मित्रावरुणेति च द्वे अथैनमन्वीक्षेताप्रतिरथशास-सौपर्णैः प्रधारयंतु मधुनो घृतस्येत्येतत्सौपर्णं सर्वा दिशोनुपरियायादादित्यमौ-शनसंसावस्थाय प्रयोधयेदुपश्वासय पृथिवीमुत द्यामिति तृचेन दुंदुभिमभिमृ-शेदवसृष्टा परा पतेतीषून्विसर्जयेद्यत्र बाणाः संपतीति युध्यमानेषु जपेत्संशिष्याद्वा संशिष्याद्वा १२

इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे तृतीयोध्यायः समाप्तोयम् ॥ यादृशी पुस्तकं ... दोषो न विद्यते ॥ छ छ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु श्रीमहालक्ष्मीमल्लिनाथ प्रसंनोस्तु ॥

References — see No. 60 / 1895-19 2.

आश्वलायनगृह्यसूत्र — Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 495 — 75 / A/1881-82

Size — 8¼ in by 3⅞ in

Extent — 33 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks: Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections: white chalk also

used; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–3 and the 4th incomplete.

Age — Modern

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ओ ३ म् ॥

॥ उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि etc.

fol. 16b इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥ १ ॥

fol. 22b इत्याश्व० सूत्रे द्वि० २ ऽध्यायः ॥ २ ॥

fol. 29b इत्याश्वलायनगृ०सूत्रे तृ० ३ऽध्यायः ॥ ३ ॥

Ends abruptly — fol. 33a

दक्षिणाद्वारपक्षात्प्रक्रम्याविच्छिन्नामुदकधारां हरेत्तंतुं तन्वन्नजसो भानुमन्वीहीत्योत्तरस्मादथाग्निमुपसमाधाय पश्चादस्यानडुहं चर्मास्तीर्य प्राग्रीवमुत्तरलोम तस्मिन्नमात्यानामारोहयेदारोहतायुर्जरसं वृणाना इतीमं जीवेभ्यः परिधिं दधामीति परिधिं परिदध्यादंतर्मृत्युं दधतां पर्वतेनेत्यश्मानमुत्तरतोग्नेः कृत्वा परं मृत्यो अनुपरेहि पंथामिति चतसृभि प्रत्यृचं हुत्वा यथाहान्यनुपूर्वं भवंतीत्यमात्यानीक्षत युवतयः पृथक् पाणिभ्यां दर्भतरुणकैर्नवनीतेन चांगुष्ठोपकनिष्ठिकाभ्यामक्षिणी आज्यपरांचो विसृजेयुरिमा नारीरविधवाः सुपत्नीरित्यंजना ईक्षेता

References — see No. 60 / 1895–1902.

आश्वलायनगृह्यसूत्र

Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 496

68 / 1884–87

Size — $8\frac{1}{8}$ in by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 36 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform: borders ruled in double red lines: red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; slightly moth-eaten; folios numbered in both margins; modern paper used for foll. 32 and 33; the Ms. contains Adhyāyas 1–4.

Age — Śaka 1694

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः॥

ॐ उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्याम etc.
as in No. 18 / 1919–24

fol. 17*a* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे प्रथमोध्यायः॥

fol. 22*b* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः॥

fol. 29*a* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे तृतीयोध्यायः॥

एषद्धोत्रतद्धरध्वमिति etc. up to शौनकाय नमः शौनकाय ॥ ९ ॥
as in No. 18 / 1919–24 followed by इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे चतुर्थोध्यायः॥

Ends — fol. 35*b*

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

पुस्तका कटिका बाळा परहस्ता गता गताः॥
कदाचित्पुनरायाता भ्रष्टभ्रष्टा च मर्दिता ॥ १ ॥

अर्जितं भूरिकष्टेन पुस्तकं यच्च तन्मया॥
हर्तुमिच्छतु यः पापी तस्य वंशक्षयो भवेत् ॥ २ ॥ छ ॥

सके १६९४ नंदननामसंवत्सरे कार्त्तिकशुक्लद्वितीयां सोम्यवासरे तद्दिने श्रीक्षेत्री पांडुरंगभटरूपलगेन लिखितं ॥ समाप्तोयं गमत् ॥

अदृष्टदोषोन्मतिविभ्रमाद्वा यत्किंचिदूनं लिखितं मया वा।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं कोपन्न कुर्यात्खलु लेखनस्य ॥

इत्याश्वलायन गृह्यसूत्र समाप्तः॥

References — see No. 60/1895–1902.

आश्वलायनगृह्यसूत्र Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 497 60 / 1895–1902

Size — 8⅝ in by 4 in.

Extent — 36 leaves; 9 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance: handwriting clear, legible and uniform;

borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out; the Ms. contains Ādhyāyas 1–4.

Age — Does not appear to be very old

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ म् ॥

उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामस्त्रयः पाकयज्ञा हुताऽअग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता अथाप्यृच उदाहरंति etc.

fol. 15*b* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे प्रथमोऽध्यायः समाप्तिमगमत् ॥ छ ॥ श्रीशिवसांबप्रसन्न ॥ छ ॥

fol. 22*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 28*b* इति गृह्यसूत्रे तृतीयोध्यायः छ ॥ श्री ॥

Ends — fol. 36*b*

स एष शूलगवो धन्यो लोक्यः पुण्यः पुत्र्यः पशव्य आयुष्यो यशस्य इष्ट्वा ... मुत्सृजेन्नानुसृष्टस्यान्महापशुर्भवतीति विज्ञायते शंतातीयं जपन्गृहानियात्पशूनामुपताप एतमेव देवं मध्ये गोष्ठस्य यजेत स्थालीपाकं सर्वहुतं बर्हिराज्यं चानुप्रहृत्य धूमतो गा आनयेच्छंतातीयं जपन्पशूनां मध्यमियान्मध्यमियान्नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ ९ ॥ ९ ॥ छ ॥

इत्याश्वलायनसूत्रे गृह्यचतुर्थोध्यायः समाप्तः

References — (1) Mss. —A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i,56*b*; ii 11*a*, 190*a*; iii, 13*a*.

B–Descriptive Catalogues:–I. O. Cat. Nos. 248–53 and 4544–49.

(2) Printed Editions :– 1 Translated by H. Oldenberg S. B. E. 29; 2 Ed. by Prof. Max Müller ZDMG 9; 3 Ed. by A. F. Stenzler, Leipzig, 1864; 4 with comm. of Nārāyaṇa, ed. by Ramanarayana Vidyaratna and Anandehautva Vedantavagisa, Calcutta 1869 Bib. Ind. Series. 5 Ed. by Vasudeva sarma Panshikar N. S. Press, Bombay, 1894.

———

आश्वलायनगृह्यसूत्र Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 498 $\frac{18}{1919-24}$

Size — $7\frac{7}{8}$ in by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 34 leaves: 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; white chalk used for corrections; the Ms. contains 1–4 Adhyāyas.

Age — Śaka 1794

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीलंबोदराय नमः ॥

ॐ उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामस्त्रयः पाकयज्ञा हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता अथाप्यृच उदाहरंति यः समिधा य आहुती यो वेदेनेति समिधमेवापि श्रद्दधान आदधन्मन्येत यज इदमिति नमस्तस्मै य आहुत्या यो वेदेनेति विद्ययैवाप्यस्ति प्रीतिस्तदेतत्पश्यं-नृषिरुवाच ॥ etc.

fol. 16*b* इत्यश्वलायनगृह्यसूत्रे प्रथमोऽध्यायः ॥

fol. 21*b* इत्याश्वलायनगृह्यसूत्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

fol. 27*b* इत्यश्वलायनगृह्यसूत्रस्य तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

Ends fol. 33*b*

शंतातीयन्जपन्गृह्णानियात्पशूनामुपतापं एतमेव देवं मध्ये गोष्ठस्य यजेत्स्थालीपाकं सर्वहुतं बर्हिराज्यं चानुप्रहृत्य धूर्संतोगा आनयेच्छंतातीय जप-न्पशूनां मध्यमियान्मध्यमियान्नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ ९ ॥

इत्यश्वलायनगृह्यसूत्रे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ ४ ॥

इदं पुस्तकं शालिवाहनशके १७९४ अंगिरानाम संवत्सरे कार्तिकशुक्ल-सप्तम्यां गुरुवासरे तद्दिने ज्योतिषोपनामक-दिनकरसुत-गोपालेन भागानगर-पत्तने शालिबंडास्थाने लिखितं ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥

तैलाद्रक्षे ... यत्नेन परिपालयेत् ॥ १ ॥

References — see No. 60 / 1895–1902.

———

आश्वलायनगृह्यसूत्र — Āśvalāyanagṛhyasūtra

No. 499 — $\frac{8}{\text{Viśrāma (i)}}$

Size — $9\frac{3}{4}$ in by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 20 leaves; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters: old in appearance; handwriting clear, legible and uniform: red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-4.

Age — Śaka 1514

Author — Āśvalāyana

Begins—fol. 1*b*

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्याम etc. as in No. 18 / 1919-24

fol. 7*b* इत्याश्वलायनसूत्रप्रथमोध्यायः ॥

fol. 12*b* इत्याश्वाला० ॥ २ ॥

fol. 16*a* इत्याश्वलायनसूत्रे ॥ ३ ॥

Ends—fol 20*b*

एद्वोत्र तद्धरध्वमिति etc. upto नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ as in No. 18/1919-24 followed by इत्याश्वलायनसूत्रे गृह्यस्य चतुर्थः ॥ ४

समाप्तेदं सूत्रं ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १५९४ विरोधीनामसंवत्सरे आषढशुक्लतृतीया तद्दिने लिखितं त्रिंबकभटात्मज ...

References — See No. 60 / 1895-1902.

———

आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanagṛhyasūtravṛtti

No. 500 — $\frac{40}{\text{1868-69}}$

Size — $11\frac{11}{16}$ in by 8 in.

Extent — 42 leaves; 18 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear; legible and uniform; borders ruled in double black lines, yellow pigment used for corrections: folios numbered in both margins; the Ms. contains commentary on the Āśvalāyanagṛhyasūtra-adhyayas 1–4.

Age ... Śaka 1791

Author — Nārāyaṇa

Begins fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः शुभमस्तु ॥

आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुं ॥
देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥ १ ॥

उक्तानि वक्ष्यामः ॥

वैतानिकान्युक्तानि गृह्याणि अतःपरं वक्ष्यामः ॥ वितानोऽग्नीनां विस्तारस्तत्र भवानि वैतानिकानि बव्हग्निसाध्यानि कर्माणीत्यर्थः ॥ गृहनिमित्तो गृह्यास्तत्र भवानि कर्माण्यपि लक्षणया गृह्याणीत्युच्यंते ॥ गृहशब्दो भार्यायां शालायां च वर्तते ॥ तथा सगृहो गृहमागत इति ॥ etc.

fol 17*b* इत्याश्वलायनगृह्यविवरणे नारायणभट्टीययां वृत्तौ प्रथमोध्यायः ॥

fol. 23*b* इत्याश्वलायनगृह्यनारायणीयवृत्तौ द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 28*b* इत्याश्वलायनगृह्ये नारायणीयायां वृत्तौ तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 42*a*

अध्यायांतलक्षणार्थं द्विवर्चनं । नमः शौनकाय नमः शौनकाय । शौनकनमस्कारस्तत्प्रसादेनेदं गृह्यशास्त्रमस्माभिः प्रणीतं । तच्च समाप्तिमितिज्ञापनार्थं

आश्वलायनकं गृह्यमित्थं वै विवृतं मया ।
सद्भिसारं तु वै गृह्यमसारं त्यज्यतामिति ॥

इत्याश्वलायनगृह्यविवृत्तौ नारायणीयायां चतुर्थोध्यायः ॥ Then follows अथ बह्वृचामाचार्यांतरमतेन सपिंडीकरणप्रयोगं वक्ष्यामः सौकर्यार्थं etc.

fol. 42*b* आश्वलायनगृह्यस्य भाष्यं भगवता कृतं ॥
देवस्वामिसमाख्येन विस्तीर्णं तत्प्रसादतः ॥
दिवाकरद्विजार्यस्य सूनुना नैध्रुवेण वै ॥
नारायणेन विप्रेण कृतेयं वृत्तिरीदृशी ॥ छ ॥

शके १७९१ शुक्लनाम संवत्सरवैशाखवद्यदशमी स्थिरवासरे समाप्तं ॥ छ ॥

References. — (1) Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 56*b*; ii, 11*a*, 190*a*; iii, 13*a*

B–Descriptive Catalogues:– Cal. San. Coll. Des. Cal. No. 444, 445, 448 and 621 (1st Adhy).

आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanagṛhyasūtravṛtti

No. 501 — 51 / 1895–1902

Size — 9½ in. by 4⅓ in.

Extent — 95 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges extremely worn out and moth-eaten; leaves extremely brittle; yellow pigment occasionally used for corrections; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1–4.

Age — Appears to be fairly old

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुं ।
देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ।

उक्तानि वक्ष्यामः ॥ वैतानिकान्युक्तानि गृह्याणि अतःपरं वक्ष्यामः etc.

fol. 39*b* इत्याश्वलायनगृह्यविवरणे नारायणीयायां वृत्तौ प्रथमोध्यायः

fol. 55*a* इत्याश्वलायनगृह्यनारायणीयवृत्तौ द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 67*a* इत्याश्वलायनगृह्ये नारायणीयायां वृत्तौ तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 95*a*

अध्यायांतलक्षणार्थं द्विर्वचनं । नमः शौनकाय नमः शौनकाय । शौनकनमस्कारस्तत्प्रसादेनेदं गृह्यशास्त्रमस्माभिः प्रणीतं तच्च समाप्तमिति ज्ञापनार्थं ।

आश्वलायनकं गृह्यमित्थं वै विवृतं मया ।
सद्भिः सारं तु वै ग्राह्यमसारं त्यज्यतामिति ॥

इत्याश्वलायनगृह्यविवृतौ नारायणीयायां चतुर्थोध्यायः ॥ Then follows अथ बहूवृचार्यांतरमतेन सपिंडीकरणप्रयोगं वक्ष्यामः सौकर्यार्थं etc.

References — See No. 51 / 1895-1902.

आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanagṛhyasūtravṛtti

No. 502 — 25 / 1902-1907

Size — 8 in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 104 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins: edges slightly moth-eatan; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1 and 2.

Age — Modern

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ हरिः ॐ ॥
आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुं ॥
देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥ १ ॥
उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामः । etc.

fol. 68*b* इत्याशक्यनगृह्यविवरणे नारायणीयायावृत्तो प्रथमोध्यायः ॥

Ends — fol. 103*a*

आसांगवामगुरुगविनां संध्यानुपतिष्टेताहरहः ।
भूतास्थेति । गुरुणावस्तासु तिष्टंति चेन्नोपतिष्टेत ।
सर्वत्र स्थित्वैवोपस्थेयं । नोपविश्या तथा चोक्तं ।
उभयस्थानं तदेव स्थान् प्रणतिस्थानसंयुक्तमिति ।

शमयिजानीध्वमिति सरकृते देववक्तव्यं । अध्यायपरिसमाप्ये लक्षणार्थद्विर्वचनं ॥

इत्याश्वलायनगृह्यविवरणे नारायणीयायां वृत्तौ द्वितीयोध्यायः ॥ अथातः पंचमहायज्ञाः नाम यज्ञावक्ष्यंत इत्यार्थः । इत्येत इत्याह । देवयज्ञो भूतयेज्ञाः

पितृयज्ञो मनुष्ययज्ञ इति । तेषां स्वरूपमाह । ..... अथेष्टतंत्रपरिहारार्थो ब्रह्मयज्ञस्योपदेशः । तनतद्युक्तं । तत्र भेदस्यां सिद्धत्वात् । पंचयज्ञा इत्यादि । तमूळत्वेच सति कंथं तत्र भेदसंभवं । तस्माद्वैश्वदेवादया एव पं (च) यज्ञा इतिः

References — See No. 40 / 1868-69.

आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanagṛhyasūtravṛtti

No. 503 — 2 / Viśrāma (ii)

Size — 14 in. by 5½ in.

Extent — 90 leaves; 10 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1-4.

Age — Śaka 1691

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1b

॥ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥

आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुं
देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥
उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामः ॥ etc.

fol. 54b इत्याश्वलायनगृह्यनारायणीयवृत्तौ द्वितीयोध्यायः छ

fol. 66a इत्याश्वलायनगृह्यनारायणीयायां वृत्तौ तृ (ती) योध्यायः समाप्तिमगमत् ॥ छ छ छ

Ends — fol. 89b

अध्यायांतलक्षणार्थं द्विर्वचनं नमः शौनकाय नमः शौनकाय शौनक-नमस्कार तत्प्रसादेनेदं गृह्यशास्त्रमस्माभिः प्रणीतं तच्च समाप्तमिति ज्ञापनार्थं

आश्वलायनकं गृह्यमित्थं वै विवृतं मया
सद्भिः सारं तु वै ग्राह्यमसारं त्यजतामिति
इत्याश्वलायनगृह्यविवृतौ नारायणीयायां चतुर्थोध्यायः

Then follows अथ बह्वृचाचार्यांतर्मतेन सपिंडीकरणं प्रयोगं वक्ष्यामः etc.

fol. 90*b* आश्वलायनगृह्यस्य भाष्यं भगवता कृतं
देवस्वामिसमाख्येन विस्तीर्णं तत्प्रसादतः १
दिवाकरद्विजार्यस्य सूनुना नैध्रुवेण वै
नारायणेन विप्रेण कृतेयं वृत्तिरीदृशी २

ॐ तत्सत् ब्रह्माणमस्तु श्रीशालिवाहनशके १६९१ विरोधिनाम संवत्सरे आषाढशुद्धप्रतिपदायां इदं पुस्तकलेखन समाप्तं ॥ हस्ताक्षर माणको गिरमाजी उपनाम कानडे ॥ छ ॥ छ ॥

References — see No. 40 / 1868–69.

आश्वलायनगृह्यसूत्रटीका called विमलोदयमाला

Āśvalāyanagṛhyasūtraṭīkā called Vimalodayamālā

No. 504

178
A / 1881–82

Size — 11¾ in. by 5½ in.

Extent — 57 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1–4.

Same as No. 45 / 1899–1915.

Age — Śaka 1705

Author — Jayantaswāmī

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्य जगंनाथं शंकरं त्रिपुरद्विषं etc. as in No 45/1899–1915

fol. 31*a* आश्वलायनगृह्यस्य जयतस्वामिनः कृतौ विमलोदयमालायां प्रथमोध्याय ईरितः ॥

fol. 40*a*...द्वितीयोध्याय ईरितः ॥

Ends — fol. 56*b*

यदात्मनः पशूनां etc. up to चतुर्थोध्याय ईरितः ॥ as in No. 45/1899–1915 followed by शके १७०५ शोभकृतनामसंवत्सरे कार्तिकशुद्धैकादशी तद्दिनी समाप्तं ॥ श्रीराम ॥ जयराम ॥ जय जय राम ॥ हरेकृष्ण कृष्ण हरे ॥ श्रीराम ॥ जयजयराम ॥ then follows the अनुक्रमणिका and then after the definition of ब्रह्मांजलि ब्रह्मयज्ञे ब्रह्मांजलिकरणं शाखांतरविषयं ॥ आश्वलायनानां तु । दक्षिणोत्तरौ पाणी संधायेति सूत्रं ॥ ब्रह्मयज्ञेभिहितत्वात् ॥ स्वयं शिष्यैः सह जपेत् ॥ प्रयोगदर्पणे ॥ छ ॥ छ ॥

श्रीरामजयराम जयजयराम हरेकृष्ण हरेकृष्ण कृष्ण कृष्णहरे

आश्वलायनगृह्यसूत्रटीका called विमलोदयमाला

Āśvalāyanagṛhyasūtraṭīkā called Vimalodayamālā

No. 505

45 / 1899–1915

Size — 7¾ in. by 4 in.

Extent — 45 leaves; 12–13 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform: edges worn out and slightly moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1–4.

The Ms. was copied by one Nṛsaiṁha in Śaka 1657.

Age — Śaka 1657

Author — Jayantaswāmī

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्य जगन्नाथं शंकरं त्रिपुरद्विषं ॥
शौनकादींस्तथाचार्यान् सर्वान् स्मृत्यर्थवेदिनः ॥ १ ॥
योर्थो निरूपितः सम्यगुणध्यायैर्हितैषिभिः ॥
गृह्यस्य क्रियते तस्य स्मरणाय निबंधनं ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 45*b*

सर्वहुतत्वावदानधर्ममर्थलुप्तं स्विष्टकृच्च वहिराज्यादि यद् द्रव्यमत्रोपयुक्तं तत्सर्वमग्नौ प्रक्षिप्य येन यथा धूमोमिच्छंति तेनैव यथा पशुना मथित्वा पूर्णपात्रनिनयनादिशेषकर्म परिसमाप्य शंतातीयं जपन् पशूना मेध्यं गच्छेत् ॥

आश्वलायनगृह्यस्य जयंतः स्वामिनः कृतौ
विमलोदय जयंतमालायां चतुर्थोध्यायः ॥ समाप्तमिदं ॥

शाके नगेषुषट्चंद्रे मितेब्दे दक्षिणायने ॥
उपाकर्मदिने भौमे नृसिंहो व्यलखत्स्वयं ॥

References. — Mss. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 56*b*; ii 11*a*

B-Descriptive Catalogues :- R. Mitra, Notices No. 4029.

आश्वलायनस्थालीपाकप्रयोग Āśvalāyanasthālīpākaprayoga

No. 506 124 / 1886-92

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 8 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, and legible; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1810

Author — (?)

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आचंम्य । प्राणानायम्य ॥ देशकालौ संकीर्त्य ॥ मम उपपातदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्शपौर्णमासाभ्यां स्थालीपाकाभ्यां यक्ष्ये ॥ तत्र इदानीं पौर्णमासस्थालीपाकं यक्ष्ये ॥ दर्शे तु दर्शस्थालीपाकं यक्ष्ये॥ etc.

Ends — fol. 2*b*

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ॥
न्यूनं संपूर्णतां यातु सद्यो वंदे न मुच्यता

कायेन वाचा मनसेंद्रिया वा बुध्यात्मभावा प्रकृतिः स्वभावा ॥
करोमि यद्यत्सकलं परस्मि नारायणायेति समर्पयामि ॥

यस्य स्मृत्यादिक्षमापयेत् ॥

इत्याश्वलायनस्थालीपाकः समाप्तः ॥ श्री ॥ संवत् ॥ १८१० मीतीवी वैशाष शुक्ल ६ चंद्रेण लिषितं ॥

References. — Mss.—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 57*a*.

B-Descriptive Catalogues :- Burnell: Cat. p. 27*a*.

आन्हिकरत्न

Ānhikaratna

No. 507

16
1871-72

Size — 10½ in. by 5¼ in.

Extent — 24 leaves; 12-13 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters: old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders and edges ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out; slightly moth-eatan; yellow pigment occasionally used for corrections; folios numbered in both margins; fol 22 missing, the Ms. contains Prakāśas 1-3.

Age — Śaka 1697

Author — Dākṣiṇātya Śiromaṇibhaṭṭa

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगणेशं गिरां देवीं गुरुं नत्वा गुरूपमं ॥
ग्रंथमाह्निकरत्नाख्यं वितनोति शिरोमणिः ॥ १ ॥

निबंधमिममालोक्य सदाचारा द्विजोत्तमाः ॥
कुर्वंतु नित्यकृत्यानि क्रमेण मुखतोऽनिशं ॥ २ ॥

अथ प्रबोध ॥ निबंधे ॥

ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय चिंतयेदात्मनो हितं ॥
स्मृत्वा नारायणं देवं स्तोत्राण्यपि च संजयेत् ॥ etc.

fol 8a इति श्री (क्षि) णात्यश्रीशिरोमणिभट्टविरचिते आह्निकरत्ने प्रथमः प्रकाशः ॥ १ ॥

fol 19a इति श्रीशिरोमणिभट्टविरचिते आह्निकरत्ने द्वितीयः प्रकाशः ॥ २ ॥

Ends — fol. 25a

विष्णुपुराणे ॥

न विशालां न वा भग्नां नासमां मलिनां तथा ॥
न च जंतुमयीं शयांमधितिष्ठेदनास्तृतां ॥

दक्षः ॥

प्रदोषपश्चिमौ यामौ वेदाभ्यासेन यो नयेत् ॥
यामद्वयं शयानश्च ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥

इति श्रीदक्षिणात्यशिरोमणिभट्टविरचिते आह्निकरत्ने तृतीयः प्रकाशः ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ ३ ॥

शके १६९७ मन्मथ नाम सवत्सरे चैत्र व ७ शनेउ समाप्त ॥ छ ॥ छ

References — Mss.—A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 58a.

B–Descriptive Catalogues :– Bikaner Mss. Cat. No. 771.

उत्तरपरिशिष्ट (संध्योपासनविधि)

Uttaraparisiṣṭa (Saṁdhyopāsanavidhi)

No. 508

191
1880–81

Size — 8½ in. by 4⅓ in.

Extent — 5 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders and edges ruled in double red lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On the performance of Saṁdhyā

Begins — fol. 1*a*

हरि ॐ म् ॥

अथातः संध्योपासनविधिं व्याख्यास्यामः प्राङ्वेदग्वा ग्रामान्निष्क्रम्य शुचिः शुचौ देशे गुप्ततीर्थायतनेषु सुप्रक्षालितपाणिपादवदनः प्राङ्वीरासनेनोपविश्य जीवास्थेत्याचम्यापोहिष्टेत्यभ्युक्ष प्राणायामान् कृत्वाच्यम्योतिष्ठन् दक्षिणहस्तस्था आप अयोजला । etc.

Ends — fol. 5*a*

पौर्णमासी चामावास्या च स्तनावहश्च रात्री पार्श्वे दश दिशः कुक्षी सर्वज्ञानानि व्याकरणस्मुदरं पृथिवी श्रोणिवायुः प्रस्थानं भूषणं नक्षत्राणि श्रीसरस्वतीरूपा पदक्रममंत्रब्राह्मणकल्पशरीरा सावित्री गोत्रे ब्रह्मदेया भवति ब्रह्मदेया भवतीति ब्राह्मणं ॥६॥

इति उत्तरपरिशिष्टे ब्रह्मवेदे संध्योपासनविधिः पंचमः समाप्तः ॥ रावलक्रीपारामभाइ - मंछारामेण लषीतं । रावलमांडणजीसुतकदु आपठनार्थं ॥ लषीतं ॥ श्रीरस्तु ॥ व्याधस्याचरणं धुवस्य च वयो विधा गजेंद्रस्य च काजातिवि

उत्सर्गपरिशिष्ट

Utsargaparisiṣṭa

No. 509

14
1886-92

Size — 7⅜ in by 4¼ in

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author— Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमः ॥ अथातश्छंदसात्मुत्सर्गोपाकरणक्रियां व्याख्यास्यामः प्रौष्ठपदे तिष्येण बहिरपोभ्येत्योपस्पृश्य कृतकृत्याः कौशानृषीन् स्थलस्थान् गंधमाल्यधूपादिभिः संपूज्य नाभिदघ्न उदकेनुपविष्टा ब्रह्माणं वेदां देवानृषी (श्छंदा ॅ-स्याचार्या (श्च तर्पयाम्युच्चंऋषीनभिषिंचंति etc.

...7

Ends — fol. 2*b*

इति विछंदा (स्युत्सर्गोपाकरणमुत्स्यर्गोपाकरणं ॥१॥
इत्युत्सर्गपरिशिष्टं समाप्तं ॥ छ ॥ माधवजी लि. ॥

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग Utsarjanopākarmaprayoga

No. 510 $\frac{168}{1880-81}$

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age— Not very old

Author— Not mentioned

Begings — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ उत्सर्जनप्रयोगः ॥

आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य ममाध्याप्यानां चाधीतानां छंद-आदीनां यातयामतानिरासेनाप्यायनद्वारा श्रीप (र) मेश्वरप्रीत्यर्थं एभि-ब्राह्मणैः सउसर्जनारव्यं कर्म करिष्य इति संकल्प्य ॥ etc.

Ends — fol. 15*a*

उच्चैरो...वा व्याहृतयः सावित्रीं च त्रिरभ्यसेयुः ॥ ब्रह्मयज्ञवत् ॥ अग्निमीळे इत्यादिरश्पब्रह्मण इत्यंतकृहा उपाकृता वै वेदा इत्युत्क प्रायश्चित्ता-दिहोमशर्षं सामापयेत् ॥ इत्युपाकर्म समाप्ता ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ इत्युत्स्यर्जनीपाकर्मप्रयोगः सप्तः ॥

श्रावण्यां श्रक्षेचसश्रायामग्निसंनिधौ ॥
सश्रादीपप्रदानेन प्रीयतां मे महेश्वर ॥
श्रोदीपब्रह्मरूपीहं ज्योतिषा प्रशुरव्यय ।
पुत्रां देहि धनं देहि अ...धव्यं च देहि मे ॥

उदकशान्ति

Udakaśānti

No. 511

513
1883–84

Size — 8⅝ in. by 4 in.

Extent — 28 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Copied by one Krishna, son of Bachambhat surnamed Kuvalekar.

Age — Śaka 1728

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

आधानादौ संकल्पात्पूर्वदिने वा नांदीमुखं कृत्वा रात्रौ उदकशांतिं कुर्यात् ॥ तथाहि पादौ प्रक्षाल्याचम्य युग्मान्ब्राह्मणान्प्रक्षालितपाणिपादानप-आचम्य प्रतिदिशमासनेषूपविश्य गोमयेन गोचर्म मात्रं चतुरस्रमुपलिप्य दर्भेषु प्राङ्मुखः सपत्नीक उपविश्य दूर्वा दर्भांश्च धारयमाणः पवित्रपाणिः प्राणा-नायम्य देशकालौ संकीर्त्य करिष्यमाणकर्मांगभूतामुदकशांतिं करिष्य इति संकल्प्य ॥ etc.

Ends — fol. 27b

मित्रबंधुसुहृज्ज्ञातिसंबंधिबांधवानां राज्ञां राजपुरोहितानां च बालवृद्धांत-र्वलीचालपरोगीदीर्घरोगीकृशातुरान्प्रोक्षति ॥ हस्त्यश्वश्वोष्ट्रमहिष्याजाविकभृत्यांश्च धनधान्यानि च प्रोक्षत्येवमेकरात्रं त्रिरात्रं पंचरात्रं सप्तरात्रं वेत्यपमृत्युं जयति ॥ इत्याह भगवान्बौधायनः ॥ ॥ इत्युदकशांति समाप्तः ॥ छ ॥

श्रीशके १७२८ क्षयनाम संवत्सरे पौषशुद्ध अष्टमी मंदवासरे तद्दिनी इदं पुस्तकं समाप्तं । कुवळेकरोपनामक-बचंभटात्मजकृष्णाने इदं पुस्तकं लिखितं ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥

तैलाद्रक्षे ..... तस्य वंशः क्षयो भवेत् ॥ २ ॥

———

उदकशान्तिप्रयोग
(आपस्तम्बीय)

Udakaśāntiprayoga
(Āpastambiya)

No. 512

169
1880–81

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 44 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; white chalk also used; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Viśveśvara

Subject — A manual on Udakaśānti

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथास्मद्गुरुभदविश्वेश्वरकृतामुदकशांतिप्रयोगास्माभि लिख्यते ॥ ॥ गोमयेन गोचर्ममात्रं चतुरस्रमुपलिप्य कर्त्ता शुचिः सुप्रक्षालितपाणिपाद आचांतो दर्भेषूपविश्य दूर्वा दर्भांश्च धारयमाणः प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्याः मुककर्मांगभुतामुदकशांतिं करिष्य इति संकल्प्य etc.

Ends — fol. 44^a

पवमानः सुवर्जन इत्यनुवाकात्प्राक् हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका इति चतसृणामते यददः संप्रयतीरहाबनदताहतेत्यादि ब्रह्मवर्चसायत्वे उत्यंतमनुवाकं जपित्वा ॥ पवमानः सुवर्जन इत्यादि प्रतिसरवंधोक्रवत्सर्वं जपित्वा ॥ संस्कार्यं पोक्ष्य प्रतिसरसूत्रं च तद्धस्ते बध्नीयादिति तंत्रपक्षे विशेषः ॥

॥ इत्युदकशांतिप्रतिसरयोस्तंत्रप्रयोगः ॥ ॥

इति उदकशांतिप्रयोग आपस्तंभशाखोक्त समाप्त ॥ छ ॥ छ ॥

हे पुस्तक विठलभटसुदामे पारनेरकर याचे असेत् ॥

उदकशान्तिप्रयोग

Udakaśāntiprayoga

No. 513

267
A/1881–82

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 50 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; foll 1*b* and 2*a*, also foll. 49*b* and 50*a* are blank; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 2*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ उदकशांतिप्रारंभः ॥

गोमयेन गोचर्ममात्रं चतुरस्रमुपलिप्य ॥ कर्त्ता शुचिः ॥ सुप्रक्षालितपाणिपाद आचांतो दर्भेषूपविश्य ॥ दूर्वा दर्भा धारयमाणः ॥ पत्न्या सह ॥ प्राणानायम्य ॥ देशकालौ संकीर्त्य ॥ अमुककर्मांगभूतं ॥ उदकशांतिं करिष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 49*a*

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ॥ अश्विनोर्बाहुभ्यां ॥ पूष्णो हस्ताभ्यां ॥ इंद्रस्येंद्रियेण ॥ श्रियै यशसे बलायाभिषिंचामि ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्या ँसरस्वत्यै वाचो यंतु यंत्रेणाग्नेस्त्वा साम्राज्येणाभिषिंचामींद्रस्य बृहस्पतेस्त्वा साम्राज्येणाभिषिंचामि ॥

on fol. 1*a* we have :- ॥ अथ उदकशांतिप्रयोगप्रारंभः ॥ श्रीरस्तु ॥

on fol. 50*b* – इति श्रीउदकशांतिप्रयोगः समाप्तोयम् ॥

उपनयनविधि — Upanayanavidhi

No. 514 — 30 / 1875–76

Size — 14 in by 6⅛ in.

Extent — 34 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Smooth country paper; Kāśmirī Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; additional portion in the margins; complete; the Ms. contains some other works in addition.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Subject — A small manual dealing with the thread-ceremony

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमः सरस्वत्यै

ॐ अग्निं परिसमूह्य पर्युक्ष्य परिषिच्य परिस्तीर्य प्रजापतये जुष्टं निर्वपामि एवं प्रोक्षामि आ ... रादाज्यभागांतं ... त्वा या आपो दिव्या इति यजमान-पत्न्याः ऋतौ स्नातायां चतुर्थ्यां निशि प्राजापत्यं चरुं श्रपयित्वा प्रजापते नहीति स्थालीपाकेन प्रपानम् etc.

fol. 2*a* इति सीमंतोन्नयनम् ॥ २ ॥

fol. 3*a* इति पुंसवनम् ॥ ३ ॥

Ends — fol. 34*a*

कस्ता विमुंचति स चा विमुंचतु विष्णुस्त्वा विमुंचत्वस्य व्यैमह्येसन्नत्या अध्ययनायामुष्यै कामायाजुषे त्वा प्राणाय त्वा व्यानाय त्वापानाय त्वा व्यष्टौ त्वा रय्यै त्वा रापसे त्वा पोषाय त्वा घोषाय त्वा रा...षाय त्वा प्रतिष्टौता नमो ब्रह्मणे ॥ उदकलशमिति बोधश्चमेति स्वस्त्ययनम् ॥ इत्युपनयनविधिः संपूर्णः ॥

उपनयनविधि — Upanayanavidhi

No. 515 — 192 / 1880–81

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 24 leaves; 7–8 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting bold but careless and at times not quite legible; borders ruled in single black lines; red pigment used for marking certain portions of the text; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 1–5 missing; edges slightly worn out; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — A small treatise on the thread-ceremony

Begins abruptly — fol. 6*a*

……हृतिभिश्च ॥ हवजातकर्मपुत्रे जाते वरं ददाति ॥
ॐ अग्नेरायुरसितेनास्मा अमुष्मा आयुर्देहि स्वाहा ॥
ॐ ईंद्रस्य प्राणोसि प्राणं देह्यमुष्मै यस्य ते प्राणः स्वाहा ॥ २ ॥ etc.

fol. 8*b* इति जातकर्म समाप्त ॥ छ ॥ श्री ॥

Ends abruptly — fol. 29*a*

अद्य० पुण्यतिथौ भवतं ब्राह्मणानां वचनात् श्रीगणेशगोत्रदेवत्योप्रसादात् उपनयनक्रमकृतस्य विधेः सर्वं परिपूर्णतास्तु ॥ पुण्याहं दीर्घमायुरस्तु ॥ स्वस्ती ते अस्तु ॥

———

उपलेख (परिशिष्ट) Upalekha (pariśiṣṭa)

No. 516 $\frac{13}{1879-80}$

Size — 7 in. by 4⅜ in.

Extent — 12 leaves; 8 lines to a page; 16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking the text at times; edges slightly worn out and moth-eaten, complete.

Age — Saṁvat 1740

Author — Not mentioned

Subject — On the Kramapāṭha of the Ṛgveda.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ म् ॥ उपलेख लिख्यते ॥

अकारादयो द्वादश स्वराः शिष्टं व्यंजनं ककारादयः पंच पंचवर्गा स्पर्शा यकारायदश्चतस्रोंतस्थाः शकारादयोष्टा ऊष्माणाः प्रथमद्वितीयो वर्गाणामूष्माणाः श्च हकारवर्जमद्योप्यवंतः शिष्टं व्योषवद्ह्रस्वमेकमात्रं दीर्घं द्विमात्रं प्लुतं त्रिमात्रं व्यंजनमर्द्धमात्रं स्वरभक्तिश्चाक्रमे क्रमे त्वर्द्धो नाक्रमो द्वैपदशस्तयो उत्तरेणोत्तरं पदं संदध्यादार्द्धर्चादूं इति मितीत्याकारे षत्वसंहितेस्विति पदेनः परे नावस्येत् ॥ १ ॥ etc.

fol. 10*b* इत्युपलेख समाप्तम् ॥ शुभं भवतु ॥

Ends — fol. 12*b*

इति षट्पंचाशत् क्रमकाले कंपोत्पद्यंते ॥ समाप्तः ॥ श्री ॥ संवत् १७४० वरषे पौखकृष्ण १२ बुधे वाराणासीमध्ये नागरज्ञातीय-दवे-बालकृष्णसुत्-शिवकृष्णेन लिखितं स्वार्थ च ॥ दवे श्री ५ केशवसुत् रघुनाथत । बालकृष्णत । जयकृष्णत । शंकरस्येदं पुस्तकं उपलेखं परिशिष्टं ।

References — A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 68*a*; ii, 191*a*.

For a described Ms. see Weber's Cat. of Berlin Mss. No. 38.

उपलेख with टीका

Upalekha with Commentary

No. 517

69
1884–87

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by 4 in.

Extent. — 16 leaves; 8–9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, ligible and uniform; borders ruled in double black lines; right-hand edges extremely worn ont; folios torn and moth-eaten; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; nos. 10 to 11 on the same folio; the Ms. contains Adhyāyas 1–7. It contains commentary on the sütras in Canarese.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — Upalekha in a manual on the Kramapātha of the Ṛgveda. The present Ms. contains a commentary on it.

Begins — fol. 1*b*

श्रीमन्मध्वमूर्त्तये नमः ॥ गणपतये नमः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥ अथोपलेखटीका लिख्यते ॥ हरिः ॐ ३ म् । अकारादयो द्वादश स्वराः ॥ शिष्ट व्यंजनं । घोषवत् । अकारादि ... गिवुळिदवु ह्रस्वेरडु स्वरगळु ॥ अदुआवावटुयंदरे ॥ अ आ । इ ई उ ऊ ऋ ॠ ए ऐ । ओ औ । etc.

fol 3*b* इति प्रथमोध्यायः ॥ समाप्तः ॥

Ends — fol. 17*a*

अथार्ष्यलोपेन यदाह स क्रमः समाम्रकालं पदसंहितं द्वयोः
अथो बहूनामविलोपकार ... रवस्यंत्यतिगम्य कानिचित्
अपृक्तमेकाक्षरमिद्वियोनि यत्तदानुनासिक्यभयादतीय... ॥ १ ॥
नतं च पूर्वेण परस्य कारणं न ते परस्योभयहेतुसंग्रहात्
परीत इत्युत्तरमेतयोर्द्वयोः परं हि पूर्वो ... तीत्यतीयते ॥
ततोपरे संध्यमवेक्ष्यकार ... र्थजं ... ममत्र कुर्वते ॥
एकवर्णमनोकारं ... तिनः परे ॥ पदेन च व्यवेतंयत्पदं तच्चव्यवायि

———

उपलेखासूत्रवृत्ति — Upalekhāsūtravṛtti

No. 518 — 17 / 1871–72

Size — $9\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 21 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold but careless and at times not quite legible; borders ruled in double red lines; edges worn out; folios numbered in both margins; complete; the Ms. contains Khaṇḍas 1–8.

Age — Saṁvat 1588

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं ॥

प्रणम्य जोपलेखाख्यसूत्रशाख्या विधीयते ॥

उपलेखाख्यं क्रमलक्षणं वक्तुकामो ग्रंथकृदाचार्याः ॥ आदौ तदुपयोगिनीं संज्ञा संगृण्हन् आह । अकारादयो द्वादश स्वरा इति अकार आदिर्येषां वर्णानां ते अकारादयो द्वादश वर्णा स्वरसंज्ञा भवंति etc.

fol 4*a* इत्युपलेखावृत्तौ प्रथमः खंडः ॥ १ ॥

Ends — fol. 21*a*

सवनार्चितो भवति । सर्वजनैः अर्नितो भवति । पूजितो भवति केन साधनेन अर्चितेन विशिष्टेन फलेन तेन पूजितो भवंति । उक्तं च । संहितां न पते सूर्यपदं शशिनि पदक्रमोपि नयते सूक्ष्मबलग्रंथसमाप्तौ ग्रंथनाम दर्शयति '

—8

वृद्धाचार्यं नमस्करोति । नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ इत्युपलेखावृत्तौ अष्टमः खंडः ॥ स्वस्ति संवत् १५८८ वर्षे मार्गशिर्षवदि द्वितीगागुरौ श्रीमद्विश्वेश्वरराजधान्या श्रीकाश्याद्विवेदिश्रीकालातनूजेन भामेन लिखितमिदं पुस्तकमुलेखावृत्तेः समाप्तमिति ॥ शुभगस्तलेखकपाठकयोः श्रीकृष्णाय नमः श्रीरघुनाथाय नमः ॥ श्रीराम जयराम जयराम श्रीकृष्णार्पमस्तु ॥

ऋग्वेदसंहिताहोम-विधानप्रयोग

Ṛgvedasaṁhitāhoma-vidhānaprayoga

No. 519

288 / 1884–87

Size — 12¼ in. by 4⅛ in.

Extent — 15 leaves; 7 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description — Modern paper; with watermarks: Devanāgarī characters new in appearance; handwriting clear but careless and not uniform; folios numbered in both margins; portion occasionally scratched out in black ink; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject—Offering of oblations as prescribed by the Ṛgveda school.

Begins — fol. 1*b*

श्रीवेंकटेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथातो ऋग्वेदसंहिताहोमविधानप्रयोगः ॥

तत्र यजमानकृतनित्यक्रियः ज्योतिर्विदादिष्टे सुमुहूर्ते शुक्लांबरधरः कुशपाणिः शुचौ देशे स्वासने प्राङ्मुख उपविश्याचम्य प्राणानायम्य सुमुखश्चेत्यादिना देशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रस्यामुकशर्मणो ममानंतजन्मार्जितपातकादिनिरसनद्वारा चतुर्विधपुरुषार्थप्राप्तये वेदप्रतिपाद्यश्रीविष्णुप्रीत्यर्थं ऋग्वेदसंहितामन्त्रैर्घृताक्ततिलहवनं करिष्ये etc.

Ends — fol. 14*b*

ततः । ब्राह्मणेभ्यो भूयसीं दक्षिणां दत्वाशिषोगृण्हीयाद्यजमानः । ततः मंत्रसंख्यापरिमितान् अध्यायसंख्यापरिमितान्वा ब्राह्मणान् भोजयित्वा कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा वन्हिं विसर्जयेदित्यृक्संहिताहोमविधानं । कुंडे तुलस्यारोपणं सांप्रदायिकमिति शिवं ॥

fol. 15b इति ऋग्वेदसंहिताहोमविधि

ऋजुप्रयोग and सिंहस्थस्नानपद्धति

Ṛjuprayoga and Siṁhasthasnānapaddhatti

No. 520

53
Viśrāma (i)

Size — 6 in. by 4 in.

Extent — 34 leaves; 8 lines to a page; 16 letters to a line.

Description — Country paper Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right-hand margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

The Ṛjuprayaga is based on the author's work called the *Tirthadarpaṇa.*

Age — Śaka 1663

Author — Rānasingh, son of Viśvanātha

Begins — fol. 1b

श्रीरामकल्पद्रुमः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥

गौतमीयात्राचिकीर्षायां देशकालकीर्तनांते सकुशजलं गृहीत्वा ।

ब्रह्मचर्यादिभिर्युक्तो व्रते देवि कृपां कुरु ॥
तव यात्रां विधास्यामि सर्वकामार्थ सिद्धये ॥ etc.

Ends. — fol. 33a

ततः पूर्वनिबंधोक्तादिकर्म देशकाळद्रव्यानुसारेण तीर्थश्राद्धं स्वगृह्यविधिना निधाय पूर्वोक्तविशेषपिंडौ दत्वां कर्मेश्वरार्पणं कुर्यात् । इति श्रीहोसिंगोपनामक भट्टविश्वनाथात्मजरामेण कृततीर्थदर्पणाख्य निबंधानुसारेण ऋजुप्रयोगः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहः प्रीयतां ॥ ॥ शके १६६३ दुंदुभीश्रावणकृष्णतृतीयायां गौतम्यां पोळ इत्युपनामकनृसिंहेन समापितं ॥ राम-आबाभट्टकानळस्करस्य पुस्तकं ॥

देशकालौ स्मृत्वा बृहस्पतिप्रीत्यर्थं ब्राह्मणाय वायनदानमहं करिष्ये ॥ ततः ब्राह्मणसुवासिनीपूजनं ॥ ततः वायनदानं ॥

सुवर्णभाजनं युग्मं सवस्त्रफळसंयुतं ॥
सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तं ब्राह्मणेभ्यः प्रदाम्यहं ॥

प्रतिगृह्य द्विजः श्रेष्ठ संपूर्ण फळदायका ॥
त्वत्प्रसादादहं विप्र मु... सर्वपातकात् ॥
इति वायनदानमंत्रः ॥ इति सिंहस्थस्नानपद्धति समाप्त ॥

ऋषितर्पण

Ṛṣitarpaṇa

No. 521

135
1880–81

Size— 8⅛ in. by 3 ⅝ in.

Extent — 45 leaves: 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders suled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out, complete.

Age — Saṁvat 1672

Author — Not mentioned

Subject — Offerings to the Ṛṣis

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशांबिकाभ्यां नमः ॥

अथ ऋषितर्पणमुच्यते । तीर्थे गत्वा स्नात्वा पाणिपादौ प्रक्षाल्य आचम्य ... अद्येत्यादि मासे पक्षे तिथौ सकलपापक्षयार्थं स्नानविधिना स्नानमहं करिष्ये ।

सरस्वती नमस्तुभ्यं पवित्रे पापनाशनी ।
हरस्व पातकं देवि यन्मया पूर्वसंचितं । १ । etc.

Ends — fol. 45*b*

अथ उपनिषत् । ब्रह्मा दैवानां प्रथमः संबभूदविश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोप्ता ॥ स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्या प्रतिष्ठामथर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह । १ । तदेतत्सत्य-मृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णव्रतोधीते नमः परमऋषिभ्यो नमः परम-ऋषिभ्यः ॥ छ ॥

इत्युपनिषदादि ॥ इति ऋषितर्पणं । संवत १६७२ वर्षे श्रावणशुक्ल १४ भृगौ ... यादवसुतेन गणेशेन लिखितमिदं पुस्तकं परार्थं स्वार्थं च ॥ शुभं भवतु । छ ॥ श्री ॥

ऋषितर्पण
(मैत्रायणीय शाखा)

Ṛsitarpaṇa
(Maitrāyaṇīya śākhā)

No. 522

136
1880–81

Size — 9⅞ in. by 4⅓ in.

Extent — 21 leaves; 8 lines to a page; 20-25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; fol. 1 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1779

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. २*a*

... सर्वदा ॥ सप्तः ॐ भूर्भुवः भरद्वाजं आवाहआमि स्थापयामि पूजयामि न्मः ॥ ३ ॥ विश्वामित्र नमस्तेस्तुज्वलनमुखमहाजन ॥ प्रत्यक्षकृतजनगायत्री तस्मै तूभ्यं न्मो नमः ॥ सप्त० ॐ भूर्भुवः विश्वामोत्रं आवा० ॥ ४ ॥

गैतमः सर्वलोकानां ऋषिणां च महायशः ॥
श्रौतानां कर्मणां चैव संप्रदायप्रवर्त्तकः । etc.

Ends — fol. 22*b*

गृहे गत्वाश्नष्ववस्त्रपरिधानं ॥ किंचितदाक्षणा देया ॥ ब्राह्मणभोजनो चेत्० स्वयं भुक्तव्यं ॥ ईति मैत्रायणीशाखायं ऋषितर्पणं स्यस्मासं ॥ शुभं भवत् । संवत् १७७९ वरखे फागण शुद ३ वार भौमे शेरथाग्रामे मोठज्ञातीजनि॥ मोहनजोसूत मुकंदन लखिते यादृश पुस्तकं दृष्टवा तादृशं लिखितं मय यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो मदियते ॥ शुभं भवतु श्री छ श्री छ ॥

———

एकवस्त्रस्नानविधि

Ekavastrasnānavidhi

No. 523

193
1880-81

Size — 7¼ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse numbers folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1666

Author — Īśvara

Begins fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

इश्वरप्रणीत एकवस्त्रविधिर्लिख्यते ॥

उपहार। अष्टदल। योग्यतंदूलाशर २४ श्रीफल ५ उदंबरश्याखास दशवस्त्र-युगा अहत। कुंभी बीजाकुंभ ५ नारिंग। उत्तती। दाडिमपूगीमदनफल। वंशपात्री। सर्वौषधी। मोड। टोडर। सप्तधान्य। दक्षिणा। आदेप्राश्चित। ब्राह्मण ५ तथा १७ सप्तधान्य सप्तफल। ब्राह्मणवरुणं। वरुणश्राद्ध। अस्य। स्वस्ति वाचनं। अस्य यागस्य।

अथ शुक्रस्यप्रश्नेश प्रणिपत्य जगद्गुरुं
एकवासोविधि बूहि स्यामि विस्तरतो मम ॥ etc.

Ends — fol. 5*b*

सदीपं वंशपात्रं च नित्वा याति शीवालये
शिवस्य पुरतो भुक्त्वा वंशपात्रं प्रणम्य च ॥ ५०

देव देव जगन्नाथ दुर्गा नाम महेश्वरः
भव त्वीशान सर्वंश न मे। स्तुस्तुप्रजोस्तु मे।

इति ऐकवस्त्रस्नानविधि समाप्त ॥ श्रीरस्तु महुंधावास्तव्यं नागरज्ञाति। लिखीतं अनंतभाणजी १६६६ वर्षे वैशाख व. ७ .....

एकवाईकाण्ड

Ekavāīkāṇḍa

No. 524

3
1866–68

Size — 12½ in. by 7½ in.

Extent — 38 leaves; 13 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines, folios numbered

in both margins; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains Adhyāyas 1–6.

The Ms. is a bound copy and bears the embossed stamp of the Elphinstone College Bombay.

Age — Śaka 1790

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः हरिः ओम्

स वै संभारान्संभरति यद्वा एनानित्थाच्चेत्थाच्च संभरति तदेव संभाराणा ँ संभारत्व ँ सरयत्रयत्राग्नेर्यक्तं भवति ततस्तत एन ँ संभरति यशसेवत्वदन ँ समर्थयन्पशुभिरिव त्वन्मिथुनेनेव त्वदेनं प्रजननेन समर्थयति संभर ँ स्तस्माद्वाव संभारान्संभरति ॥ १ ॥ etc.

fol. 2*b* प्रथमं ब्राह्मणं ॥ १ ॥

fol. 4*a* द्वितीयं ब्राह्मणं ॥ २ ॥

fol. 4*b* तृतीयं ब्राह्मणं ॥ ३ ॥

fol. 7*a* चतुर्थं ब्राह्मणं ॥ प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

fol. 13*a* एकवायीकांडे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends fol. 37*b*

चातुर्मास्ययाज्यमुं लोकमेति स एनमृतुः परस्मा ऋतवे प्रयच्छंति परः परस्मै तमेवमृतवः संप्रदायं परममेव स्थानं परमं लोकं गमयति तस्मादाहुश्चतुर्मासायाजिनं नानुविदतीति परम ँ ह्येव स लोकं परमां जिति ॥ जयतीति ॥ ९ ॥ चतुर्थं ब्राह्मणं ॥

एकवाईकांडे षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥
खंडसंख्या ॥ ५७ ॥ कांडस्य खंडसंख्या ॥ ३७ ॥ यनिलाद ॥ १ ॥
धतासाध ॥ २ ॥ देनिचनं ॥ ३ ॥ कृपस ॥ ४ ॥ णाषाय ॥ ५ ॥
कृलायप्रा ॥ ६ ॥ ग्रंथसंख्या ॥ १२०० ॥ ब्राह्मणसंख्या २२
अध्यायसंख्या ६ ॥ कांडसंख्या ॥ १ ॥ ॥ छ ॥

शके १७९० विभवनामसंवत्सरे श्रावणशुक्ल ८ अष्टम्यां तारीख २७ माहे जुलई सन १८६८ इसवी रोजी समापितं ॥

नकल लिहिणार व्यंकाजी नारायण घळसाशी कन्हाडकर याने लिपितं ॥ छ ॥ ॥छ॥

और्ध्वदेहिकक्रियापद्धति — Aurdhvadehikakriyāpaddhati

No. 525 — 83 / 1892–95

Size — 8⅛ in. by 4¼ in.

Extent — 69 leaves; 10-11 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting carcless but legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; foll 4, 5, 22–29, 32, 33, 48, 80–89 missing; foll. 34*b* and 70*b* blank; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Viśvanātha

Subject — On the funeral rites

Begins fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः॥

गणेशं गिरं पद्मनाभं सुरेशं
विभुं विश्वनाथं विशालाक्षिमाद्यं ॥
विरंचिं विवस्वंतमन्यांश्च नत्वा
क्रियापद्धतिं विश्वनाथः करोति ॥ १ ॥

बहवार्था श्रुतिसंमतां च सरलां कर्त्तव्यमार्गप्रदां
नानाग्रंथ विलोक्यसाररचि तां प्रेतत्वमुक्तिप्रदां ॥ २ ॥

शिष्याणां सुखहेतवे च विदुषां चित्ताप्रसादप्रदं
गुरुर्विष्टस्य प्रसादजां च सुधिया सर्वार्थदामाद्रतां ॥ etc.

fol. 21*b* ॥ इति दाहप्रकरणं ॥

Ends abruptly — fol. 92*b*

ॐ या दिव्या० भवंतु ॥ अपसव्यं ॥ दशमं प्रेत एषेते अर्घः ॥ आसिंचतु०-

---

कर्मपद्धति

Karmapaddhati

No. 526

153
1880-81

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 14 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting careless and sometimes not quite clear; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; leaves slightly brittle; complete,

Age — Appears to be old

Author — Not mentioed

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मरणसंन्निहितकाले वितरणिदानविधिः । प्रथमं शोडषपवार । विष्णु-पुजनं । पंचोपवारैवा ॥ वैतरणि दानप्रतिगृहित्रे एतत्ते पाद्यं एष तेः अर्घः पादयोः पूतिपादप्रक्षालनं । आवमनं । दत्वा स्वकीयं पादप्रक्षालनं । आवमनं । प्राणाया ...सप्तव्याधा० देवताभ्यो० । गयायां देवरूपेण वितरणिदानो उपहाराणां पवित्रतास्तु ॥ etc.

Ends — fol. 14*b*

अनेन समिधमादधाति । सत्यंत्वर्त्तेन परिसंचामि जातवेद इति सह हवि-र्भिपर्युक्षति ॥ हविरुच्छिष्टान्युद्वासयति ॥ पूर्णपात्रं दक्षिणा ॥ कर्मापवर्गब्रह्मण-भोजनसंकल्पः ॥ तत उत्तिष्ट ब्राह्मणससे श० १ । ब्रह्मोच्छापनं । यस्मात्कोशा-दिति अग्निं नमसकरोति । अद्य पूर्वो० । अ... अमुकप्रेतस्य प्रेतत्वनिवृति० । वृषोत्सर्गकृतस्य वीर्धेर्यन्पुन० । अनेन वृषोत्सर्गकर्म्मण...सदगती० । अग्रे आद्य श्रा...योगीतप्राप्तिः । इ... साहेब...

कर्मपद्धति — Karmapaddhati

No. 527 — 154 / 1880-81

Size — 10½ in by 4⅝ in

Extent — 15 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting some what careless but clear and legible; borders carclessly ruled in double black lines; edges extremely worn out; folios numbered in right-hand margins; moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1555

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो गणेशाय ॥

अथ कर्मपद्धतिः । पूर्वंघुलद्दत । काले सर्वत्र प्राङ्मुखो दाता प्रतिग्राही उद-ङ्मुखः । आमान्नप्रतिग्राहकब्राह्मण एतत्ते पाद्यं । संलग्नपादप्रक्षालनं । स्वचरणप्रक्षा-

...9

लनं । आचमनं प्राणायामंत्र उपकल्पित उपहाराणां अद्येत्यादि । विवाहादिकर्म-गणप्रारंभनिमित्तं वरवरणनिमित्तं वरस्यार्चनमहं करिष्ये । etc.

Ends — fol. 14*b*

अथ उत्थाय शकटसमीपे वनस्पतेति जपेत् ॥ गाभिःसन्नद्ध । इति शकट-रूढं आस्थातेति मंत्रेण अध्वानं ततः पितादिकं पृच्छति । पुनः । गृहमागतः । मातरादि नमस्कृत्य गणेशगोत्रदेवतयोः । नमस्कृत्य इति ॥ गणेशप्रसादात् कर्म-पद्धति । समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणप्राप्तिः संवत् १५५५ वर्षे श्रावणशुदि १ गुरौ अद्ये श्रीरस्तुह राजपुरवास्तव्य श्री श्रीमालज्ञातीयत्रि० सदाफलसुतत्रि० अनंतसुतत्रि० यादवपठनार्थं । शुभं भवतु ॥ ॐ नमो भगवते श्रीः ॥ श्रीः ॥ निद्रावशेन भवता ह्यनपेक्षमाणा । पर्युत्सुकत्व श्रीः ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्रीः

कर्मप्रदीप Karmapradīpa

No. 528 83 / A/1881-82

Size — 11½ in by 4$\frac{15}{16}$ in

Extent — 20 leaves; 11 lines to a page; 38 letters to a line

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains Prapāthakas 1-3.

Age — Does not appear to be very old

Author — Gobhila

Begins fol. 1*b*

॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

॥ अथातो गोभिलोक्तानामन्येषां चैव कर्मणां ॥
अस्पष्टानां विधिं संम्यक् दर्शयिष्ये प्रदीपवत् ॥ १ ॥

as in No. 8 / 1895-98

fol. 7*a* इति श्रीकर्मप्रदीपे प्रथम प्रपाठकः ॥
fol. 14*a* इति श्रीकर्मप्रदीपे द्वितीयः प्रपाठकः ॥ २ ॥

Ends — fol. 20*b*

वशंगमाविति व्रीहीन् etc. up to मधुपर्कं समर्पयेत् ॥ १३३ ॥

as in No. 8 / 1895–98 followed by इति श्रीकर्मप्रदीपे तृतीयः प्रपाठकः ॥ ३ ॥ श्रीरस्तु ॥

References — See No. 8/1895–98

कर्मप्रदीप Karmapradīpa

No. 529 $\frac{8}{1895–98}$

Size — 8½ in by 3½ in

Extent — 32 leaves; 9 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking verse-numbers and colophons: edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; fol. 9 missing; the Ms. contains Prapāthakas 1–3.

Age — Saṁvat 1461

Author — Kātyāyana

Subject — A metrical treatise on domestic rites, intended as a suppliment to the rules of Gobhila. " The treatise, which consists of little short of five hundred *ślokas*, in three *Prapāṭhakas* of ten *kaṇḍikas* each, is usually aseribed to *Kātyāyana* and has been printed in India as the *Kātyāyana-smṛtiśāstra*' (I. O. No. 460).

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमः सामवेदाय ॥ गुरुभ्यो नमः ॥
अथातो गोभिलोक्तानामन्येषां चैव कर्म्मणां ।
अस्पष्टानां विधि ँ सम्यद्दर्शयिश्ये प्रदीपवत् । १
त्रिवृद्दूर्द्धवृतं कार्यं तंतुत्रयमधोवृतं ।
त्रिवृत्तच्चोपवीत ँ स्यात्तस्यैको ग्रंथिरिष्यते । २
पृष्ठव ँशे च नाभ्यां च धृतं यद्विदते कटिं ।
तद्धार्यमुपवीत ँ स्यान्नातोलंबं न चोच्छृतं ॥ ३ etc.

fol. 11*a* इति कर्मप्रदीपे प्रथमः प्रपाठकः ॥ श्री ॥

fol. 22b इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥ छ॥

Ends — fol. 33a

वशंगमाविति व्रीहीं छंखश्चेति यवा॑स्तथा ।
असावित्यत्र नामोक्त्वा जुहुयात्क्षिप्रहोमवत् । १७
साक्षत॑सुमनोयुक्तमुदकं दधिसंयुतं ।
अर्घ्यं दधिमधुभ्यां च मधुपर्को विधीयते । १८
का॑स्येनैर्वार्हणीयस्य निनयेदर्घ्यमंजलौ ।
का॑स्यापिधानं का॑स्यस्थं मधुपर्कं॑समर्पयेत् ॥ १९

खंड ॥ १८ ॥ छ ॥

इति कर्मप्रदीपे तृतीयः प्रपाठकः ॥ समाप्तमिति कर्मप्रदीपं ना परिशिष्टं ॥छ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणचास्तु ॥ श्रीः ॥ लेखकपाठकयोः मंगलमस्तु ॥ संवत् १४६१ वर्षे आषाढ प्रथम शुदि १३ बुध दिने । धवल के पुस्तक लिखापिता ॥ यादृशमित्यादि ॥ छ ॥ श्रीः ॥

References — (1) Mss.—A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 83a; ii, 16a, 191b; iii, 18b

B–Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. Nos. 460-61 and 4796-97; Cal. Sans. College Cat. Vol–2. Nos. 28–29;

(2) Printed Editions :– I Prapāṭhaka with Āśārka's Com. Ed. by F. Schrader, 1889; II Prapāṭhaka, Ed. by Stael Holstein, 1900.

कर्मान्तविवरण **Karmāntavivaraṇa**

No. 530 73 / 1884–87

Size — $8\frac{1}{5}$ in by $6\frac{1}{2}$ in

Extent — 59 leaves; 13 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; white chalk used for corrections; the Ms. contains commentary on Karmāntasūtra-praśnas 1–3, a part of the Baudhāyanasūtra

Age — Śaka 1808

Author — Bhavasvāmin

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

पंचतयेनक० यमवेक्षेतेत्यादि कर्मांतर इत्यन्वर्थसंज्ञा कर्मणामंत इति समाप्तिरत्र कर्माणि समाप्यंते किंचिदविशेषेणोक्तं विशेष्यते पूर्वार्धादवदाया-पराधांदिति अंगुष्ठपर्वमात्राणीत्यादि किंचिदनुक्तं कल्पे उच्यते। सर्वमेव याजनानं पितृयस उत्सीदतात्यादे क्वचित्कल्पे दर्शितस्य प्रयोग उच्यते।

fol. 4a इति भवस्वामिकृते कर्मांतविवरणे प्रथमस्य कर्मांतस्य प्रथमोध्यायः ॥ १

fol. 25b इति भवस्वामिकृते कर्मांतनिवरणे प्रथमस्य कर्मांतस्य विंशोध्यायः।

fol. 41a इति द्वितीयस्य कर्मांतस्यैकोनविंशोध्यायः ॥

Ends — fol. 58b

यथावकाशंमिति देवताप्रयुक्तंमाग्रयणांग्रेष्विति ग्रहणाधर्मत्वं वाचंयम इति विसृष्टवागितियस्थानधर्मत्वं विलुप्य सशेषे सति माने पृष्ठ्यषडह इति संघातधर्मत्वं न कुर्यादिति धर्मत्वं कुर्यादिति एवंमादि सर्वं अंकितमिमित्येतत्-प्रतिपादि यज्ञे यज्ञमुपलक्षयतेत्यभ्यास्यः समाप्तितुष्टिमंगलार्थः ॥

॥ इति भवस्वामिकृते कर्मांतविवरणे तृतीयस्य कर्मांतस्य विंशोध्यायः ॥ समाप्तश्च मूलकल्पा द्वैधकर्माताः ॥ श्रीलंबोदरार्पणमस्तु ॥ श० १८०८

References — Mss. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- iii, 80b

---

कल्पसूत्र

Kalpasūtra

No. 531

957 / 1884-87

Size—$9\frac{13}{16}$ in by $4\frac{1}{8}$ in

Extent — 13 leaves; 14 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper Devanāgarī characters; old in appearance: handwriting careless but clear and legible; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Agastya

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो दीक्षां व्याख्यास्यामो भगवान्परमशिवभट्टारकः श्रुत्याद्यष्टादश विद्याः सर्वाणि दर्शनानि लीलया तत्तदवस्थापन्नः प्रणीय सविमत्याभगवत्या भैरव्या स्वात्माभिन्नया पृष्टः पंचभिर्मुखैः पंचाम्नायान् परमार्थसाररूपान् प्रणिनाय। तत्रायं सिद्धांतः। षट्त्रिंशत्तत्वानि। विश्वं शरीरं। कंचुकितः शिवो जीवः। निष्कंचुकः परमशिवः। etc.

Ends — fol. 13*a*

सर्वप्रयत्नेन विद्याराध्यद्वारा पूर्णताख्यातिसमावेशनेच्छा चेत्येते सांप्रदायिकाः परे च शास्त्रानुशिष्टाः इत्थं विदित्वा विधिवदनुष्ठितवतः कुलनिष्ठस्य सर्वतः कृतकृत्यताय इमां दशखंडीं महोपनिषदं महात्रैपुर सिद्धांतसर्वस्वभूतामधीते स सर्वेषु यज्ञेषु यष्टा भवति यं यं क्रतुमधीते तेन तेनास्येष्टं भवतीति हि श्रूयत इत्युपनिषदिति शिवं ॥ १० ॥ इति अगस्त्यविरतं कल्पसूत्रम् ॥

काठकगृह्यसूत्र(सभाष्य) Kāṭhakagṛhyasūtra(sabhāṣya)

No. 532 11 / 1875–76

Size — 15 in by 7 in.

Extent — 175 leaves; 14 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgari characters; handwriting clear, legible and uniform; borders unruled; edges slightly worn out; yellow pigment used for corrections; red pigment frequently used: complete

Age — Appears to be old

Author — Laugākshi

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ आचारमग्निकार्यं च सन्ध्योपासनमेव च।

मध्यमपुरुषप्रयोगेनेदमप्यनुब्रूयादित्युपाध्यायाः ॥ यथोपनयनप्रभृति व्रतचारोस्थाः प्रागुपनयनात्कामचारवादभक्षः

कृतोपनयनस्यास्य व्रतादेशनमिष्यते।
व्रस्नणो ग्रहणं चैव क्रमेण विधिपूर्वकम् ॥

मार्गवासास्याः

कृष्णशारस्तु चरति मृगो यत्र स्वभावतः ॥
स ज्ञेयो याज्ञिको देशे म्लेच्छदेशमतः परम ॥
मार्गवास्यास्याः मृगस्वेदं मार्गम etc.

Ends — fol. 173*b*

अथात्र मंत्रभाष्यम ।
यास्तेराकेसुमतयस्सुपेशसो याभिर्ददासि दाशुषे वसूनि ।
ता मित्रो अयसुमना उपागहि सहस्रपोषं सुभगे रराणा ॥
सीमन्तोन्नयने व्याख्यातेयम् इन्द्राणीमासु नारीषु सुपत्नीमहमश्रवम नस्वस्या अपरञ्च न आसु सर्वासु नारीषु मध्ये अहमिन्द्राणीमिन्द्रपत्नीमेव व्यतिरिक्तस्त्रीणां गुण आस्तातोत इयमेव ॥ अत्रोत्तमा एतन्माहात्म्यादेव ॥
इति काठग्रह समाप्तः ॥

कात्यायनपरिशिष्टभाषिक-सूत्रव्याख्या

Kātyāyanapariśiṣṭabhāṣika-sūtravyākhyā

No. 533

47
A/1881-82

Size — 12⅜ in by 4⅜ in.

Extent — 10 leaves; 10 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform: red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Kaṇḍikas 1–3.

Age = Śaka 1734

Author — Not mentioned

Subject — A commentary on the Bhāṣikasūtra which deals with the manner of marking the accents in the Śatapatha Brāhmaṇa. The work is attributed to Kātyāyana.

Begins—fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ॥
व्याख्यास्ये भाषिकं सूत्रं कात्यायनमुनीरितं ॥ १ ॥

मंत्रलक्षणभिन्नत्वाच्छतपथब्राह्मणस्य तु ॥
तल्लक्षणार्थं मुनिना प्रणीतं भाषिकं खलु ॥ २ ॥
तस्येदमादिमं सूत्रं ॥
अथ ब्राह्मणस्वरसंस्कारनियमः ॥ अथशब्दः आनंतर्यार्थः । etc.

Ends—fol. 10*b*

तदेते श्लोका भवंति ।
उदात्तः स्वर्यते नीचो नीच उच्चस्वरो भवेत् ।
ब्राह्मणस्य स्वरो ह्येष ज्ञायते वेदपारगैः ।
ऋषिप्रोक्त्यनुसारेण स्वरं ज्ञात्वा द्विजः पठेत् ।
स वेदफलमाप्नोति ह्यन्यथा नरकं व्रजेत् ।
एकं ब्राह्मणं सम्यक् स्वरार्थज्ञानपूर्वकं ।
योधीते । वेदवित्स स्यादन्यथा स्थाणुरुच्यत इति ॥
इति कात्यायनपरिशिष्टे भाषिकसूत्रे तृतीयकंडिका ॥ ३ ॥
शके १७३४ अंगिरो नाम संवत्सरे कार्तिकशुक्ल ८ गुरुवासरे समाप्तं ॥
इदं पुस्तकं रामचंद्रभट्ट खटावकरशास्त्री पुस्तकं ॥ काळे इत्युपनामक बाळकृष्णेन लिखितं शा० योगेन
ईश विस्मरसि दत्तमर्थिने विस्मरस्यपकृतं परेण यत् ॥
राम विस्मरणशीललीलया मां तथा हृदि गतं न विस्मर ॥ etc.

कात्यायनपरिशिष्टसूत्राणि — Kātyāyanaparisiṣṭasūtrāṇi

No. 534 — 69 / 1895–1902

Size — $7\frac{7}{8}$ in by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 9 leaves; 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgarī Characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the colophons; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margnis; the Ms. contains the following परिशिष्टसूत्रs

१ प्रतिज्ञासूत्र — २ त्रिकण्डिकासूत्र
३ भोजनविधिसूत्र — ४ श्राद्धसूत्र

Age — Modern

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रतिज्ञा मंत्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयं तस्मिच्छुक्ले याजुषाम्नाये माध्यंदिनीयके मंत्रे स्वरप्रक्रिया हृद्यनुदात्तो मूर्ध्न्युदातः श्रुतिमूले स्वरित एवं जात्यादयोभिहिता ब्राह्मणे तूदात्तानुदातौ भाषिकस्वारौ तानस्वराणि छंदोवत्सूत्राणि ॥१॥
etc.

fol. 2*a* इति कात्यायनपरिशिष्टे प्रतिज्ञासूत्रं समाप्तम् ॥

fol. 3*b* इति कात्यायनपरिशिष्टे त्रिकंडिकासूत्रं समाप्तं ॥

fol 5*b* इति ..... भोजनविधिसूत्रं समाप्तं ॥ २ ॥

Ends — fol. 8*b*

अथ काम्यानि भवंति ॥

स्त्रियोया॰ प्रतिरूपाः प्रतिपदि द्वितीयायां। स्त्रीजन्माश्वास्त्रीतीयायां चतुर्थ्यां क्षुद्रपशवः पुत्राः पंचमाᳪ षष्ठ्यां द्यूतर्द्धिः कृषिः सप्तम्यां वाणिज्यमष्टम्यामेकशफं तु नवम्यां दशम्यां गावः परिचारका एकादश्यां धनधान्यᳪ हिरण्यं तु द्वादश्यां कुप्यं ज्ञातिश्रेष्ठ्यं च त्रयोदश्यां युवानस्तत्र म्रियंते शस्त्रहतस्य चतुर्दश्याममावास्यायाᳪ सर्वमित्यमावास्यायाᳪ सर्वमिति । इति कात्यायनोक्तं श्राद्धसूत्रं समाप्तिमगमत् ॥ ९ ॥

कात्यायनप्रतिज्ञासूत्र — Kātyāyanapratijñāsūtra

No. 535 — 362 (1) / 1883–84

Size — $8\frac{7}{8}$ in by 4 in.

Extent — 1*a* to 1*b* leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Begins ... fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रतिज्ञा मंत्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयं तस्मिन्च्छुक्ले याजुषांम्नाये माध्यंदिनीयके मंत्रे स्वरप्रक्रिया हृद्यनुदात्तो मूर्ध्न्युदात्तः श्रुतिमूले स्यात्स्वरितस्त्वेवं

जात्यादयोभिहिता ब्राह्मणे तूदात्तानुदात्तौ भाषिकरच...न स्वराणि छन्दोवत्सूत्राणि ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 1*b*

अथानुस्वारस्य ँ मित्यादेशः शषसहरेफेषु परेषु तस्य त्रैविध्यमाख्यातं ऱ्हस्वदीर्घगुरुभेदैर्दीर्घात्परो ऱ्हस्वो ऱ्हस्वात्परो दीर्घो गुरौ परे गुरुः परसवर्णे षत्प्रकृत्या चान्यत्र विसर्गं षद्विरामः पदाद्यस्य संयुक्ताकारस्येषद्दीर्घता च भवति। इति प्रतिज्ञासूत्रं समाप्तं ॥

कात्यायनशुल्बपरिशिष्ट — Kātyāyanaśulbapariśiṣṭa

No. 536 — 74 / A/1881-82

Size — 9¼ in by 4¼ in

Extent — 8 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Smooth Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in left hand margins; edges on the right worn out and moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ रज्जुसमासं वक्ष्यामः ॥

समे शंकुं निखाय शंकुसंम्मितया रज्वा मंडलं परिलिख्य यत्र लेखयोः शंकुच्छाया निपतति तत्र शंकू निहंति सा प्राची ॥ तदंतर...रज्वाभ्यस्य पाशौ कृत्वा शंकोः पाशौ प्रतिमुच्य दक्षिणायम्य मध्ये शकु निहंत्येवमुत्तरः सोदीची ॥ etc.

Ends ... fol. 8*a*

आगमार्द्धे भवेच्छंकुस्तदर्द्धे च निरंछनं ॥
अनेन विधिना यस्तु वेदिं करोति मानवः ॥ ३८ ॥
यजमानं तं उभौ तारयते हि सः ॥
सूत्रदोषदरिद्रस्य गूढमंत्रस्य धीमतः ॥ ३९ ॥
समाप्तेयं क्रिया शौल्बी कात्यायनमाहात्मनः ॥ ४० ॥

इति भगवत्कात्यायनकृतं शुल्बपरिशिष्टं समाप्तं ॥ शुभं भूयात् ॥

कात्यायनशुल्बपरिशिष्ट — Kātyāyanaśulbapariśiṣṭa

No. 537 — 169 / 1884-86

Size — $8\frac{11}{16}$ in by 4 in.

Extent — 7 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; folios moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1682

Author — Not mentioned

Begins ... fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

रज्जुसमासं वक्ष्यामः समेशंकुन्निखाय शंकुसंमितया रज्वा मंडलं परिलिख्य यत्र लेखयोः शंकुप्रच्छाया निपतति तत्र शंकू निहंति सा प्राची तदंतर " रज्वाभ्यस्य पाशौ कृत्वा शंकोः पाशौ प्रतिमुच्य दक्षिणायम्य मध्ये शंकुं निहंत्येवमुत्तरतः सोदीची रज्वंतयोः पाशौ करोति etc.

Ends ... fol. 7*b*

परिलेख्यस्तुर्यस्तथैव वाष्ट द्विगुणीरथर्यस्त्रिशद्भिरायम्य हरेतृतीयं ॥ ३७ ॥

अग्नेरुदक्सार्द्धनवांगुले मध्यं ततो लिखेत् ॥

वृत्तमेको न विंशत्या प्राची ज्यामध्यगा भवेत् ॥ ३८ ॥

उदगर्द्धं विहायार्वाक् खरो...र्दक्षिणस्य तु ॥

सूत्रदोषदरिद्रस्य...मंत्रस्य धीमतः ॥ ३९ ॥

समाप्तेयं क्रिया शौल्बी कात्यायनमहात्मन इति ॥ ४० ॥

समाप्तं शुल्बपरिशिष्टं ॥ संवत् १६८२ वर्षे श्रावणशुदि ७ रवौ लि० त्रिपाठी-गोवर्धनसुत-हरिहरेण ॥

कात्यायनशुल्बभाष्य — Kātyāyanaśulbabhāṣya

No. 538 — 212 / 1880-81

Size — $9\frac{1}{4}$ in by $3\frac{5}{8}$ in

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page: 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; old in appearance: handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and moth-eaten; foll. 1–9, 17–27 and 29–33 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 10*a*

... मवेद्यामपि न मध्यसंग्रहः वारुणप्रद्यासिक्यो वेदयो वहुधोक्तास्ता एव च यशावतिदिष्टास्तत्र षडरत्निः प्राची त्र्यरत्नितत्तिर्यक् चतुररत्निप्रतीचीतिर्यक्कमिति पक्षे परिशिष्टश्लोकः etc.

Ends — fol. 39*a*

कर्णोभिवर्द्धते यस्याग्रादष्टात्रिंशदंगुलैः ।
स सार्द्धतिलयुग्मैः स्याद्धन्वायामाग्रकावधि ।
उत्तरे रत्न्यायतास्तु दक्षिणे कर्णशोभिताः ।
चतस्रः स्युरिति त्वष्टौ वक्रास्तिर्यग्विलेखिताः ।
द्व्यरत्नि विस्तारार्द्धेन भ्रमात्तद्धन्वसाधनं ॥
अंगुलस्य त्रयस्त्रिंशो भागस्त्वत्र तिलो मतः ॥
इति शुल्बभाष्यं समाप्तानि ॥ शुभं ॥

कात्यायनीयशुल्बसूत्र-विवरण — Kātyāyanīyaśulbasūtra-vivaraṇa

No. 539 — 363 / 1883-84

Size — 10¾ in. by 5 in.

Extent — 30 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

A commentary on Kātyāyana's Śulbasūtra; the work was composed in 1646 (Saṁvat ?)

Age — Does not appear to be very old

Author — Mahīdhara

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीनृसिंहं नमस्कृत्य रमेशं भक्तवत्सलं ॥
शुल्बस्य विवृतिं वच्मि भाष्यवृत्यनुसारिणीं ॥

श्रीमान्कात्यायनः पंचदशशाखासाधारणं कल्पसूत्रं विरच्य तत्र कथितवेद्यादिमानोपियोगितयंशुल्बपरिशिष्टं चिकीर्षुः प्रतिजानीते । etc.

fol. 6b इति शौल्बविवरणे महीधरविरचिते प्राच्यादिकथनं नाम प्रथमकंडिका ॥ १ ॥

fol. 12a इति शुल्बविवरणे महीधरविनिर्मिते चतुरस्रादिकथनं द्वितीया कंडिकारामत् ॥

Ends — fol. 30a

विदुषां सुखबोधाय व्यधाद्बुध्यनुसारतः ।
भाष्यं रामकृतां वृत्तिं सूत्राण्यालोच्य ततः ३

नीलकंठो रमानाथः सिताभश्चंद्रशेखरः
भैरवेशः कृपासिंधुः समे तुष्यान्नृकेसरी ४

इति श्रीमन्महीधरविरचितं शुल्बसूत्रविवरणं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनश्राद्धसूत्र — Kātyāyanaśrāddhasūtra

No. 540 — 362 (2) / 1883-84

Size — 8⅞ in. by 4 in

Extent — 1b to 5b leaves; 8 lines to a page: 30 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for the colophon; yellow pigment used for correction; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Subject — On Śrāddha rite

Begins — fol. 1*b*

॥ श्री ॐ ॥ अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीतोर्ध्वं वा चतुर्थ्या षदहः संपद्येत तदह ब्राह्मणानामंत्र्य पूर्वेद्युर्वा स्नातकानेके यतीन् गृहस्थान् साधून्वा श्रोत्रियान् वृद्धाननवद्यात्स्वकर्मस्थानभावेपि शिष्यान्स्वाम्वारान् द्विर्नग्नशुक्लविक्लीधश्याव-दंतविद्धप्रजननव्याधितव्यंगिश्चित्रिकुष्ठिकुनखिवर्जमनिंद्ये नाम त्रितोनापक्रामे दामंत्रितो वान्यदन्नं न प्रतिगृण्हीयात् etc.

Ends — fol. 5*a*

अथ काम्यानि भवंति स्त्रियो प्रतिरूपाः प्रतिपदि द्वितीयाया ँ स्त्रीजन्मा-श्वास्तृतीयायां चतुर्थ्यां क्षुद्रपशवः पुत्राः पंचम्यां षष्ठयां द्युतर्द्धिः कृषिः सप्तम्यां वाणिज्यमष्टम्यामेकशेफं नवम्यां दशम्यां गावः परिचारका ऽ एकादश्यां धनधान्य ँ हिरण्यं तु द्वादश्यां कुप्यं ज्ञातिश्रैष्ठ्यं च त्रयोदश्यां युवानस्तत्र म्रियंते शस्त्रहतस्य चतुर्दश्याममेवास्याया ँ सर्वमिथ्यमावास्यो या ँ सर्वमिति ॥ ९ ॥ इति श्रीकात्यायनमुनिप्रोक्तं नवकंडिकाश्राद्धसूत्रं समाप्तं छ ॥ छ...

कात्यायनश्राद्धसूत्र or नवकण्डिकासूत्रश्राद्धकल्प कात्यायनोक्त

Kātyāyanaśrāddhasūtra or Navakaṇḍikāsūtraśrāddhakalpa of Kātyāyana

No. 541

514
1882-83

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent. — 8 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins: modern paper used for the last two folios; complete.

Same as No. 362 (2)/1883-84

Age — Does not appear to be very old

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रतिज्ञा मंत्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयं तस्मिन्छुक्ले याजुषो नाम्ना ये माध्यंदिनीयके मंत्रे स्वरप्रक्रिया ह्यनुदात्तो मूर्ध्न्युदातः श्रुतिमुले स्वरित एवं

जात्यादयोभिहिता ब्राह्मणे तूदात्तानुदात्तौभाषिकस्वारौ तानस्वराणि छंदोवत्सूत्राणि ॥ १ ॥ etc.

fol 4[a] इति त्रिकंडिका समाप्तं ॥ छ ॥

Ends — fol. 8[a]

अथ काम्यानि भवंति ॥ स्त्रियो प्रतिरूपाः प्रतिपदि द्वितीयायाᳬ स्त्रीजन्माश्वास्तृतीयायां चतुर्थ्यां क्षुद्रपशवः पुत्राः पंचम्याᳬ षष्ठ्यां द्यूतर्द्धिः कृषिः सप्तम्यां वाणिज्यमष्टम्यामेकशफं नवम्यां वाणिज्यमष्टम्यामेकशफं नवम्यां दशम्यां गावः परिचारका एकादश्यां धनधान्यᳬ हिरण्यं तु द्वादश्यां कुप्यं ज्ञातिश्रैष्ठ्यं च त्रयोदश्यां युवानस्तत्र म्रियंते शस्त्रहतस्य चतुर्दश्यांममावास्यायाᳬ सर्व्वमित्यमायाᳬ सर्व्वमिति ॥ ९ ॥

इति कात्यायनोक्तः नवकंडिक सूत्रश्राद्धकल्पः समाप्तः ॥ छ ॥ अथातो धर्मजि...

———

कात्यायनश्राद्धसूत्रभाष्य Kātyāyanaśrāddhasūtrabhāṣya

No. 542 79 / A/ 1881-82

Size — 9½ in. by 4¼ in.

Extent — 12 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small, closely written, clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete; the Ms. contains commentary on Kātyāyana-śrāddhasūtra.

Age — Does not appear to be very old

Author — Karkopādhyāya

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रौतकर्मसमनंतरं स्मार्त्ताव्यावसथ्यादीन्यनुविहितानि तत्र श्राद्धमनुक्तं तद्वक्तव्यमित्यत आह । अपरपक्षे श्राद्धं कुर्व्वीतेति ॥ श्राद्धमिति कर्मणो नामधेयं । द्रव्यगुणादावप्रसिद्धेः । तच्च समुदायस्य सन्निधानाद्विशेषाद्राजसूयवत् । स्मृतेश्च श्राद्धमन्नं भुक्तमिति । पिंडदानप्राधान्ये हि भुज्यर्थानुपपत्तिः कार्यत्वाविशेषाच्च । तस्मात्समुदायस्य नामधेयमित्थेवं प्राप्त उच्यते । etc.

Ends — fol. 12*a*

शस्त्रहतस्येति जलादि मृतानुपलक्षयति। तेन सपिंडसोदकतगोगोत्रे-भ्यस्त्रयोदश्यां पार्वणश्राद्धं देयं। शस्त्रादिमृतेभ्यस्तु एकोद्दिष्टविधिना अपरपक्षे चतुर्दश्यां श्राद्धं देयं सर्वमिति सर्वतिथिफलं ॥ ९ ॥

इति कर्कोपाध्यायकृतनिगदव्याख्यानव्याख्यानंसमाप्तं ॥

व्याघ्रः गंधपुष्पादिधूपं च दीपं च विनिवेदयेत्। एतद्वःपितरो वासोदशां दद्यात्पृथक् बृहस्पतिस्तु दिपधूपैर्माल्यगंधैस्तथावस्त्रांजनादिना समभ्यर्चोदपात्रं तु तेशामुपरि निक्षिपेत्। वार्हस्पत्यशब्देन भक्षभोज्यफलतांबुलादि गृह्यते। देवलः। एवं त्रिवेशपिंडास्तीन् अलंकुर्याच्च पूर्ववत् पक्वान्नेन बलिं चैथः पिंडेभ्यो दपयेद्बुधः ॥ संख्या ।' २७५ ॥

References — Mss. - A - Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-
i, 664*b*; ii, 159*a*

B–Descriptive Catalogues :- Bik Cat. No. 353

कात्यायनस्नानसूत्र or **त्रिकण्डिकासूत्र**

Kātyāyanasnānasūtra or Trikaṇḍikāsūtra

No. 543

369
1883-84

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by 4 in.

Extent — 3 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — *Country paper; Devanāgarī characters; not very old in* appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

अथातो नित्यस्नानं नद्यादौ मृदगोमयकुशतिलसुमनस आहृत्योदकांतं गत्वा शुचौ देशे स्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपादं कुशोपग्रहो बद्धशिखी यज्ञोपवीत्या-चम्योरू ९ हीति तोयमंत्र्यावर्तयेद्येते शतमिति सुमित्रिया न इत्यपोंजलिमादाय दुर्मित्रियाऽइति द्वेष्यं प्रति निषिंचेत्कटिं वस्थूरू जंघे चरणौ करौ मृदा स्त्रिस्त्रिः प्रक्षाल्याचम्य नमस्योदकमालभेत्। etc.

Ends — fol. 3*b*

इत्युपस्थाय प्रदक्षिणीकृत्य दिशश्च देवताश्च नमस्कृत्योपविश्य ब्रह्माग्नि-पृथिव्यौषधिवाऽवाचस्पतिर्विष्णुर्महेन्द्रबोपांपतये वरुणाय नम इति सर्वत्र संवर्च्यसेति मुखं विमृष्टे देवा गातुविद इति विसर्जयेदेष स्नानविधिरेष स्नान-विधिः ॥ ३ ॥

इति स्नानसूत्र समाप्तः ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 744*b*; iii, 154*a*

B – Descriptive Catalogues :– Stein's Cat. of Jammu Mss. 22.

कात्यायनस्नानसूत्र with भाष्य

Kātyāyanasnānasūtra with Bhāṣya

No. 544

77
1891–95

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 12 leaves; 20–22 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; foll. moth-eaten and torn; folios pasted with paper-slips; folios numbered in right-hand margins; the Ms contanis the Text and the Commentary: complete.

Age — Śaka 1714

Author of the Text — Kātyāyana

„ of the Comm — Yājñikacakracūḍāmaṇi

Begings (Text) — fol. 1*a*

अथातो नित्यस्नानं etc.

Begins (Comm.) — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्य निश्वसिते वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ॥
निर्ममे तमहं वंदे विद्यातीर्थमहं .....
..... स्मरंति नामार्द्धं नित्यं वैष्णवशांभवाः ॥
तस्य पुरुषरूपस्य वंदे चरणपंकजं ॥ २ ॥

...11

भवानीतनयं वंदे मुनि ..... नंतया।
पितरं भ्रातरं वृद्धान्भाष्यकारान्परानय ॥ ३ ॥
कुर्वे पारस्करस्नानपरिशिष्टे परिश्रमं ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 12[a]

एष स्नानविधिरेष स्नानविधिः ॥

Ends (comm.) — fol. 12[a]

सर्वत्रानित्यनैमित्तिककांम्येषु अथवार्येण मध्यान्हस्नानविधि ॥ प्रातःस्नाने अतिदिश्यते दिरुक्तिसमाप्तिलिंगं ॥

श्रीदक्षिणामूर्त्तियदप्रसादात् कात्यायनस्नानविधायिसूत्रे
छागाभिधो याज्ञिकचक्रचुडाचितामणिर्भाष्यमिदं चकार ॥ छ ॥

सके १७१४ शार्वरीनामसंवत्सरे फाल्गुनशुद्धप्रतिपदा
सोमवार धनिष्टनक्षत्रीं समाप्तः ॥ मगमत् ॥ छ ॥

हस्ताक्षर व पुस्तक विसाजि सोनदेव कुळकर्णी मौजे सेडिपोखर्डि प्रगेण पाडिये पेडगाः तस्य जेष्टपुत्रपुरुषोत्तमनाम्नेन लिखिते ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

कात्यायनस्नानसूत्र with विवरण

Kātyāyanasnānasūtra with vivaraṇa

No. 545

80
A/1881-82

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 14 leaves; 10 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; edges slightly worn out; red pigment used for marking the text; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains both Text and Commentary, complete.

Age — Appears to be old

Author of the Text — Kātyāyana

,, of the Comm. — Hariharāgnihotrī

Begins (Text) — fol. 1*b*

अथातो नित्यस्नानं etc.

Begins (Comm.) — fo. 1*b*

श्रीमद्गागणाधिपतये नमः ॥

प्रणतोस्मि हरेरंघ्रिसरसीरुहमादरात् ॥
यज्जगत्पावनं पाथः प्रासोष्टामरसैंधवं ॥ १ ॥

कात्यायनकृतस्नानविधेर्व्याख्यापुरःसरं ॥
विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियां ॥ २ ॥

अथातो नित्यस्नानं ॥ अथ श्रौतस्मार्तक्रियानुविधानानंतरं ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 12*a*

एष स्नानविधिरेष स्नानविधिः ॥

Ends (Comm.) — fol. 12*b*

यथाह योगयाज्ञवल्क्यः ।

ब्राह्मणक्षत्रियविशां स्नानं मंत्रवदिष्यते ।
तूष्णीमेव तु शूद्रस्य स्त्रीणां वैव तथास्मृतं ।

बौधायनश्च ॥

अंबोवगाहनं स्नानं विहितं सार्ववर्णिकं ।
मंत्रवत्प्रोक्षणं वापि द्विजातीनां विशिष्यत इति ॥

नमो नारायणीयेति ॥ छ ॥ इति हरिहराग्निहोत्रीविरचितं कात्यायन-स्नानविधिसूत्रविवरणं समाप्तमिति ॥ छ ॥ देव्यार्पणमस्तु ॥ छ श्री ॥ छ ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

References— See No. 81 / A1881-82

कात्यायनस्नानसूत्र
with व्याख्या

Kātyāyanasnānasūtra
with Commentary

No. 546

81
A/1881-82

Size — $9\frac{9}{16}$ in by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 23 leaves: 10 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; not very old in appearance: handwriting clear, legible and uniform: borders

ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; red pigment used for marking the colophons; edges slighlty moth-eaten: the Ms. cnntains both the Text and the Commentary; complete; the Ms. also contains the 'स्नानपद्धति'.

Age — Saṁvat 1784 : Śaka 1648

Author of the Text — Kātyāyana
,, of the Comm. — Hariharāgnihotrī.

Begins (Text) — fol. 1*b*

अथातो नित्यस्नानं ॥

Begins (Comm.) — fol. 1*b* श्रीमंगलमूर्ति जयति

ॐ भुवनेशं गुरुं नत्वा वक्रतुंडं च शारदां
विश्वेशं ढुंढिराजं च लिखेहं भाष्यमादरात् १

श्रीभुंकारश्चाथ शब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ॥
कंठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्मांगलिकावुभौ ॥
प्रणतोस्मि हरेरंघ्रिसरसीरुहमादरात् ॥
यज्जगत्पावनं पाथः प्रासोष्टामरसैंधवं ॥
कात्यायनकृतस्नानं विधेर्व्याख्यापुरः ॥

विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियं ॥ श्रीरस्तु ॥ etc.

fol. 5*a* इति स्नानसूत्रभाष्ये प्रथमकंडिकार्थः ॥

Ends (Text.) — fol. 9*b*

एव स्नानविशेष स्नानविधिः ॥ ३ ॥

Ends (Comm.) — fol. 11*b*

अंभोवगाहन स्नानं विहितं सार्वपर्णिकं ॥
यत्र चेत्प्रोक्षण वापि ता द्विजानां विशिष्यत इति ।

नमस्कारश्च नमो नारायणायेति ॥

इति श्रीमिश्राग्निहोत्रिहरिहरविरचितं कात्यायनस्नानविधिसूत्रविवरणं समाप्तं ॥

Then follows the पद्धति beginning with —

श्रीमन्मंगलभौवनेशाय नमः ॥ मंगलमूर्त्तये नमः ॥

अथ पद्धतिः ॥ तत्रा ... धाविभक्तस्यान्हश्चतुर्थे भागे मृदादीनि स्नानोपकरणान्याहृत्य ॥ नद्यादुदकाशपगंत्वा । etc.

fol. 21*b* इति श्रीमिश्राग्निहोत्रिहरिहरकृतौ कात्यायविशेत् ॥ देव्यगातुविद इति विसर्जयेन स्नानसूत्रव्याख्यापूर्विका स्नानादिपद्धतिः ॥छ ॥ संवत् १७८४

शके १६४८ किलकसंवत्सरे उदगयने फाल्गुने शुद्ध १३ चंद्रे पुष्यनक्षत्रे सिद्धियोगे काश्यां महादेवज्ञस्य सुत माणिक्य तत्सुत नारायणार्थं कात्यायनसूत्रभाष्य लिखितं ॥ छ ॥

fol. 23b अष्टमे नवमे मासि या स्त्री भवति नो
आसने शयने पाके दूरतः परिवर्ज्जयेत् ॥
गर्भिण्या नवमासादिस्त्रिपक्षांतं पदा भवेत् ।
तस्या हस्तेन गृण्हीयाद्भिक्षुर्भिक्षां न कदाचन । १ ।
व्यासवचनात् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीसमत १८५८ मी. भादौ सुदी ३बी वीरसप्त ॥ श्रीगुरगोविंदनारायनजी सहाय

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 744b; ii 179a, 235b; iii, 154a

B – Descriptive Catalogues :–Ulwar Mss. Cat. 172, Extr. No. 53.

कात्यायनीयस्नानसूत्र with भाष्य

Kātyāyanīyasnānasūtra with Bhāṣya

No. 547

370
1883–84

Size — 9⅛ in by 4½ in

Extent — 13 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first four folios ruled in double red lines; folios numbered in both margins; foll 13, 14 missing; the Ms. contains both Text and Commentary: incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author of Text — Kātyāyana
„ of Comm. — Karka

Begins (Text) — fol. 1b

अथातो नित्यस्नानं ॥ अथ श्रौतस्मार्त्तक्रियानुविधानानंतरं ॥ यतस्ताः क्रियाः स्नानपूर्विकाः अतो हेतोर्नित्यं संध्योपासनपंचयज्ञादिनित्यक्रियानुष्ठानविवरसं ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणतोस्मि हरेरंघ्रिसरसीरुहमादरात् ॥
यज्जगत्पावनं पाथः प्राप्तोष्टामरसैंधवं ॥ १ ॥
कात्यायनमुनेः स्नानविधे व्याख्यापुरस्सरं ॥
विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियां ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 15*a*

स्नानविधिरेषस्स्नानविधिरेष इति

Ends (Comm.) — fol. 15*a*

अत्राचार्यमाध्यान्हिकस्नानेतिकर्तव्यतामभिधाय इदानीं एष स्नानविधिस्त्वनेन स्नानांतरे नैमित्तिके प्रातस्नाने वा इतिकर्त्तव्यतामतिदिशति ॥ भिन्न एवैष इतिकर्त्तव्यता सर्वत्र स्नाने यथाहृति तथा प्रातर्नित्यं स्नायादनातुर इति अतिदेशात् ॥ इति गोपाध्यायकृतौ कात्यायनीयस्नानविवरणं समाप्तं ॥ छ ॥

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 744*b*; ii 179*a*, 235*b*; iii, 154*a*

कात्यायनीयस्नानसूत्रभाष्य — Kātyāyanīyasnānasūtrabhāṣya

No. 548 — 371 / 1883-84

Size — 8 in by 3¾ in

Extent — 58 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines: red pigment used for marking the portion; folios numbered in the left-hand margins only; complete.

A Commentary on the Kātyāyanasnānasūtra.

Age — Śaka 1720

Author — Son of Trimalla

Begins — fol. 1*b*

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

गंगामानम्य कमलात्रिमल्लतनयः सुधीः ॥
कुर्वे कात्यायनः स्नानपरिशिष्टे परिश्रमं ॥

इह तावन्नित्यं नैमित्तिकं काम्यक्रियांगं मलापकर्षणं क्रियास्नानमिति षड्विधानि स्नानानि तेषु च बहुमंत्रसाध्यत्वा नित्यमेव अस्यर्हितमिति तदेवाह ॥ अथातो नित्यस्नानं नद्यादौ ॥ etc.

fol. 23*a* इति ज्योतिर्विदाराध्यत्रिमल्लसुतनिर्मिते । स्नानप्रयोगः प्रथमः परिच्छेदः ।

Ends — fol. 58*a*

सुबलसुनकाणी मांडव्याप्सुहोत्र पराशरोशिजकुशिकजत्रैवण्युद्दालकासित-पर्वसाः । कृतुषकशिनिवाको तथ्यादयश्च पदाश्रये महतिसुखिनोभूवन्कण्वं नमामि तमीश्वरं ॥ इति स्नानसूत्रभाष्य समाप्तं ॥ शके १७२० रौद्रनामसंवत्सरे ज्येष्ठ शुद्धप्रतिपदेदं पुस्तकं समाप्तं ॥

यादृशि .... दोषो न विद्यते ॥
श्रीराम् जयराम् जयजयराम् ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

कात्यायनीयमूल्याध्याय Kātyāyanīyamūlyādhyāya

No. 549 $\frac{22}{1884-86}$

Size — $10\frac{13}{16}$ in by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent — 4 leaves; 13 lines to a page: 44 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains only the Text the Commentary; compl te.

Age — Does not appear to be very old

Author — Kātyāyana

Subject — Rules relating to the valuation of cattles etc. when substitutes are given for these in a rite.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मूलाध्यायः परिशिष्टे

द्वात्रिंशत्पणिकागावश्चतुः कार्षापणो वरः
वृषे षट् कार्षापणका अष्टावनडुहि स्मृताः १

दश कार्षापणा धेनोरश्वे पंचदशैव तु
हिरण्ये कार्षायणकः पणा नव तथाधिकाः २ etc.

Ends — fol. 4*b*

अथ दोलामानमाह पंच कार्षापणाः प्रोक्ताः दोलायामिति दोला मरवाडे थाली तत्र पंचकार्षापणामूल्यं भवति अथ धेन्वपेक्षयार्द्धं क्रमेण बोध्यं अथ रथमूल्यमाह षड्थे तथेति रथे षट्कार्षापणामूल्यं भवति अथ गृहमूल्यमाह गृहेष्टौ कार्षापणका इति गृहे अष्टौ कार्षापणा मूल्यं भवति अत्रानडुहः क्रमेण बोध्यं अथ पणलक्षणमाह ताम्रकर्षेपणः स्मृत इति कर्ष इति ताम्रेण बोध्य इत्यर्थः ॥ अभ्यासो ग्रंथसमाप्तिसूचकः इति कात्यायनकृतमूलाध्यायः १

Reference — Mss.-A Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 484*b*; ii 107;*b* iii 100

कात्यायनीयमूलाध्याय-विवरण — Kātyāyanīyamūlādhyāya-vivaraṇa

No. 550 — 23 / 1884-86

Size — 8½ in by 3⅞ in.

Extent — 4 leaves; 11 lines to a page: 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; the Ms. contanis the Commentary, on the Mulādhyāya of Kātyāyana; complete

Age — Saṁvat 1814

Author — Gopāla

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगोपालं गोपगोपीपरीतं नत्वा सम्यक् श्रीगुरून् जीवदेवान् ॥
मौलाध्याये भाष्यमेतद्विधत्ते श्रीगोपालो याज्ञिकानां हितार्थे ॥ १ ॥
तत्रादावाचार्या अभ्यर्हिततत्वात्सर्वयागप्रदेयत्वाच्च गोमौल्यमेव वदंति ॥
etc.

Ends — fol. 4b

अथ पणलक्षणमाह ताम्रकर्षे पणस्मृतस्ताम्र कर्षे पण स्मृत इति । कर्षपात्रे ताम्रे पणे बोध्य इत्यर्थः । अभ्यासो ग्रंथिसमाप्तिसूचकाः ॥

इति कात्यायनीकृते मूलाध्याये गोपालकृतं विवरणं समाप्तं ॥ स. १८१४ आश्विनशुद्ध १३ मदे लिखितं ॥ छ ॥

References — Cat. Cat. i, 484a; ii, 107b; iii, 109a.
For a described Ms. of this commentary R. Mitra Notices Vol. V. No. 1796.

कार्तिकपञ्चमीमाहात्म्य — Kārtikapñcamīmāhātmya

No. 551 — 70(2) / 1899-1915

Size — 8½ in. by 4⅕ in.

Extent — 17b to 23a leaves; 14 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Modern country paper: Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; red pigment used for marking the portion; complete.

Composed in Saṁvat 1655.

Age — Saṁvat 1903

Author — Vijayagaṇi

Begins — fol. 17b

श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

॥ श्रीमत्पार्श्वजिनाधीशं फलवर्द्धिपुरस्थितं
प्रणम्य परया भक्त्या सर्वाभिष्टार्थसाधकम् १

शुक्लकार्तिकपंचम्यां माहात्म्यं वर्ण्यते तथा
भव्यानामुपकाराय यथोक्तं पूर्वसूरिभिः २ etc.

Ends — fol. 23*a*

बुधपद्मबिजयगणिभिः प्रवरै भीमादि बिजयगणिभिश्च
संशोधिता कथेयं भूतेषु रसेंदु १६५५ मित वर्षे ५०
गणिबिजसुंदराणामभ्यर्थतया कृता कथामयका
प्रथमादर्शे लिखिता तैरेव च मेरुतानगरे १५१

इति श्रीकार्तिके सौभाग्यपंचमीमाहात्मविषये वरदत्तगुणमंजरीकथानकं संपूर्णम् संवत् १९०३ रा मिती आश्विन्वसुद्विचतुर्थीदिने लिपीकृतं। मुं। रूंपचंद्रेण स्वपठनं हेतवे ॥ श्रीः ॥ श्रीषंभायतानगरै ॥

कुशकण्डिका Kuśakaṇḍikā

No. 552 18/1892-95

Size — 7¾ in. by 4 in.

Extent — 3 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges slightly worn out; corrections on the margins: red pigment used; complete

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

गणेश गिरिजा नत्वा गुरुं हरिहरौ तथा।
करोमि बालबोधार्थं पद्धति दशकर्मणां ॥ १ ॥

तत्र सकलकर्मप्रयोगिनि कुशकंडिका प्रोच्यते।

स्थंदिले पंच भूसंस्कारान् त्रिस्तिः कुर्यात ॥ दर्भैः परिसमुह्य ॥ गोमयेनोपलिप्य ॥ स्त्रवेणोल्लिख्य ॥ अनामिकांगुष्टेनोद्धृत्य उदकेनाभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधाय ॥ दक्षिणतो ब्रह्मासनं ॥ etc.

Ends. — fol. 3*b*

इदं वरुणा सवित्रे विष्णवे विश्वेभ्यो देवेभ्यो मरुद्भ्यः ॥ स्वर्केभ्यो न मम ॥ उदुत्तमं वरुण स्याम स्वाहा ॥ इदं वरुणाया दित्यादितये ॥ ८ ॥

प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये ॥ ९ ॥

आज्यमेव हविश्चेत्तदा अत्र स्विष्टकृत् आज्येन ॥

संस्रवप्राशनं पवित्राभ्यामार्जनं ॥ पवित्रः प्रतिपत्तिः वन्हौ प्रक्षेपः ॥ प्रणिताविमोकः ॥ ब्रह्मणो पूर्णपात्रं ॥ इति कुशकंडिका होममात्रे सर्वत्र कर्त्तव्या जातकर्मणि न कर्त्तव्या ॥ इति कुशकंडिका ॥

———

कुशाण्डिका

Kuśāṇḍikā

No. 553

99 / 1887–91

Size — 8½ in. by 3¾ in.

Extent — 11 leaves; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Subject — Vedic ritual

Begins fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ब्रह्मवेदोक्तदशकर्म लिख्यते ॥

अथ कुशाडिका लिख्यते ॥

अथ पाकतंत्रमारभ्यते तत्र पादार्थानुक्रमो यथापूर्वं स्वस्तिवाचनं त्यमू-षु वाजिनं देवजूतं सहोवानं तरुतारं रथानां अरिष्टनेमिं पृतनाजिमाशुं स्वस्त-ये तार्क्ष्यमिहा हुवेम ?

आतारमिद्रंमवितारमिद्रं हवेहवे सुहवा ९ शूरमिद्रं हुवे नु शक्रं पुरुहूतमिद्रं स्वस्ति न इंद्रो मघवान्क्रणोतु ॥ etc.

Ends — fol. 11*b*

अस्मिन्ब्रह्मण्यस्मिन्कर्मण्यस्यां पुरोधायामस्यां प्रतिष्ठायामस्यां चित्यामस्या-माकूत्यामस्यामाशीशस्यां देवहूत्यां स्वाहा १७ इति अभ्यातानानिमिति समाप्तः ॥ शुभंमस्तु श्रीरस्तु ॥ छ ॥

On fol 1[a] we have :—

॥ कुशांडिकानुक्रमः । अव्यसश्च बर्हिलवनं । भूम्यपस्थानं । भिभानुमंत्रणं । वेदि । उत्तरवेदि । अग्निप्रणयनं । अग्निप्रतिष्ठापनं ॥ व्रतग्रहणं ॥ पवित्रकरणं ॥ पवित्रेणेध्यप्रोक्षणं । इध्मोपसमाधानं । बर्हिप्रोक्षणं । ब्रह्मासनं । ब्रह्मवरणं ॥ स्तरणं । स्तीर्णप्रोक्षणं । आत्मासनं । उदपात्रस्थापनं । आज्यसंस्कारः । स्रुवः प्रतपनं । ग्रहग्रहणं । पुरस्ताद्धोमः । आज्यभागौ । शांत्युदकं । अभ्यातानं तं पूर्वतंत्रं ॥

कूर्मलक्षण

Kūrmalakṣaṇa

No. 554

78
1891-95

Size — 8½ in. by 3⅝ in.

Extent — 1 leaf; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for verse numbers and the colophon; complete

Age — Saṁvat 1561

Author — Not mentioned

Subject — 18th pariśiṣṭh of Kātyāyana

Begins — fol. 1[b]

ॐ नमो विघ्नहर्त्रे ॥ मंत्रब्राह्मणकल्पैस्तु ... ते कूर्मं चिनोति यः ।
सा वै कूर्मो भवेत्तत्र प्राश्चितं कथं भवेत् ॥ १ ॥

गायत्र्यष्टसहस्रं तु जुहुयास्तत्रऋत्विजः
प्रायश्चित्ते कृते तस्मिं ... कूर्मस्तत्रोपधीयते ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 1[b]

कुर्मलक्षणमित्येतत् यः पठेदृषिकीर्त्तितं ।
सर्वकामसमृद्धेन भवे यज्ञेन जिष्टवान् ॥ १०

कूर्मलक्षणं समाप्तः सवत १५६१ वर्षे माघवदि गरौ । — मदाकस्य —

कूष्माण्डहोम Kūṣmāṇḍahoma

No. 555 48/1899-1915

Sinz — $7\frac{11}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 30 letters to a line

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear and legible; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

ॐ कूष्मांडै जुहुयाद्योपूत इव मन्येत यथा स्तेनो यथा भ्रूणहैवमेष्वभवति यो योनौ रेतः ॥ सिंचति यदर्वाचीनमेनो भ्रूणहत्यायास्तस्मान्मुच्यत इत्ययोनौ रेतः सिक्तान्यत्र स्वप्नादिरेतो वा पवित्रकामोमावास्यायां पौर्णमास्यां वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा ब्रह्मचारिकल्पेन व्रतमुपैति etc.

Ends — fol. 2*b*

॥ कूश्मांडहोम ॥

॥ संकल्प ॥ मम सर्वपापक्षयकामः येनोनिबर्हणार्थं सर्वप्रायश्चित्तरूपं कूश्मांडैर्होष्यै ॥ अग्निध्यानंतिकृत्वा । समिद्वयमादाय मया क्रियमाणे कूश्मांडहोमे देवतापरिग्रहार्थमन्वाधानं करिष्ये । अस्मिनन्वाहिते ग्रा ... त्यादि चक्षुषी आज्ये ... त्यं तमुत्का । अत्र प्रधानं सवितारं चरुणा पुनरत्र प्रधानं देवामादित्यानित्यादि एताः प्रधानदेवताः आज्येन शेषेण स्विष्टकृतमित्यादि । निर्वपणकाले तूष्णीं चतुरो मुष्टींन् गृहीत्वा । तथैव प्रोक्षणं चरुं श्रपयित्वा आज्यभागांतं कृत्वा चरु ... मेण सविता जुहोति । अवतेस्विष्टकृतिः । स्रुवेण जुहोति ।

कूष्माण्डहोम Kūṣmāṇḍahoma

No. 556 49/1899-1915

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by 4 in.

Extent — 6 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीमद्गणपतये नमः ॥

अथ कूष्मांडहोमः ॥

प्राणानायम्य देशकालौ मम समस्तपातकनिबर्हणार्थं कूष्मांडैर्होष्यामि इति संकल्प्य केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा स्नानानि विधाय पुण्याहं वाचयित्वा पूर्ववत्संकल्प्य स्थंडिलाद्यग्निमुखादि कृत्वा आधारांतमुक्त्वा सवितारं चरुणा यक्ष्ये देवानामित्यानाज्येन यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 6*b*

इति द्वादशर्चेन सूक्तेनोपस्थाय । यन्मया मनसा वाचा कृतमेनः कदाचन ।। सर्वस्मात्तस्मान्मैळितो मोग्धि त्वꣳ हि वेत्थ यथातथꣳ स्वा० ॥ समिधमग्नौ जुहु० ॥ अग्नये वैश्वानरायेदं स्विष्टकृदादिहोमशेषं समाप्य ॥

कूष्माण्डहोमप्रयोग (According to बौधायन)

Kūṣmāṇḍahomaprayoga (According to Baudhāyana)

No. 557

127(1) / 1887–91

Size — 10 in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent — 1*b* to 7*a* leaves; 9 lines to a page; 44 letters to a line

Description — Country paper, Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete; the Ms. contains another work viz. — 'गणहोम'

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

कूष्मांडैर्जुहुयाद्योपूत इव मन्येत यथा स्तेनो यथा भ्रूणं हैवमेष भवति यो योनौ रेतः सिंचति मदर्वाचीनमेनो भ्रूणहत्यायास्तस्मान्मुच्यत इत्ययोनौ वा

रेतः सिक्तान्यत्र स्वप्नादिरेतो वा पवित्रकामो यावास्यायां पौर्णमास्यां वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा ब्रह्मचारिकल्पेन व्रतमुपैति etc.

Ends — fol. 7*a*

न शूद्रायोच्छिष्टं दद्यात् । दिवा न स्वपेत् । एतत्सर्वं मनःसंकल्पपूर्वकं कुर्यात् । पयोव्रताकरणसामर्थ्ये ओदनं पावकं वा ब्राह्मणोनुव्रतयेत् । धाना राजन्यः । आमिक्षां वैश्यः ॥ इति बौधायनोक्तः कूष्मांडहोमः ॥

कूष्माण्डहोमप्रयोग — Kūṣmāṇḍahomaprayoga

No. 558 — 58 / 1895–1902

Size — 8⅜ in. by 4⅛ in.

Extent — 63 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double black lines: yellow pigment used for corrections; edges worn out; fol. 2 missing; incomplete.

Age — Appears to be modern

Author — Not mentioned

Subject — A manual on the ritual called Kūṣmaṇḍahoma.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्नीनाधास्यमानः पापस्य तारतम्यं विचार्य संवत्सरं ... चतुर्विंशतिदिनानि षट् दिनानि त्रीणि दिनानि वा कूश्मांडैर्जुहुयात् ॥ अमावास्यां पौर्णमास्यां वोपक्रमः ॥ अथ कूश्मांडहोमप्रयोगः ॥ छ ॥ प्राणानायम्य तिथ्यादि संकीर्त्य आधानाधिकारसंपादकसमस्तपातकनिबर्हणार्थं कूश्मांडैर्होष्ये etc.

fol. 8*a* ॥ इति कूश्मांडहोमः ॥

Ends — fol. 64*b*

अनुमंत्रणं प्रकृतिवत् ॥ अन्वाहा ... मासाद्य रथं वासः अनड्वानिहमिति दक्षिणां ददाति ॥ दक्षिणाप्रतिग्रहे रथैदेवस्यस्त्वेत्यनुवृत्य देविर्दक्षि ...

कौशिकगृह्यसूत्र Kauṣikagṛhyasūtra

No. 559 $\frac{4}{1866-68}$

Size — $1\frac{7}{16}$ in. by $7\frac{5}{8}$ in.

Extent — 44 leaves; 16 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāri characters; blue in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; slightly moth-eatan in the margins; the Ms. contains 1-14 Adhyāyas.

The Ms. is a bound copy and bears the embossed stamp of the Elphinstone College Bombay.

Age — Śaka 1788

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ अथ विधिं वक्ष्यामः ॥

स पुनराम्नाय प्रत्यय आम्नायः पुनर्मंत्राश्च ब्राह्मणानि च तद्यथा ब्राह्मणं विधिरेवं कर्मलिंगामंत्रास्तथात्यार्थास्तथ । ब्राह्मणलिंगा मंत्रास्तदभावे संप्रदायः प्रमुक्तत्वाद्ब्राह्मणानां यज्ञं व्याख्यामो etc.

fol. 5*a* इति कौशिके प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 7*a* इति श्रीकौशिके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥ छ ॥

Ends — fol. 44*a*

दुर्गंधे शूद्र ९ ह्यांवे पैडे शद्वे भये रुते etc. up to सा तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ ५ ॥ १४१ ॥ छ ॥ छ ॥ as in No. 5 / 1866-68 followed by इति कौशिकगृह्यसूत्रे चतुर्दशोध्यायः समाप्तः ॥

संवत् १७५० सर्वजित्नामसंवत्सरे अश्वीनकृष्णत्रयोदश्यां समापितं ॥ गोविंदराव लिमये यांचा पुस्तकावरून ही नकल तयार केली असे ॥ शके १७८८ क्षयनामसंवत्सरे पौष कृष्ण ११ एकादश्यां गुरुवारी तारीख ३१ माहे जानेवारी ते दिनी कन्हाटकक्षेत्रस्थव्यंकाजीनारायण घळसाशी याने लिखितं । ग्रंथ सर्कारी आसे ॥ ग्रंथसंख्या ॥ १८९० ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

References — See No. 5 / 1866-68.

कौशिकगृह्यसूत्र Kauśikagṛhyasūtra

No. 560 $\frac{5}{1866-68}$

Size — $12\frac{5}{8}$ in. by $7\frac{5}{8}$ in.

Extent — 90 leaves; 9 lines to a page; 32-34 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgari charactess; new in appearance; handwriting bold, clear. legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections;very slightly moth-eatan in the left-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-14.

The Ms. is a bound copy and it bears the embossed stamp of the Elphinstone College, Bombay.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ विधिं वक्ष्यामः स पुनराम्नायः प्रत्यय आम्नायः पुनर्मंत्राश्च ब्राह्मणानि च तद्यथा ब्राह्मणविधिरेवं कर्मलिंगा मंत्रास्तथान्यार्थास्तथा ब्राह्मणालिंगा मंत्रास्तदभावे संप्रदायः प्रमुक्तत्वाद् ब्राह्मणानां यज्ञं व्याख्यास्यामो देवानां पितृणां च प्राङ्मुख उपांशु करोति etc.

fol. 9*a* इति प्रथमोध्यायः ॥

fol. 13*b* इति द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 90*a*

विरम्य मारुते शीघ्रे प्रत्यारंभो विभाषितः ॥
सर्वेणापररात्रेण विरम्य प्रत्यारंभो न विद्यते ॥

पौषीप्रमाणभ्रेष्वापर्तु चेदधीयानां वर्षं विद्युत्स्तनयिउर्वा विपद्यते त्रिरात्रं स्थानांसनं ब्रह्मचर्यमरसाः संचोपेयुः सा तत्र प्रायश्चितिः सा तत्र प्रायश्चितिः ॥ ५ ॥ उत्तरार्धे षांडिका ॥ ८२ ॥ पूर्वार्द्धषांडिका ॥ ५९ ॥ इति चतुर्दशाध्यायः समाप्तः ॥ ॥ श्रीर्जयति ॥ ॥ सांबार्पणमस्तु

References — (1) Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i,131*b*; ii 195*b*(?), iii, 28*b*.

B–Descriptive Catalogues:–B. B. R. A. S. Cat. Nos. 649–50,

(2) Printed Editions :– Edited with notes and introduction by M. Bloomfield, New Haven 1890.

कौशिकगृह्यसूत्र Kauśikagṛhyasūtra

No. 561 $\frac{9}{1870-71}$

Size — 9⅛ in. by 4¼ in.

Extent — 41 leaves; 12–13 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–7.

Age — Saṁvat 1740: Śaka 1606

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमोऽ ... वेदाय नमः ॥

ॐ अथ विधिं वक्ष्यामः

स पुनराम्नायः प्रत्यय आम्नायः पुनर्मंत्राश्च ब्राह्मणानि च तद्यथा ब्राह्मणविधिरेवं कर्मलिंगा मंत्रास्तथान्यार्थास्तथा ब्राह्मणलिंगा मंत्रास्तदभावे संप्रदायः प्रमुक्तत्वाद् ब्राह्मणानां यज्ञं व्याख्यास्यामो etc

fol. 9*a* प्रथमोध्यायः ॥

fol. 13*b* इति द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

fol. 18*a* इति तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol 41*a*

एवं कंडिका ॥ ५९ ॥ इति श्री कौशिके सप्तमोऽध्यायः समाप्तः ॥

छ ॥ संवत् १७४० वर्षे शाके १६०६ प्रवर्तमाने अद्येह ब्रगुक्षेत्रमाहाशुभस्थाने दवे श्री ५ जयकृष्णसुत-देवकृष्णेन लिखितं ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ कल्याण-

मस्तु ॥ सवत् सत्तरच्यालीशवर्षे शाके शोलशेत्सप्रवर्त्तमाने फाल्गुनवदि १० शुक्रेण लिखितं कौशिकं पूर्वार्द्धं लिखितमस्ति ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥ श्री ॥

References — See No. 5 / 1866-68.

कौशिकगृह्यसूत्र
(from अथर्ववेद)

Kauśikagṛhyasūtra
(from Atharvaveda)

No. 562

150
1879-80

Size — $9\frac{3}{4}$ in by $4\frac{1}{3}$ in

Extent — 142 leaves; 7 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines and edges in single; folios numbered in left-hand margins; white chalk occasionally used for corrections; the Ms. contains Adhyāyas 1-14; complete.

On the last folio there is a beautiful picture of God Śaṅkara. Same as No. 5 of 1866-68.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो विनायकाय ॥ अथ विधिं वक्ष्यामः ॥

स पुनराम्नाय प्रत्ययःआम्नायः ॥ पुनर्मंत्राश्च ब्राह्मणानि च तद्यथा ब्राह्मण-विधिरेवं कर्मलिंगा मंत्रास्तथान्यार्थास्तथा ब्राह्मणलिंगा मंत्रास्तदभावे संप्रदायः प्रयुक्तत्वाद्ब्राह्मणानां यज्ञं व्याख्यास्यामो देवानां पितृणां च प्राङ्मुख उपांशु करोति यज्ञोपवीती देवानां प्राचीनावीती पितृणां प्रागुदग्वा देवानां दक्षिणा पित्रृणां प्रागुदगपवर्गो देवानां etc.

fol. 13*b* प्रथमोध्यायः समाप्तः ९

fol. 20*b* द्वितीयोध्यायः समाप्तः छ

fol. 57*b* इति श्रीअथर्ववेदस्य कौशिकीये षष्ठोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 142*a*

विरम्य मारुतशीघ्रे प्रत्यारंभो विभाषितः

सर्वेणा परिरात्रेण विरम्य प्रत्यारंभो न विद्यते ।

पोषीप्रमाणमभ्रेष्वापत्तु चेदधीयानां वर्षविद्युसूनयिन्नुर्वा विपद्यंते त्रिरात्र॰ स्थानासनं ब्रह्मचर्यमरसाः शं चोपेयुः सा तत्र प्रायश्चित्तिः सा तत्र प्रायश्चित्तिः ॥५॥ चतुर्दशमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

लिखाविमेतात्रिकमजीतत्तनयकृपारांम लिखावितं काशिपुरिमध्ये इदं पुस्तकं पंचोलिरांमकृष्णस्य दत्तं कृष्णार्पणं श्रीरस्तु

———

कौशिकगृह्यसूत्र
(from अथर्ववेद)

Kauśikagṛhyasūtra
(from Atharvaveda)

No. 563

86
1880-81

Size — 9⅝ in by 4¼ in.

Extent — 125 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and mouty in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking folio numbers and the colophons; edges slightly worn out, leaves slightly brittle; the Ms. contains Adhyāyas 1-14; complete.

Same as No. 5 / 1866-68.

Age — Saṁvat 1708

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥ ॐ नमो ब्रह्मवेदाय ॥
अथ विधिं वक्ष्यामः etc.

fol. 12*b* इति प्रथमोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 19*a* इति द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 125a

विरम्य मारुते शीघ्रे प्रत्यारंभो विभाषतः ॥
सर्वेणापररात्रेण विरम्य प्रत्यारंभो न विद्यते ॥

पौषी प्रमाणमभ्रेष्वापर्त्तु चेदधीयानां वर्षे विद्युत्स्तनयि । न्नुर्वा विपद्यते त्रिरात्रं स्थानासनं ब्रह्मचर्यमरसाः शं चोपेयुः सा तत्र प्रायश्चित्तिः सा तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ ५ ॥

इति अथर्ववेदे कौशिकसूत्रे चतुर्दशोध्यायः समाप्तः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ इति कौशिकः समाप्तः ॥ स्वस्ति श्री संवत् १७०८ वर्षे कार्त्तिकशुद १० रवौ अद्येह श्रीमफलीपुरवास्तव्यं आभ्यंतरनागरज्ञातीय त्रिवाडी श्री५ शिवजीसूत्-जेयकृष्णेन स्वयं लिषीतंमिदं ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ कल्यांणमस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥

अद्येह मफलीपुरवास्तव्यं आभ्यंतरनागरज्ञातीय ॥ पंचकल्पी श्री७ गणेशसूत् पंचकल्पी गणपत्य भ्रातृगंगाधर भ्रातृराहाव्ववजी भ्रातृगदाधर भ्रातृविद्याधरपठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ कल्याणमस्तु ॥ यादृशं ... दोषो न दीयते ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ शुभं भवतु ॥ कल्यांणमस्तु ॥ श्री श्री ॥ यादृशं पुस्तिकं दृष्टं ... दोषो न दीयते ॥ श्री श्री श्री श्री

कौशिकगृह्यसूत्रटीका (?)
called कौशिकपद्धति
(ऋग्विधान)

Kauśikagṛhyasūtraṭīkā
called Kauśikapaddhati
(Ṛgvidhāna)

No. 564

9
1899–1915

Size — 10½ in. by 6 in.

Extent — 101 leaves; 13–14 lines to a page; 30–34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines with a line of red pigment over them; red pigment used for colophons etc; edges slightly worn out; fol. 1 missing; incomplete.

The Ms. contains portion up to the 2nd Kaṇḍikā of the seventh Adhyāya.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2a

...त्यभ्यारद्याताय प्रयच्छति । तथा ब्राह्मणलिंगा मंत्राः । ब्रह्म ह वा इदमग्र आदिपूसीदित्यादि पूर्वब्राह्मणं ॥ एवंरूपा अपि मंत्रा भवंति । यथा विराड् वा इदमग्र आसीदित्यादि अर्थवावादार्थ अपि मंत्रा भवंति ॥ छ ॥ etc.

fol. 4a कंडिका प्रथमा ॥ छ ॥

fol. 5a द्वितीया कंडिका ॥

fol. 13b इति प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 32b इति द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 45a इति कौशिकपद्धतौ तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 101b सप्तमेध्याये द्वितीया कंडिका ॥ छ ॥

Ends abruptly — fol. 102b

यत्र क्वचिच्छांति क्रियते तत्र सर्वत्र स्वस्त्ययनहोमः कुर्यात् । गृहे] नगरे वने वा बर्हि वा पत्तने वा ग्रामे पुरे वा ... स्वस्त्ययनं कृत्वा सर्वेषु काम्येषु स्वस्त्ययनहोमः ॥ समाप्तानि स्वस्त्ययनानि ॥ छ ॥ ॐ नमो विनायकाय । आयुष्य...

कौशिकपद्धति — Kauśikapaddhati

No. 565 — 640 / 1899-1915

Size — 11½ in by 4½ in

Extent — 331 leaves; 6-7 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; the Ms. is extremely moth-eaten; edges worn out; folios numbered in both margins; fol. 1 and 2 missing; incomplete.

Age ... Saṁvat 1693

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 3*a*

...तुल्या हि इति भगवानुपवर्षेणाचार्येण प्रतिपादितं । अन्येकल्पाः स्मृतितुल्याः ।। यज्ञं व्याख्यास्यामः ।। पाकतंत्रमाज्यतंत्रं यज्ञं शब्देनोच्यते ॥ तं व्याख्यास्यामः । etc.

Ends — fol. 333*a*

अथ ह प्रजापतिः सोमेन यक्ष्यमाण इत्यादि चतुर्होत्रमुदाहृतं । तथा अनुचरापितद्विदो भवंति । चतुर्ष्वपि वेदेषु । तथा उत्तरब्राह्मणे चतुष्पात्सकलो यज्ञ इत्यादि । भारते सभापर्वणि ब्रह्मसभायां चत्वारो वेदार्थं ब्रह्मपार्श्वेतिषुन्मूर्तिमंताः । पूर्वब्राह्मणे । त्रिविष्टपं त्रिदिवं नाकमुत्तमं तमेतया त्रय्या विद्ययेति । अत उत्तरे ब्रह्मलोका महांतोथर्वणामंगिरसां च सा गतिरथर्वणामंगिरसांवसा गतिरिति ब्राह्मणं ॥ ॥ इति कौशिकपद्धतिः समाप्ताः ॥ शुभं भवतु सर्वजगतः ॥

॥ श्रीः ॥ संवत् १६९३ समये आषाढशुद्ध १०

———

कौशिकीयकल्पव्याख्या — Kauśikīyakalpavyākhyā

No. 566 — 24 / 1884–86

Size — $11\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 46 leaves; 13 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform: borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; folios numbered in right hand margins; foll. 13-19, 29, 32 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1564

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अंतेष्टिसमं पितृमेधं व्याख्यास्यामः ॥ दहनविधानदेशपरिवृक्षानि .... नकान इति । ब्रह्मणोक्तं । दुर्बलीभवंतं । दुर्बलीशब्देन मृत्युकालः । शालात्रिणेषु । दर्भानास्तीर्य स्योनास्मै भवति । ऋचद्व ... मंत्रेक्ते । अचचतुस्वं । यदि कृमिसर्पकीकिकाश्वानदेष्टम्रियते । तदायते कृष्ण इत्यृचा । एकाज्याहुती जुहोति । etc.

fol. 8*b* कौशकीये वैतानकल्पे सोमादित्यस्याक्षेपानुविधौ प्रथमोध्यायः ॥छ॥

Ends — fol. 52*b*

आक्षेपात्तु विधिर्नाम । सोमादित्यस्य भाषितं । अर्चाक्षिप्तं यदेतेन वियद्यतु विधीयते । आक्षेपानुविधिस्तेमनासाभृदस्य योगिकाहेममयस्य सुमेरोतद्दसूचह्नंदी । तद्वय ... प्रोक्तकेचिद्दृदंका सौमाय ॥ ॥ इति समाप्तौ कौशिकीयकल्पे आक्षेपानुविधिरिति ॥ इति सूत्रभाष्यं समाप्तं ॥ संवत् १५६४ वर्षे कार्तिकवदि १० रवौ अद्येह श्रीसिद्धपुरे पठनार्थं वास्तव्य श्रीराजपुरे । प० नरहरिपठनार्थं व्या० लाईयाख्येन लिखितं ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥
॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीः ॥

References — Mss. —Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 132*a*. (the present Ms.); this is the only Ms. referred to by Aufrecht.

क्रियापद्धति — Kriyāpaddhati

No. 567 — 118 / 1879-80

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 46 + 3 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; red pigment used for marking; edges slightly worn out; the Ms. contains three extra folios; complete.

Age — Saṁvat 1856 : Śaka 1722

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ श्री सामवेदाय नमः ॥

अथ क्रियापद्धतिः ॥

दुर्बलस्य स्नापयित्वा शुद्धचैलाभिसंवृतां दक्षिणाशिरसंभूमौर्बर्हिष्णत्यान्निवेशयेत् ॥ ॐमित्युच्चैर्ब्रूयात् ॥ etc.

Ends — fol. 46*b*

ततोनंतरं स्वस्तिवाचनं कृत्वा । तिलकमंत्रआशीर्वादः मंत्राः ब्राह्मणेभ्योभिवादयेत् । ब्रह्मणा ब्रूयुः । स्वस्तिने अस्तु । यं यं कामयते सोस्मै कामः समृध्यते पुण्यालक्षिर्यशो जयति । बहुपुत्रं बहुधनं चायुष्यं चास्तु ॥

इति आतुर अवस्थानि श्रवणीकर्म क्रियापद्धति समाप्तः ॥ संवत् १८५६ ना शाके १७२२ ना षोष शुद ७ गुरु लिखितं व्यासदेवजी तस्यात्मज शामजी ॥ अवाडी श्री ५ भगवान्सुत कानजीपठनार्थं वा पुत्रपौत्रादिपठनार्थं ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणं भूयात् ॥ शिवो जयति ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥ श्री

क्रियापद्धति
(मैत्रायणीय)

Kriyāpaddhati
(Maitrāyaṇīya)

No. 568

156
1880-81

Size — 9¼ in. by 4$\frac{1}{16}$ in.

Extent — 71 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. contains the description of the funeral rites as mentioned in the Maitrāyaṇīya Śākhā.

Age — Saṁvat 1881

Author — Not mentioned

Subject — A manual of funeral rites

Begins—fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मैत्रीशाखोक्त तु उर्विधि लिख्यते ॥ प्रथमं दुर्बलं स्नापयित्वा । दक्षिणशिरं कृत्वा ॥ उत्तरपादः । विष्णुमुर्त्तिपार्श्वे मुक्ता ॥ दर्भतूलसियवतिल । गोपीचंदनं तिलकं कृत्वा रामकृष्णमंत्रेणमुच्चार्य । विष्णुसुक्तयमगाथा पठेत् ॥ etc.

Ends—fol. 70*a*

उदकोपस्पृशनं ॥ आचमनं ॥ अद्य पूर्वोः ॥ तिथौ ॥ अस्य श्रवणीकर्मकृतस्य विधेः परिपूर्णतामस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ इति मैत्रीशाखोक्तउर्ध्वदैहिकिक्रियापद्धिति संपूर्णं समाप्तं ॥

...14

यादृशं पुस्तकं ... मम दोषो न दियेते ॥ सवत् ॥ १८ ॥ ३१ ॥ ना वर्षे आशवन मासे कृष्णपक्षे ७ अमावासयगरुवासरे ॥ अमदाबादघनारसोतारति-पोलमवृराइ पाडवातवंमोठज्ञाति श्रुलकः ॥ श्री ५ ॥ पितंबरसुत तुलजारामसुत प्रणानाथ लिख्यते ॥ आत्मपठनर्थं ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणंमस्तु ॥

आमश्राद्धे तथा प्रेते तीर्थे श्राद्धे सपिंडिके ॥
विकरं नैव कुर्वीत कर्त्तं गच्छत्यधोगति ॥ १ ॥

खादिरगृह्यसूत्र (शार्दूलसामगानां)

Khādiragṛhyasūtra (Śārdūlasāmagānām)

No. 569 — 79 / 1891-95

Size — 10¼ in. by 4¾ in.

Extent — 13 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins only; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

अथातो गृह्यकर्माण्युदगयनपूर्वपक्षपुण्याहेषु प्रागावर्त्तनादन्हः कालोऽनादेशेपवर्गे यथोत्साहं ब्राह्मणानाशयेन्यज्ञोपवीत ँ सौत्रं कौशं वा ग्रीवायां प्रतिमुच्य दक्षिणं बाहुमुद्धृत्य यज्ञोपवीती भवति । सव्यं प्राचीनावीती । त्रिराचम्यापो द्विः परिमृजीत । etc.

Ends — fol. 13*a*

मधुपर्कं त्रिः पिबेद्यशसो महसः श्रिया इति तूष्णीं चतुर्थं भूयोभिपाय ब्राह्मणायोच्छिष्टं दद्याद्वां वेदिनामनुमंत्रयेत मुंच गामित्यमुष्य चेत्यर्हयितुर्नाम ब्रूयादेवमयज्ञे कुरुत इति यज्ञ आचार्य ऋत्विक्स्नातको राजा विवाह्यः प्रिय इति षडर्घ्याः प्रतिसंवत्सरानहीयत्पुनर्यज्ञविवाहयोश्च पुनर्यज्ञविवाहयोश्च ॥ १९ ॥ छ ॥

इति शार्दूलसामगानां खादिरो गृह्यः समाप्तः ॥
॥ त्रि० बडू आपठनार्थं पुत्रपौत्राणां च ॥ छ ॥

References — (1) Mss.–Descriptive Catalogues :- For described Mss. see I. O. Cat. Nos. 4574–76; Ms. No. 4575 is a copy of the present Ms.

(2) Printed Editions:- The text has been edited with Rudraskandasvāmin's commentary by A. Mahadeva Sastri L. Śrīnivāsācārya in Bibliotheca Sanskritica No. 41, Mysore, 1913.

गणपत्येकाक्षरपद्धति — Gaṇapatyekākṣarapaddhati

No. 570 — 477 / 1895-98

Size — 6⅞ in. by 3¾ in.

Extent — 12 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; edges slightly worn out and moth-eaten: complete.

Age — Saṁvat 1720 : Śaka 1585

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
उत्तिष्ठच्छयनान्मंत्री त्रिवर्गपरिपूर्तये ॥
मूर्त्तिमन्मंगलं गौरीनंदनं नंदिदं स्मरेत् ॥ १ ॥

प्रातःस्मरामि गणनाथमनाथबंधुं बंधूकबंधमतिबंधुरसिंधुरास्यं ॥
पंचास्यपद्मजसुरासुरवंद्यमानमानंदतुंदमिव तुंदिलमर्थदेहं ॥ २ ॥

इत्यादि पठेतुत्थाय यथावच्छौचाचमनवस्त्रपरिवर्तनदंतधावनविभूतिस्नाननिविधाय वक्ष्यमाणप्रकारेणासनेनुपविश्य ॥ etc.

Ends — fol. 12*a*

प्रयोगाः कुर्यात्स्वतर्पयेच्छलिलैःशुद्धदिनशो गणपताय कां चतुश्चत्वारिंशदाढयं चतुः शतमतंडितः ॥ आप्नुयान्मंडलां दर्वागभिष्टमधिकं नरः ॥

नारिकेलैः कृतो होमश्चतुर्थ्यां श्रीपदो भवेत् ॥ ६
इति श्रीगणपति एकाक्षरपद्धतिः सरणिः संक्षेपः ॥ छ ॥
श्रीगणेशार्पणमस्तु ॥ छ ॥ इति समाप्ता पद्धतिः ।
श्रीः । संवत् १७२० शके १५८५ कार्त्तिकसितपंचमी चंद्रे लिलेखि ॥ छ ॥

गणहोम Gaṇahoma

No. 571 — 50 / 1899–1915

Size — 8¼ in. by 4 in.

Extent — 7 leaves; 11 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold and uniform: borders unruled; edges slightly worn out; red pigment used; complete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ श्रीमहागणपतये नमः ॥
अथ गणहोमः ॥ तत्सूत्रबौधायनसूत्रे ।
त्वापवित्रः सहस्राक्षो मूरा ५ होमुचौ गणौ ॥
पावमान्यश्च कूष्मांड्यौ वैश्वानर्यक्षचाश्रयाः ।
घृतोदनेन जुहुयात्स्वप्नाहं सवनत्रयं ॥ etc.

Ends — fol. 7*b*

ततस्ता आपो नैऋतीं दिशमुत्सिचति ।

सुमिश्या न आप ओषधयः संतु ॥ दुर्मित्रास्तस्मै भूया सूर्योस्मां द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः । परास्य पात्रं अनपेक्षमाणा आयंति । हस्तपादान्प्रक्षाल्य गृहं प्रविशंति । ततः कर्मषाङ्गुण्याय विष्णुं स्मृत्वा कूष्मांडहोमवत्धवंतं कुर्यात् । एवं प्रकारे सप्ताहं त्रिषवणं गणहोमं कुर्यात् ॥ इति गणहोमसमाप्तः ॥ हेरंब ॥ इदं पुस्तकं रघुनाथेन लिखितं यांचे असे ॥ हेरंबप्रसन्न ॥

गणहोमप्रयोग
(According to बौधायन)

Gaṇahomaprayoga
(According to Baudhāyana)

No. 572

128 (11)
1887–91

Size — 10 in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent — 7^b to 15^a leaves; 9 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 7^b

अथ गणहोमः ॥
तत्र बौधायनसूत्रे ॥
क्ष्मापवित्रः सहस्राक्षो मृगारा ऽहोमुचो गणौ ।
पावमान्यश्च कूश्मांड्यो वैश्वानर्यऋचश्च याः ।
घृतौदनेन जुहुयात्सप्ताहं सवनत्रयं ।
मौनव्रतो हविष्याशी निग्रहीतो जितेंद्रियः ।
सि ऽहे मासा अपां पूर्णे पात्रेवेक्ष्य चतुष्पथे ॥
मुच्यते सर्वपापेभ्यः सामर्ग्यजुरथर्वणः ।
कर्मभिर्यैरवाप्नोति क्षिप्रकामान्मनोगतान् इति ॥

Ends — fol. 15^a

अथैता आपो अलिनोपसंहंति । सुमित्रा न आप ओषधयः संतु । नैर्ऋतीं दिशं सिंचति । दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः । परास्य पात्रमनवेक्ष्यमाणा आयंति । ततो हस्तपादान् प्रक्षाल्य गृहं प्रविशंति । ततः कर्म षाडगुण्यार्थे व्रताचरणपूर्वकं विष्णुं स्मरेत् । एवमेव सप्ताहं त्रिषवणेन गणहोमं कुर्यात् अंते यथाशक्ति ब्राह्मणान्भोजयेत् ॥ इति बौधायनोक्तो गणहोमप्रयोगः ॥

Then follows गायत्र्या विश्वामित्र सविता गायत्री ॥ अग्नेनयेति षडर्चस्य सूक्तस्य विश्वे देवा ऋषयः अग्निर्देवता त्रिष्टुप्छंदः ॥ etc. up to विश्वे देवा ऋषयः वैश्वानरो देवता आद्ये गायत्र्यौ तृतीया जगती ततस्तिस्रस्त्रिष्टुभः सप्तमी जगती अष्टमी त्रिष्टुप् सर्वेषां चतुरुहोमे विनियोगः ॥

गणेशपद्धति Gaṇeśapaddhati

No. 573 299 / Viśrāma (i)

Size — 8¼ in. by 3$\frac{11}{16}$ in.

Extent — 34 leaves; 9 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not very old.

Author — Not mentioned.

Subject — On the worship of Gaṇeśa.

Begins — fol. 1*b*

श्री गणेशाय नमः ॥

नागाननं नमस्कृत्य प्रत्युहध्वांतभास्करं ॥
तत्प्रसादात्तदर्चायाः प्रयोगोयं विधीयते ॥ १ ॥

ब्राह्मे मुहूर्त्ते पाद्याचमनं कृत्वा रात्रिवासः प्रविहा अन्यद्धृत्वा मानसं स्नानं कुर्यात् ॥ etc.

Ends. — fol. 34*a*

ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति । भ्रामयन् सर्वभूतानि यंत्रारूढानि मायया इति स्वीयं सकळं कर्म गणपतिपरतंत्रं इति भावयन् संहारमुद्रया पीठात् पुष्पं गृहीत्वा देवतेजः पुष्पद्वाराश्वासग्रहणेन हृदंबुजे समानीय महागणपतिरहमिति भावनां हृदि वहन् यथासुखं विहरेत् ॥

On fol. 1*a* गणेशपद्धतिपुस्तकमिदं

गर्भाधानादिविधि Garbhādhānādividhi

No. 574 194 / 1880–81

Size — 9¼ in by 4¼ in.

Extent — 3 leaves; 12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; very old in appearance; handwriting careless and not quite legible; borders ruled in double black lines; edges extremely worn out; folios torn; complete.

Age. — Fairly old.

Author. — Not mentioned.

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ।

गर्भाधानादि ..... न लिख्यते ।

स्नानं । संध्या । तर्पणं । सव्ये । देवपूजा । वैश्वदेव । सर्वस ... मातृस्थापनं वसोद्धारा । आ आभ्योदयिकश्राद्धं । कुशंडीकरणं आचमनं ३ । प्राणायाम ३ स्वस्त्ययनं । संगमेमहि । अद्येत्यादिप्रयोगः । गर्भाधानादिसीमंतोन्नयनप्रारंभनिमित्तं सर्वारिष्टपर्याराहारार्थं सर्वकामसमृध्यर्थं सर्वदुरितोपशांत्यर्थं अविघ्नेन कर्मणां सिध्यर्थं च । कुशंडीकमाहं करिष्ये । etc.

Ends. — fol. 3[b]

पवित्रेग्नौ प्रक्षिप्यः । बर्हिहोमः । प्रणीताविः ... कः । ब्रह्म...र्णपात्रं । सहिरण्यं ब्रह्म तुभ्यमहं संप्रददे । ब्रह्मोसजनं । शन्तपंचोनाशांतिः । शंन्न इहाग्नीवगु३ त्रयोर्वय...तुभिश्च । सीमंत समाप्तं ॥

गर्भाधानादिविधि — Garbhādhānādividhi

No. 575 — 1411 / 1886-92

Size. — $10\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent. — 11 leaves; 14 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; white chalk used for corrections; folios numbered in right-hand margins; fol. 1 missing; the Ms. contains the following topics :—

1 पुण्याहविधि
2 गर्भाधानविधि
3 जातकर्म्म
4 इत्युपनयनविधि

5 श्रावणविधि 7 मरणविधि
6 विवाहविधि 8 आश्रमलक्षणं etc. incomplete.

Age. — Saṁvat 1538.

Author. — Not mentioned.

Begins abruptly — fol. 2*a*

चमनविधिः पंचदशधा। ततः ॐ ह्रींहं श्रीपवित्रं संधारयामि स्वाहा। इत्युच्चारयन्नऽनामिकायां दर्भं निधायानामिकांगुष्टाभ्यां नासिकाग्रं गृहीत्वा ॐ ह्रीं भूर्भुवः स्वः असि आउसाहं प्राणायामं करोमि स्वाहा। इति त्रिरुच्चारयेत्। etc.

Ends — fol. 11*b*

अत्रोपनयनादारभ्य समावर्त्तनपर्यंतं उपनयनब्रह्मचारी स्त्रीसेवां कुर्वाणो जुगुप्सया गुरुमभक्षितनिवृत्तः आलंबनब्रह्मचारी। विवाहादिपूर्व्वकं निधुवन-परिग्रहारंभादिक्रियाप्रवृत्तो गृहस्थः। परिग्रहानुमत्युद्दिष्टनिवृत्तो वानप्रस्थः वैराग्यादिदीक्षितो महाव्रतो भिक्षुः॥ इत्याश्रमलक्षणं॥ छ॥

संवत् १५३८ मार्गशीर्ष कृष्ण ९ नवम्यां गुरुवारे॥ श्रीमूलसंघे नंद्याम्नाये वलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे। श्रीकुंदकुंदाचार्यान्वये। भट्टारकश्रीपद्मनंदि-देवास्तत्पट्टे भट्टारक श्रीशुभचंद्रदेवास्तत्पट्टे भट्टारक श्रीजिनचंद्र देवास्तच्छिष्येण श्रीभुवनकीर्तिनाम्ना मुनीश्वरेण निजकरलिखितमिदं शास्त्रं गुरुबांधवाय श्रीरत्नकीर्तिसंज्ञकमुनये दत्तं॥

ज्ञानवान् ज्ञानदानेन निर्भयोभयदानतः।
अन्नदानात्सुखी नित्यं भेषजाद् व्याधिनुत्पुमान्॥ १॥ छ॥ श्री॥ छ॥ श्री॥ छ॥

गलितप्रदीप Galitapradipa

No. 576 32/1884-86

Size. — $11\frac{1}{5}$ in. by $5\frac{13}{16}$ in.

Extent. — 5 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description. — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines with a design between them; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. contains only the text.

Age. — Śaka 1807.

Author. — Lakṣmīdhara.

Subject. — A list of literally repeated passages.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीपरमात्मने नमः ॥

प्रणम्य सच्चिदानंदं साद्रमाद्यंतवर्जितं ॥
देवमृग्वेदगलितं पदवृंदं प्रचक्ष्यते ॥ १ ॥

अलक्ष्यत्वादनूह्यत्वादद्दष्टानुविधानतः ॥
अथेषां प्रातिशाखाद्यैरतः समयनामता ॥ २ ॥

ऋचोखिला गलंत्येवं यथापूर्वं पुनर्गताः ॥
नूमे ब्रह्माणि यज्ञेन विनैताभ्यामिति स्थितिः ॥ ३ ॥ etc.

Ends ... fol. 4*b*

इमं गलितदीपाख्यं भारद्वाज गर्थवित् ॥
लक्ष्मीधरोकरोत्पूर्वं संप्रदायानुसारतः ॥ ७८ ॥

गलदीपिकाभाष्यं समाप्तं ॥ श्रीवेदपुरुषार्पणमस्तु ॥

इदं पुस्तकम् मुंबैयाख्यराजधान्यां गोडबोलोपाह्वय-गणेशपरशरामेण फाल्गुनकृष्णनवम्यां भौमवार तद्दिनम् स्वहस्तेन लिख्यते शकाब्दे १८०७ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

fol. 5*b* इति गलितदीपिकाभारद्वाज समाप्तं ॥

References — Mss.–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i,151*a*; see also Hall P. 134

B–Descriptive Catalogues :– Weber's Cat. of Berlin Mss. No. 45.

गायत्रीपद्धति Gayatrīpaddhati

No. 577 172 / 1886-92

Size — 11⅛ in. by 5¼ in.

Extent — 21 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thick modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible

and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author— Not mentioned

Begins ... fol. 1[b]

॥ हरिः ॐ हरिः श्रीगणेशाय नमः ।

अमुकाराधनयोपेतासिद्धयर्थं भूशुद्धिभूतशुद्धिप्राणप्रतिष्टांतर्मातृकाबहि र्मातृकान्यासांश्च करिष्ये ऊर्द्धकेशि विरूपाक्षि इति शिखाबंधन पृथिवीति मंत्रस्य मेरूपृष्ट ऋषिः कूर्म्मो देवता सुतलं छंदः आसने विनियोगः etc.

Ends — fol. 21[b]

अस्त्रजपानंतरं शताक्षरां एकवारं जपेत्
तत्सवितुः जातवेदसे त्र्यंबकं इति गायत्रीशताक्षरा
ब्रह्मास्त्रं ब्रह्मशीर्षं च ब्रह्मदंडं विलोमतः
वर्णशः पदशः पच्छः क्रमात् ज्ञेयं विचक्षणैः
इति श्रीगायत्रीपद्धतिः हरिः ॐ हरिः ॐ तत्सत् छ

गायत्रीपद्धति also called गायत्रीपूजनविधि

Gāyatrīpaddhati also called Gāyatrīpūjanavidhi

No. 578

225
1879–80

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 48 leaves; 7 lines to a page; 21 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Bhuvaneśvara

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
अथ गायत्रीपद्धतिः ॥

ब्रह्मविष्णुशिवाराध्यमवाङ्मनसगोचरं ॥
पुरुषं तमजं वंदे कर्त्तारं नामरूपयोः ॥ १ ॥
दृष्ट्वा च सारदां पूर्वं व्याख्यां तस्यावलोक्य च ॥
संप्रदायानुरोधेन लिखेयं पूजनक्रमं ॥ २ ॥

ततः साधकः समुत्थाय सुखासने समुपविश्य मूर्ध्नि सहस्रदलकमले स्वगुरुं ध्यायेत् ॥ etc.

fol 23b इति बहिर्मातृका समाप्ता ॥

Ends — fol. 48a

अथ किंचिन्नैमित्तिकमुच्यते ॥ तत गुरुजन्मदिवसे स्वजन्मदिवसे स्वजन्मनक्षत्रे विद्याप्राप्तिदिवसे पूर्णायां व्यतिपातादिसंक्रांतिग्रहणादियोगेषु सविशेषं पूजयेत् ॥ इति नैमित्तिकं ॥

इति श्रीविमर्शानंदनाथभगवद्गोस्वामी-तत्पादशिष्य-आनंदनंदनाथभुवनेश्वरविरचिता गायत्रीपूजनविधिः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

॥ कल्याणमस्तु ॥ गायत्रीपुरश्चरणे विधिःविशेषः ॥

References — Mss-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 152a. This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

गृह्यकारिका also called संस्कारविधि

Grhyakārikā also called Saṁskāravidhi

No. 579

139
1880-81

Size — $9\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 216 leaves; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse numbers and colophons; edges worn out; almost all folios more or less moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; foll. 85, 160-162, 180 missing; incomplete.

Ms. work was composed in Śaka 1188 i. e. A. D. 1266.

Age — Saṁvat 1581

Author — Reṇuka

Subject — An exposition of Pāraskara's Gṛhyasūtra

Begins — fol. 1*b*

॥ छ ॥ श्री ॥ ॐनमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीसारदाइ नमः ॥

पुरा पुरारिणारोपैः पुराण्युपयुपूरिरे ।
यद्गुणग्राममुद्गीर्य गणनाथो जयत्ययं ॥ १

मरवादिकर्म्मविज्ञानकुमुदोद्बोधहेतवे ।
नमस्तस्मै गणेशांहि । नखचंद्रमरीचये ॥ २

हुतीष्टिबुधिस्मृतिभक्तिलऽभाशांत्यादियोषिद्वरवल्लभोऽहं ।
ब्रवीमि संस्कारविधिं निषेकाद् ब्राह्मं प्रणम्याब्जभवांह्रिपद्मं ॥ ३

संस्कारो द्विविधः प्रोक्तो ब्राह्मो दैवो मनीषिभिः ।
गर्भाधानादिको ब्राह्मो दैविकः पाययज्ञियः ॥ ४ etc.

fol. 8*b* इति गृह्यकारिका गर्भाधानं ॥ छ ॥ छ ॥

fol. 10*a* इति पुंसवनं ॥

fol. 13*b* इति सीमंतोन्नयनं ॥

Ends — fol. 221*a*

इति तत्वार्थं संपूर्णा रेणुकार्येण यज्वना ॥ ३७
कृतायां सूत्रविवृत्तौः समाप्ता गृह्यकारिका ॥ ३८...

अब्दे क्षयाक्षे म्मधुसंज्ञि मासि साकेष्टवश्वीस्वरसंमितांके ।
ग्रंथः क्रतोयं कमलालयांघ्रिसरोरुहामादितपघनेन ॥ ३॥

यदुक्तमनुरुक्तं वा यच्चोक्तमसमंजसं ।
तदत्र निपुणै सम्यक् विधातव्यं समंजसं ॥ ४

इति गृह्यकारिकाः समाप्ताः ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ छ ॥

श्रीः ॥ स्वस्ति संवत् १५८१ वर्षे अचैत्रशुदि १२ सोमे ॥ अहवीर-मग्रामवास्तव्यराणश्रीमानसंहविजयरार्येसत्तपुरज्ञातीव्यासदमोदर लक्षतं । दुषे कामा अध्यनार्थं ।

References — Mss.–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i. 158.
This is the only Ms. recorded by Aufrecht in his Catalogus Catalogorum.

For a described Ms. of this work see I. O. Cat. No. 361.

गृह्यतात्पर्यदर्शन Gṛhyatātparyadarśana

No. 580 33/1884-86

Size — 11¼ in. by 5¾ in.

Extent. — 116 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two doble black lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains the 8th Paṭala only.

Age — Saṁvat 1911

Author — Sudarśanārya

Subject — Probably a commentary on the Āpastamba Gṛhyasūtra

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥
यौवर्णैरिज्यते नित्यैः कर्मभिश्चोदितैर्निजैः
तेभ्योपवर्गदो यश्च तन्नम्यद्भुतं हरिं ॥
आपस्तंबमुनिं वंदे मंदधी हितकाम्यया ॥
योनुष्टेयपदार्थानां क्रमकल्पमकल्पयत् ॥ १ ॥

यत्कृतं वेदवद्भाष्यमाद्रियंते विपश्चितः ॥
स कपर्दी चिरं जीयाद्वेदवेदार्थतत्ववित् ॥
सुदर्शनार्यः कुरुते गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ॥
केवलं वैदिकश्रद्धाप्रेरितो मंदधीरपि ॥ ४ ॥ etc.

Ends — fol. 116a

इच्छं सुदर्शनार्येण गृह्यतात्पर्यदर्शनं ।
कृतं भाष्यानुसारेण यथामति यथाश्रुतं ॥
अत्रा उक्तं दुरुक्तं वा म_ते मांद्याच्छ्रुतस्य वा
सन्मार्गप्रवणानास्तः क्षंतुमर्हंति पंडिताः ॥

इति सुदर्शनार्यकृतौ गृह्यतौ गृह्यतात्पर्यदर्शनेष्टमः पटलः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके संवत् १२११ भाद्रपदमासे समाप्तोयम् । इदं पुस्तकं गोडबोलोपाव्हय गणेशपरशरामेण ज्येष्टमासे द्वितीयपक्षे द्वितीयातिथिदिनं लिख्यते शके १८०८

गृह्यपद्धति **Gṛhyapaddhati**

No. 581 119 / 1879-80

Size — 10¼ in. by 4½ in.

Extent — 30 leaves; 10–11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; complete.

Age— Saṁvat 1539

Author— Not mentioned

Subject — Domestic ritual

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः श्रीसामवेदाय ॥

परिभाषातिदेशानां शास्त्रापेक्षादियुक्तिभिः ।
कर्म्मणां विप्रकीर्णानां गृह्ये पद्धतिरुच्यते ।

अथातः समिदाधानादिकालानामन्यतरस्मिन्नंबरीषादि योनीनामन्यतरस्या आहृतस्याग्ने राधं ... । तत्रादौ मातृपूजाश्राद्धमेकं दंपत्योरोवापवसत्विकं भुक्त्वेत्येवमादि गृह्यांतरविहितेन विधिना पोषितयोरहतक्षौमादिवासः । etc.

fol. 6*a* इति गृह्यपद्धतौ प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

fol. 14*b* इति गृह्यपद्धत्यां द्वितीयः प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 30*b*

अमूढेन कृतं कर्म्म द्विगुणं न भवेत्क्वचित् ।
अवैगुण्यात्फलाधिक्यं तस्माज्जानीत पद्धति ॥ छ ॥

शुभं इति गृह्यपद्धतिः समाप्तः ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥

ग्रंथसंख्या शत ७०० ॥ एवं सप्तशतानि ॥ छ ॥ संवत १५३९ वर्षे चैत्रशुदि ५ बुधे अद्येह श्रीपत्तनवास्तव्य श्रीश्रीश्रीमालज्ञातीय त्रि० गंगाधरसुतत्र विद्याधरपठनार्थं इति आवसथ्याधानपद्धति लिषापितः समाप्तः ॥ लेखकपाठकयो शुभं भवतु ॥ कल्याणं च ॥

करकृतमपराधं क्षंतुमर्हंति संतः ॥ छ छ ॥ श्रीरस्तु यादृशं पुस्तके ..... दोषो न दीयते ॥ इति वचा...

गृह्यासंग्रहपरिशिष्ट Gṛhyāsaṁgrahaparišiṣṭa

No. 582 108 / 1879-80

Size — 8¼ in. by 3½ in.

Extent — 24 leaves; 8 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting somewhat careless but bold, clear and legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking the verse-numbers; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; leaves slightly brittle; complete.

Age — Saṁvat 1797

Author — Son of Gobhila

Subject — A versified supplement to Gobhila's aphorism

Begins ... fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं पद्मयोनिना ॥
ब्राह्मणाना ँ हितार्थाय स ँ स्कारार्थे तु भाषितं ॥ १ ॥

लौकिकः पावको ह्यग्निः प्रथमः परिकीर्त्तितः ॥
अग्निस्तु मारुतो नाम गर्भाधाने विधीयते ॥ २ ॥

पु ँ सवने चांद्रमसः शुंगाकर्मणि शोभनः ॥
सीमंते मंगलो नाम प्रगल्भो जातकर्मणि ॥ ३ ॥

नाम्नि च पार्थिवो ह्यग्निः प्राशने तु शुचिस्तथा ॥
सभ्यनामाथ चौडे तु तु व्रतादेशे समुद्भवः ॥ ४ ॥ etc.

Ends — fol. 24*b*

पुनरुक्तमतिक्रांतं यच्च सीऽह्यावलोकितं ॥
गोभिले यं न गृण्हंति न ते ज्ञास्यंति गोभिलं ॥ २२ ॥

गोभिलाचार्यपुत्रेण योधीते संग्रहं द्विजः ॥
सर्वकर्मस्वसंमूढः परा ँ सिद्धिमवाप्नुयात् ॥ २३ ॥

इति गृह्यासंग्रह नाम परिशिष्टं समाप्तं ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री ॥ संवत् १७९७ वर्षे अष.डीसुध ॥ गरेड ॥ ..... त्र ॥ नोत्तमेन ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

References — (1) Mss. A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 158*b*; ii, 197*b* (ascribed to Gobhila); iii, 34*b*.

B–Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. No. 277–78; Bikaner Mss. Cat. No. 20.

(2) Printed Editions :– 1 Edited by Satyavrata Sāmaśramī Calcutta 1891; 2 With the commentary of the editor; edited by M. M. Chandrakānta Tarkālaṁkāra, Calcutta, Asiatic Society of Bengal, 1910; 3 Edited by Dr. M. Bloomfield. Z. D. M. G. 35, 1881. (Text in Roman characters and Translation).

गृह्यासंग्रहपरिशिष्ट — **Gṛhyāsaṁgrahaparisiṣṭa**

No. 583 — 109 / 1879–80

Size — $7\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking verse-numbers; folios numbered in right-hand margins; foll. 10, 11 missing; incomplete.

Age. — Saṁvat 1643

Author — Son of Gobhila

Begins — fol. 1*a*

॥ ॐ नमः श्रीसामवेदाय ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं पद्मयोनिना। etc. as in No. 108 1879–80

Ends ... fol. 17*b*

पुनरुक्तमतिक्रांतं etc. up to इति श्रीगृह्यासंग्रहकं नाम परिशिष्टं समाप्तं as in No. 108 / 1879–80 followed by श्रीरामाय नमः। शिवमस्तु ॥ ॥ स्वस्ति संवत् १६४३ वर्षे श्रावणवदि ५ सोमे ॥ शिवं ॥ श्रीरस्तु ॥ छ श्रीरस्तु श्रीरस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

References :— See. No. 108 / 1879–80

गोपालपूजापद्धति Gopālapūjāpaddhati

No. 584 449/1891-95

Size — 6¾ in. by 4⅞ in.

Extent — 35 leaves; 11 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; fol. 34 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1881: Śaka 1746

Author — Not mentioned

Subject — A manual on the worship of Gopāla or Kṛṣṇa

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः श्रीनिंबादित्याय नमः

गोपीजनांते प्रवदेद्वल्लभायाग्निसुंदरी
अयं दशाक्षरो मंत्रो दृष्टादृष्टफलप्रदः १

गोपीजनांते प्रवदेदेति गोपीजनपदमुद्धृत्य वल्लभाय स्वाहेति वदेत् तथा च गोपीजनवल्लभाय स्वाहा इति दशाक्षरमंत्र अग्निसुंदरी स्वाहा अथ पूजापद्धति प्रातः शिरशि शुक्लेज्वेद्विनेत्रं द्विभुजं गुरुम् वरानयकरं शांतं स्मरे त्तन्नामपूर्वकं

अज्ञानतिमिरांधस्य ज्ञानांजनशलाकया
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः २ etc.

Ends — fol. 36*b*

पुनप्राणायामं कृत्वा देवस्य दक्षहस्ते जपसमर्पणं ततः प्रदक्षणं दंडप्रणामस्तवपाठः धूपसमर्पणं दीपर्निमच्छनं आत्मसमर्पणं संहारमुद्रपा...हृदये देवानयनं विष्वक्सेनपूजानिर्माल्यधारणं नैवेद्यभक्षणं इत्यनुक्रममिका इति गोपालपूजापद्धति समाप्ता सं १८८१ शाके १७४६

Aufrecht records only two Mss. of this work in his Cat. Cat. viz the present Ms. and Ms. No. 263 of 1892-95. Both Mss. are from the Govt. Mss. Library.

गोपालपूजापद्धति Gopālapūjāpaddhati

No. 585 263 / 1892-95

Size — 9¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 13 leaves; 12 lines to a page; 46 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first three folios ruled in triple reddish lines and edges in double; edges worn out; complete.

Same as No. 449 / 1891-95

Age — Saṁvat 1810

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीकृष्णपरमात्मने नमः ॥

गोपीजनांते प्रवदेद्वल्लभायाग्निसुन्दरीम् ॥

अयं दशाक्षरो मंत्रो दृष्टादृष्टफलप्रदः etc. as in No. 449/1891-95.

Ends — fol. 13*b*

ततः पुनर्ध्यात्वा etc. upto नैवेद्यभक्षणं इत्यनुक्रमिकाः as in No. 449 / 1891-95 followed by इति श्रीगोपालपूजापद्धतिः समाप्ता ॥ संवत् १८१० वर्षे वैशाखशुक्लचतुर्दशी बुधे

गोभिलगृह्यसूत्र Gobhilagṛhyasūtra

No. 586 93 / 1879-80

Size — 10 in. by 5¾ in.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out.

The Ms. contains Prapāṭhakas 1-4.

Age — Appears to be old.

Author — Gobhila

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय ॥

अथातो गृह्याकर्माण्युपदेक्ष्यामो यज्ञोपवीतिनाचांतोदकेन कृत्यमुदगयने पूर्वपक्षे पुण्येहनि प्रागावर्त्तनादन्हः कालं विद्याद्यथादेशं च सर्वाण्येवान्वाहार्यवंत्यपवर्गेभिरूपभोजनं यथाशक्ति ब्रह्मचारी वेदमधीत्यांत्या २ समिधमभ्याध्यास्यन् जायाया वा पाणिं जिघृक्षन्ननुगुप्ता अप आहृत्य प्रागुदक्प्रवणं देशꣳ समं वा परिसमुह्योपलिप्य मध्यतः प्राचीं लेखामुल्लिख्योदीचीं च सह तां पश्चान्मध्ये प्राचीस्तिस्र उल्लिख्याभ्युक्षेल्लक्षणावृदेषा सर्वत्र भूर्भुवः स्वरित्यभिमुखमग्निं प्रणयंति etc.

fol. 7*b* इति गृह्यसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः ॥

fol. 14*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीय प्रपाठकः ॥

Ends — fol. 26*a*

षडर्घ्यार्हा भवंत्याचार्य ऋत्विक् स्नातको राजा विवाह्यः प्रियोतिथिरिति प्रतिसंवत्सरानर्हयेयुः पुनर्यज्ञविवाहयोश्च पुनर्यज्ञविवायोश्च ॥ १० ॥

इति गृह्यसूत्रे चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तोयं ग्रंथः ॥

॥ इदं पुस्तकं द्विवेदीशामात्मजशंकरेण भाग्नयत्रिपाठीअंबारामस्य दत्तं शिवार्पणं ॥

References — (1) Mss.—A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 164*a*; ii, 33*a*, 198*a*; iii, 35*b*.

B–Descriptive Catalogues :- I. O. Cat. Nos. 273–75.

(2) Printed Editions :- 1 Translated by H. Oldenberg in the SBE. Vol. 30; 2 Ed. by Chandrakanta Tarkalamkar with a commentary by himself *Bib. Ind.* 73; 3 Ed. by Dr. F. Knauer, Leipzig, 1884.

गोभिलगृह्यसूत्र Gobhilagṛhyasūtra

No. 587 $\frac{94}{1879-80}$

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{3}{4}$ in.

Extent — 26 leaves; 13 lines to a page; 52 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines and besmeared with red pigment; red pigment used for marking the colophons; edges worn out; the Ms. contains Prapāṭhakas 1-4.

Age — Saṁvat 1650

Author — Gobhila

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

अथातो गृह्याकर्म्माण्युपदेक्ष्यामो etc. as in No. 93/1879-80.

fol. 7*b* इति श्रीगृह्यसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 20*a* इति श्रीगृह्यसूत्रे तृतीयः प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 26*b*

षडर्घ्यार्हा भवंत्याचार्य ऋत्विक् स्नातको राजा विवाह्यः प्रियोतिथिरिति प्रतिसंवत्सरानर्हयेयुः पुनर्यज्ञविवाहयोश्च पुनर्यज्ञविवाहयोश्च ॥ १० ॥ इति श्रीगृह्यसूत्रे चतुर्थः प्रपाठकः ॥ छ ॥

स्वस्ति संवत १६५० वर्षे भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे ८ अष्टम्यां तिथौ शनिवासरेऽद्येह पेटलाद्वास्तव्य-श्रीवृद्धनागरज्ञातीयत्रिपाठी-श्रीविष्णु-तत्सुत-त्रिपाठीमूलराजकस्य रींडाकेन लिखितमिदं दत्तं ॥ श्री ॥ यादृशमिति न्यायाद्भेदोजः ॥

भग्नपृष्टि ... ... परिपालयेत् ॥ छ ॥ छ ॥ संवत् १६८४ वर्षे श्रावण शुद्ध १३ गृह्यसोंतु वद्य २ अर्षि आरंभ्य ।

गोभिलगृह्यसूत्र — Gobhilagṛhyasūtra

No. 588 — $\frac{35}{1886-92}$

Size — $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 36 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and

legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; edges worn out; foll. 24–35 torn; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–4.

Age — Saṁvat 1752

Author — Gobhila

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः ॐ ॥

अथातो गृह्याकर्माण्युपदेक्ष्यामो etc. as in No. 93 1879-80

fol. 10*a* इति प्रथमः प्रपाठकः ॥

fol. 19*a* इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥

Ends — fol. 36*a*

षडर्घ्यार्हा भवंत्याचार्य ऋत्विक् स्नातको राजा विवाह्यः प्रियोतिथिरिति परिसंवत्सरानर्हयेयुः पुनर्यज्ञविवाहयोश्च पुनर्यज्ञविवाहयोश्च ॥ १० ॥

इति गृह्यसूत्रे चतुर्थः प्रपाठकः ॥

इति छांदोग्यगृह्यसूत्र समाप्तः ॥ मंगलमस्तु ॥

॥ स्वस्ति श्रीसंवत् १७५२ ना वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे पंचम्यां तिथौ भोमवारे लिखितं ॥ शुक्लश्रीप शवजी तथा शुक्ल० श्री ५वीरासुतचतुर्भुजेन लिखितं ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीः ॥

On fol. 36*b* we have :—

॥ शुक्लं० देवेंद्रात्मज शुक्ल० सोमेश्वरसुत् शुक्ल बालमुकुंद आत्मज शुक्ल-नंदकेश्वरने हरिभक्तियोस्तु शिवसानकुलहोव्यासकृष्णजी स्वामिनि कृपा ॥

॥ ब्रह्मा विष्णु रुद्र ॥

गोभिलगृह्यसूत्रटीका called सुबोधिनी

Gobhilagṛhyasūtraṭīkā called Subodhinī

No. 589

46 / 1881–82

Size — $10\frac{7}{8}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.

Extent — 35 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used

for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains a chapter called सग्रह-वास्तुशान्तिप्रयोग.

Age — Appears to be old

Author — Śivarāma son of Viśrāma

Begins — fol. 1[b]

ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः

अथ वास्तुशांति लिख्यतेः

तत्र दिनशुद्ध्यादिकं निर्णये द्रष्टव्यं होमबलिदानादिकं कृत्वाऽनंतरं ग्रहप्रवेश इति ग्रंथकारा आहुः अस्मद्देशियास्तु प्रवेशानंतरं होमादि कुर्वंते तथा स्वाचारमनुष्ठेयं तत्रादावुपयुक्ता संभारा उच्यंते etc.

Ends. — fol. 35[b]

सकलत्रं यजमानःमुपवेश्य यथाविधिना स्वस्तिवाचनं करि। यंत्वा तत्कलशोदकेनाभिषिंच्य नैगमाश्चाशिषो दद्युः। मंत्रं च पठेयु।

चंद्राकविनिपर्यंतं गृहेस्मिन्विप्रवाक्यतः।
स्वच्छया तिष्ट संहृष्टो भुक्ष्व भोगां शुखि भवः।

ततो दैवज्ञं द्विजांश्च दक्षिणादानादिभिः। परितोष्य ब्राह्मणैरिष्टैर्बंधुभिश्च परिवृतोः। भुंजित। तदिने महांतमुत्सवं कुर्यान्॥

इति शुक्लश्रीविश्रामात्मजशिवरामविर्चितायां गोभिलगृह्यपद्धतौ सुबोधिन्यां सग्रहवास्तुशांतिप्रयोग समाप्तः

References — Mss.) A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-
i, 164[b]; ii, 33[a]; iii, 35[b].
B – Descriptive Catalogues :- Oxf. Cat. 365[a].

———

गोभिलगृह्यसूत्रटीका called सुबोधिनी

Gobhilagṛhyasūtraṭīkā called Subodhinī

No. 590 — 94 / 1892-95

Size— 10⅛ in. by 5⅞ in.

Extent — 6+3 leaves: 14 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both

margins; the Ms. begins abruptly on fol. 81 and ends abruptly on fol. 86; at the end of the Ms. there are three stray leaves; incomplete.

Same as No. 46 / 1881-82

Age — Appears to be old

Author — Śivarāma, son of Viśrāma

Begins abruptly — fol. 81*b*

...येनेभिरस्थात् । शतशनिरसि शतशर्नि मा कुर्वा त्वा विशाम्या मा विश । २ उद्यन्भ्राजभृष्टिभिरिंद्रो मरुद्भिरस्थात् सांयं यावभिरस्थात् । सहस्रसनिरसि सहस्रसनिमां कुर्वा त्वा विशाम्या मा विश ३ । etc.

fol. 81*b* इति शुक्लश्रीविश्रामात्मजशिवरामविरचितायां गोभिलगृह्यपद्धतौ सुबोधिन्यां विवाहादिसंस्कारप्रयोगः समाप्तः ॥

Ends abruptly — fol. 86*b*

भुवो विश्वमभ्यदेवमोजसा विददूर्ज्जऽशतक्रतुर्विदेदिषं । अतिशक्करीनृ० त्रिकद्रुकेषू महिषो यवाशिरं तुविशुष्मस्तृंपत्सोममपिबद्विष्णुना सुतं यथावशं । सईभ्ममादमहिकर्मकर्त्तवे महामुरु ९ सैंन ८

Then follow some stray leaves

Begins — fol. 97*a*

अष्टिस्तृ० । अस्तु श्रौषट् ॥ अत्यष्टिस्तृ० ॥ शंयमन्न व्याय० कृतिस्तृ० ॥ etc.

Ends — fol. 99*b*

इति द्वितीयं पुष्टिकर्म ॥ ॥ अथ तृतीयं ॥ पूर्वं त्रिरात्रमुपवासः ॥ पूर्वान्हकालः पुष्टिकर्मांगनांदीश्राद्धमहं करिष्ये ॥ इति संकल्पे । ततः पूर्वान्हे आचमनादि ॥ देशकालकीर्त्तनांतं विधाय गवां पुष्टिकामोहं ॥ वसमिथुनयोः कर्णे लक्षण ५। नं तं जां रां चिं जं । चां महं करिष्ये ॥ इति संकलय्य । ता.....

गोभिलगृह्यसूत्रटीका called सुबोधिनी

Gobhilagṛhyasūtraṭīkā called Subodhinī

No. 591

51 / 1899-1915

Size — 10⅞ in. by 4¾ in.

Extent — 15 leaves; 8 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders of fol. 24-47 ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; foll. 1–15, 26–42 missing; the Ms. contains स्थालीपाकप्रयोग, सीमन्तकरणप्रयोग etc. incomplete.

Same as No. 46 / 1881–92

Age — Does not appear to be very old

Author — Śivarāma, Son of Viśrāma,

Begins — fol. 16[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

ततः पत्नीयाजमानौ हविष्यं प्रातर्होष्यमाणद्रव्यव्यतिरिक्तं सघृतमसौहित्येन भुंजीयातां अग्निशालायामास्तृतायां भूमौ शयीयानां पुण्यकथादिजागरणोपायेन रात्रिं ब्रह्मचर्येण नयेयातां ॥ इति पर्वाहिकृत्यप्रयोगः ॥ अथ पक्षादिस्थाली-पाकप्रयोगः ॥ etc.

fol 23[b] इति शुक्लश्रीविश्रामात्मजशिवरामविरचिताया गोभिलगृह्यपद्धतौ सुबोधिन्यां तृतीयप्रकाशे पार्वाहकृत्यस्थालीपाकप्रयोगः समाप्तः ॥

Ends — fol. 47[a]

ततस्तं चरुं सर्वमेवमेक्षणेनोद्धृत्य पात्रांतरे कृत्वा गर्भवती भुंजीत ॥ ततःस्त्वां भुंजानां ब्राह्मण्यो वीरसूस्त्वं भव ॥ जीवसूस्त्वं भवा जीवपत्नी भवेत्येवं मंगलवचनरूपेण यजुषा गायेरन् ॥ पतिस्तुव्याहृतिहोमादितंत्रं समाप्य ब्रह्मणे पूर्वपात्रदक्षिणां दत्वा दश ब्राह्मणान् भोज(ये)त् ॥

इति सीमंतकरणप्रयोगः ॥

गोभिलगृह्यसूत्रभाष्य — Gobhilagṛhyasūtrabhāṣya

No. 592 — 95 / 1879–80

Size — 11⅛ in. by 4⅝ in.

Extent — 188 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī character with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform except that on fol. 102, where it seems to be different; borders

ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; slightly moth-eatan; the folio after fol. no. 57 bears two numbers viz 58 and 59; fol. 167 repeated; the Ms. contains commentary on Gobhilagṛhyasūtra; contains Prapathakas 1-4; complete.

Age — Saṁvat 1553

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय ॥ सामवेदाय नमः ॥ आसीने चंद्रमौलौ etc. as in No. 64 1895-1902

fol 61[a] इति भट्टनारायणविरचिते गृह्यसूत्रभाष्ये प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ।

fol 97[a] इति गृह्यभाष्ये द्वितीयस्य दशमी कंडिका ॥ छ ॥ द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 187[b]

आसीद्वत्सगोत्रोस्यां ब्राह्मणो ब्राह्मणाग्रणी etc. up to श्लोका पंचदशेतीयं संख्या नारायणोदिता । १८ । as in No. 64 1895-1902
followed by इति गृह्यभाष्ये चतुर्थस्य दशमी कंडिका ॥ चतुर्थः प्रपाठकः छ ॥ छ ॥ छ ॥

...रस्तु ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणं च ॥ संवत् १५५३ वर्षे माघशुदि १० शनौ पुस्तिका लिखिता ॥ यादृशं पुस्तकं.....दोषो न दीयते ॥ श्री ॥

References — See. No. 64 / 1895-1902

गोभिलगृह्यसूत्रभाष्य — Gobhilagṛhyasūtrabhāṣya

No. 593 — 96 / 1879-80

Size — 11 in. by 5 in.

Extent — 147 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description —Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking; edges; worn out; foll. 1-2 missing; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains commentry on Gobhilagṛhyasūtra; contains portion upto the 9th Kaṇḍikā of

the 4th Prapāṭhaka and some portion of the 10th Kaṇḍikā; the Ms. begins and ends abruptly; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Nārāyaṇa

Begins abruptly — fol. 3*a*

.....र्होमदर्शपौर्णमासपुंसवनादीनामिति । तथा ।अपराण्हपिंडपितृयज्ञस्य विधानात्कालापत्तौ स.. ...पंस्यात्तदनिष्टं । तथावशातातपः ।

अपराण्हे क्षयक्षीणे क्षीणशेषे दिवाकरे ।
स काल आसुरो ज्ञेयो वर्ज्जितः श्राद्धकर्म्मणि ॥ छ ॥ etc.

fol 6*b* इति गृह्यभाष्ये प्रथमकंडिका ॥ छ ॥

fol 43*b* इति गृह्यभाष्ये नवमी कंडिका समाप्तः ॥ छ ॥
प्रथमः प्रपाठक- समाप्तः ॥ छ ॥

fol 146*b* इति गृह्यभाष्ये चतुर्थस्य नवमी कंडिका ॥ छ ॥

Ends abruptly — fol. 149*b*

प्रियत्वं वृत्तस्वाध्यायतपोविशेषेण गुणयोगाद्भवति स हि पूजितो दृष्टा दृष्टसंबंधेन महतेभ्युदयाय भवत्युक्तं च मनुना ।
विद्यातपःसमृद्धेषु हुतं विप्रमुखाग्निषु ।
निस्तारयति दुर्गाच्च महतश्चैककिल्बिषात् ।
इत्यतोसौ प्रिय इति एवं वय एवंगु...

References — See No. 64 / 1895-1902

गोभिलगृह्यसूत्रभाष्य — Gobhilagṛhyasūtrabhāṣya

No. 594 — 65 / 1895-1902

Size — 10⅜ in. by 4½ in.

Extent — 156 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; almost every folio more or less moth-eaten; edges slightly worn out; fol. 45 missing; fol 135 repeated; the Ms contains commentary on Gobhilagṛhyasūtra; contains Prapaṭhakās 1-4.

Age — Saṁvat 1583

Author — Nārāyaṇa, son of Mahābala

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः श्रीसामवेदाय । ॐ नमो विघ्नवल्लिविध्वंसनगजवदनाय ॥

आसीने चंद्रमौलौ नगपतिसुतया साकमुद्वाहकाले ।
कर्त्तुं या मंगलार्थं तिलकमुपगता भ्रांतहस्ता ललाटे ।
नीते शोषं स्मरारेर्नयनहुतभुजा चंदने जातहासा ।
सा देवी विश्ववंद्या दिशतु शुभविधौ मंगलं मंगला नः ॥
विश्वस्य कारणं विष्णुं प्रणम्य कृयते मया ।
गृह्याख्यायाः स्मृतेर्भाष्यं विवेकार्थममेधसां । छ ॥

ॐ अथातो गृह्याकर्माण्युपदेक्ष्यामः ॥ अथ कोऽस्य संबंधः उच्यते । धर्मार्थकाममोक्षाः सृनुभृतामितीहाक्षिलः पुरुषार्थस्तेषां धर्मप्रधानस्तन्मूलावर्थकामौ । तथा च व्यासः ।

कामार्थौ लिश्यमानस्सु धर्ममेवादितरः श्चरेत् ।
न हि धर्मादपेतोर्थः कामो वापि कदाचन ॥ etc.

fol. 7*b* इति गृह्यभाष्ये प्रथमा कंडिका ॥ छ ॥

Ends — fol. 155*b*

अतो ग्रंथश्लोकसंख्याकः श्लोकाः ।

अत्र श्लोकसहस्राणि चत्वार्यष्टौ शतानि च ।
श्लोकाः पंचदशेतीयं संख्या नारायणोदिता ॥ छ ॥

कुवलयदलबर्हिणांभोदचंद्रार्कभृत्कंठधातासि भिन्नांजलालिचिषेके सराश्यौद्यपीता

स्वरोद्भासितांगायभक्त्यानतांगात्तिविध्वंसिने । सुररिपुनिधनोद्यता रावभिक्षः शिरो ... मेदोवसाशोणिताक्तोगृबक्षायपृथ्वीभृते भवजलधितरंगलोलाकुलीभूतदृक् । श्रोत्रवक्त्रस्य जंतो ... वीयाच्युतानंतगोविंदनाम्ने नमः ॥ छ ॥

इति नारायणीभाष्ये दशमी कंडिका ॥ छ ॥ चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥ स्वस्ति संवत् १५८३ वर्षे आखाढशुदि ५ बुधे त्रिवाडीकान्हासुत त्रिवाडी बंडू आपठनार्थं लिखितं ॥

References — (1) Mss. A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 164*b*; iii, 35*b*.

B–Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices No. 1967.

गोभिली

Gobhilī

No. 595

47
1881-82

Size — $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 10 leaves; 11 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanagarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking verse-unmbers; edges extremely worn out; yellow pigment used for corrections: moth eaten; folios pasted with paper slips; complete

Age — Appears to be old

Author — Gobhila

Begins — fol. 1^b

एछए ॐ नमः सामवेदाय।

देवदानवगंधर्वाः पिशाचोरगराक्षसाः।
पीडयंते ग्रहपीडाया किं पुनर्भुवि मानुः।१
आदित्ये द्वादशे वैव रावणः। सगणो हतः
अष्टमेन शशांकेन हिरण्यकश्यपुर्हतः॥ २ etc.

Ends — fol. 9^b

सर्वेषामृत्विजी चैव नमस्कार पृथक् पृथक्।
आलोड्य सर्वशास्त्रेभ्य समुद्धृत्य च सारवित्।
आयुश्च विद्यां च तथा सुखं च धर्मार्थलाभो बहुपुत्रतां च।
शतुक्कायं राज्यसुपजितं वस्तुताग्रहाः सर्वमेतद्दतु॥

इति गोभिली समाप्ता। य। श्री॥ छ॥ शुभशुभं॥
श्रीनरसंगदासलंष्यतं॥ छ॥ भट विश्वनाथनि पोथी॥
ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ॥

गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्य

Gobhilīyaśrāddhakalpabhāṣya

No. 596

38
1884-86

Size — $9\frac{7}{16}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 57 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; red pigment used for marking; corners of the left-hand side of folios pasted with paper-slips; some portion on each folio has disappeared; foll. 13, 49 and 51 missing; incomplete.

The Ms. contains Adhyāyas 1–6.

A commentary on the Gobhilaśrāddhakalpa.

Age — appears to be old

Begins — fol. 1*b*

... आराधितो नरैर्यस्तु वांछितार्थफलप्रदः ।
तमहं भक्तियुक्तः ..... नं । १

नत्वा गोभिलमाचार्यं नत्वा भट्टं तु तार्किकं ।
करिष्ये श्राद्धवि ..... स्फुटां । २

अथ श्राद्धममावास्यायां पितृभ्यो दद्यात् ।

यत्पिंडपितृय ... सूचितं तच्छाद्धमितरदन्व्याहार्यं मासीनमिति वदता च तस्येतिकर्त्त ... चेदुक्ता तदर्थं श्राद्धकल्पः प्रारभ्यते । etc.

fol. 14*a* इति गोभि ... भाष्ये प्रथमोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 36*b* इति गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्ये द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 60*b*

अथवा ॥ कृष्णग्रीवे रक्तशिराः । शुल्कत्को विहंगमः । स वाध्रीणसः । अन्ये प्रसिद्धाः पदार्थाः ॥ एतेषां मांसैर्दत्तैः पितृणां यथोक्ता तृप्तिर्भवतीत्यर्थः ॥ छ ॥ इति गोभिलीये श्राद्धकल्पभाष्ये षष्टोध्यायः ॥

अथाक्षय्यतृप्तीर्दर्शयिष्यतीति वाक्यशेषः ॥ षड्ङ्गःकालशाकाः लोहितछागो-मधुमहाशल्को वर्षासुमवाश्रा ... हस्तिछायायां च । उद्भारण्यपशुः हस्ति ... सदृशः ॥ कालशाकं प्रसिद्धं । लोहा ...

ग्रहयज्ञ (वासिष्ठ) Grahayajña (Vāsiṣṭha)

No. 597 350 / 1891-95

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 10 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; red pigment used for marking verse-numbers and the colophon; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Śaka 1686: Śaṁvat 1821

Author — Vas'iṣṭha

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ वशिष्ट उवाच ॥

सवितादिग्रहात्सर्वान्प्रणम्य ऋषिसत्तमः
मखं नवग्रह ब्रूते वशिष्टो मुनिपुंगवः ॥ १ ॥

श्रद्धया पृच्छमानस्तु सम्मैण विनयेन तु
वेदवेदांगशास्त्रेषु कुशलः त्वमहामुने ॥ २ ॥

किमर्थं मे वने जातं कस्माद्राज्याद्विवासितः ॥
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं त्वत्प्रसादाद्विजोत्तमः ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 10*b*

तामेवं च पुरस्कृत्य वसिष्टेनैव भाषितं ॥

शांतिकं य पठेद्भक्त्या श्रद्धयो च श्रृणोति च ॥ २१३ ॥
सुनुकूलाग्रहास्तस्य सर्वकालं भवंति च ॥ १४ ॥

इति वासिष्ट संपूर्णः ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १८२१। साके १६८६ मीती भादवा शुद्धीद मंदवासरे लिषितं जोसी नाथुरामेण आत्मपटनार्थं॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

ग्रहस्थापनपद्धति — Grahasthāpanapaddhati

No. 598 — 178 / 1886-92

Size—$8\frac{1}{6}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in.

Extent— 18 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanägarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ग्रहस्थापन लिख्यते ॥

आकृष्णेनेति मंत्रेण मध्ये संस्थापयेद्रवि ॥
सर्वे मंत्राः प्रयोक्तव्या ध्रुवव्याहृतिपूर्वकाः ॥
अविदित्वा ऋषिच्छंदो दैवतं विनियोजयेत् ॥
योध्यापयेज्जपेद्वापि पापियान् जायते तु सः ॥

अद्येत्यादि वेदशास्त्रोक्तपुण्यर्थं आदित्यादिनवग्रहाणां सदैवतानां यत्किंचित् स्थापितोक्तानां रुद्रकलशसहितानां स्थापनप्रतिष्ठापूजनमहं करिष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 18[a]

कण्वोश्विनौ गायत्री ॥ साश्विन्यश्विनीप्रीत्यर्थे साश्विन्यश्विन्यावाहने विनियोगः ॥ ॐभूर्भुवः स्वः ॥ एषो उषा अपूर्व्या व्युच्छति प्रिया दिवः ॥ स्तुषे वामश्विना बृहत् ॥ साश्व्यश्विन्यामावाहयामि स्थापयामि ॥ २७ ॥ यमोयमस्त्रिष्टुप् सयमभरणीप्रीत्यर्थे स यमभरण्या वा. गः ॥ ॐभूर्भुवः स्वः परेयिवांसं प्र० स्य । स यमभरणीभावा० स्था० मि० ॥ इति ग्रहस्थापनसमाप्तं ॥ ग्रहस्येशानकोणे रुद्रकलशस्थापनं ॥ तत्र मंत्राः ॥

चातुर्गुणीयशान्त्युदकविधान

Cāturguṇiyaśāntyudakavidhāna

No. 598A

186
1880-81

Size — 9½ in by 4⅛ in

Extent — 16 leaves; 13–14 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; extremely moth-eaten on the right so that much of the portion is gone; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः । अथ चातुर्गुणीयशांत्युदकविधानमुच्यते । अहतवासाः कंसे शांत्युदकं ... अतिसृष्टो अपां वृषभ इति सूक्तेन कांस्यपात्रेऽविछिन्नामुंदकधारा निनयति । etc.

fol 10[a] इति वास्तोष्पतिगणः ॥

fol 11[b] इति मातृनामा गणः ॥

fol 16[b] इति चातनगणः ॥

Ends — fol. 16[b]

इति शांत्युदके शांत्युदकं प्रक्षिपति ॥ तेन त्रि ... म्नि संप्रोक्षति त्रिःकारयमाणमाचामयति च संप्रोक्षति यज्ञवास्तु च ॥ इति चातुर्गण ... यशांत्युदकं ॥ छ ॥ पूर्वयाशांतिगणेन कुर्वीतेति गार्ग्यपार्थश्रवसभागलिकांकायनोऽपरि बभ्रवकौशिकजाटिकायनकौरुपथयः । एते चतुर्गणेन बृहद्गणेनैकेन वा कुर्वंति ॥ छ ॥ अन्यथा कुर्वीतेति युवा कौशिकः सर्वे ते कर्त्तारो विकल्पं मन्यंते ॥ श्रीरस्तु ॥

चातुर्मासकत्रयीव्याख्यान — Cāturmāsakatrayīvyākhyāna

No. 598B — 70 (1) / 1899-1915

Size — $8\frac{1}{2}$ in by $4\frac{1}{5}$ in

Extent — 1[b] to 17[b] leaves; 13-14 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. contains three other works viz.

1 Merutrayodaśivyākhyāna
2 Kārtikapañcamīmāhātmya
3 Akṣayyatṛtīyāvyākhyāna

Age — Saṁvat 1903

Author — Kṣamākalyāṇa

Begins — fol. 1*b*

।' श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

स्मारं २ स्फुरिद् ज्ञानधांमजैनं जगन्मतं ।
कारंकारं क्रमांभोजे गौरवे प्रणतिं पुनः १

निबद्धां धानः प्राज्ञै वीक्ष्य व्याख्यां न पद्धतिं
लिख्यते लेशतो व्याख्या चतुर्मासकपर्व्वणः २ युग्मं etc.

Ends — fol. 17*a*

संबबाणुकृशानुसिद्धिवसुधासंख्ये नभस्ये सिते
पक्षे पावनपंचमीसुदिवसे पाटोधिसंज्ञे पुरे
श्रीमच्छ्रीजिनलाभसूरिगणभृत्तुल्यप्रतापोद्धुरे
कांते श्रीजिनचंद्रसूरिमुनिपे धर्मेशतां विचति १

श्रीमंतो गुणशालिनः समभवन्प्रीतादिमाः सागरा-
स्तच्छिष्यामृतधर्मवाचकबराः संति स्वधर्मादराः
तत्पादांबुजरेणुरासवचनस्मर्त्तविपश्चित्क्षमा
कल्याणः कृतवानिदं सुविशदं वाख्यानमाख्यानभृत् २ युग्मं

इति चातुर्मासकत्रयीव्याख्यानम् ॥ सं । १९०३ वर्षे मिती आसोजकृष्ण नवम्यां तिथौ भोमवासरे लिपिकृतं । मुं । रूपराजद्रेण ॥ स्वपरवाचनाय ॥ श्री-अविचलगच्छे ॥ सहर ... षंभायतबिंदर । माणकचोके । रत्नागरलठै ॥

श्रीथंभणाजीप्रसादनात् ॥ मूरषकों पोथी दयी वांचणको
गुणगाथ जैसे निर्मल आरसी देई अंधके हाथ । १ ।

जवलग मेरू अडिगरहे जबलग ससियरसूर
तबलग आपोथी सदारहन्यौ गुण भरपूर । २ ।

विद्याधन उद्यमविना कहो सौपावे कोण
वणाडुलायां नही डुले ज्युं षंषेद्द जुंपान । ३ ।

सजन तुम मत जाणीहो तुम विचरतमोय चेन
आलीवनकीलकडी सुघतहे दिनरेयणः । ४ ।

श्रीःरस्तु । कल्याणमस्तु । सुभं भवतु श्रीभैरवाय नमः । श्रीगुरुभ्यौ नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीअर्हद्भयो नमः

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 599

24
1870-71

Size — $5\frac{13}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 5 leavers; 9-10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but beautiful; clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1792

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879-80.

Ends — fol. 5*b*

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. up to अमृतत्वं च गच्छति as in No. 55 / 1879-80 followed by अमृतत्वं च गच्छत्यों नम इत्याह भगवान्व्यासः पाराशर्यो नमो नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यो नम इति ॥ ५ ॥ समाप्त ॥ शके १७९२

References — See No. 55 / 1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 600

55
1879-80

Size — $9\frac{1}{16}$ in by $4\frac{3}{4}$ in

Extent — 4 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red ink used for daṇḍas;

yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1760

Author — Not mentioned

Subject — A catalogue of Vedic schools supposed to be one of the supplements of the White Yajurveda.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

ॐ अथातःश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामस्तत्र निरुक्तं चातुर्विद्यं चतुरो वेदा विज्ञातानि भवंत्यृग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्ववेदश्चेति । तत्र ऋग्वेदस्याष्टस्थानानि भवंति चर्चा श्रावकश्चर्चकः । श्रवणीपारः क्रमपारः क्रमचटः क्रमजटः क्रमदंडश्चेति etc.

Ends — fol. 3*b*

य इदं चरणव्यूहं पठेत्पर्वसु पर्वसु ॥
विधूतपाम्याहते स्वर्गो ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥
तत्पुण्यं फलमाप्नोति पठेच्च चरणव्यूहिके ॥ ४ ॥

इति चरणव्यूहसमाप्तमिति ॥ शुभमस्तु ॥ संवत् १७६० वर्षे मार्गशीर्षे ९ नवमी भोमवोरे । नवानगरे वास्तव्यं उदीच्यज्ञातीयपाठकमहेश्वरेण लिखितमिदं । लेखकपाठकयोः शुभं भूयात् ॥ कल्याणं भूयात् ॥ ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

Reference — (1) Mss.—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 184*a*;

B-Descriptive Catalogues :- I. O. Cat. Nos. 227-28, 4689-90, 7852-53.

(2) Printed Editions :- Indische Studien iii, by Weber; Edited with Mahīdhara's comm. at Benares 1879-1902. ct. Max Müller, *Ancient Sanskrit Literature* p. 368; also see W. Siegling, *Die Receunsionen des Caraṇa-vyūha* 1906.

———

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 601

56
1879-80

Size — 9 in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; edges worn out and moth-eaten; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1778

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामस्तत्र निरुक्तं चातुर्विद्यं etc. as in No. 55 / 1879-80

Ends — fol. 5[a]

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत् स्त्रियं etc. up to ब्रह्मभूयाय गच्छति as in No. 55 / 1879-80 followed by इति चरणव्यूहं समाप्तं ॥

संवत् १७७८ वर्षे चैत्रमासे [कृष्णपक्षे [सप्तम्यां बुधवासरे जोशीवल्लभ-रघुरामेण लिखितं आत्मपठनार्थं तथा परोपकारार्थं श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥

References — See No. 55/1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 602

57
1879-80

Size — $8\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent. — 4 leaves; 11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines with a line of red pigment

over them; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; moth eaten; folios being torn pasted with paper slips; complete.

Age — Saṁvat 1685

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीः ॥ ॐ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879-80

Ends — fol. 4a

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियां । etc. up to ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥ ४ ॥ as in No. 55 / 1879-80 followed by इति चरणव्यूहं समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥

श्रीशौनकाय नमः ॥ स्वस्ति सवत् १६८५ वर्षे आश्वनशुदि ॥ गुरौ अद्यहनटपद्रवास्तव्याभ्यंतरनागरज्ञातीय ... न लिखितं ॥ तथा च परोपकारार्थं शुभं भवतु ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्रीः ॥

यादृशं पुस्तकं ... दोषो न दीयते ॥ १ ॥

इति धृतिशिवाशामाश्चचारोवेदपत्रिकाः न्यातध्यायज्ञकालेषु श्यानादिव्यव-स्थिता । लक्षं तु चतुरो वेदा लक्षं भारथमेव च । लक्षं तु व्याकर्णं प्रोक्तं चतुर्ले-ज्क्षं तु ज्योतिषं । ऋग्वेदो देवदेवत्वं यजुर्वेदस्तु मानवाः ॥ सामान्या तु पितृदेवत्यं शि ... स स्मृतः ॥ इति चर्णव्युः

References :— See No. 55/1899-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 603

58 / 1879-80

Size — $9\frac{7}{8}$ in by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 4 leaves; 9-10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; white chalk used for corrections; left-hand edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins—fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथश्चर्णव्यू लिख्यते ॐ अथातःश्चरणव्युहं व्याख्यास्यामः etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends — fol. 4b

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावये स्त्रियां etc. up to तत्पुण्यं फलमाप्नोति मुच्यते ब्रह्महत्यया मुच्यते ब्रह्महत्यया ॥४॥ as in No. 55 / 1879–80 followed by इति श्चरणव्युहं समाप्तः ॥

References :— See No. 55/1879–80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 604

59
1879–80

Size — 9½ in by 4⅛ in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1725.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends. — fol. 4b

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियां etc. up to ब्रह्मभूयाय गच्छति । २ । as in No. 55 / 1879–80 followed by इति चरणव्यूहं समाप्ता संवत् १७२५ वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे प्रतिपदायां तिथौ भ्रगुवासरे वंशपुरमध्ये राउलश्री ५ कुशल सिंहविजयराज्ये दवेगोपालसुत-दवेमेघजीलिखिमिदं पुस्तकम् ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥

References — See No 55. 1879–80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 605

41
1880–92

Size— $5\frac{3}{4}$ in by $4\frac{1}{4}$ in

Extent — 9 leaves; 8–9 lines to a page: 15–16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but bold, clear and ligible; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1762

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends — fol. 8*b*

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. up to ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥ ५ ॥ as in No. 55 / 1879–80 followed by इति चरणव्यूहं समाप्तः ॥ श्रीश्रीश्री ॥ शुभं भवतु ॥ द्विरसाद्रींदुवर्षेष कृ ... खितं । आमोतिराम नि पोथिनापत्र । ८ ।

Reference :— See No. 55/1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 606

61
A/1881–82

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 6 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numb red in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends—fol. 6*a*

य इमं चरणव्यूहं गर्भिण्यां श्रावयेत्स्त्रियं
पुमांसं जनयेत्पुत्रां सर्वज्ञं वेदपारगं ।
य इमं चरणं व्यूहं श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
अक्षयं तद्भवे श्राद्धं पितृंश्चैवोपतिष्ठति
योधीते चरणव्यूहः स विप्रः पंक्तिपावनः ।
तारयत्यखिलां लोकांन्पुरुषां सप्त सप्त सप्त च ॥
यो नाम पुरा देवा अमृतत्वं च गच्छति ।

लोकातीतं महाशांतममृतत्वं च गच्छत्यमृतत्वं च गच्छत्यों नम इत्या-
भगवान्व्यासः पाराशर्यंव्यासः पाराशर्य नमः परमऋषिभ्यों नमः परमऋषिभ्यो
नम इति ॥

References — See No. 55/1879-80.

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 607

62
A/1881–82

Size — $8\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{13}{16}$ in.

Extent — 4 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numberd in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः हरिॐःऽम्

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends — fol. 4b

योधीते चरणव्यूहः स विप्रः पंक्तिपावनः
तारयत्यखिलान् पूर्वान् पुरुषानसप्त च सप्त च
योनामयपुरावेदा अमृतत्वं च गच्छति
लोकातीतमहाशांतममृतत्वं च गच्छत्यमृतत्वं च गच्छत्यों नम

इत्याह भगवान् व्यासः पाराशर्यो व्यासः पाराशर्योन्नमः परमऋषिभ्योन्नमः परमऋषिभ्योन्नम इति ॥ छ छ छ छ

इति चरणव्यूहः समाप्तः छ छ छ छ श्रीदुर्गायै नमः छ छ छ छ श्रीदुर्गा प्रसन् ॥

श्रीगोपीकाजनवल्लभाय नमः । छ छ

References — See No. 55/1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 608

63
A/1881-82

Size — 8⅛ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in bouble red lines; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामः upto मुच्यते ब्रह्महत्यया ४ etc. as in No. 55 / 1879-80

Ends — fol. 4a

य इदं चरणव्यूहं गर्भणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. up to मुच्यते ब्रह्महत्यया ४ as in No. 55 / 1879-80 followed by इति चरणव्यूहं संपूर्णं समाप्तं । छ छ छ श्री ॥ चतुर्वेदे चरणव्यूहं ॥ छ ॥

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 609

26
1882-83

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.

Extent — 6 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1914

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ वेदपुरुषाय नमः ॥
अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879-80

Ends — fol. 5b

लक्षं तु चतुरो वेदाः च लक्षं भारतमेव च ॥
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षं तु ज्योतिषं ॥
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥
तत्पुण्यं समवाप्नोति चरणव्यूहपाठकः ॥१॥

संवत् १९१४ मा भाद्रवा शुदी ९ वार शनौ लिखितं ॥ ओजा केवलरांम लिखितं ॥ ओजा केवलरांम तस्य पुत्र अंबाशंकर तथा तेजरांम पठणार्थं ॥ श्रीरस्तु ॥

Reference — See No. 55 / 1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 610

373
1883-84

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 9-10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for mark-

ing; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age -- Śaka 1700

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879-80

Ends — fol. 4a य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियां । etc. upto अमृतत्वं च गच्छति ॥ as in No. 55 / 1879-80 followed by अमृतत्वं ... गच्छत्यों नम इत्याह भगवान्व्यासः पाराशर्यो नमों नमः परमऋषिभ्यों नमः परमऋषिभ्यों नम इति ॥ ४ ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ छ ॥ शके सप्तराशे १७००, विकारी नाम संवत्सरे तद्दिने चरणव्यूहपुस्तकं समाप्तं ॥ घाणेकरोपनाम रामेश्वरभट्टस्य पुस्तकं स्वरार्थं परोपकारार्थं ॥ छ ॥ तैलाद्रक्षे ..... एवं वदति पुस्तकं ॥ छ ॥ छ ॥

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 611

39 / 1884-86

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent — 6 leaves; 9 lines to a page; 18-20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double black lines; edges extremely worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1721 : Śaka 1587

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्री गणेशाय नमः ॥

॥ ॐनमश्चातुर्वेदाय नमः ॥

अथातश्चरणव्युहं व्याख्यास्याम etc. as No. 55/1879-80

Ends — fol. 6*b*

लक्षं तु चतुरो वेदा लक्षं भारतमेव च ।
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षं तु ज्योतिषं ॥

इतिश्चरणव्युहं समाप्तः शुभं भवति ॥ कल्यांणमस्तु संवत १७२१ शाके १५८७ प्रवर्त्तमाने भादरवा वद ११ शुक्रे लषतबा सुद २ वादाद २ पवो गोर्वद सुत ... हस्यत ... पठनार्थ

Reference — See No. 55 / 1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 612

43
1884-87

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 7 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line

Description — Country paper: Devanāgarī characters; not vory old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1816

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879-80

Ends — fol. 7*a*

लक्षंति चतुरो वेदा लक्षं भारथमेव च ।
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षंति ज्योतिशं ॥
ऋग्वेदो देवदेवत्वं यजुर्वेदस्य मानवा
सामां तु पित्रदैवत्यं शिशरोऽथर्वसंस्मृतं ॥ ४ ॥

इति चरणव्यूहं समाप्तं ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ संमत १८१६ मिती जेठ वद ९ रामकृष्णाय नमः नमः ॥

Reference — See No. 55 / 1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 613

42 (1)
1886–92

Size — $6\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{3}$ in.

Extent — 1^b to 9^a leaves; 8 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete; the Ms. contains another work viz श्राद्धकल्प

Age — Saṁvat 1700

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीकृष्णाय नमः ॥

ओं अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879–80

Ends — fol. 8^b

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं ॥ etc. upto ब्रह्मभूयाय गच्छति॥४। as in No. 55/1879–80 followed by इति श्रीचातुर्वेदपरिज्ञानं चरणव्यूह नाम परिशिष्टं संपूर्णः ॥ संवत् १७६० कार्तिग कृष्ण १३ बुद्धवासरे ॥

अश्वत्थामा वलिर्व्यासो हनूमांश्च बिभीषणः ॥
मार्कंडेयो कृपश्चैव सप्तैते चिरजीविनः ॥ १॥ शुभमस्तु ॥ छ छ छ

Reference — See No. 55 / 1879–80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 614

57
1891–95

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{13}{16}$ in.

Extent — 6 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in

double red lines; yellow pigment used for corrections; edges worn out and moth eaten; complete.

Age — Saṁvat 1716

Author — Not mentioned

Begins — 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879-80

Ends — fol. 5*b*

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रवयेत्स्त्रियं etc. upto ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥४॥ as in No. 55/187.-80 followed by इति श्रीचातुर्वेदपरिज्ञानं चरणव्यूहं नाम परिशिष्टं पंचमं संपूर्णं ॥ ५ ॥ संवत् १७१६ वर्षे मार्गशिरष शुदी १० रवौ जांदेवजीसुत सारिंगधरनी पोथी ॥ जांनी वल्लभ तत्पुत्र वासुदेवेन लिखितं

Reference — See No. 55 / 187,9-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 615

58
1891-95

Size — 9⅛ in. by 5 in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper, Devanāgarī characters; old in appearance: handwriting carelass but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879-80

Ends. — fol. 5*a*

य इदं चरण व्यूहं गार्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. upto ब्रह्मभूयाय गच्छति॥४॥ as in No. 55/1879-80 followed by इति चरणव्यूह समाप्त ॥

समत् सत्सर संवत्सत्ररवरर्षे आश्वमासे कृष्णपक्षे ६। संवत्सत्र १०॥ शुभं भवतु ॥ छ छ छ ॥

श्रीरस्तु कल्याणमस्तु ॥

दंतैरुच्चलितं धिया प्रचलितं पाण्यंघ्रिणा कंपितं
द्रगंभ्यांसंगलितं। बलेन चलितं नेत्रश्रिया प्रोज्झितं
आयांति जमभूपतेरिह जराग्रमदर्यं समंतातदहो
त्राण्णा केवलमेकी कै वसुभटैर्जौध्यं परतिष्ठति ॥ १ ॥

Reference — See No. 55 / 1879–80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 616

19
1868–69

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; folios seem to be moth eaten; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1808

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीमहागणपतिभ्यो नमः ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879–80

Ends. — fol. 4*b*

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. upto ब्रह्मभूयाय कल्पत इति ॥ ५ ॥ as in No. 55/1879–80 followed by इति चरणव्यूह-परिशिष्टं समाप्तं ॥ संवत् १८०८ ना द्वीतीय आषाड शुदी १४ भौमवासरे। दिक्षित् दयाशंकरसुत् वरुणाशंकरेण लिखितमिदं पुस्तकं ॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥

References — See No. 55 / 1879–80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 617

6
1916-18

Size — 8⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Saṁvat 1846

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथातःश्चर्णव्यूहं व्याख्यास्यामः ॥ etc. as in No. 55/1879-80

Ends — fol. 4*b*

य इदं चर्णव्यूहं गर्भिणी श्रावयेत्स्त्रियां । etc. upto ब्रह्ममूयाय गच्छति ॥ ४ ॥ as in No. 55/1879-80 followed by

इतिधृतिशिवाश्यामाश्चत्वारो वेदपलिनकाः ॥
ज्ञातव्या यज्ञकोलेषु इशानादि व्यवस्थिताः ॥
लक्षं तु चतुरो वेदा लक्षं भारतमेव च ॥
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षं तु ज्योतिषं ॥

इति चर्णव्यूहं संपूर्णम् समाप्त ॥ आषाढ सुदी ११ भृगु० । षं. उदरामजी तत्पुत्रा चिरंजीव शिवराम पठनार्थं ॥ सं १८४६ शुभं भवतु ॥ आरोग्यमस्तु ॥ शिवाय नमः महादेवजी सा० ॥ श्री ॥

Reference — See No. 55 / 1879-80

चरणव्यूह

Caraṇavyūha

No. 618

22
1919-24

Size — 12¼ in. by 5$\frac{9}{16}$ in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ तत्सत् ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/1879-80

Ends — fol. 4*a*

योधीते चरणव्यूहः स विप्रः पङ्क्तिपावनः ॥
तारयेत्यखिलान्पूर्वान् पुरुषं सप्त सप्त च ॥
यो नाम निपुरा देवाममृतत्वं च गच्छति ॥
लोकातीतं महाशांतं ममृतत्वं च गच्छत्यों नम इत्याह

भगवान्व्यासः पाराशर्यः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यो नम इति ॥

अचतुरवदनो ब्रह्मा द्विबाहुरपरो हरिः ॥
अभाललोचनः शंभुर्भगवान् बादरायणः ॥

इति चरणव्यूह समाप्त ॥

चरणव्यूह and सोमोत्पत्ति

Caraṇavyūha and Somotpatti

No. 619

140 / 1880-81

Size — 7¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 10 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains another work viz. सोमोत्पत्ति; complete.

For Caraṇavyūha see No. 55 / 1879-80.

Age — Saṁvat 1836

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55/18 9–80

Ends — fol. 6*a*

इति धृतिः शिवं । श्यामाश्चत्वारो वेदपत्निका ।
शातव्यां यज्ञकालेषु ईशान्यादि व्यवस्थिता ॥
ऋग्वेदपितरं प्रोक्तं यजुर्वेद पितामहा ।
सामस्तु प्रपितामहश्चाथर्वणो पंक्तिपावनश्चाथर्वणो
पंक्तिपावनश्चेति ॥ श्री श्रीचरणव्यू समाप्त ॥ श्री

fol. 7*a* अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥
तत पुण्यं फलमामेति मुच्यते ब्रह्महत्यया ॥ संपूर्ण ॥ श्री ॥

then follows सोमोत्पत्ति beginning with

fol 7*b* ॐ अग्निहोत्रं हुतासीनं etc. as in No. 15/1892–95

Ends — fol. 10*a* य इमां सोमोत्पत्ति पर्वकाले सदा पठेत् ॥

सर्वान् कामान्वाप्नोति सोमलोकं स गच्छति सोमलोकं स गच्छति ॥३४॥
इति सोमोत्पत्तिः संपूर्ण ॥ श्रीरस्तु सं. १८३६ माहासुदी ३वार भोमे । ल० पंडा० उत्तमजी क्रीपाराम ॥

चरणव्यू ॥ सोमोत्पत्ति संपूर्ण ॥ श्रीपत्र १० श्री ॥ श्री ॥

चरणव्यूह and सोमोत्पत्ति

Caraṇavyūha and Somotpatti

No. 620

15 / 1892–95

Size — 8½ in. by 4¼ in.

Extent — 8 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in both margins; the Ms. contains another work viz., सोमोत्पत्ति; complete.

For Caraṇavyūha see No. 55 / 1879–80.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐ श्रीगणेशाय नमः

ॐ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम etc. as in No. 55 / 1879–80

Ends ... fol. 5*b*

य इदं चरणव्यूहं गर्भिणीं श्रावयेत्स्त्रियं etc. upto ब्रह्मभूयाय गच्छति as in No.55 / 1879–80 followed by इति चरणव्यूहं समाप्तं ॥

then follows another work viz.-सोमोत्पत्ति—

Begins — fol. 6*a*

॥ श्रीरामजी ॥ ॐम्

अग्निहोत्रं हुतासीनं गार्ग्यवृद्धं महामुनिं
विनयेनोपसंङ्क्रम्य भ्यागुरिः परिपृच्छति
कथं सोमसमुत्पत्तिः कथं वा क्षीयते पुनः
किं नापेकः समुत्थाने केन सृष्टश्च ब्रूहि मान् etc.

Ends ... fol. 8*a*

य इमां सोमोत्पत्तिं गर्भिणीं श्रावएत्स्त्रियं ॥
पुत्रं सा लभते वारं धर्मज्ञे वेदपारगम्
य इमां सो० श्राद्धकाले सदा पठेत्
तदन्नममृतं भूत्वा पितृणां दत्तमक्षयं ।
य इमां ... पठेत्संपङ्क्तिपावनः
तारयेत्प्रभृतीन्पूत्रान्पुरुषः सप्तसप्तत्पति ॥
य इमां पर्वकाले सदा पठेत्
सर्वान् कामानवाप्नोति सोमलोकं स गच्छति ॥ ६ ॥
इति सोमोत्पत्तिः समाप्तं । छ

चरणव्यूहभाष्य — Caraṇavyūhabhāṣya

No. 621 — 19 / 1871–72

Size — $12\frac{9}{16}$ in. by $7\frac{13}{16}$ in.

Extent — 20 leaves; 13 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform;

borders ruled in two double reddish lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1788

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीभानू राजते ॥

अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्यामस्तत्र यदुक्तं चातुर्वेद्यं चत्वारो वेदा विज्ञाता भवंति तत्र ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोथर्ववेदश्चेति तत्र ऋग्वेदस्याष्टभेदा भवंति चर्चाश्रावकश्चर्चकः श्रवणीयपारः क्रमपारः क्रमयदः क्रमजटाक्रमदंडश्चेति चतुष्पारायणमेतेषां शाखाः पंच भवंत्याश्वलायनी सांख्यायनी शाकला बाष्कला मांडूकाश्चेति तेषामध्ययनमध्यायाश्चतुःषष्टिर्मंडलानि दशैव तु० ॥ etc.

Ends — fol. 20*a*

इतिश्रुती शिवा श्यामा चत्वारो वेदपत्निकाः ॥
ज्ञातव्या यज्ञकालेषु ईशानादेव्यवस्थिताः ॥ ८ ॥

लक्षं च चतुरो वेदा लक्षं भारतमुच्यते ॥
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षं तु ज्योतिषं । ९ ॥

इति चरणव्यूहभाष्यं समाप्तं ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७५७ मन्मथ नामाब्दे सखोपंत दादा लिमये अष्टेकर यांचा पुस्तकावरून ही नकल तयार केली आहे ॥ शके १७८८ क्षयनामसंवत्सरे पौषकृष्ण १४ तारीख ३ माहे फेबरवारी सन १८६० इसवी रोजी समाप्त केली ॥ नकल तयार करणार व्यंकाजी नारायण घळसाशी राहणार श्रीक्षेत्र कन्हाड हल्ली मुकाम अष्टे येथे लिखितं ॥ ग्रंथा हा सर्कारी आसे ॥ ग्रंथ संख्या ५७५ ॥ श्रीरामचंद्र प्रसन्न ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

चूडाकरणविधि and **उपनयनविधि** etc.

Cūḍākaraṇavidhi and Upanayanavidhi etc.

No. 622

195
1880–81

Size — 7⅛ in. by 4¼ in.

Extent — 26 leaves; 8 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; bor-

ders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out and moth-eaten; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains चूडाकरणविधि, उपनयनविधि and some other rites.

Age — Does not appears to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चूडाकरण लिख्यते ॥

दक्षिणतो ब्रह्मासनादि आसादने विशेषः ॥ उष्णोदकं । सीतोदकं । नवनीतपिंडं ॥ दधिपिंडो वा । त्र्येणी शलली । सप्तविंशतिकुशतरुणानि । ताम्रमयक्षुर । गोमयं । नापितश्च । ततो माता कुमारमादाय । आप्लाव्याहते वाससी परिधाय । अंके कृत्वा पश्चादग्नेरुपविशति । etc.

Ends — fol. 26*a*

समावर्त्तनसांगतासिध्यर्थं यथा संपन्नेनांने तृप्तिपर्यंतेन भोजनेन ब्राह्मणान् तर्पयिष्ये । कर्मांगदेवताः प्रीयंतां । कर्मापवर्गांसमिद्धोमः । उत्सर्जनं ब्रह्मणः उपयमनकुशाग्रौ प्रक्षेपः । सहै० । चतु०मः । श्रीयज्ञपुरु० मः ॥ तत कुमारसांक अव्रतविसर्गकर्मप्रतिष्ठासिध्यर्थं आग्नेयं हितं नि ... यिभूतं द्रव्यं आचार्याय तुभ्यं संप्रददे । भूयसि च ॥ आशिरवादः पठनं ४ विश्वानि देवेति ऋषिः । सविता देवता । गायत्री छंदः । आशीग्रहणे विनियोगः ॥ विश्वानि देवः ॥

चैतन्यपद्धति — Caitanyapaddhati

No. 623 — 452 / 1891-95

Size — 10⅞ in. by 5⅛ in.

Extent — 34 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Thick Country paper: Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

Age — Not very old

Subject — Not mentioned

Subject — On daily duties

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

॥ वैहायसपंचरात्रे च ॥

तथैव रात्रिशेषं तु कालं सूर्य्योदयावधि ॥
कर्तव्यं सजपं ध्यानं नित्यमाराधकेन वै ॥
विभज्य पंचधा रात्रि शेषे देवार्चनादिकं ॥
जपहोत्रं तथा ध्यानं नित्यं कुर्वीत साधकः ॥

अत एव विष्णुस्मृतौ ॥

रात्रेस्तु पश्चिमो यामो मुहूर्तो ब्रह्मय उच्यते ।
ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय कृष्ण कृष्णेति कीर्तयन् ॥
प्रक्ष्याल्प पाणिपादौ च दंतधावनमाचरेत् ॥ etc.

Ends — fol. 34*b*

विदूषकः पीठमर्द्दः प्रियनर्मस्तथा
नर्मप्रयोगे नैपुण्यं सदा गाढानुरागिना ॥
देशकालाज्ञतादाक्ष्यं रुष्टगोपोप्रसादनं ॥
निगूढमंत्रतेत्याद्या एषामपि गुणा मताः ॥
एते दशसु पत्रेषु संति कुंजान्विताः सदाः ॥

श्रीकासायान्न च भोजनादिनियमान्नो वा वने वासतो
व्याख्यानादथवा मुनिव्रतभवार्च्चितोद्भव क्षीयते ॥
किं तु स्फीतकलिंदशैलतनयातीरेशु विक्रीडितो
गोविंदस्य पदारविंदभजनारंभस्य लेसादपि ॥८॥

श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥ ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीहरये नमः ॥

जपहोमपद्धति — Japahomapaddhati

No. 624 — 963 / 1884-87

Size — $9\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1852 : Śaka 1718

Author — Jñānānanda

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ जपहोमपद्धतिर्लिख्यते ॥

पूर्वादिदिङ्मुखे वश्यमाग्नेय्यामभिचारकं ।
दक्षिणे मारणं प्रोक्तं नैर्ऋत्यां द्वेषणं तथा ।
पश्चिमे धनविद्यार्थीमायव्योच्चाटने यथा । etc.

Ends — fol. 8*a*

विशेषणे तु नैर्ऋत्या ममर्षमनिले पुरः ।
पूर्वाभिमुखशांत्यर्थस्तं मने पश्चिमामुखः । १४ ।

उत्तराभिमुखो भूत्वा सर्वकर्माणि साधयेत् ।
पूर्वाह्णे पूर्वरात्रौ च शुभकर्माणि साधयेत् ।
मध्याह्ने मध्यरात्रे च कुर्यादुच्चाटनादिकं । १५ ।

इति काम्यहोमविधिः ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥ हरिनंदने ... संवत् १८५२ शा. १७९८

ज्येष्ठानक्षत्रशान्ति — Jyeṣṭhānakṣatraśānti

No. 625 — 205 / 1880-81

Size — 7¾ in. by 4⅜ in.

Extent — 7 leaves; 9 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but bold, clear and legible; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ज्येष्टानक्षत्रशांति लिषिते ॥

अद्येत्यादि पुण्ये काले देशे च० मम गणेशांबिकयोः पूजनं । तत्र प्रयोगः अद्येहे श्री०देशे च० ॥

मम सुतस्य सुतायाः ज्येष्टानक्षत्रजातस्य जातायाः तद्दोषपरिहारार्थं माता-पित्रोः शरिरे सुषप्राप्त्यर्थं सनावग्रहीकजेष्टाशांतिकर्मप्रारंभनिमीत्तं अविघ्नेन कर्म्मणां सिध्यर्थं पूर्वं गणेशांबिकयोः पंचभिरुपचारैः पूजनाद्यर्चनअहं करिष्ये। etc.

Ends — fol. 7*b*

योसो निधिपति देवो गदाभृन्नरवाहनः।
मातापित्रोः शिशोश्चैव ज्येष्टादोषं व्यपोहतु॥ ७॥

योसो पशुपतिर्देवः पिनाकिवृषभवाहनः।
ज्येष्ठं मूलगंडांतं दोषमाशुं व्यपोहतु॥
विघ्नेशां क्षेत्रपो दुर्गा लोकपाला नवग्रहाः।
सर्वदोषप्रशमनं सर्वे कं पंचशांतिदाः॥ ८॥

यासोवागीश्वरो नोमे ... धि .....
अधिदेवो बृहस्पति। मातापित्रो। शिशोश्चैव गंडांतं च व्यपोहतु॥

तैत्तिरीयश्राद्धपद्धति — Taittirīyaśrāddhapaddhati

No. 626 — 25 / 1898–99

Size — 8 in. by 4⅜ in.

Extent — 15 leaves; 10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgari characters; new in appearance; handwriting careless but clear and legible; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — Performance of the śrāddha ceremony according to the Taittirīya School.

Begins ... fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः॥

॥ अथ श्राद्धपद्धतिः॥

तिथ्यादि संकीर्त्य उपावरोह जातवेदः पुनस्त्वं देवेभ्यो हव्यवहनः प्रजानन्॥ आयुःप्रजा" सरयिमस्मासुधेह्यजस्रो दीदिहि नो दुरोणे॥ तिथ्याहदि संकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं प्रातहोमं तंडुलै होष्ये॥ etc.

Ends — fol. 15*a*

पवित्रग्रंथि विस्रस्य ॥ शुद्धदेशे ॥ ॥ पाणिसमारोपणं ॥ बृह० ॥ या ते अग्ने यज्ञियातनूस्तयेह्यारोहात्मात्मानं ॥ अच्छा वसूनि कृण्वं तस्मे नर्या पुरूणि ॥ यज्ञो भूत्वा यज्ञमासीद स्वां योनिं । जातवेदो भुव आजायमानः स क्षय यहि ॥ पार्णि आज्यसंस्कारं कृत्वा ॥ घ्राय ॥ तैत्तिरीयाणां श्राद्धपद्धतिः समाप्ता ॥ ये के चास्मत्कुले जाता इति वस्त्रोदकं दत्वा ॥ ये भूताः प्रचरंति दिवा नक्तं बलिमिच्छतो वितुदस्य प्रेष्याः ॥ तेभ्यो बलिं पुष्टिकामो हरामि मयि पुष्टिं पुष्टिपतिर्दधातु स्वाहा दिवाचारि ॥ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

दण्डक

Daṇḍaka

No. 627

83
A/1882-83

Size — 11¼ in. by 5⅓ in.

Extent — 28 leaves; 6 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten; the Ms. contains the following topics :–

1 नवग्रहदेवतास्थापन
2 नवग्रहप्रत्याधिदेवतास्थापन
3 नक्षत्रस्थापन
4 वेदादिस्थापन
5 पूर्णाहुति
6 वैश्वानरस्तुति

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐम् ॥ ॐनमः

पवित्रेस्थोर्वैष्णव्यौ सवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुने तच्छकेयम् ॥१॥ etc.

fol. 9*b* इति श्रीनवग्रहदेवतास्थापनम्

fol. 11*b* इति नवग्रहप्रत्याधिदेवतास्थापनम् ॥६॥

fol. 15*b* इति नक्षत्रस्थापनम् ॥८॥

...21

fol. 18*a* इति वेदादिस्थापनम्

fol. 20*b* इति पूर्णाहुतिः ॥१२॥

fol. 22*b* इति वैश्वानरस्तुतिः ॥१३॥

Ends — fol. 28*a*

उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्य ते देवयन्तस्त्वेमहे उपप्रयन्तु यन्तु
मरुतः सदानवऽइन्द्रप्राश्चूर्भ्यवासचाः ॥१३॥

गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ट मात्मासंसारवाहनम्
गच्छ ब्रह्मादयो देवा आगच्छन्तु हुताशनम् ॥१४॥

इति दण्डक समाप्तम् ॥

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते।
यादृशं पुस्तकं दृष्टवा तादृशं लिखितं मया ॥

दत्तात्रेयपूजापद्धति or दत्तार्चनकौमुदी

Dattātreyapūjāpaddhati or Dattārcanakaumudī

No. 628

157
1880-81

Size — 6⅝ in. by 5½ in.

Extent — 102 leaves; 9 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Caitanyagiri

Subject — A manual on the worship of Dattātreya

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुर्जयति ॥
ॐ नमो योगेश्वराय ॥

युगमुखासनशंकरतेजसे ॥
विमुखमिश्रघनक्षयहेतवे ॥
कचतृतीयमुखायमपूर्वया-
ग्निमहराय तपांतविसर्जनं ॥१॥ etc.

Ends — fol. 102a

शुभं वाप्यशुभं वापि काम्यं कर्म करोति यः
तस्यारितं व्रजेन्मंत्रो न तस्मात्तत्परो भवेत् ॥१॥

विषेयासक्तचित्तानां संतोषाय प्रकाशितं ॥
पूर्वाचार्योदितं काम्यं कर्म नैतद्धितावहं ॥१॥

काम्यकर्मप्रसक्तानां तावन्मंत्रं भवेत्फलं ॥
निःकामं भजतां देवमखिलाभीष्टसिद्धये ॥१॥

श्रीगुरुचरणकमलाय नमः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

References — (1) Mss. –A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i,244a; this is the only Ms. recorded by Aufrecht.

नक्षत्रशान्ति

Nakṣatraśānti

No. 629

97
A/1882-83

Size — 10¼ in. by 2½ in.

Extent — 6 leaves; 12 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines: red pigment used for marking; edges worn out; some of the edges being torn pasted with paperslips; all folios are not of equal size; complete.

Age — Appears to be old

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ नक्षत्रशांतिः । आदौ पूजा ॥ अश्विन्यामहोरात्रपीडा । अत्र अश्विनौ देवते प्रतिमां कुर्यात् ॥ नीलोत्पलपुष्पं ॥ करंजकोधूपं ॥ मोदकनैवेद्यं ॥ तदश्विन्येष्टौ वाक्ये कुर्यात् ॥ अनेनैव होमं कुर्यात् ॥ पूर्वोक्तनक्षत्रजपहोमं कुर्यात् ॥ etc.

fol. 5b इत्यष्टाविंशतिः नक्षत्रशांतिः संपूर्णा ॥

Ends—fol. 6b

आचार्यादीनां कृतस्य तत्फल तत्फलं नक्षत्रविपतये समर्पयेत् ॥ तत् प्रतिमा आचार्याय वस्त्रयुग्मवेष्टिता दद्यात् ॥ ततो ब्राह्मणभोजनं ॥ अनेन विधिना शांति

... करोति विचक्षणः ॥ तज्जनितपीडायां सुखमश्नुत इत्याह भगवान् बौधायनमः ॥ इति अष्टौ वाक्यानि नक्षत्रशांतिः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

नवग्रहयाग Navagrahayāga

No. 630 146 / 1880-81

Size — $7\frac{9}{16}$ in by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent — 16 leaves; 9 lines to a page: 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders of the first few folios ruled in double red lines: folios numbered in right-hand margins; leaves slightly brittle; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1795

Author — Not mentioned

Subject — A manual of the sacrifice to be performed in honour of the nine planets.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नवग्रहशांतिविधिरुच्यते ॥

प्रथमं पूर्वादिने व्याहृतिमंत्रेण कोटिहोमः ॥ अथवा लक्षहोमः । वा अयुतहोमः वा सहस्रहोमः ॥ चतुर्षु प्रकारेषु एक एव ॥ ततो ग्रहशांतिः ॥ आचमनं प्राणायामः ॥ अदेत्यादि० ॥ नवग्रहसानुकूलार्थं नवग्रहशांतिमांहं करिष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 16*a*

ततो ग्रहाणां पूजनं ततो वन्हिपूजा ततो विमुंचामीत्यादि कर्म समापतयेत् पश्चात्कामस्तदग्न इति सर्वकामजपः इति नवग्रहयागः समाप्तः अभिषेकादि मंत्रपाठः अद्यपूर्वोच्चरित यस्य स्मृत्या छ ॥ श्रीरस्तु कल्याणमस्तु संवत १७९५ ना वरपक्षे मागसरमासे शुक्लपक्ष्ये ४ वाररवेउ लिषितं गरावलकुबेरजोवीश्वेश्वर लेषकपाठकयोर्शुभमस्तु । श्रीरस्तु कल्याणमस्तु ॥ श्रीश्रीश्री

नवग्रहशान्ति Navagrahaśānti

No. 631 206/1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 48 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; edges worn out; foll. 35-41, 46 and 47 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

.....णेशा.....

विनायकस्नपनस्य इशानयागस्य नव ... स्य च विधि लिख्यते। पूर्व भूमि संशोध्य तत्र षोडशहस्तद्वादशहस्तदशहस्तवा ... कुर्यात्॥ अथवा स्थंडिनं कुर्यात्। चतुरस्रं कुंडं मेखलायोनिसंयुक्तं चतुरस्रं तु सर्वत्र समं स्याद्विजयावहं इति वचनात्। तत्र विनायक ... नवग्रहस्य च उपहारो लिष्यते॥
fol 11b इति विनायकपूजनं समाप्तं॥

Ends — fol. 57b

अथ होमांते ग्रहपूजनं प्रयोगः। अपगंधः पुष्प। धूप। दीपः फल अर्घ-नैवेद्य। आरात्रीकं। पश्चात्। यजमानः उपथाय आयुर्विद्यावदस्य यशः शौर्यव-पुष्कलं। पुत्रदत्तधनदत्तसर्वान्कामाश्च दत्व मे नवग्रहशांत्यसंमाप्त

श्रीअग्निस्थापनं ग्रहस्थापनं गणश अंबिकं स्थापनं कलशस्थापनं। चर चढावु चक्षुषीहोमः भद्रासन स्वस्तिवाचनशालकं ... चरुहोम आज्यहोम पूर्णाहुति। चत्वारि पूजामंत्र आशीर्वादः। इदं पुस्तकं रा० बचु आरंणछोडसुत्तमं नच्छार-स्वयं लखितं गमस्तु॥ श्री॥ श्री

———

नागदेवाह्निक Nāgadevāhnika

No. 632 147/1880-81

Size — 9⅝ in. by 4⅜ in.

Extent — 7 leaves; 14 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse-numbers; edges extremely worn out and right-hand edges torn; complete.

Age — Appears to be old

Author — Nāgadeva

Subject — A short manual on the performance of daily duties.

Begins — fol. 1*a*

अथ प्राणायामंत्रः । ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यं ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॐ आपो ज्योतिरसोमृतं ब्रह्मभूर्भुवःस्वरों । प्राणायामत्रयं कुर्यात् । अथ जलप्राशनमंत्रः । सूर्यश्चमेति नारायण ऋषिः सूर्यो देवता अनुष्टुप् छंदः । प्राशने विनियोगः । etc.

Ends — fol. 7*b*

अगस्तिमधिवश्चैव मुचुकुंदोथ महामुनिः
कपिलो शेषशायी च पंचैते सुखशायिनः ॥२॥

इत्यान्हिकनागदेवभटाख्यं संपूर्णं ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥

व्याहृत्यादिस्त्रयो दद्यात् । षट् दद्याच्छाकलाहुतिः ।
अंते स्विष्टकृतं दद्यात् वैश्वदेवे दशाहुतिः ॥१॥

सुखमात्यंतिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमतींद्रियं
तद्वै मोक्षं विजानीयाद् दुःप्रापमकृतात्मभिः ॥१॥

.....पतच्च मोक्षोभिव्यज्यते ॥१॥

आत्मनो वै शरीराणि बहूनि मनुजेश्वरा ... योगबल
कुर्यातै ..... रेत् ॥ः॥

भुंजीत विषयान् कैश्चित्कैश्चिदुयंतपश्चरन् ।
भ ... हरेच्च पुनस्तानि सूर्यो रश्मिगणानि वै ॥
यथा ..... वेष्टयिष्यंति मानवाः ।
तदा शिवमविज्ञाय दुःखस्यांतो भविष्यति ॥३॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीकृष्णाय नमः । श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥
श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

———

नीलोद्वाहकर्मपद्धति Nīlodvāhakarmapaddhati

No. 633 $\frac{122}{1879-80}$

Sixe — $9\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; old in appearance; handwriting careless but legible; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1725.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीसामवेदाय नमः ।

अथ नीलोद्वाहपद्धतिः ॥

प्रथमं मातृपूजनं ॥ वृद्धिश्राद्धं ॥ ब्राह्मणानां चरणप्रक्षालनं ॥ तत्र प्रयोगः ॥ इहेत्यादि० ॥ अपसव्यं ॥ गोत्राणां पितृ० महानां । अमुक ३ शर्मणां । गोत्राणां मा०महानां । अमुकी अमुक ३ शर्मणां तथा च । etc.

Ends — fol. 5b

वामदेव्यगानं पिंडान् उत्सृजेत् इति नीलोद्वाहकर्मपद्धति समाप्तः ॥ संवत् १७२५ वर्षे मागशर वदि १२ रवउढा । नृसिंह तत्सुत रहियाकेन्य लिखितं शुभं ॥ ओ । शुषदेवपठनार्थं ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु

नीलोद्वाहपद्धति Nīlodvāhapaddhati
(अथर्ववेद) (Atharvaveda)

No. 634 $\frac{150}{1880-81}$

Size — 7 in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 17 leaves; 12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking;

edges of some folios slightly worn out; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age. — Saṁvat 1733.

Author. — Not mentioned.

Subject — A manual on sacrificing a coll (?) as prescribed in the Atharvaveda.

Begins — fol. 1*b*

अथर्ववेदे नीलोद्वाह लिख्यते ॥

प्रातरुत्थाय स्नानसंध्यातर्पणदेवपूजानित्यवैश्वदेवं कृत्वा । अत्राद्येति प्रयोगः नीलोद्वाहकर्माधिकारार्थं यथाशक्ति देहशुद्धप्रायश्चित्तमहं करिष्येत । etc.

Ends — fol. 17*a*

विवाहं नीलरूपस्य ये करिष्यंति मानवाः ।
पितॄनुदिश्य तेषां वै कुले नैवास्ति नारकी ।५।

एकादशाहे प्रेतस्य यस्य नोत्सृज्यते वृषः ।
प्रेतत्वं सततं तस्य दत्तैः श्राद्धशतैरपि । ६।

एकवर्षमतिक्रांतो यावद्वर्षत्रयं भवेत् ।
तस्याद्वाह तु यः कुर्याद्वाजपेयफलं भवेत् ॥

इति नीलोद्वाहः समाप्तः । सं. १७३३ पोस शु. ११ गुरौ लि० पंचोली श्री ७ रामात्मजी शेवजीकेन-

———

न्यासविधि

No. 635

Nyāsavidhi

196
1880-81

Size — 5¼ in. by 3 in.

Extent — 14 leaves; 7 lines to a page; 16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in left-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On the mental appropriation of various parts of the body to turtelary divinities and offering of prayers.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ न्यासविधिः ॥ अथ शिषाबंधनं ॥ मंत्रः ॥ ॐ नमः कपर्द्दिने च १। आचमनं ॥ प्राणायामः ॥ अद्येत्यादि प्रयोगः मम सकलकामप्राप्तिकामार्थे सांसंन्यासध्यानपूर्वकं सांगं रुद्रजपमहं करिष्ये ॥ इति कल्पः ॥ etc.

Ends. — fol. 14*a*

सहस्राक्षं विरूपाक्षं महादेवं शिवमावाहयामि ॥ मुद्रा ॥ भगवान् आवाहितो भव ॥ संस्थापितो भव ॥ संनिहि० संनिरुद्धो भव ॥ अवगुंठितो भव ॥ अमृतीकृतो भव ॥ सकलीकृतो भव ॥ ॐ शंभवे नमः इति स्थापनं ॥ ॐ नमः शंभवायेति पूजनं ॥

न्यासविधि — Nyāsavidhi

No. 636 — 232 / 1886-92

Size — $8\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 31 leaves; 7 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double red lines; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1900

Author — Trivikrama

Begins—fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ त्रिविक्रम्योक्त न्यास लिख्यते। ते च त्रि० स्थां। प्रतिमायां न्यासमारभेत् ॥ तद्यथा ॥ अ पादयोः। उ हृदये म ललाटे ॥ इति प्रणवन्यासः भूः पादयोः। भुवः। हृदये। स्वः। ललाटे। इति व्याहृतीन्यासः ॥ etc.

Ends — fol. 31*a*

शन्नो वातः शंन्नइंद्राग्नि शं नो देवीऽरिति शांतिकाकामंत्राः पुष्टिनर एवान् गयस्फानः त्र्यंबकमिति पौष्टिकाः अथ पूर्वकुंडे अग्निमील इति ॥ ॥ इति त्रिविक्र-

म्योक्तन्यास समाप्तः ॥ यादृशमित्यादि ॥ संवत् १९०० ना चैत्रमा कृष्णपक्षे द्वादश्यां भानुरे लिखितमिदं त्रिपाठि-लालशंकरसुत-गुलाबशंकरेण ॥ छ

पञ्चकविधान (अथर्वोक्तं)

Pañcakavidhāna (from Atharvaveda)

No. 637

187
1880-81

Size. — $9\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent. — 5 leaves; 10 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and sometimes illegible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1*a*

अथर्वोक्तं। धनिष्टादि पंचनक्षत्रमध्ये मरणकृतदाहश्च तज्जनितदोषपरिहारार्थं पंचकविधान लख्यते। उपहारः कथ्यते। etc.

Ends — fol 5*a*

सर्वेसां ब्राह्मणानां वचनात् सर्वं परिपूर्णमस्तु। उत्तरे कर्मणि निर्विघ्नमस्तु अनेन पंचकविधानकृतेन गोत्रस्य प्रेतस्य निवृत्तै ॥ असद्गतिविनाशसद्गति-स्वर्गलोकप्राप्तिः। अग्रे कर्मयोगीताप्राप्ती ॥

इति पंचकविधान अथर्वोक्तं ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥ Then follow some four lines beginning with वसवो वरुणो अजकया अहिर्बुध्नपूषा etc.

पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यास-पूर्वकं जपहोमार्चनविधि

Pañcāṅgarudrāṇām nyāsa-pūrvakaṁ japahomārcanavidhi

No. 638

187
1880-81

Size — $7\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 10 leaves; 10 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting beautiful, clear and uniform: borders ruled in two double black lines; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐनमः शिवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातः पंचांगरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधिं व्याख्यास्यामः ॥

etc.

Ends — fol. 10*b*

आत्मा हृदये । हृदयं मयि । अहममृते । अमृतं ब्रह्मणि ॥ आत्मा पुनरागात् । पुनः प्राण पुनरा ... नमागात् । वैश्वानरो रश्मिभिर्वावृधानः । अंतस्तिष्टत्वमृतस्य गोपाः । सर्वेष्टंगेषु सर्वा देवता यथास्थानं तिष्टंतु ॥ मा ँ रक्षंतु ॥ यजमान ँ रक्षंतु ॥ ॥ इति न्यासमासः ॥ छ ॥

पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधि

Pañcāṅgarudrāṇāṁ nyāsapūrvakaṁ japahomārcanavidhi

No. 639

198
1880-81

Size. — $7\frac{15}{16}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent. — 6 leaves; 10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and not quite uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins edges worn out; incomplete.

Age. — Appears to be old.

Author. — Not mentioned.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐम् ।

अथातः पंचांगरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधि व्याख्यास्यामः ॥ या ते

रुद्र शिवातनूनू ... हि शिखाय नमः ॥ अस्मिन्महत्यर्णवे० तन्मनसि । शिरसै० । सहस्राणि सरस्र० तेषा० सि ॥ ललाटाय० ॥ etc.

Ends — fol. 6*b*

एवं गुण० । लघुन्यासविधिपूर्वक रुद्रावर्तनं च करिष्ये ॥ प्रजनने ब्रह्मास्तिष्ठतु ॥ पादयो विष्णुस्तिष्ठतु ॥ हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु ॥ बाह्वोरिंद्रस्तिष्ठतु । जठरेग्निस्तिष्ठतु ॥ हृदये शिवस्तिष्ठतु ॥ कंठे वसवस्तिष्ठतु ॥ वक्त्रे सरस्वतीस्तिष्ठतु ॥ नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु ॥ नयनयोः सूर्याचंद्रमसौस्तिष्ठेतां ॥ कर्णयोः रश्विनीकुमारौस्तिष्ठेतां...

परिशिष्टानि

Pariśiṣṭāni

No. 640

54
1879-80

Size — 9⅝ in. by 3⅝ in.

Extent — 55 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; red pigment used for marking; edges worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1482

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐनमो गणपतये ।

अथातो ग्रहाणां समिन्मंत्रोपहारदक्षिणारजतवर्णं च व्याख्यास्यामो गोमये गोचर्ममात्रं स्थंडिलं उपलिप्योल्लिख्याभ्युख्याग्निमुपसमाधाय परिसमुह्य पर्युक्ष्य परिस्तीर्योत्तरपूर्वतो मंडलमालिख्य ग्रहानावाह्य पूजयेत् । etc.

Ends — fol. 55*a*

कूर्माभावे पुरोडाशं ... वेदोपधीयते ।
कूर्मो भू चासमर्थेत तस्मात्कूर्म इति स्थितिः ।
कूर्मलक्षणमित्येत ... षि कीर्त्तितं ।
सर्वकामसमृद्धेत भवेद्यज्ञेन यष्टवान् ॥

इति कूर्मलक्षणं । शुभं भवतु । परिशिष्टपुस्तिका समाप्ता ॥ श्रीः ॥ संवत् १४८२ वर्षे फाल्गुनशुदि ८ भृगौ श्री ... नलगडभैवास्तव्याभ्यंतरनागर-

ज्ञातीय त्रि० नागसूनुस्त्रि० नर्मदेन वटप इ.....याज्ञिकदेवो सूनुयाज्ञिक-माधवेन भ्रातृणां सुतानां ज्ञापनार्थं.....॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

———

परिशिष्टानि

Pariśiṣṭāni

No. 641

165
1880–81

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 6 leaves; 13 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; left-hand edges of the first two folios worn out and moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1724

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1a

.....ख्यास्यामः ॥

मूलप्रश्नेषु जायेत् पुत्रो वा यदि वा स्त्रियः ॥
तदा ब्राह्मणमाकार्येषु मुलानाश। तमुद्धरेत् । १ ।

प्रात मुलं तु विन्यस्य हेममूलेन संयुतं ।
तीर्थवारिशतं विवफलानि सप्तसंयुतं । २ ।

तंदुलारक्तवस्त्रं च रक्तपुष्पाणि चंदनं ।
कुंदरं च तथा धूपं निवेद्यं च गुडोदनं । ३ । etc.

Ends — fol. 6b

इति परिशिष्टोक्तं अश्लेषाविधानं ।
अश्लेषा प्रथमे पादे जन्मनः सुखदो भवेत् ।
द्वितिये धनहानिश्च जनमतः स्त्रीणां सदा ॥
तृतिये मातुदुःषाय पितुश्चैव चतुर्थकं । १ ।

संवत् १७२४ वर्षे फाल्गुन शुद ८ रवौ लषितं राउल भीमासुत् रा० नाना लषोतं पठनार्थं श्रीरस्तु कल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु । श्री छ ॥

———

परिशिष्टानि

Pariśiṣṭāni

No. 642

4
1884-86

Size — $9\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in. (foll. 67–82)
$9\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in. (foll. 111–174)

Extent — 48 leaves; 8–9 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; foll. 1–66, 73, 75–77, 83–110, 122–130, 132, 136–152, 154 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1471

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 67*a*

...न् समश्नुत इति ॥छ॥ बृहल्लक्षहोमः समाप्तः ॥ छ ॥

नुदेवाश्च ऋषयश्चैव पीड्यमाना महासुरैः ।
मृत्युना व्याधिभिश्चैव ब्रह्माणमिदमब्रुवन् ।
कर्म्मणा केन देवेश मृत्युर्व्याधिश्च जीयते ।
ऐश्वर्यं प्राप्यते वापि स्थानं च परमं प्रभो । etc.

fol. 82*a* इति परिशिष्टानां पूर्वार्द्धं समाप्तमिति ॥छ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणं भूयात् स्वस्तिश्रीसंवत् १४... वर्षे पौषकृष्ण एकादश्यां रविवासरे ॥ आभ्यंतरनागरज्ञातिपंचुलीविश्रुपसुत पं. । वसीष्टसुत पं । लहूआसुतपठनार्थं । विनायक लिषितं ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ शुभंभवतु॥

fol. 120*a* इति परिशिष्टानां पूर्वार्द्धं समाप्तमिति ।छ॥ एवं ॥ श २५७ खांड ॥ सर्वांके ॥छ॥ स्वस्ति संवत्त १४७१ वर्षे फाल्गुन वदि ६ षष्ट्यां शुक्रे ॥

Ends abruptly — fol. 174*b*

समुच्चय प्रायश्चित्तानि । ब्रह्मर्च्चविधि ॥ पैठीनसिस्तडागविधिः ॥ पाशुपतव्रतविधिः ॥ संध्योपासनविधिः ॥ स्नानविधिः ॥ तर्प्पण...

———

पवमानदीपिका

Pavamānadīpikā

No. 643

9
1902–1907

Size — $10\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 12 leaves; 10–12 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters: old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible: borders of the last two folios only ruled in triple red lines; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections; edges on the right worn out and slightly moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old

Author — Rāmacandra

Subject — Commentary on the Pavamānahoma, a Vedic rite.

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

नमस्कृत्य गणेशं च रामेणैव तु शारदां ॥
पवमानानुष्ठानस्य दीपीका क्रियते मया ॥

पवमानशब्देन पवित्रीकर्त्तुं योग्यानां नवममंडलस्थानां सर्वासां महापावमानीऋचानां समूहो महापवमानमित्युच्यते ॥ etc.

fol. 6[b] इति वसिष्ठशौनकोक्तमहापवमानानुष्ठविधिः ॥

fol 7[b] इति ऋग्विधानोक्तमध्यमपवमानानुष्ठानविधिः समाप्तः ॥छ॥

fol 8[b] इति शौनकोक्तलघुपवमानानुष्ठानविधिः

fol 9[b] इति महापवमानस्य ब्राह्मणभोजनद्वारा अनुष्ठानविधिः समाप्तः ॥

Ends — fol. 12[a]

शौनकं प्रणिपत्याहं वसिष्ठं चैवमेव तु ।
आशीर्वादेनैव तयोर्दीपिकां क्रियते मया ॥छ॥
वत्सरे सर्वधारी च कार्तिके मासिमेव च
कुर्याद्धानुदिने चैव समाप्तिं घटिकाद्वये ॥

इति श्रीविनायकसूतुरामचंद्रेण कृतां पवमानदीपिकां समाप्तिमगमत् ॥
४ ल ३७ ह ३६४

पवमानपदप्रथमोऽध्यायः — Pavamānapadaprathamo'dhyāyaḥ

No. 644 — 590 / Viśrāma (i)

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 9 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold, beautiful and uniform; borders unruled; edges sligetly worn cut; Ms. contains first Adhyāya only.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वादिष्ठया । मदिष्ठया । पवस्व । सोमाधारया । इंद्राय । पातवे । सुतः । रक्षाःऽहा । विश्वऽचर्षणिः । अभि । योनिं । अयाःऽइतं । द्रुणा । सधऽस्थं । आ । असदत् । etc.

Ends — fol. 9*a*

मानुषा । युगा अभि । प्रिया । दिवः । पदा । सोमः हिन्वानः । अर्षति । विप्रस्य । धारया । कविः । आ । पवमान । धारय । रयिं । सहस्रवंऽवर्चसं । अस्मे इति । इंदो इति । सुऽआभुवं ॥ २४ ॥

॥ इति पवमानपदप्रथमोध्यायः ॥ हरिः ॐम् ।

पवमानपद्धति — Pavamānapaddhati

No. 645 — 9 / 1895-1902

Size — 9⅜ in. by 4¼ in.

Extent — 10 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; edges worn out; moth-eaten; folios numbered in both margins; occasionally some of the portion is struck off with black ink; complete.

Same as No. 9 / 1902-07

Age — Appears to be old.

Author — Rāmacandra, son of Vināyaka

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशा(य) नमः ॥

नमस्कृत्य गणेशं च गुरुं चैव तु शारदां।
रामेण क्रियते सम्यक् पवमानस्य दीपिका।१।

पवमानशब्देन पवित्रीकर्तुं योग्यानां नवममंडलस्थानां सर्वासां महापावमानीऋचानां समूहो महापवमानमित्युच्यते। etc.

Ends — fol. 10*a*

शौनकं प्रणिपत्याहं वसिष्ठं चैवमेव च।
आशीर्वादेनैव तयोः पद्धतिः क्रियते स्फुटा ॥१०॥

वत्सरे सर्वधारी च कार्तिके मासि मेव च।
कुर्याद्भानुदिने चैव समाप्तिं घटिकाद्वये इति ॥छ॥११॥

इति श्रीकाश्यपगोत्रोत्पन्नोन २ विनायकसूनुना रामचंद्रेण कृतां पवमानपद्धतीं समाप्तिमगमत् ॥

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 646 — 91 / 1880–81

Size — 8 in. by 4½ in.

Extent — 31 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the colophons and verse-numbers; folios numbered in both margins; the Ms. contains kaṇḍas 1–3.

Age — Saṁvat 1830

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc. as in No. 374 / 1883–84

fol. 12*a* इति गृह्यसूत्रेण प्रथमकांडः समाप्तः ॥

fol. 22*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयकांडं समाप्तः ॥

...23

Ends. — fol. 30*b*

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हात्विति etc. up to मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥१६॥as in No. 374 / 1883–84 followed by इति गृह्यसूत्रेण तृतीयो कांडः ॥ समाप्तः ॥ श्रीरस्तु कल्याणमस्तु ॥.....

अंवरयोर्वहारोहे गाथागाने तथैव च ।
अभिमंत्रणोभिषके आचार्यो मंत्रपाठकः ॥५॥

अग्रे च विधवा नारी कोणे चैव मृतप्रजा ॥
जुहुयाच्छूर्पकुष्टेन न चाग्रे न च कोणयोः ॥ ६ ॥

इति संपूर्ण श्रीरस्तु ॥ सं १८३०षे । माहाशुदीपंचमीयायं महापुन्यतिथौ चंद्रवासरे ॥ ल०पंडा उतमजी क्रीपारामभाई नायकजी पडीनार्थं सुभं भवतु ॥

References — See No. 509 / 1882–83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 647 — 190 / 1881–82

Size — 9¾ in. by 4 in.

Extent — 23 leaves; 8 lines to a page; 35 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kāṇḍas 1–2.

Age — Appears to be old

Author. — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

fol. 14*b* इति परस्करविरचिते गृह्यसूत्रे प्रथमः कांडः समाप्तः ॥

Ends — fol. 23*a*

वादित्रशब्दऽआर्त्तस्वने ग्रामांते श्मशाने श्वगर्दभोलूकशृगालसामशब्देषु शिष्टाचरितेषु च तत्कालं गुरौ प्रेते योभ्यवेयाहशरात्रं चोपरमेत्सतानूनप्त्रिणि सब्रह्मचारिणि त्रिरात्रामकरात्रमसब्रह्मचारिण्यर्द्धषष्ठान्मासानधीत्योसृजेयुरर्द्धसप्तमान्वाथेमामृचं जपंत्युभा कवी युगा यो नो धर्मः परापतत् ॥

परि सख्यानि धर्म्मिणो वि सख्यानि विसृजामहऽइति त्रिरात्रꣳ सहोष्यं विप्रतिष्ठेरन् ॥ १५ ॥

इति पारस्करविरचिते गृह्यसूत्रे पूर्व्वार्द्धकांडं समाप्त ॥ शुभंभवतु ॥श्री॥छ॥
पंड्या देवाकरसुत रत्नेश्वरनुं पुस्तकं ॥ गृह्यार्द्धं ॥

Reference — See No. 509 / 1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 648 — 76 / A/1881-82

Size — 9⅛ in. by 4¼ in.

Extent — 69 leaves; 7 lines to a page; 21 letters to a line.

Description — Rough Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless and not quite uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains 1-3 Kāṇḍas.

Age — Saṁvat 1724

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc. as in No. 374/1883-84

fol. 26b इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं ॥

fol. 47b इति गृह्यसूत्रे द्वितीयं कांडं समाप्तं ॥

Ends — fol. 68a

द्यौस्त्वा ददातु etc. upto मनसि तिष्ठतु तिष्ठत्विति ॥ १६ ॥ as in No. 374/1883-84 followed by इति गृह्यपारस्करविरचिते तृतीयकांडं समाप्तं ग्रंथसंख्या ॥ कंडिका ॥ छ ॥ छ ॥ ...

उपविष्टस्तु य श्राद्धे ब्राह्मणो बलिमुत्सृजेत् ॥
स हि स्तेयेन युज्येत पितृघाती स उच्यते ॥
उष्ट्वाहे पुत्रजनने पिण्येष्टवा सौमके मखो ।
तीर्थे ब्राह्मण आयाते षडेते जीवतः पितुः

पुत्रस्य श्राद्धकाला ॥
ऋतं सत्यं परं ब्रह्मं पुरुषं कृष्णं पिगलं ॥
उर्ध्वलिगं विरुपाक्षं विश्वरूपं नमो नमः ॥
इति रुद्रोपस्थानमंत्रः संवत् १ २४ ॥ दुदुभिनामसंवत्सरे आषाढशुद्ध प्रतिपदा तद्दिनी लिख्यतम् ॥ शुभं भवतु श्रीरस्तु छ छ

Reference — See No. 509 / 1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 649 — 509 / 1882-83

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by $3\frac{13}{16}$ in.

Extent — 34 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting boid, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in the right hand margins; the Ms. contains the first two Kāṇḍas and some portion of the third.

Age — Not very old

Author — Pāraskara

Begins. — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म परिसमुह्योपलिप्योल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्याग्निमुपसमाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमास्तीर्य प्रणीय परिस्तीर्यार्थवदासाद्य पवित्रे कृत्वा प्रोक्षणीः संस्कृत्यार्थवत्प्रोक्ष्य निरूप्याज्यमधिश्रित्य पर्यग्निकुर्यात्स्रुवं प्रतप्य संमृज्याभ्युक्ष्य पुनः प्रतप्य निदध्यादाज्यमुद्वास्योत्पूयावेक्ष्य प्रोक्षणीश्च पूर्ववदुपयमनान् कुशानादाय समिधोभ्याधाय पर्युक्ष्य जुहुयादेष एव विधिर्यत्र क्वचिद्धोमः ॥१॥ etc.

fol. 16[a] इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं ॥१॥

fol. 32[b] इति गृह्यसूत्रे द्वितीयकांडं समाप्तं ॥

Ends abruptly — fol 34[a]

कंबुकंदारास्कंदसोडाति उदरलंबते आलवीष्टिति ॥ मुहुर्तिते चतुर्भुजगोचरी असगा ५॥ दीव्यांबरे भु...यो किति अभयवरद जो सिद्धिचापतिलादु मोदकासन सदा करी ॥ आसांग ॥६॥किर्ति सर्वदा वेदर्वणीति ॥ सकललो

References — (1) Mss.–A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :–i,334^b; ii, 74^b, 210^a: iii, 71^b

B–Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices No. 658, 1768; B. B. R. A. S. Cat. No. 652.

(2) Printed Editions :– 1 Trans. by H. Oldenberg; S. B. E. 29; 2 Ed. by Stenvzler. Lnipzig 1876; 3 Printed by Ganesha Prabhakar Press, 1885; 4 Ed. by Mukunda Pant Puntamkar, Benares Vidyavilasa Press, 1920

———

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 650 — 510 / 1882–83

Size — 7⅝ in. by 4⅛ in. (not uniform)

Extent — 37 leaves: 8 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and not uniform; borders of some folios ruled in two double black lines and of some in two double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains the 1st Kāṇḍa and some portion of the second; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Pāraskara

Begins. — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥छ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc. as in No. 509/1882–83

fol 21^b इति श्रीयजुर्वेदवाजस्नेयपारस्कृताचार्यकृते गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं ॥

Ends abruptly — fol. 37^b

परिस...स्य धर्म्मणो वि सख्यानि विसृजामहऽ इति त्रिरात्रं नाधीयीरन् लोमनखानामनिकृतनमेके प्रागुत्सर्गात् ॥

Reference — See No. 509 / 1882–83

———

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 651 $\frac{511}{1882-83}$

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent — 29 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of some folios ruled ix double black lines and some in double red lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; the Ms. contains Kāṇḍas 1–2.

The authorship assigned to Kātyāyana at the end of the 2nd Kāṇḍa is wrong.

Age — Appears to be old

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ॥

अथातो गृह्यस्थालिपाकानां etc. as in No. 509 / 1882–83

fol. 16*b* इति गृहसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तम् ॥ छ

Ends — fol. 29*b*

तेत्वोत्तरतः क्षेत्रे खले गृहेध्वनि गोपायंत्वप्रमत्ता अनपायिनो नम एषां करोम्यहं ... ळिमेभ्यो हरामीममिति प्रकृतादन्यस्मादाज्यशेषेण च पूर्ववद्बळिकर्म स्त्रियश्चोपयजेरन्नाचरितेत्वात्स ९ स्थिते कर्मणि ब्राह्मणान्भोजयेत्स ९ स्थिते कर्मणि ब्राह्मणान्भोजयेत् ॥२०॥

इति कात्यायनगृह्यसूत्रे द्वितीयकांडं समाप्तम् ॥छ॥

References — See No. 509/1882–83

———

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 652 $\frac{56}{A/1882-83}$

Size — $9\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 30 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs: old in appearance; handwriting careless and sometimes illegible; borders ruled in double black lines with a line of red pigment over them; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

Age — Saṁvat 1618

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

ॐ ॥ नमो श्रीगणेशाय नमःश्रीः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म etc.

fol 11*b* इति गृह्यसूत्रे प्रथमं कांडं समाप्तं ॥ श्रीः ॥छ॥श्रीछ॥

fol 20*b* इति श्रीगृह्यसूत्रे द्वितीयं कांडं समाप्तं । श्रीः॥छ॥श्री॥

Ends — fol. 30*a*

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हातु etc. up to तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु तिष्ठत्विति ॥१७॥ followed by इति गृह्यसूत्रे तृतीयं कांडं समाप्तं ॥छ॥श्री॥ शुभं भवत् मंगलमस्तु । लेखपाठकयोः ॥ श्रीः ॥ संवत् १ षोडशअष्टदशाधिकतमिते वर्षे शुक्लनाम्नि संवत्सरे तुत्तरायने श्रीसूर्ये ग्रीष्मऋतौ आषाढमासे असिते पक्षे प्रतिपदायां पुण्यतिथौ भृगुवासरे लिखितमिति ॥ अद्येहर्द्धर्म्मपुरीवास्तव्यं उदोचज्ञातीयजोशी-श्रीवत्सराजत्मजेन माधव ... लिखितमिदं ॥ आत्मपठनार्थं ततः परोपकारार्थं शुभं भवतु कल्याणमस्तु ॥ ... श्रीः। श्री॥श्रीः॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

Reference — See No. 509/1882–83

पारस्करगृह्यसूत्र — **Pāraskaragṛhyasūtra**

No. 653 — 374 / 1883–84

Size — 10¼ in. by 4 9/16 in.

Extent — 38 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins;

red pigment used for marking; white chalk used for corrections; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

Age — Śaka 1712

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्मपरिसमुह्योपलिप्योल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्षाग्निमुपसमाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमास्तीर्य etc.

fol 15*b* इति श्रीगृह्यसूत्रे पारस्करकृते प्रथमकांडे समाप्तं ॥१॥

fol 28*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयकांडम्

Ends — fol. 38*a*

ब्रह्मः प्रवचनमसि ब्रह्मणः प्रतिष्ठानमसि ब्रह्मकोशोसि सानिरसि शांतिरश्यनिकारणमसि ब्रह्मकोशं मे विश वाचा त्वापिदधामि वाचा त्वापिदधामि तिष्ट प्रतिष्ठ स्वरकरणकंठ्यौरसदंत्योष्ठ्यो मेधामाधुर्यग्रहणधारणोच्चारणशक्तिर्मयि भवत्वाप्यायंतु मंगानि वाक्यापश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मवसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १६ छ ॥ छ ॥

इति गृह्यसूत्रे पारस्करकृते तृतीयं कांडं समाप्तम् ॥ शुभं भवतु स्वस्ति श्रीनृपशालिवाहनशके १७१२ साधारण नाम संवत्सरे उत्तरायणे अषाढ अधिकमासे कृष्णपक्षे तिथौ प्रतिपदायां रविवासरे तदिने समाप्तं इदं पुस्तकं दादभट वटेश्वर याचे असे ॥ छ छ छ छ

Reference — See No. 509/1882–83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 654 — 375 / 1883–84

Size — 10⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 47 leaves; 7 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders of the first 30 folios ruled in double red lines; edges worn out; leaves brittle; red pigment used; foll. 1, 2, 35, 37 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Pāraskara

Begins abruptly — fol. 3a

... नाय सव्यं पादं प्रक्षाल्य दक्षिणं प्रक्षालयति ब्राह्मणस्य दक्षिणं प्रथमं विराजो दोहोसि विराजो दोहमशीय मयि पोषाय विराजो दोह इत्यर्थं प्रतिगृण्हात्यापस्थो युष्माभिः सर्वान्कामानवाप्नवानीति निमंत्रयते समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनिमभिगच्छत ॥ etc.

fol 20b इति गृह्यसूत्रे प्रथमः कांडः समाप्तः । छ॥छ॥

Ends abruptly — fol. 57b

शिवा नस्ताः संतु यास्त्व ॰ सृजसि वृत्रहन्निति क्षेम्यो ह्येव भवति शिवां वाश्यमानामभिमंत्रयते शिवो नामेति शकुनिं वाश्यमानमभिमंत्रये [illegible] पर्ण शकुने देवानां प्रहितं गमः । यमदूत नमस्ते अस्तु किं त्वा कार्कारिणो ब्रवीदिति–

References — See No. 509/1882–83

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 655 376 (1) / 1883–84

Size — 8 in. by 3¾ in.

Extent — 25 leaves; 6–7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; edges slightly worn out and moth-eaten; yellow pigment used for corrections; the Ms. is divided into two parts; the first part foll. 1–25 contains the 2nd Kāṇḍa only; the second part foll. 41–73 contains the 3rd Kāṇḍa; this is part I.

Age — Appears to be old

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुपदाभ्यो नमः ॥

सांवत्सरीकस्य चूडाकरणं तृतीये वा प्रतिहते षोडशवर्षस्य केशांतो यथा-

मगलं वा सर्वेषां ब्राह्मणान्भोजयित्वा माता कुमारमादायाष्टाम्बाहते वाससी परिधाप्यांक आधाय पश्चादग्नेरुपविशत्यन्वारब्धा । etc.

Ends — fol. 24*a*

नम एषां करोम्यहं वलिमेभ्यो हरामीममिति प्रकृतादन्यस्मादाज्यशेषे चरुपूर्वबलिकर्मणि श्रोपयजेरन्नाचरितत्वात्स्थिते कर्मणि ब्राह्मणान्भोजयेत्स्थिते कर्मणि ब्राह्मणान्भोजयेत् ॥१७॥ इति पारस्करकृते गृह्यसूत्रे द्वितीयकांडं समाप्तं ॥२॥ तैलाद्रक्षे ... यत्नेन परिपालयेत् ॥छ॥छ॥

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 656 — 376 (2) / 1883-84

Size — 8 in. by 3¼ in.

Extent — 33 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains the 3rd Kāṇḍa; is complete; then follow the Pariśiṣṭas; the Ms. ends abruptly.

Age — Śaka 1700

Author — Pāraskara

Begins — fol. 41*a*

...गृह्यसूत्रे द्वितीयःकांडः समाप्तः ॥

अनाहिताग्नेर्नवप्राशनं ॥ नव ५ स्थालीपाक ५ श्रपयित्वाज्यभागावित्वाज्याहुतीर्जुहोति शतायुधाय शतवीर्याय शतोतयेभिमातिषाहे ॥ etc.

Ends — fol. 60*b*

ग्रौस्त्वा ददातु etc. upto मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १५ ॥ as in No. 374 / 1883-84 followed by इति गृह्यसूत्रे तृतीयः कांडः समाप्तः ॥ then follows — अथ परिशिष्टानि ॥ अथातो मूळविधि व्याख्यास्यामः । etc.

fol. 72*a* इति पारस्कराचार्यविरचिते गृह्यसूत्रे षष्ठिकंडिकासूत्रं समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७०० ।०

fol. 73*b* विसुजेददभ्रमस्योदुत्यं चित्रं देवाना ...

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र
(क्षेपककण्डिका)

Pāraskaragṛhyasūtra
(Kṣepakakaṇḍikā)

No. 657

377
1883-84

Size — 8¼ in. by 4 7/16 in.

Extent — 6 leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains the 'क्षेपककण्डिका' only from Pāraskaragṛhyasūtra.

Age — Modern

Author — Pāraskara

Begins ... fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ क्षेपककंडिका लिख्यते ॥

अथ गर्भाधान ॰ स्त्रियाः पुष्पवत्याश्चतुरहादूर्ध्वं ॰ स्नात्वा विरजायास्तस्मिन्नुदकऽआदित्यं गर्भमित्यादित्यमवेक्षते गृहे वा स्नात्वापः कल्पयन्त्विति श्रुतेस्तस्मिन्प्रजायाः संभवकाले निशायां कुर्याद्यदि दिवा मैथुनं व्रजेत्क्लीबाल्पवीर्यालपायुषश्च प्रसूयंते ॥ etc.

Ends — fol. 6b

दशर्च ॰ हुत्वा स्थालीपाकस्य जुहोतिऽअग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा यज्ञाय स्वाहोग्राय स्वाहा भीमाय स्वाहा शतक्रतवे स्वाहा व्युष्ट्यै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहेति यथोक्त ॰ स्विष्टकृत् प्राशनांते जलचरान् क्षिप्त्वालंकृत्य गां तारयित्वाचार्याय वरं दत्वा पुरुषसूक्तं जपित्वासौ युग्मं धेनुदक्षिणा ततो ब्राह्मणभोजनं ॥ ७ ॥

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र

Pāraskaragṛhyasūtra

No. 658

20
1884-85

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 24+2 leaves; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kāṇḍa I only.

Age — Saṁvat 1800

Author — Pāraskara

Subject — A treatise on domestic rites

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म etc.

Ends — fol. 24*a*

प्राशनांते सर्वान् रसान्मर्षमन्त्रमेकतोद्धृत्याग्नौ नाशये तूष्णी ॥ हंतेति वाहंतकाः मनुष्या इति श्रुतेभरिद्वाज्यामा ॥ सेन याक्ष प्रसारिकामस्य कपिंजलमा ॥ सेनान्नाद्यकामस्य त्सैजैवनकामस्य कृकयय आयुःकामस्याद्या ब्राह्मणभोजनं ॥

इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं ॥

Then on fol. 24*b* follow some five or six lines of the 2nd Kāṇḍa and on the next folios bearing no. 24, again there are 8 lines of the 2nd Kaṇḍa from the beginning and we have the following lines at the end on the next folio which bears no. 57 ॥ इति गृह्यसूत्रे तृतीयकांडं समाप्तं ॥ शुभं भवत् ॥ सं १८०० वर्षे माघ शुक्ले १४ भौमे संपूर्ण लिषतं जोसी नाथूराम

Reference — See No. 509 / 1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 659 — $\frac{34}{1884-86}$

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{11}{16}$ in.

Extent — 29 leaves; 12 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

Age — Saṁvat 1710

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1b

नमो यजुर्वेदाय ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

fol. 11a इति गृह्यसूत्रे प्रथमः कांडः समाप्तः ॥

fol 19b इति श्रीगृह्यसूत्रे द्वितियं कांडं समाप्तः ॥२॥

Ends. — fol. 29a

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हातु etc. upto तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥१५॥ followed by इति श्रीगृह्यसूत्रे तृतीयः कांडः समाप्तः ॥

संवत्सरदशशते दशभिरधिकादशे ॥
नभस्ये च सिते पक्षे नवम्यां शनिवासरे ॥
गुर्जरे च निवास्तव्यं मोऽज्ञातीसमुद्भव ॥
लिषितं महादेवेन चिरं तिष्ठति पुस्तकं ॥ २ ॥

चतुर्विंशतिवर्षाणि नाम महादेवस्तथा ॥
कर्मकांडं च कुर्वीत माधवं विप्रपठितं ॥ ३ ॥

श्रीरस्तु । कल्याणमस्तु ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्टवा तादृशं लषितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥

श्री शु. जे देवसुतदयालसुतकाहानजीसुतमहादेवलषितं ॥ श्री ॥ श्रीरस्तु । श्री । श्री । सू

Reference — See No. 509/1882–83.

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 660 35/1884–86

Size — $10\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 55 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains adhyayas 1-3.

Age — Not very old

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ ॐ नमः ॥

ॐ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म etc.

fol. 21*b* इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांड ५ समाप्तः ॥

fol. 30*b* इति गृह्यसूत्र समाप्तः ॥

fol 39*a* इति श्रीपारस्करविरचिते गृह्यसूत्रे द्वितीयकंडि समाप्तः ॥

Ends — fol. 54*b*

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हातु etc. upto नन्मे मनसि तिष्टतु तिष्टतु ॥१६॥ followed by इति श्रीपारस्करगृह्यसूत्रे तृतीयोध्यायः ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ श्री ॥

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 661 — 36 / 1886-92

Size — 9¼ in. by 4⅛ in.

Extent — 24 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out; the Ms. contains Kāṇḍas 1-3.

Age — Saṁvat 1777

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

fol. 11b इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं १

fol. 23a इति गृह्यसूत्रे द्वितीयं कांडं समाप्तं ॥

Ends — fol. 34a

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हातु etc. upto तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु १६ followed by इति गृह्यसूत्रे तृतीयं कांडं समाप्त ॥३॥ श्लो० ॥ ७३० ॥ संवत् १७७७॥ इदं पुस्तकं साधुराम लिखतं काश्यां मध्ये ॥ उपराम ॥

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 661 A — 37 / 1886-92

Size — $8\frac{1}{3}$ in. by $3\frac{1}{6}$ in.

Extent — 45 leaves; 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks: Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but beautiful, clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins the Ms. contains Kāṇḍas 1-3.

Age — Modern

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1a

श्रीगणपतये नमः ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

fol. 15b इति गृह्यसूत्रे प्रथमकांडं समाप्तं पारस्कृतः ॥१॥

fol. 31a इति गृह्यसूत्रे द्वितीयं कांडं ॥

Ends — fol. 44b

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृण्हात्विति etc. upto तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥१५॥ followed by इति गृह्यसूत्रे तृतीयं कांडं समाप्तं ॥छ॥

षष्टितमकंडिका समाप्तं ॥ श्री ॥ छ ॥ श्रीचंद्रलांबार्पणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीसीता-रामार्पणं ॥छ॥छ॥

Reference — See No. 509/1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र — Pāraskaragṛhyasūtra

No. 662 — 70 / 1887-91

Size — 7¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 23 leaves; 13 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting small and sometimes being discoloured; illegible; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking; edges worn out; folios numbered in both margins; foll. 12-16 missing; the Ms. contains Kāṇḍas 1-3; incomplete.

Age — Saṁvat 1539

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो गणेशाय । अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

fol. 11*a* इति गृह्यसूत्रे प्रथमं कांडं १॥

fol. 20*b* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयं कांडं ॥ छ ॥

Ends — fol. 28*a*

द्यौस्त्वा ददातु पृथिवी त्वा प्रतिगृह्णातु etc. upto तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु १५ followed by इति गृह्यसूत्रे तृतीयः कांपडः समाप्तः। इति गृह्ये कंडिका संख्या ५१॥ संवत् १५३९ वर्षे मार्गशिरमासे शुक्लपक्षे तिथि १४ वार शनैश्चर अद्येह मालवकादशे सीलुठग्रामे त्रिवाडीआणंदसुत त्रिवाडीदेवनाथ आत्मपठनार्थे स्वयंमप्यलिखितं ॥ शुभं भवतु ॥ मंगलमस्तु ॥ श्री श्री श्री श्री ॥ छ ॥ छ ॥ यादृशं पुस्तकं ... मम दोषो न दीयते ।१॥

Reference — See No. 509-1882-83

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 663 61/1895–1902

Size — 10⅝ in. by 5⅞ in.

Extent — 31 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear and legible but not quite form; borders ruled in triple red lines; yellow pgment used for corrections; folios numbered in both margins; moth-eaten; folios numbered as 1–10 and then 1–21; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

Aga — Śaka 1789

Author — Pāraskara

Begins — fol 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc. as in No. 509/1882–83

fol. 10b इति गृह्यसूत्रे प्रथमकाडं समाप्तं ॥
श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥

fol. 22b इति गृह्यसूत्रे द्वितीयकांडः समाप्तः ॥ २ ॥

Ends — fol 31b

द्यौस्त्वा ददातु etc. upto तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठत्विति ॥ १५ ॥
followed by इति गृह्यसूत्रे त्रितीयकांड समाप्तः ॥ सके १७८९ प्रभव नाम संवत्सरे उत्तरायणे ग्रीश्मऋतो मासोत्तमे मासे माघमासे शुक्लपक्षे तिथौ ९ मंदवासरे त्रितियप्रहरे समाप्तः ॥ हस्ताक्षर रंगनाथात्मज बाळंभट धर्माधिकारि-नगरकर...न लिखितं ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पण.

Reference :— See No 509/1882–83

पारस्करगृह्यसूत्र Pāraskaragṛhyasūtra

No. 664 62/1895–1902

Size — 10 in by 5½ in

...25

Extent — 11 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; some of the folios being torn pasted with paper-slips; the Ms. contains the first Kāṇḍa and some portion of the second.

Age — Appears to be old

Author — Pāraskara

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc.

Ends — fol. 10*b*

जुहोति प्राणेनोन्नमयशीय स्वाहापानेन गंधानशीय स्वाहा चक्षुषा रूपाण्यशीय स्वाहा श्रोत्रेण यशोयशीय स्वा हेति प्राशनांते सर्वान्नसान्सर्वमन्नमेकतोधृत्यार्थैनं प्राशयेतूष्णीं हंतेति वाहंतकारं मनुष्याऽइति श्रुते भारद्वाज्या मा ५ सेन वाक्यसारिकामस्य कपिंजलमा ५ सेनान्नाद्यकामस्य मत्स्यैर्जवनकामस्य...कषाया आयुःष्कामस्याद्या ब्रह्मवर्चसकामस्य सर्वैः सर्वकामस्यान्नपर्याय वा ततो ब्राह्मणभोजनमन्नपर्यायरातितो ब्राह्मणभोजनं ॥ २० ॥ इति गृह्यसूत्रे प्रथमः कांडः समाप्तः॥ then follows सांवत्सरीकस्य चूडाकरणं॥ etc.

fol. 11*b* तेन ब्रह्माणो वपतेदमस्यायुष्यं जरदष्टिर्यथासदिति सकेशानि प्रच्छिद्यानडुहे गोमयपिंडे प्रास्यत्युत्तरतो ध्रियमाणः—

References — Mss. — A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 334*b*; ii 74*b*, 210*a*; iii 71*b*

B–Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices, Nos. 658 and 1768.

पारस्करगृह्यसूत्र with भाष्य

Pāraskaragrhyasūtra with Bhāṣya

No. 665

73 / 1887-91

Size — 10⅝ in. by 4⅓ in.

Extent — 125 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting careless but bold and legible; edges of some folios worn out; folios numbered in right hand margins; foll, 1, 4, 24, 26, 88–91, 93 missing; the Ms. contaings both text and commentary; contains the first Kāṇḍa and some portion of the second Kāṇḍa; begins and ends abruptly.

Age — Appears to be old

Author — of the text. Pāraskara
of the comm. Harihara Agnihotri

Begins abruptly — fol. 2a

...ने प्रागग्रानुदगग्रात्वात्त्रीकुशान्दत्वा प्राङमुख उपविश्य वाग्यतः। शुद्धायां भूमौ सप्तविंसत्यंगुलं मंडलं परिलिख्य। तत्र परिसमुह्य त्रिभिर्दर्भैः पांसूनपसार्य॥ उपलिप्य गोमयोदकेन उल्लिख्या खादिरेण हस्तमात्रेण खड्गाकृतिना स्फेन उल्लिख्य॥ etc.

fol. 84b इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ प्रथमःकांडः समाप्तः॥

Ends. abruptly — fol. 134b

ताभ्यां पिंडं प्रदास्यामि स्याता मे त्वावहिंसकौ॥
इदं श्वभ्यः।
देवा मनुष्या पशवो वयांसिद्धान् च यक्षोण दैत्यसंघाः।
प्रेताः पिशाचास्तश्वः समासापेवात्तमिच्छंति मया प्रदत्तं॥
इदं देवादिभ्यः पिपीलिकाः कीटयतं. काद्याः बुभुक्षिताः कर्मेति बद्धबद्धाः।
तृप्त.....

Reference :— See No. 39/1868–69

पारस्करगृह्यसूत्र with भाष्य (प्रयोगपद्धति)

Pāraskaragṛhyasūtra with Bhāṣya (Prayogapaddhati)

No. 666

31
1895–98

Size — 11¾ in. by 3$\frac{15}{16}$ in.

Extent — 196 leaves; 6 lines to a page; 45–50 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and

uniform; borders ruled in double red lines: white chalk used for corrections; folios numbered in right-hand margins; folios numbered as :- 1-44; 1-152. the Ms. eontains both Text and the Commentary; contains Kāṇḍas 1 and 2; the Third is incomplete.

Age — Modern

Author of Text — Pāraskara

„ of Comm. — Harihara Agnihotri

Begins (Text) — fol. 1[a]

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म etc. as in No. 374 / 1883-84.

Begins (Comm.) — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीसप्तशृंगाय नमः ॥
इष्टापूर्त्ते क्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखं ॥ etc. as in No. 39 / 1868-69.

fol. 8[a] (52[a]) इति अग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ प्रथमः ॥ काण्डः समाप्तः ॥

fol. 86[a] (130[a]) इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयकांड समाप्तं ॥ शुभम् ॥

॥ श्रीगोपालकृष्ण प्रीयतां ॥

Ends abruptly — fol. 152[a] (196[a])

इति संश्रुत्ये गच्छेयुगृहं बालं पुरःसराः ।
विदश्य निंबपत्राणि नियता द्वारि वेश्मनः ॥
माशौकं कुरुतानित्ये सर्वस्मिन्प्राणधर्मिण ॥
धर्मं कुरुतमेत्तेन यो वः सह गमिष्यति ।

विष्णुः । यदुदगयनं तदहर्देवानां दक्षिणायनं रात्रिः संवत्सरो ह्यहोरात्रं तत्त्रिंशतमासो द्वादश मासा वर्षं द्वादश वर्षाशतानि दिव्यानि कलियुगं द्विगुणानि द्वापरं त्रिगुणानि त्रेता चतुर्गु...

Reference — see No. 39/1868-69

पारस्करगृह्यसूत्र with भाष्य called सज्जनवल्लभ

Pāraskaragṛhyasūtra with Bhāṣya called Sajjanavallabha

No. 667

512 / 1882-83

Size — 12⅝ in. by 4¾ in.

Extent — 78 leaves; 3–4 lines to a page; 40 letters to a line. (Text)
7 „ „ 52 (Comm.)

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; Text in the middle with the Commentary above and below it; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

The commentary seems to have been written in Saṁvat 1611.

Age — Saṁvat 1858

Author of the Text. — Pāraskara
„ of the Comm. — Jayarāma

Begins (Text) — fol. 2*a*

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां etc. as in No. 509 / 1882–83

Begins (Comm.) — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

श्रीमत्केशवचाग्गणाधिपपदद्वंद्वप्रभाभासुर-
स्वांतोत्साहावजृंभितामलमतिग्राह्येव गृह्येकतेः
दृष्टवा कर्कमुखैः कृतानि बहुशो भाष्याणि गुह्यानि
तद्देशार्थं स्वमतेरिदं जयपरो रामो लिखत्यादरात् १

Then after 9 verses—

आदौ तावत्सूत्रकृता श्रौतान्याधानादि कर्माण्युक्तानि । स्मार्त्तानि चाभिधीयंते । तत्रैतदादिमं सूत्रं । अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्मेति । etc.

Ends (Text) — fol. 77*b*

वाचा त्वापिदधामि वाचा त्वापिदधामि स्वरकरणकंथौरसदंत्यौष्ठ्य-ग्रहणधारणोच्चारणशक्तिर्मयि भवत्वाप्यायंतुर्मेगानि वाक् प्राणश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं । यनो श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु १९

इति श्रीमत्पारस्करकृते गृह्यसूत्रे तृतीयं कांडं समाप्तमिदं गृह्यसूत्रं । शुभं भवतु ॥ छ ॥

Ends (Comm.) — fol 77*b*

कर्कादि द्विजवर्याणां दृष्टवा भाष्याणि भूरिशः ॥
उपचेतुं तदुच्छिष्टं जयरामो लिखत्स्फुटं २

शशींदुरसचंद्रेब्दे मासीषे प्रथमे दले ॥
त्रयोदश्यामिंदुयुजि प्रालेखोदं सतां प्रियं ६

इति श्रीमत्कातीयगृह्यसूत्रभाष्ये मज्जयवल्लभाख्ये जयरामकृतौ तृतीयकांड-विवरणं समाप्तं । श्रीसंवत् १८५८ मीति कुआरवदी एकादसी ११ वारसनी-चंदुहपहरदीन चढे ॥

श्रीगुरगोविंदनारायनजी सहाय ॥ श्रीसीवजी सहाय

References — (1) Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 334*b*; ii, 210*a*

B-Descriptive Catalogues:-Weber's Cat. of Berlin Mss. No. 264; Ulwar Mss. Cat. No. 135 extr. 40.

(2) Printed Editions:-This commentary on the 3rd Kāṇḍa only has been published in the Chowkhamba Sanskrit series, 1925.

पारस्करगृह्यसूत्र
with व्याख्यान
(प्रयोगपद्धति)

Pāraskaragṛhyasūtra
with Vyākhyāna
(Prayogapaddhati)

No. 668

39
1868-69

Size — 12¾ in. by 8 in.

Extent — 156 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains both Text and Commentary on Kāṇḍas 1-3 of Pāraskaragṛhyasūtra.

Age — Śaka 1704

Author of the Text. — Pāraskara

,, of the Comm. — Harihara Agnihotri

Begins (Text) — fol. 1*a*

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म etc. as in No. 374/1883-84

Begins (Comm.) — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

इष्टापूर्तिक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखं ॥
अग्निं त्रयीवचःसारं वंदे वागाधदैवतं ॥१॥

पारस्करकृते गृह्यसूत्रे व्याख्यानपूर्वकं ॥
प्रयोगपद्धतिं कुर्वे वासुदेवादिसंमतां ॥२॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म ॥ इति सूत्रशेषः । etc.

fol. 52[b] अग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्वकायां प्रयोगपद्धतौ प्रथमकांड समाप्त ॥

fol. 103[b] इत्यग्निहोत्रीहारविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयः कांडः समाप्तः ॥

Ends (Text) — fol. 155*b*

चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठत्विति॥

Ends (Comm.) — fol. 156[a]

अथ तस्मिन्नग्नौ सायंप्रातर्होमं पंचमहायज्ञपिंडपितृयज्ञपक्षाद्याग्रयणानि कुर्यात् । मणिकाधानादि सर्वं वावसथ्याधानादिवत् । अनुदिते होमः । एवं तु तेन न वृथा पाको भवति न वृथा पाकं पचेन्न वृथा पाकमश्नीयान्न वृथा पाकमश्नीयादिति ॥

इत्यग्निहोत्रीश्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्वकप्रयोगपद्धतौ तृतीयः कांडः समाप्तः ॥ शके १७१४ परिधावी नामाब्दे कार्तिके मासि सिते पक्षे वैकुंठचतुर्दश्यायां भानुवासरे प्रथमप्रहरे श्रीमोरेश्वरसंन्निधौ लेखन समाप्तमगमत् ॥छ॥छ॥छ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥

References — (1) Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i,335[a]; ii, 74[b], 210[a]; iii, 71[b]

B-Descriptive Catalogues:-R. Mitra, Notices No. 1827; Tanjore Mss. Cat. No. 11788.

(2) Printed Editions:- 1 Lithographed Ms. form, folios 13 , Benares, 1879; 2 Bombay 1889; 3 Edited by Khemaraja Kṛṣṇadāsa, Bombay, Śrīveṅkaṭeśvara Prees, 1893.

पारस्करगृह्यसूत्र
with व्याख्यान
(प्रयोगपद्धति)

Pāraskaragṛhyasūtra
with Vyākhyāna
(Prayogapaddhati)

No. 669

48
1869-70

Size — 10⅓ in. by 5⅝ in.

Extent - 207 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting beautiful. clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains both Text and Commentary; contains Kāṇḍas 1-3; complete.

Age — Saṁvat 1926 : Śaka 1791

Author of the Text. — Pāraskara
„ of the Comm.— Harihara Agnihotri

Begins (Text) — fol. 1*b*

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म । etc. as in No. 374/1883-84

Begins (Comm.) — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

इष्टापूर्त्तक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखं ॥ etc. as in No. 39/1868-69

fol. 70*b* इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करकृतगृह्यसूत्रे व्याख्यानपूर्व्विकायाः प्रयोगपद्धतौ प्रथमः कांडः समाप्तः ॥

fol. 138*b* इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रे व्याख्यानपूर्व्वीकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयं कांडः ॥

Ends (Text) — fol. 206*b*

चक्षु श्रोत्रं यशो बलं जन्म श्रुवमधीतन्तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठत्विति ।

Ends (Comm.) — fol. 207*a*

अथ परिशिष्टोक्तं etc. upto पिंडापितृयज्ञपक्षाद्याग्रायणाति कुर्यात् as in No. 39/1868-69 followed by पूर्व्ववद् गृह्योक्तं पृष्टो दिवि विधानं ॥ इति अग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्व्विकायां प्रयोगपद्धतौ तृतीयकांड समाप्तः ॥

संवत् १९२६ ना वर्षे शाके १७९१ ना प्रवर्त्तमान्ये फाल्गुनमासे कृष्ण-पक्षे तिथौ १२ द्वादश्यां श्रीचंद्रवासरे समाप्तोयं ग्रंथः ॥ ल० मेतारांमकृष्ण जादवजी श्रीहलवदमध्ये वास्तव्यम् ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ लषावितं आचारजश्री ५ प्राणजीवन हरिशंकर आत्मपठनार्थमिदं पुस्तकं ॥

Reference — see No. 39/1868-69

पारस्करगृह्यसूत्र
with व्याख्यान
(प्रयोगपद्धति)

Pāraskaragṛhyasūtra
with Vyākhyāna
(Prayogapaddhati)

No. 670

158
1880-81

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 128 leaves; 11 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; edges worn out; leaves very brittle; foll. 49-80 missing; fol. 121 repeated; the Ms. contains both Text and Commentary on Kāṇḍas 1-3; complete.

Age — Saṁvat 1720, Śaka 1585

Author — Harihara Agnihotri, disciple of Vijñāneśvarācārya

Begins (Text) — fol. 1*b*

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म etc. as in No. 374/1883-84

Begins (Comm.) — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो गणेशाय ॥

इष्टापूर्त्तक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखां ॥ as in No. 39/1868-69

fol. 102*b* इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयः कांडः ॥

Ends (Text)— fol. 158*a*

तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥

Ends (Comm.) — fol. 158*b*

अथ परिशिष्टोक्तं etc. upto पिंडपितृयज्ञाद्याप्रयणानि कुर्यात्। as in No. 29/1868-69 followed by गृह्योक्तं पृष्टो दिवि विधानं ॥ इति श्रीविज्ञानेश्वराचार्यशिष्याग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यान-पूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ तृतीयः कांडः समाप्तः ॥ संवत् १८२० वर्षे शाके १५८५ प्रवर्त्तमाने उत्तरायनगते श्रीसूर्ये शिशिरऋतौ सन्मांगल्यप्रदमासोत्तम-माघमासे कृष्णपक्षे चतुर्थी भृगुवासरे अद्येह जंबुसरस्थित श्रीगौडद्विजशु० श्री श्री ७ महेद्रात्मजगोवर्द्धनात्मजप्रयागात्मजपुरुषोत्तमात्मजछाभाईसुनुरीडासु० चतुर्भुजसु० यदुरामेणात्म-अवलोकनार्थं तथा च परोपकारार्थं लिखितं ॥ एतत् ग्रंथसंख्या ४२५० प्रमाणं ॥ शुभंमस्तु ॥ श्रीभवांनीशंकरो जयतु ॥

यादृशं पुस्तके दृष्टं तादृशं लिखितं मया ॥ यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

Reference — See No. 39/1868-69

पारस्करगृह्यसूत्र
with व्याख्यान
(प्रयोगपद्धति)

Pāraskaragṛhyasūtra
with Vyākhyāna
(Prayogapaddhati)

No. 671

191
1881-82

Sixe — 9½ in. by 4⅛ in.

Extent — 224 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple reddish lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; the Ms. contains both Text and Commentary on Kāṇdas 1-3.

Age — Saṁvat 1800, Śaka 1666

Author of the Text — Pāraskara
„ of the Comm. Harihara Agnihotri.

Begins (Text) — fol. 1*b*

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म etc. as in No. 374/1883-84

Begins (Comm.) — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ गृह्यसूत्रहरिहरभाष्य लिख्यते ॥

इष्टापूर्त्तक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखं etc. as in No. 39/1868-69

fol 80b अग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ प्रथमः कांडः समाप्तः । १ ।छ॥

fol. 155b इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयः कांडः समाप्तः ॥२॥ छ ॥

Ends (Text) — fol. 224a

मे मनसि तिष्ठतु ।

Ends (Comm.) — fol. 224a

अथ परिशिष्टो पृष्टो दिविविधानं लिख्यते etc, upto पाकमभीयादिति ॥१५॥ as in No. 39/1868-69 followed by इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ तृतीयः कांडः समाप्तः ॥३॥ समाप्तश्चायं ग्रंथः ॥ स्वस्ति श्रीसन्नृपविक्रमार्क्कसमयातितः यावत् संवत् १८०० षर्षे शालिवाहन शाके १६६६ प्रवर्त्तमाने भावनाम संवत्सरे उदगयने ग्रीष्मऋतौ महामांगल्यफलप्रदज्येष्टमासे कृष्णपक्षे नवम्यां गुरुवासरे पूर्वाभद्रपदनक्षत्रे प्रीतियोगे तैतलकरणे मिथुनलग्ने एवं पंचांगे ॥ अद्येह श्रीसिंहपुरवास्तव्यं - उदीच्यसहस्रज्ञातीय - पंड्या - भारद्वाज - तत्सुनु -मधुसुदन-तत्सुत-महावजी-तत्सुनु - हरिकृष्णसुतपंडा - हरिसुतपंड्या - देवाकरसुतरत्नेश्वरेण लिखितं ॥ आत्मपठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥ लेखकपाठकयोर्मंगलं ॥ यादृशं पु० ॥१॥ तैलाद्रक्षे —छ॥छ॥

Reference — See No. 39/1868-69

पारस्करगृह्यसूत्र with व्याख्यान (प्रयोगपद्धति)	Pāraskaragṛhyasūtra with Vyākhyāna (Prayogapaddhati)

No. 672 — 13 / 1883-84

Size — 9⅞ in. by 4⅝ in.

Extent — 72 leaves; 12 lines to a page: 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and musty in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used for the text; edges worn out; yellow pigment occasionally used for

corrections; folios numbered in right-hand margins; foll. 1–3 and 30–79 missing; the Ms. contains both Text and Commentary on Kāṇḍas 1–3; incomplete.

Age. — Appears to be old.

Author. of the Text. — Pāraskara
„ of the Comm. — Harihara

Begins (Text) — fol. 4*a*

दायाद्यकाल एकेषां etc.

Begins (Comm.) abruptly — fol. 4*a*

...ग्निसंस्कारस्य पारस्कराचार्येण पृथगभिधानात्। तत्संस्कारसंस्कृतोग्निरौपासनः ॥ दायाद्यकाल एकेषां । एकेषामाचार्याणां मते दायाद्यकालेभ्रातॄणां पित्र्यधनविभागकाले अविभक्ते हि पित्र्ये धने सर्वेषां भ्रातॄणां स्वत्वस्य साधारणत्वेन वितियोगार्द्धनर्हत्वात्। धनविनियोगसाध्यं हि आवसथ्यादिकर्मानुष्ठानम्। etc.

fol. 84*b* इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यान पूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयः कांडः ॥

Ends (Text) — fol. 125*b*

चक्षुः श्रोत्रं यशो बलं यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठत्विति ।

Ends (Comm.) — fol. 125*b*

अस्यार्थः ॥ प्रतीकं मुख मे मम विवक्षणं साधुशब्दोच्चारणसमर्थं मे मभि जिव्हा यद्वचो मधुरसवत् तद्वचत्विति शेषः । एवमभीप्सितः शेषः सर्वत्र पूरणीयः । कर्णाभ्यां भुरि बहु शुश्रुवे श्रृणुयां । अहं मा त्वं । हार्षी मयि विषये यत् श्रुतं अधीतं पठीतं वर्त्तते तत्वं मा

Reference — see No. 39/1868–69

पारस्करगृह्यसूत्र-प्रयोगपद्धति

Pāraskaragṛhyasūtra-prayogapaddhati

No. 673

30
1891–95

Size — 10⅞ in. by 5⅛ in.

Extent — 53 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting not quite clear on many folios; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; edges extremely worn out; folios being torn pasted with paper-slips; most of the folio-numbers are not clearly seen as the edges are worn out; folios not in proper order; the Ms. begins and ends abruptly.

Age — Appears to be fairly old

Author — Harihara Agnihotri

Begins. abruptly — fol. (?)

...तिरौद्रस्तं पशुं छागं आलभते संज्ञपयति । कथंभूतंम् । सांडम् । अंडाभ्यां सह वर्त्तत इति सांडस्तम् ॥ अनपुंसकमित्यर्थः ॥

fol. ...a इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रे व्याख्यानपूर्विकायां प्रयोग पद्धतौ प्रथमः कांडः ॥१॥

fol. 132a इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां...द्वितीयः कांडः ॥२॥

Ends. abruptly — fol. 170b

अथ पद्धतिः

तत्र स्वर्गादीनामन्यतमफलप्राप्तिकामकार्त्तिक्यां पौर्णमास्य...युजस्य रेवत्यां वा ॥ शास्त्रांतराच्चैत्र्यामाश्वयुज्यां व मातृपूजाभ्युदयिकश्राध्दे विधाय गे...मत्वा गवां मध्ये पंचभूसंस्कारान् कृत्वावसथ्याग्नि

Reference — See No. 39/1868-69

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya

No. 674 28/1870-71

Size — 10¼ in. by 4¼ in.

Extent — 26 leaves; 11 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines with red pigment on them; edges extremely worn out and moth-eatan; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; the Ms.

contains commentary on Pāraskaragṛhyasūtra-kāṇḍa 7 and some portion of Kāṇḍa II; incomplete.

Same as No. 78/A1881-82

Age — Fairly old

Author — Karkopādhyāya

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो विनायकाय श्रीगणपतये कात्यायनाय च ॥ श्रौतान्याधानादीन्युक्तानि कर्म्माणि तदनंतरं स्मार्त्तान्यनुविधीयंते ॥ तत्रैतदादिसूत्रं । etc. as in No. 78/A1881-82

fol. 16*b* इति कर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यभाष्यकांडं प्रथमं ॥

Ends abruptly — fol. 26*b*

एवमादिभिस्त्रिभिर्म्मंत्रैः तिस्र आहुतयः । सर्वं आहुतामेके कपालं ध्रुवाय भौमाय स्वाहेति । स्थालीपाकधानासक्तूभ्यः स्विष्टकृत । प्राशनांते सक्तूनामेकदिश ९ सूर्पेन्युत्योपनिः क्रम्य बहिः शालायास्थंदिलमुपलिप्योक्तायां ध्रियमाणायांमांतरागमनेन्युक्त्वा वाः तः । सर्प्पो न वने जथत्याग्नेयपांडुपार्थिवानां मित्येभिर्म्मंत्रैः । शेषं निगदव्याख्या

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य — Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya

No. 675 — 77 / A/1881-82

Size — 9½ in. by 4¼ in.

Extent — 74 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting beautiful, clear and legible but not quite uniform; red pigment used; folios numbered in both margins; foll. 48, 50 & 52 are yellowish in appearance; modern paper used for foll. 53-56; the Ms. contains Commentary on 2nd Kāṇḍa of Pāraskaragṛhyasūtra.

Age. — Not very old

Author. — Gadādhara, son of Vāmana Dīkṣita

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥छ॥

चूडाकरणमाह सांवत्सरिकस्य चूडाकरणं

संवत्सरो जातो यस्य स सांवत्सरिकः तस्य बालकस्य चूडाकरणं चूडाकरणाख्यं कर्म कुर्यादिति शेषः चूडाकरणमिति वक्ष्यमाणसंस्कारकर्मणो नामधेयं तृतीये वाऽप्रतिहते अथवा तृतीये संवत्सरे अप्रतिहते अपूर्णे असमाप्ते चूडाकरणं कुर्यात् etc.

fol. 6*b* इति श्रीत्रिरग्निचित्संम्राटस्थपतिश्रीमद्दायाज्ञिकवामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते गृह्यसूत्रभाष्ये द्वितीये कांडे प्रथमकंडिका ?

fol. 16*b* इति ..... द्वितीया कंडिका २

Ends — fol. 73*b*

ततस्त्रियो भार्यादिका उपयजेरं बलिहरणं कुर्युरिंद्रादिभ्योन्येभ्यश्च क्षेत्रपालादिदेवताभ्यो वृद्धव्यवहारेण । कुतः आचरितत्वात् । प्राचीनाभिः कृतत्वात् बलिकर्मणः संस्थिते कर्मणि ब्राह्मणां भोजयेद्ब्राह्मणान्भोजयेत् । समाप्ते स्त्रीकर्तृकबल्यनंतरं त्रीन्ब्राह्मणान्भोजयेत् । द्विरभ्यासः कांडसमाप्तिसूचनार्थः इति श्रीमत्संम्राट्वामनात्मज-दीक्षितगदाधरकृते गृह्यसूत्रभाष्ये द्वितीयकांडं समाप्तं ॥ then follows अथ पदार्थक्रमः

fol. 74*b* इति श्रीरग्निचित्संम्राट्वामनाचार्यस्थपतिमद्दायाज्ञिक वामनात्मज दीक्षित गदाधरकृते सीतायज्ञे पदार्थक्रमः समाप्तं द्वितीयकांडं ।

Reference — (1) Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 334*b*; ii, 74*b*, 210*a*; iii, 71*b*

B-Descriptive Catalogues:-R. Mitra, Notices, No. 832.

(2) Printed Editions:-Commentary on two Kāṇḍas has been published in the Chowkhamba Sanskrit series, 1925.

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य — Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya

No. 676 — 78 / A/1881-82

Size — 9⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 37 leaves; 10 lines to a page; 45 letters to a line.

Description —Smooth country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in two double black lines; folios numbered

in both margins; the Ms. contains Commentary on the Pāraskaragṛhyasūtra, Kāṇḍas 1–3.

Age — Saṁvat 1858

Author. — Karkopādhyāya

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ पारस्करकृतस्मार्त्तसूत्रव्याख्या गुरूक्तितः ।
कर्कोपाध्यायकेनेयं तेने नत्वा जगद्गुरुम् ॥

श्रौतान्याधानादीनि कर्माण्युक्तानि । तदनंतरं स्मार्त्तान्यनुविधीयते । तत्रैतदादिमं सूत्रम् ॥ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्मेति । व्याख्यास्यत इति सूत्रशेषः । तत्रायमथशब्द आनतर्ये । श्रौतानुविधानसमनंतरं स्मार्त्तान्यनुविधीयंते इति । etc.

fol. 15*b* इति श्रीकर्कोपाध्यायकृते गृह्यभाष्ये प्रथमकांडविवरणं संपूर्णम् ॥

fol. 2 *b* इति कर्को (पा) ध्यायकृते गृह्यभाष्ये द्वितीयं कांडं समाप्तम् ॥

Ends fol. 37*a*

अथोपतिष्ठते सं मा सिंदंतु मरुता । सप्तैत्रः सं बृहस्पतिः । संग्यथमग्निः सिंचतु प्रजया व धनेन चेति । अनेन मंत्रेण । १२ । अथातः सभाप्रवेशनमित्येवमादि यत्तत्सर्वं निगदव्याख्यातमेव ॥१३॥

इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतं गृह्यसूत्रटिप्पणं संपूर्णम् ॥ इति श्रीसंवत् १८५८ मी. भादौ वदि एकम१र्वासोमा२ संमाप्त ॥ श्रीगुरगोविंद नारायनजी सहाय ॥ श्रीसीव ॥

Reference — Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-i, 334*b*; ii, 210*a*; iii, 71*b*

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya

No. 677 $\frac{21}{1884-86}$

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 86 leaves; 18 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform;

borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges of some of the folios slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kāṇḍas 1 and 2; separate pagination for each.

Age — Saṁvat 1773

Author — Gadādhara, son of Vāmana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

आविर्भूतश्चतुर्द्धा यः कपिभिः परिवारितः ॥
हतवान् राक्षसानीकं रामं दाशरथिं भजे ॥१॥

स्वाभिप्रायेण हि मया न किंचिदिह लिख्यते ॥
किं तु वाचनिकं सर्वमतो ग्राह्यं च निर्भयैः ॥२॥

अथातोधिकार इत्यादिना श्रौतानि कर्मण्युक्तानि तदनंतरं स्मार्त्तानि विधीयंते॥ तत्रैतत्प्रथमं सूत्रं ॥ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म । उच्चत इति सूत्रशेषः ॥ etc.

fol 58*b* ॥ इति श्रीसम्राट्वामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते गृह्यसूत्रभाष्ये प्रथमकांडं समाप्तं ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥ संवत् १७३३ पराभवनाम संवत्सरे आषाढमासे शुक्लपक्षे अष्टमीमंदवासरे केशवभट्टेन लिखित ॥ श्रीराम ॥

Ends — fol. 28*b* (86*b*)

संस्थिते कर्मणि ब्राह्मणान्भोजयेद् ब्राह्मणान्भोजयेत् ॥ समाप्ते स्त्रीकर्तृबल्यनंतरं त्रीन्ब्राह्मणान्भोजयेत् । द्विरभ्यासः कांडसमाप्तिसूचनार्थः ॥

इति श्रीसम्राट्वामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते गृह्यसूत्रभाष्ये द्वितीय कांड समाप्तं ॥ अथ पदार्थक्रमः ।

..... इदं भीमाभ्यो वायुसमजवेभ्यः । चर्वोराज्यस्य च मिश्रणं । तेन लांगलयोजनं देवताभ्यः इंद्रादिभ्योनुमत्यंतेभ्यो बलिहरणं । ततो बलिपटलकेन स्त्रियश्च बलिहरणं कुर्युरिंद्रादिभ्योन्येभ्यश्च क्षेत्रपालादिदेवताभ्यो वृद्धाचारेण । ततो ब्राह्मणभोजनं ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संम्राट्स्थपतिश्रीमद्दायाज्ञिकवामनात्मजदीक्षितगदाधर कृते सीतायज्ञे पदार्थक्रमः ॥ समाप्तं द्वितीयंकांडं ॥ संवत् १७७३ पराभव संवत्सरे श्रावणवदि पंचमी गुरुवासर केशवेन लिखितं ॥

Reference — See No. 77 / A1881-82

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya

No. 678 59/1895-1902

Size — 12½ in. by 5¾ in.

Extent — 42 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold and careless but clear and legible; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Gadādhara

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीराम प्रसन्न ॥

आदिभूतश्चतुर्धा यः कपिभिः परिवारितः ॥
हतवान्राक्षसानीकं रामं दाशरथिं भजे ॥
स्वाभिप्रायेण हि मया न किंचिदिह लिख्यते ॥
किंतु वाचनिकं सर्वमतो ग्राह्यं च निर्भयैः ॥

अथातोधिकार इत्यादिना श्रौतकर्माण्युक्तानि तदनंतरं स्मार्त्तानि विधीयंते ॥ तत्रैतत्प्रथमं सूत्रं अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म ॥ गृह्यः शालाग्निः तत्र ये स्थालीपाकास्ते गृह्यस्थालीपाकाः तेषां गृह्यस्थालीपाकानां कर्म क्रियंतेति ॥ etc.

Ends — fol. 42*a*

हे छत्र त्वं बृहस्पत पितामहस्य छदिः धर्मादिनिवर्तकोसि प्रथमं ॥ अतः पाप्मनो निषिद्धाचरणात् मां अंतर्देहि अंतर्हितं कुरु ॥ तेजसश्च सकाशात् मांतधेहि मा व्यहितं कुरु तद्युक्तं कुर्वित्यर्थः ॥ प्रतिष्ठेस्थो विश्वतो मा पातमित्युपानहौ प्रतिमुंचते ॥ मंत्रार्थः ॥ हे उपानहौ देवते यवां प्रतिष्ठा स्थितिहेतुस्थः भवतः अतो विश्वतः सर्व

रामकृष्ण मोरेश्वर पाठकस्येदं पुस्तकं ॥ गदाधरभाष्य

Reference — See No. 77 / A1881-82

पारस्करगृह्यसूत्रभाष्य called सज्जनवल्लभ

Pāraskaragṛhyasūtrabhāṣya called Sajjanavallabha

No. 679

85
1880–81

Size — 9⅝ in. by 4⅜ in.

Extent — 75 leaves; 12 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders of the first 43 folios only ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains a commentary on the Kāṇḍas 1–3 of Kātyāyanagṛhyasūtra,

Age — Saṁvat 1872 : Śaka 1737

Author — Jayarāma

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमत्केशववाग्गणाधिपपदद्वंद्वप्रभाभासुर etc.

as in No. 512/1882–83

Ends — fol. 74*b*

अंगानि गात्राणि मे ममाप्यायंतां वर्द्धंतां etc. upto भाष्यं सज्जनवल्लभं जययुजा रामेण मत्यै शुभं ॥ as in No. 512/1882–83 followed by इति श्रीमत्कातीयगृह्यभाष्ये सज्जनवल्लभाष्ये जयरामकृतौ तृतीयकाण्डस्य भाष्यं संपूर्णम् ॥ श्रीरस्तु ॥ मंगलं ददातु ॥ संवत् १८७२ शाके १७३७ लिखितं ब्राह्मणसना ..... शिवदत्तशुक्ल काशीमध्ये लिखायतं गुरूदलपतजी आत्मपठनार्थम् ॥ शुभं भूयात्

Reference — See No. 512/1882–83

पारस्करगृह्यसूत्रमन्त्र-भाष्य

Pāraskaragṛhyasūtramantra-bhāṣya

No. 680

2
1872–73

Size — 8½ in. by 3⅝ in.

Extent — 78 leaves; 8-9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with [illegible]; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled carelessly in double black lines; red pigment used for marking edges; worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; foll. 78–91 missing; the Ms. contains commentary on the mantras in Pāraskaragṛhyasūtra Kāṇḍas 1-2 and some portion of Kāṇḍa 3; incomplete.

Age — Appears to be very old

Author — Murārī Miśra

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

प्रणम्य पूर्वं पुरुषं पुराणं तथैव कात्यायनपादपद्मं ।
तनोति पारस्करमंत्रभाष्यं मुरारिमिश्रः पितृगृह्यभाष्यात् ।
गृह्यप्रकाशाभिधभाष्यगर्भाच्छ्रीवेदमिश्रैर्विधिवत्प्रणीतात् ।
आकृष्य मंत्र विदधाति बंधुं मुरारिमिश्रः श्रुतितो विविच्य ।
त्वं नो अग्न इत्यादि । त्वं नः सत्वं न इति etc.

fol. 51*a* इति प्रथमकांडस्य मंत्रार्थः समाप्तः ॥

fol. 75*a* इति श्रीवेदमिश्रप्रणीतगृह्यप्रकाशाख्यान्महाभाष्यादुद्धृत्य तमुरारिमिश्रकृत-द्वितीयं कांडं मंत्रभाष्यं समाप्तं ॥

Ends abruptly — fol. 92*b*

तेनेमं प्रियेण गार्हपत्या गार्हपत्ये द्वे आहुती जुहोति । उक्तमंतः पशवो नियम्यंते । एकांते इह यज —

References — Mss. — A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 334*b*; ii 74*b*; 210*a*; iii, 71*b*

B–Descriptive Catalogues :- Ulwar Mss. Cat. 137 Extr. 41.

पारस्करगृह्यसूत्र-व्याख्यान

Pāraskaragṛhyasūtra-vyākhyāna

No. 681

38
1886-92

Size — 8¾ in. by 3 9/16 in.

Extent — 196 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders of foll. 124 onwards upto the end ruled in double red lines and edges in single red lines: folios numbered in both margins; fol. 14 repeated; the Ms. contains commentary on the 2nd and 3rd Kāṇḍas of Pāraskaragṛhyasūtra.

Age — Śaka 1746 Śaṁvat 1882.

Author — Agnihotri Harihara

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चूडाकरणकेशांतौ तंत्रेण सूत्रयति ॥

सांवत्सरीकस्य चूडाकरणं तृतीये वा प्रतिहते संवत्सरमब्द अतिक्रांतः सांवत्सरिकः ॥ तस्य कुमारस्य चूडाकरणं चूडाकर्म्म कुर्यात् तृतीये वा संवत्सरे ॥ अप्रतिहते अल्पावशिष्टे ॥ यथा मंगल वा सर्वेषां ॥ यद्वा यथामंगलं यथाकुलाचारं ॥ एतदुक्तं भवति ॥ etc.

fol 101*a* इत्यग्निहोत्रीहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ द्वितीयः कांडः समाप्तः ॥

Ends — fol. 195*a*

यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु ।
यन्मे मम श्रुतं मीमांसादि अधीतं सृगादितत्पुरुत्सर्वं
मे मनसि तिष्ठतु स्थिरां भवतु । अत्र वीप्सा अथ
भूयस्त्वप्रतिपादनार्थं ग्रंथसमाप्तिज्ञापनार्थं वा । १५ ॥

इत्यग्निहोत्रीहरिहरर्चितायां पारस्करसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां प्रयोगपद्धतौ तृतीयकांडः समाप्तः ॥१॥

अथ पृष्टोदिविविधानं ॥ अथ परिशिष्टोक्तं प्रष्टोदिविविधानं वक्ष्यामि..... पंचमहायज्ञपिंडपितृयज्ञाद्याग्रयणादि कुर्यात् । मणिकावधानादि सर्वं आवसथ्याधानादिवत् ॥ अनुदिने च होमः । इति परिशिष्टोक्तं पृष्टोदिविविधानं । इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्विकायां पद्धतौ तृतीयकांडं समाप्तोः ॥ संवत १८।८२ का शके १७/४६ का मासानां उत्तममासे पुरुषोत्तममासे शुभे शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां गुरुवासरे कृत्यगानामनक्षत्रे साध्य नाम योगे व्यणव्यनामकरणे थनलग्नोयं समाप्तोसिर्म्यहं श्रीराम ॥ श्रीराम ॥ श्रीराम ॥ श्रीराम ॥ श्री ॥

Reference — See No. 39/1868–69

पितृभक्ति
(यजुर्वेदीयश्राद्धविधि)

Pitṛbhakti
(Yajurvediyaśrāddhavidhi)

No. 682

34
1899-1915

Size — 12⅝ in. by 4¾ in.

Extent — 25 leaves; 12 lines to a page; 50-55 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking certain words of the text; yellow pigment often used for corrections; edges being torn pasted with paperslips; moth eaten in the left-hand margins; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appears to be very old

Author — Śrīdatta

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

कातीयकल्पं सहकर्कभाष्यं भूपालगोपालमतादिदृष्ट्वा
सतां च वाक्यानि निशम्य संस्यग्यजुर्विदां श्राद्धविधिं विधास्ये १ ।

किं पुनरिदं श्राद्धं नाम पितृदेवताकस्त्याग इति चेत् न तर्पणे पिंडपितृयज्ञे च गतत्वात् ब्राह्मणभोजन इति चेत् न । शूद्रश्राद्धाव्यापनात् ॥ अत्र कल्पतरुकारः । पितृनुदिश्य द्रव्यत्यागो ब्राह्मणसीकारपर्यंतः श्राद्धमित्याह । etc.

fol 15*b* इति महामहोपाध्याय-श्रीश्रीदत्तविरचितायां पितृभक्तौ श्राद्धकल्पे निर्णयाध्यायः संपूर्णः प्रथमः ॥

Ends — fol. 25*a*

नांदीमुखान्पितॄन् वाचयिष्ये इति पृष्ट्वा वाच्यतामित्युनुज्ञातो नांदीमुखाः पितरः पितामहाः प्रपितामहाः मातामहाः प्रमातामहा वृद्धप्रमातामहाश्च प्रीयंतामित्युक्ते प्रीयंतामिति ब्राह्मणैरुच्यमाने ऊर्जवहंतीरिति वारिधारा दत्वा पिंडानां घ्रायोप्त्याप्यदर्भानुल्मुकं च वन्हौ निःक्षिप्यार्घयाजमुत्रानीकृत्य दक्षिणां दत्वा विश्वे देवाः प्रीयंतामिति वाचयित्वा पंक्तिमूर्द्धन्यमंगुष्टे गृहीत्वा विसृज्य प्रदक्षीणीकृत्य गृहं प्रविश्योत्तरकर्म संयोदयेत् ॥

इति श्रीमहामहोपाध्याय - श्रीदत्तविरचितायां पितृभक्तौ संकीर्णाध्यायो द्वितीयः समाप्तः शुभस्तु ॥

References — Mss. - A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-i, 337*b*.
B-Descriptive Catalogues :-R. Mitra, Notices No. 1924; Bik. Mss. Cat. No. 928.

पुण्याहवाचन

Puṇyāhavācana

No. 683

167
1880-81

Size — 8⅝ in. by 3⅝ in.

Extent — 10 leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios moth eaten; edges worn out; foll. 2, 3 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1768

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः । चतुर्वेदाय नमः ॥
संपूज्य गंधमाल्याद्यैर्ब्राह्म ... न् स्वस्ति वाचयेत् ।
धर्मकर्मणि मांगल्ये संग्रामाद्भूतदर्शने ।
पुण्याहवाचनं दैवे ब्राह्मणस्य विधीयते ।
एवदेव निरोंकारं कुर्या ... क्षत्रियवैश्ययोः ।
सोंकारं ब्राह्मणे कुर्या निरोंकारं महीपतौ ।
... शुचतया वै स्यस्वस्ति शूद्रं न कारयेत् । etc.

Ends — fol. 11*b*

वेदस्वस्ति ... घण स्वस्ति परशुर्वेदि परशुर्नः स्वस्ति । इविष्कृतोयं नीयायं-न्यकामास्ते देवासो ... जुषंतां ॥ पुन्याहवाचनस्मृद्धिरस्तु ॥ स्वस्ति संवत१७६८ वर्षे आखाडमासे क्रष्टपक्षे दशमीआं १० गुरुवासरे नटपहवास्तेव्यं अभ्यांतर-नागरन्यातीय ॥ वीरेश्वरगोपाल ल्यषितं ॥ श्रीचतुर्वेदेना आशीर्वाद सही वीरेश्वर स्वयं व्यषीते ॥श्री॥

पुरुषबोधिनी (आथर्वण) Puruṣabodhinī (Ātharvaṇa)

No. 684 29 / 1892-95

Size — 10 in. by 5¼ in.

Extent — 3 leaves; 12-13 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines on all sides; red pigment used for marking the colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges worn out; leaves slightly brittle; the Ms. contains Prapāṭhakas 1-4.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीराधाकांतो जयति ॥

ॐ अथ सुषुप्तौ रामः स्वबोधमाधाय इव किं मे देव कासौ कृष्णः योयं मम भ्रातेति तस्य का निष्ठा ब्रूहीति सा वै ह्युवाच राम शृणु। भूर्भुवः स्वर्महर्जनस्तपः सत्यं तलं वितलं सुतलं रसातलं तलातलं महातलं पातालमेवं पंचाशत्कोटियोजनबहुलं स्वर्णांडं ब्रह्मांडमिति। etc.

fol. 2*a* इत्याथर्वणि पुरुषबोधिन्यां पारमहंसे प्रथमः प्रपाठकः ॥१॥

fol. 2*b* इत्याथर्वणि पुरुषबोधिन्यां पारमहंस्ये द्वितीयः प्रपाठकः ॥२॥

Ends—fol. 3*b*

मानसपूजया जपेन। ध्यानेन ॥ कीर्त्तनेन ॥ स्तुतिमानसेन सर्वेण नित्यस्थर्कं प्राप्नोति नान्येनेति नान्येनेति ॥

इति वेदवचनं भवति ॥ इति वेदवचनं भवति ॥ इति वेदवचनं भवतीति ॥

इत्याथर्वणपुरुषबोधिन्यां पारमहंसो चतुर्थः प्रपाठकः ॥१॥

श्री ॥ शुभं भूयात् ॥१॥ श्री ॥२॥ श्रीरस्तु ॥१॥ श्री ॥१॥ कल्याणमस्तु॥२॥

पृथिवीपूजा Pṛthivīpūjā

No. 685 411 / 1883-84

Size — 12⅝ in. by 3⅞ in.

Extent — 2 leaves; 7 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — On the worship of earth.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शुभे दिने सपत्नीको यजमानो गंधादिपूजासंभारान् गृहीत्वा ब्राह्मणैः सह मंगलघोषं कारयन् । करिष्यमाणदेवयजनभूमौ गत्वा शुचौ देशे पूजासंभारान्संस्थाप्य ॥ देशकालौ संकीर्त्य ॥ अस्यां भूमौ करिष्यमाणसाग्निचिदग्निष्टोमयज्ञांगभूतशालायतनकर्मणो निर्विघ्नतासिध्यर्थं गणपतिभूमिकूर्मानंतविश्वकर्मपूजां करिष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 2b

अव्यक्ते चाहते पूर्णे शुभे चांगिरसः सुते ॥
इष्टदे त्वं प्रयच्छेष्टं त्वां प्रतिष्ठापयाम्यहं ॥६॥
देशस्वामिपुरःस्वामिग्रहस्वामिपरिग्रहे ॥
मनुष्यधनहस्त्यपशुवृद्धीकरी भव ॥

ततो गंधादिभिर्ब्राह्मणान्संपूज्य शिल्पिवर्गं पूजयेत् ॥ पृथिवी कूर्मानंतपूजाविधौ यन्यूनातिरिक्तं तत्सर्वं परिपूर्णतास्तु ॥ छ ॥ इति पृथिवीपूजा समाप्ता ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

प्रयोगनिर्णय

Prayoganirṇaya

No. 686

14
1871-72

Size — 9½ in. by 4⅕ in.

Extent — 23 leaves; 12 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pig-

ment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. deals with different Saṁskāras from गर्भाधानप्रयोग to समावर्त्तन.

Probably a part of the author's larger work called Saṁskāranirṇaya.

Age — Appears to be old.

Author — Candracūḍa

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणिपत्य महादेवं चंद्रचूडेन धीमता ॥
संस्काराणां प्रयोगस्य निर्णयः प्रोच्यतेऽधुना ॥१॥

अथ गर्भाधानप्रयोगः ॥

चतुर्थदिनारभ्य षोडशाद्याद्युग्मेष्वेव दिवसेषु पतिः पूर्वेद्युर्नांदीश्राद्धं कृत्वा तद्दिने स्वस्तिवाचनं कृत्वा प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य इमां पत्नीं गर्भाधानेन कर्मणा स ५ स्करिष्य इति संकल्प्य ॥ रात्रौ रत्यर्थं सुवस्त्रां स्वलंकृतां सुगंधतांबूलादिना वासितवक्त्रां स्वशय्यामारूढां स्वयमपि तादृशो भूत्वा ॥

ॐ विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टारूपाणि पि ५ शतु ॥
आसिंचतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते ॥ etc.

Ends — fol. 23*b*

आदिष्टीनोदकं कुर्यादाव्रतस्य समापनं ॥
समाप्ते तूदकं दत्वा त्रिरात्रमशुचिर्भवेदिति

अदिष्टी ब्रह्मचारी ॥ यदि व्रतचर्ये कश्चिन्मृतस्तदानेति ॥ सत्यपि जननेनाशौचमिति ॥ क्रांताशौचाभावाविति दिक् ॥ इति समावर्त्तनं समाप्तम् ॥ छ ॥

प्रयोगपद्धति

Prayogapaddhati

No. 687

82
1895–1902

Size — 7⅝ in. by 5 in.

Extent — 78 leaves; 12 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in apperance; handwriting careless and not uniform but legible; borders

ruled in double red lines; red pigment used for the first few folios for marking; folios numbered in both margins; first few folios moth-eaten; edges worn out; foll. 11, 12, 73, 74 missing; white fol. 18 repeated; incomplete.

On fol. 1[a] we have स्मार्त्तगंगाधरिपद्धति.

Age — Saṁvat 1678

Author — Gaṅgādharabhaṭṭa

Subject — A sacrificial manual according to the Baudhāyana school.

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

गणनाथं नमस्कृत्य शारदां गुरुमेव च ।
अधानपद्धतिं कुर्वे स्मार्त्तसंग्रहकारकां ॥१॥

वैकल्पीकानृषीं छंदो देवता यज्ञकर्मणि ॥
देवतानामभिध्यानं वक्ष्ये संकल्पपूर्वकं ॥२॥

आग्न्याधानं द्विजेंद्रेण कृतिका च विशाखयोः
रेवती रोहिणी पुष्य मृगज्येष्ठोत्तराश्रये ॥३॥

माघादिपंचमासेषु श्रावणे चाश्विने तथा
मार्गशीर्षेथवाधानं गृह्याग्नेश्च प्रशस्यते ॥४॥ etc.

fol. 15[b] इति गंगाधरभट्टविरचितायां स्मार्त्तः पदार्थसंग्रहे मणिकावधानं समाप्तं ॥

fol. 46[b] इति श्रीमद्यज्ञविद्याविशारदगंगाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ उपाकर्म समाप्तं ॥

Ends — fol. 80[a]

ब्रह्मपुराणेति । ये लौकिकाग्नावज्ञानाद्वालस्यसंभवात् ।
विदेशे वा स्वदेशे वा भोजनाय नराधमाः ।

देशभंगप्रवासे वा व्याधिते व्यसनेथवा ।
अन्यस्मिन् केनचित्कार्य भोजनाय नराधमाः । इति दक्षः ।

स्मृतिसंग्रहे विष्णुकात्यायनौ ॥

दर्शे वा पौर्णमासे वा पराग्नौपाकसेवनात् ।
आधानं च कृतं नश्येतस्मात्तं परिवर्जयत् ॥

॥ इति श्रीमद्यज्ञविद्याविशारदगंगाधरभट्टविरचितायां प्रयोपद्धतौ पाकयज्ञसहितगृह्याग्न्याधानपद्धतिः समाप्ता ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीयज्ञनारायणार्पणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ ... ...

संवत् १६७८ घातानाम संवत्सरे भाद्रपदवद्य ७ सप्तमिवासरे सौम्यवासरे रोहिणिदिवसनक्षत्रे कन्यस्थिते चन्द्रे च शुर्यसि तुळे स्थिते देवगुरुवाहन

रघुनाथसूत दादापाठके कसबेपारणेर लिखितं आत्मकार्यार्थं परोपकार्यार्थत् ॥
यादृशं पुस्तकं ..... येवं वदति पुस्तकः ॥३॥छछ॥

Then follow some vorses.

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum: – i, 355*b*; ii, 79*b*; 211*a*.

प्रासादप्रतिष्ठापद्धति Prāsādapratiṣṭhāpaddhati

No. 688 204 / 1902-07

Size —$9\frac{7}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 20 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1700

Author — Not mentioned

Subject — Rites to be performed at the time of building a palace.

Begins — fol 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ त्रैविक्रमीं ग्रंथांतरं चावलंब्य प्रासादप्रतिष्ठापद्धतिर्लिख्यते ॥ तत्र स्वयंभुवे देवे पूर्वप्रतिष्ठिते वा ॥ अदृश्यमाने प्रासादावये वा ॥ श्रद्धया शिलान्यासपूर्वकं पाषाणेऽष्टकादार्वादिभिर्नवं प्रासादं निर्माय सिद्धे प्रासादे ॥ स्वानुकूलेह्नि प्रासादादुत्तरतः पूर्वतः ईशाव्यां वा । द्वादशहस्तं दशहस्तं अष्टहस्तं वा मंडपं कृत्वा । तन्मध्य त्रिभागे वेदिकामापाद्य तस्याः परितः प्रतिष्ठायागवत् पंचकुंडानि etc.

Ends — fol. 20*b*

पूर्णाहुतिसामग्री नारीकेळादिवस्त्रादि वसोर्धारास्रुक् आरंभसमाप्तिपर्यंतं तूपमणसवामण अग्निजिव्हा १ भद्रासन १ अभिषेकार्थवस्त्रं ताम्रपात्र १ दर्भपेंढी ४ गोदानार्थं १ अश्व १ वृषभ १ ऋत्विक् दक्षिणा ब्राह्मणभोजनसाहित्य प्रासादसामग्री उद्यापन समाप्ता ॥ छ ॥

खखाद्रिक्ष्मामिते शाके श्रावणे शुक्लपक्षके ॥
त्रयोदश्यां गुरुवा ..... लिखच्छुभं ॥ १ ॥

बह्वृचगृह्यकारिका or शाकलकारिका

B. hvṛcagṛhvakārikā or Śākalakārikā

No. 689

43
1868-69

Size — 12⅜ in. by 8 in.

Extent — 37 leaves; 16 lines to a page; 36-38 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double reddish lines; yellow pigment used for correetions; folios numbered in both margins; the Ms. contains the description of different kinds of religious rites; complete.

Age — Modern

Author — Śākalācārya

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशाकलाचार्याय नमः ॥

शाकलोहं प्रयोगं च वक्ष्ये बव्हचकर्मणां ॥
कारिकायामनुक्तं यत्तदेव हि समंत्रकं १

आचार्यस्य च वै वाण्या सत्कर्माध्वप्रदर्शिनी ॥
प्रोच्यते कारिकेतीह सद्भिश्चैव तु लौकिके २

अपानपाणिपादस्य शोधनं शुद्धिकारकं ॥
सर्वेषामेव वर्णानामिदमादौ प्रचक्षते ३ etc.

Ends — fol. 37a

ब्रह्महत्यादि किं पापं ब्राह्मणः कुरुते यदि
स दोषपातनिरतः पतितः परिकीर्तितः ८

प्रमादाच्चेन्नवेदंगं पृथग्देहाद्द्विजस्य तु
तच्चैवाप्सु क्षिपेदंगं करणादांगुलादकं ९

एवंभूतस्य विप्रस्य मरणं जायते यदि
कुर्यात्तस्य सुतः कर्म प्रायश्चित्तपुरःस्सरं १०

तारयेद्यः पितृन्यापात्तथैवंतरति स्वयं
इत्येवे कथितो धर्म शाकलेन महर्षिणा १३११

इति श्रीशाकलाचार्यकृतकारिकायां शौचादि संन्यासां विधिप्रकरणं समाप्तं एवं ग्रंथस्तु ॥ ॥ छ ॥ छ ॥

अनुक्रमणिकापारंभ :

Then follows an index of the various topics dealt with in the Manuscript.

References — Mss. —A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 368[a]; ii 83[a]

B-Descriptive Catalogues :- R. Mitra Notices, No. 3244 (inc)

बौधायनधर्मशास्त्र(सूत्र) Baudhāyanadharmaśāstra (sūtra)

No. 690 6/1868-69

Size —14 in. by 5¾ in.

Extent — 28 leaves; 11 lines to a page; 52 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking coiophons; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 1-4.

Age — Appears to be old

Author — Bodhāyana

Subject — Dharmaśāstra

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ ॥ उपदिष्टो धर्मः प्रतिवेदं तस्यानुव्याख्यास्यामः स्यात्तो द्वितीयस्तृतीयः शिष्टागमः । शिष्टाः खलु विगतमत्सरा निरहंकाराः कुंभीधान्या अलोलुपा दंमदर्प्यलोभमोहक्रोधविवर्जिताः ।

धर्मेणाधिगतो येषां वेदः सपरिबृंहणाः ।
शिष्टास्तदनुमानज्ञाः श्रुतिप्रत्यक्षहेतव इति । etc.

fol. 2[a] इति धर्मशास्त्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 2[b] इति द्वितीयः ॥

fol. 3[b] इति बौधायने धर्मशास्त्रे तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 28*b*

प्राजापत्यमिदं पुण्यं ऋषिणा समुदीरितं ।
इमध्यापयेन्नित्यं धारयेत् श्रुणुतेपि वा ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो ब्रह्मलोके महीयते ।
यान् सिसाधयिषुर्मंत्रान् द्वादशाहानि तान् जपेत् ।
घृतेन पयसा दध्ना प्राश्य निश्योदनं सकृत् ।
दशवारं तथा होमं सर्पिषा सवनत्रयं ।
पूर्वसेवा भवेदेषा मत्राणां कर्मसाधने इति ॥
अथातं संप्रवक्ष्यामि । प्रायश्चित्तानि वक्ष्यामः ॥
॥ इति बौधायने धर्मशास्त्रे चतुर्थः प्रश्नः ॥ छ ॥

References —(1)—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 379*b*; ii, 85*b*; iii, 81*a*
See also P. V. Kane: Hist. of Dh. pp. 20–32.
B-Descriptive Catalogues :- Bikaner Mss. Cat. No. 989.

(2) Printed Editions :- Trans by Bühler in S. B. E. series Vol. XIV; Ed. by Hultzsah, Leipzig 1884, 1922; Ānandāśrama Sanskrit texts; Published in Mysore, Government Oriental series 1907, etc.

बौधायनविहारकारिका शुल्बकल्प

Baudhāyanavihārakārikā Śulbakalpa

No. 691

29
1883-84

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 3 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; edges worn out; folios numered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioed

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

कथितं लक्षणं शुल्बकल्पे बौधायनीयके ।
वेद्यग्निधिष्टियानां च दर्शयज्ञे तदुच्यते ॥ १ ॥

अरत्निमात्रं विज्ञेयमग्नेरायतनं शुभं ।
षट्त्रिंशदंगुलायाम विंशत्यंगुलमेव वा ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 3[a]

चतुसूत्रैर्भवेद्गेहं पैतृकाहवनीयकं
...दिशाननंऋत्यो रुक्कशौस्तः पदांतरे ॥ २७ ॥

एवं प्रयंचिता वेदिः पैतृकी शुल्बमानतः ॥ २८ ॥

॥ इति बौधायनविहारकारिका समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥
श्रीपार्वतीराजेश्वरप्रसन् ॥

बौधायनशुल्बमीमांसा — Baudhāyanaśulbamimāṁsā

No. 692 — 96 / 1891–95

Size — 8¼ in. by 4⅜ in.

Extent — 134 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; leaves slightly brittle; the Ms. contains Adhyāyas 1–3.

Age — Śaka 1814

Author — Vyaṅkaṭeśvara Dīkṣita

Subject — A commentary on the Baudhāyanaśulbasūtra

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ कांतामुखं संततमंतिकस्थं यस्यावतंसेंदुरवेक्ष्यमाणः ॥
अवाप कार्श्यं किमु पांडुतां च ददातु देवः स सदा मुदं वः ॥ १ ॥

... ...

अबोधकत्वं निखिलेषु वेदेष्वपास्य ये विष्टपमन्वगृण्हन् ॥
सूत्रैर्विचित्रार्थचमत्कृतैस्तान् बोधायनाचार्यवरान् भजामः ॥ ६ ॥

भट्टोक्ततंत्रोद्धरणप्रवीणानद्वैतविद्यापरिपालने च ॥
नमामि गोविंदमखिप्रवेकात् भक्त्या मुहुः संप्रति तातपादान् ॥ ७ ॥

सर्वेषु तंत्रेषु समं स्वतंत्रश्रीयज्ञनारायणदीक्षितेंद्रः ॥
अध्यापयद्यं बहुधानवद्यां विद्यामशेषामनुजं यथावत् ॥ ८ ॥

बोधायनोक्तसूत्रं बुध्वा बहुशो विचार्य नयरीत्या ॥
श्रीवेंकटेश्वरमखी सुगमां मतनोति शुल्बमीमांसां ॥ ९ ॥

इह खलु भगवान् बोधायनाचार्य अग्निचयान् व्याख्यास्यन् शिष्टाचार-परिप्राप्तमथशब्दोच्चारणं मंगलं कुर्वन् शिष्यावधानार्थं लक्ष्यमाणार्थं प्रति-जानीते ॥ etc.

Ends. — fol. 134*b*

एवं च सार्धत्रयोविंशपुरुषप्रमाणो वाग्निश्चमेधे कर्तव्य इत्यर्थः । ननु पक्षद्वयाभिधानमविरुद्धमित्याशंक्य श्रुतिवाक्यद्वयवशात् विकल्पो युज्यत इत्यु-भयमुदाहरति । त्रिस्तावोग्निर्भवतीत्येकविंशोग्निर्भवतीत्युभयं ब्राह्मणमुभयं ब्राह्मणमिति । द्विरुक्तिरध्यायसमाप्तिद्योतनार्था ॥ २१ ॥

इति श्रीमद्वैतविद्याचार्यसाग्निचित्यसर्वतोमुखातिरात्रसाग्निचित्यसर्वपृष्ठा-सोर्यामयाजिश्रीयज्ञनारायणदीक्षितानुजस्य तच्छिष्यतालब्धसमस्तविद्यावैशस्य साग्निचित्याप्तवाजपेययाजिश्रीव्यंकटेश्वरदीक्षितस्य कृतिषु बोधायनशुल्बमीमां-सायां तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥ शके १८१४

References— Mss.—A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-
i, 379*b*; iii, 81*a*.
B–Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. No. 291.

बोधायनसूत्र — Bodhāyanasūtra

No. 693 — 75 / 1895-1902

Size — 10½ in. by 4⅝ in.

Extent — 194 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, and legible; folios numbered in both margins; moth-eaten; white chalk

used for corrections; folios numbered as 1–123 and then 1–71; incomplete

Age — Not very old

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

ॐ यथो ... द्धुतहुतः प्रहुतः शूलगवो बलिहरणं प्रत्यवरोहणमष्टकाहोम इति सप्त पाकयज्ञसंस्था इति ताश्च व्याख्यास्यामस्तत्र यध्दूयते स हुतो यथै-तद्विवाहः सीमंतोन्नयनं चेति तत्र हि हूयत एवाथ यद्धुत्वा दीयते etc.

fol. 15*a* गृह्ये प्रथमः प्रश्नः

fol. 32*b* इति द्वि(ती)यः प्रश्नः

Ends — fol. 193*b*

परेयुंवास इदं त्वावस्त्रमपैतदूहेमौ युनज्मि ते ख, वद्यन्वास्य पूषा त्वि-तश्च्यावयतु पूषेमा आशा आयुर्विश्वायुरपेत वीतेयं नार्युदीर्ष्व नारी सुवर्णहस्ता-चित्रं देवानां यच्चिद्धि ते यत्किंचे दंकितवासोभैनमग्ने श्रृतं यदाजोभागो य एतस्य न वायं वैत्वं प्रकेतुना नवाश्मन्वतीरे वतीर्यद्वे देवस्य सवितुः पवित्रं या राष्ट्रात्पन्नादुद्वयं तमसस्यरि धाता पुनातु विलोदकमुद्वयं पुरुषसंस्कारमंत्रग्रहणं विधुरो विधवा चैव दहेदुत्तपनाग्निना यतिश्च

ब्रह्मकल्प

Brahmakalpa

No. 694

250
Viśrāma (i)

Size — 8⅜ in. by 4½ in.

Extent — 13 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Śaka 1747

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणाधिपतये नमः ॥ शुभमस्तु ॥

ब्रह्मसंकल्प ॥ अचिंत्यव्यक्तरूपाय अब्दादौ मित्र०
प्राङ्मुखः प्रयतो भूत्वा उत्तराभिमुखोपि च ॥
संवत्सरफलं सम्यक् श्रुवविप्राश्च दक्षिणं ॥ २ ॥

अथ सृष्टिक्रमं लिख्यते ॥ सर्वव्यापक अखंडदंडायमानजलं स्थित्वा । निर्गुणपरमात्मस्य लीलामात्रेण मायोपाधिवशं वर्तते ॥ etc.

Ends — fol. 12*b*

आदिनारायणस्य मुखे ॥ ब्राह्मण उत्पत्यः ॥ बाहोः क्षत्रियः हृदये वैश्यः ॥ पादौ शूद्रः ॥ तदनंतरे आष्टादशजातिः ॥ मनसे चंद्रमाः ॥ चक्षो सूर्यः मुखे इंद्राग्निः ॥ प्राणात् वायुः ॥ नाभ्यां अंतरिक्षः ॥ तदनंतरे श्रृष्टिचक्रभ्रमदः ॥ देवदैत्यमनुष्ययक्षपशुगंधर्वोरगादीनां नानाविधभूतसंभव उत्पत्यः ॥ एवं विराट् पुरुषो ब्रह्मकल्पो वक्ष्यंते ॥

गदग्देशकधिपतिगलाद अतिशूर जयंतीबाई वेंकपैय्यनवरुबरिशिद ब्रह्मकल्प शके १७४७ नेया प्रवर्तमाने पार्थिवसंवत्सरे उत्तरायने हिमंतऋतौ पुष्यशुद्ध ५ पंचमी स्थिरवारद्धितिप्रहरसमयदल्लि सोरटूरग्रामसरवारग्रहदचावडिमध्यदल्लि कुळुतु बरदातवायुनामकनु ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ राम ॥ कृष्ण ॥ मुकुंद॥ मुरारे ॥ नारायण

ब्रह्मकूर्चविधि from अथर्ववेद

Brahmakūrcavidhi from Atharvaveda

No. 695 199 / 1880–81

Size — 8¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 3 leaves; 6 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse-numbers; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; complete.

38 th Pariśiṣṭa of the Atharvaveda.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On the performance of a penance called Brahmakūrca.

Begins — fol. 1*b*

श्रीरामचंद्राय नमः ॥

ब्रह्मकूर्चविधिं पुण्यं संक्षेपाद्वच्म्यसंशयं ॥
पावनानां परं यो हि पावनं तपसां तपः ॥ १

स्नात्वा शुचिः शुचौ देशे गोमयेनावसेविते ॥
वस्त्रेण संहिते वापी सितपुष्पैः प्रपूजिते ॥ २

अहोरात्रोषितः क्षांतः पवित्रात्मा प्रपावनः ॥
शुक्लवासाः सुगंधिः प्रागुपविष्टः कुशासने ॥ ३ etc

Ends — fol. 3[a]

अर्धमासेर्धमासे च ऋषीणां लोकमुत्तमं ॥
षड्रात्रे चैव षड्रात्रे ब्रह्मलोकमनामयं ॥ १८

अहरहः प्रयुंजानः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥
अनेन विधिनैतद्यो देवतर्पणपूर्वकं ॥ १९

ब्रह्मणा निर्मितं ह्येतं पवित्रं परमं हितं
पवित्रं परमं हितमिति ॥२०॥

इत्यथर्ववेदे ब्रह्मकूर्चविधि समाप्तः ॥

रावलक्रीपारामभाइ मंच्छारामेण लषीतं रावलमांडणजी सुतकसनजी-पठनार्थं ॥ श्रीरघुवर जय

ब्रह्मकूर्चविधि or
पञ्चगव्यहोमविधि

Brahmakūrcavidhi or
Pañcagavyahomavidhi

No. 696

130
1892-95

Size — $6\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 6 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

स्नानं आचमनं प्राणायामं संकल्प पुन्यतिथौ श्रीभगवदाज्ञा भगवदकैंकार्थं पंचगव्यप्राशनं करस्यमाणतदंगब्रह्मकूर्चविधिना अग्निप्रतिष्टापनं कत्रस्ये संकल्पः etc.

Ends. — fol. 6a

आचमनं प्राणानायम्य तदगव्यं प्रणवेनो उधरेण तु प्रणवेन समालोढि-
प्रणवेनाभिमंत्रय च

प्रणवेन ततोधृत्य प्रणवेन च तत् पिबेत्
यत्वगस्थिगतं पाप देहे तिष्टति मामके
प्रासनं पंचगव्यस्य दहत्यग्निरिवेधनं
इति मंत्रं समुच्चारय स्वाचांतं प्रणवं तथा
सकृदुत्वा तु मंत्रांत पिबेत्तूष्णी पुनः पुनः
आचम्याग्निविर्म्स्प्रसि गायत्रीस्तु जपेस्तथा
आ ६ यांस्तं यथासक्तिः अयुतं वा सहस्रकं
अष्टोतासतं वा आष्टाविंसतिरेव च
नारायणं नमस्कृत्य सूर्यमंडलमधिगं
इती ब्रह्मकूर्चविधि वा पंचगव्यहोमविधि समाप्ता ॥ १ ॥

भारद्वाजसूत्र — Bhāradvājasūtra

No. 697 — 66 / 1886-92

Size — 11 in. by 5¼ in.

Extent — 30 leaves; 9 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; fol. 1 missing; incomplete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2a

...र्यं मयि गृण्हाम्यग्रे अग्निमिति द्वाभ्यामात्मन्नग्निं गृहीत्वोत्तरेणाग्निं पात्रेभ्यः स ९ स्तीर्य यथार्थं द्रव्याणि प्रयुनक्त्यश्मानमहंतं वासोऽजिनं मौजी-मेखलां त्रिवृतां ब्राह्मणस्य मौर्वीं राजन्यस्य सौत्रीं वैश्यस्य बैल्वं पालाशं वा दंडं ब्राह्मणस्य नैय्यग्रोधं राजंन्यस्यौदुंबरं etc.

fol. 12b इति चौलकर्म समाप्तं ॥

Ends abruptly — fol. 31b

उत्तरस्मिंकाल आगते होमश्चेदनिवृत्तः पूर्वस्य सेयं व्याधातिपत्तिस्तस्यां प्रायश्चित्तं मनो ज्योतिरिति पूर्वस्य हुत्वा परस्य जुहुयात्प्रतिहोममा दशरात्रा-

स्प्राणायामश्चैकादशीप्रभृति विंशतिरात्रादुपवासश्च त्रिंशद्रात्रादत ऊर्ध्वं मा षष्ठिरात्रात्तिस्रो रात्रीरुपवसेदत ऊर्ध्वं प्राजापत्यं विहितमेकादशीप्रभृति तिस्रश्च तंतुमतीस्तंतुं तन्वनुहु ध्य स्वाग्ने त्रयस्त्रिंशत्तंतव इत्युत्तमनुगतोपवासाश्चाग्नेसीति जुहुदा त्रिरात्रान्मनो ज्योतिरित्या सप्तरात्र्यादत ऊर्ध्वं द्वादशरात्र्यात्तिस्रो रात्रीरुपवसेदत ऊर्ध्वं प्राजपत्यं विहित एकादशीप्रभृति तिस्रश्च तंतुमती उक्तं द्वादशाहं विच्छि-

---

भाषिकवृत्ति

Bhāṣikavṛtti

No. 698

519
1882-83

Size — 7¾ in. by 4 in.

Extent — 12 leaves; 10-11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right-hand margins; slightly moth-eaten at the edges; complete.

This is the only Ms. recorded by Aufreht in his Cat. Cat.

Age — Śaka 1713

Author — Mahāsvāmī

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

उदात्तानुदात्तौ भाषिकस्तत्संधिः ॥ उदात्तश्चानुदात्तश्च उदात्तानुदात्तौ ॥ तयोः संधिरेकवर्णतेत्यर्थः । स संधिर्भाषिकसंज्ञो भवति ॥ व्यवहारार्थं संज्ञा क्रियते ॥ वक्ष्यति च भाषिके चोभयेषामिति ॥ etc.

Ends. — fol. 12[a]

अन्येषा शाखिनां येषां दृश्यते तेषां ब्राह्मणस्वरस्तान एव भवति । एक श्रुतिरित्यर्थः ॥ तान एवांगोपांगानां तानऽएवांगोपांगानामिति ॥ शिक्षा १ कल्पो २ व्याकरणं ३ निरुक्तं ४ छंदो ५ ज्योतिषमिति षडंगानि ॥ प्रतिपद १ मनुपद २ छंदो भाषा ३ धर्मो ४ मीमांसा न्याय ५ स्तर्क ६ इत्युपांगानि ॥ एतेषामंगानामुपांगानां तान एव स्वरो भवति ॥ द्विरभ्यासश्च शास्त्रपरिसमाप्त्यर्थः ॥ इति करणं चेति ॥ इति महास्वामिकृता भाषिकवृत्तिः ॥

श्रीशालिवाहने शाके रामचंद्रायभूमिते । १७१३ ॥
विरोधकृत्यूर्जकृष्णे गौरीतिथ्यां ३ रवे दिने १ ॥

संगमाख्यपुरेलेखि पुस्तं विट्ठलशर्मणा ॥
श्रोत्रियो पाभिमानेन भाषिकव्याकृतेरिदं ॥ २ ॥

प्रतिपुस्तकस्थमपि श्लोकद्वयं दुर्लभत्वप्रामाण्यप्रतिपत्तये लिख्यते।

श्रीविक्रमाद्गते वर्षे ऋषिग्रहर्तुभूमिते।
भाद्रे शुक्लदशम्यां च काश्यां च मंदवासरे॥
लिखितं बोपदेवेन गर्गवंशोद्भवेन चेति॥

References — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 410[a].
B-See Ind. Stud. X. 397.

मण्डलकारिका — Maṇḍalakārikā

No. 699 — 256 / 1886-92

Size — $8\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{11}{16}$ in.

Extent — 13 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red ink used for topical headings; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ कारयेत्सर्वतोभद्रं वेदीकोपरि सुंदरं ॥
तीर्यगूर्ध्वगतारेखा कुर्यादेकोनविंशतिः ॥ etc. as in No. 255/1886-92

fol. 2[a] इति हेमाद्रौ स्कांदे सर्वतोभद्रकारिका समाप्ताः ॥

fol. 2[b] इति हरिहरमंडलकारिका

Ends — fol. 13[b]

श्वेतेंदुः शृंखला श्वेता वल्ली श्वेतास्तथैव च ॥
भद्रं तु रक्तवर्णं स्यात पंक्ति स्यात् पीतवर्णका ॥ ६ ॥
वल्लीस्तु श्वेतवर्णा स्याच्छृंखला नीलवर्णका ॥
विश्वं रुपं तु रक्तं स्याद् ब्रह्मांडं कृष्णवर्णकं ॥ ७ ॥

पूजापंक्तिः श्वेतवर्णा । परिधिः पीतवर्णका ॥
पद्मं श्वेतं प्रकर्त्तव्यं बाह्ये सत्वरजस्तमाः ॥ ८ ॥

इति विश्वरूपमंडलं समाप्तं ॥

मण्डलकारिका

Maṇḍalakārikā

No. 700

40
1892-95

Size — 8⅛ in. by 4⅞ in.

Extent — 8 leaves; 12-14 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in single red lines; red ink used for daṇḍas and topical headings; folios numbered in right-hand margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

Same as No. 255 / 1886-92.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मंडलकारिका लिख्यते

॥ कारयेत्सर्वतोभद्रं वेदिकोपरि सुंदरं ॥
तीर्यगूर्ध्वगता रेखा कुर्यादेकोनविंशतिः ॥ १ ॥ etc.

fol. 1*a* इति सर्वतोभद्रमंडलं ॥ १ ॥

fol. 2*b* इति हरिहरमंडलं बृहत् ॥ १४ ॥

Ends — fol. 8*b*

मंडलं देवतारूपं तस्मादपि च मंडले
चतुर्भुजं प्रकर्तव्यं नांतरं देवमंडले १५
कुर्वंदुःखमवाप्नोति रविचंद्रविभूषितं
शेषनागफणाकारं लिखेदीशानकोणके १६

एवं मंडलमालिख्य ततः कुर्याच्च पूजनं-

मण्डलसाधनी

Maṇḍalasādhanī

No. 701

255
1886-92

Size — 8⅝ in. by 3⅛ in.

Extent — 6 leaves; 9 lines to a page; 3_ letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking topical headings; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; complete.

Age Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

सर्वमंडलसाधनी लिख्यते ।

कारयेत्सर्वतोभद्रं वेदिकोपरि सुंदरं ।
तिर्यगूर्ध्वगता रेखाः कुर्यादेकोनविंशतिः । १ ।

खंडेदुस्त्रिपदा कोणे शृंखला पंचकोष्टकाः ।
एकादशपदा वल्ली भद्रं तु नवभिः पदैः ॥

चतुर्विंशत्पदा वापी परिधिर्विंशतिः पदैः ॥
मध्ये षोडशभिः कोष्ठैः पद्ममष्टदलं स्मृतं । etc.

fol. 1*b* इति सर्वतोभद्रमंडलं ॥

fol. 2*a* इति हरिहरमंडलं ॥२॥

fol. 2*b* इति लतालिंगोद्भवं मंडलं ॥३॥

Ends — fol. 6*b*

इति सूर्यव्रतमंडलं १३॥

प्रागुदीच्या गता रेखा कुर्याच्च सप्तविंशतिः ।
खंडेदुस्त्रिपदा कोणे शृंखला नवभिः पदैः ।
वल्ल्येकोनविंशत्या वापी चतुर्विंशतिभिः ।

भद्रं नवपदैः कार्यमीश्वरश्चाष्टविंशतिः ।
पृष्ठं षोडशभिः कार्यं परिधिर्विंशतिः पदैः ।
मध्ये षोडशभिः कोष्ठैः पद्ममष्टदलं शुभं ।
चतुर्लिंगोद्भवं शैवं मंडलं व्रतसिद्धिदं ॥

इति चतुर्लिंगोद्भवं मंडलं इति सर्वमंडलसाधनी समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥
श्रीरामः शरणं ममेति परमो मंत्रः ॥

मन्त्राक्षताप्रयोग — Mantrākṣatāprayoga

No. 702 — 257 / 1886-92

Size — 8⅜ in. by 3 9/16 in.

Extent — 8 leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

... इदमग्नेसामचास्तां सैव नाम ऋगासीद् ... नाम सा वा ऋक्सामोपावादन्मिथुनसंभवा ... प्रजात्या इति नेत्यब्रवीत्सामज्यया अन्वातो मम महिमेति ते द्वे शूत्वोपावदतां तेन प्रति चन समवदत्तास्तिस्रो भूत्वोपावसंस्तस्तिसृभिसमभवद्यत्तिसृभिः समभवत्तस्मात्तिसृभिस्तुवंति etc.

Ends—fol. 7*b*

अक्रीतोस्य सोमस्यान्नास्यैतेमुष्मिंलोके सोम ँ रक्षेयुर्यदेतेभ्यः सोमक्रयणाननुदिशति क्रीतोस्य सोमो भवत्येतेस्यामुष्मिंलोके सोम ँ रक्षंति । पर्याप्त्या अनंतरायाय सर्वस्तोमोतिरात्र उत्तममहर्भवति सर्वस्याप्त्यै सर्वस्य जित्यै सर्वमेव तेनाप्नोति सर्वं जयति । इति मंत्राक्षता ॥

On fol. 8*b* we have :—

पंचनदान्वयलक्ष्मीनृसिंहभट्टसुतरघुरामस्य पुस्तकमद मंत्राक्षतामं पत्र ८

महारुद्रपद्धति Mahārudrapaddhati

No. 703 159/1880-81

Size — 9⅞ in. by 4½ in.

Extent — 19 leaves; 7 lines to a page; 25-28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; fol. 1 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2a

...युक्ता वेदशास्त्रविचक्षणाः ॥
तांन्सर्वान्प्रणिपत्याहं रुद्रयज्ञं समारभे ॥ ६ ॥
ॐ नमो रुद्राय ॥ अथ महारुद्रपद्धति ॥
सुदिने शोभने चंद्रे विष्ट्यादिदोषवर्जिते ॥
ब्राह्मे मूहुर्त्त उत्थाय शुचिः प्राणिन्नियंम्य च ॥ १
गुरो रुद्राय चरणौ नत्वा नद्यादिकं व्रजेत् ॥
सूत्रोक्तविधिनाशौचपूर्वं स्नानं समाचरेत् ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 20b

गच्छ त्वं भगवन्नग्ने स्थानमंडपमध्यतः ॥
हव्यामादाम देवेभ्यः शीघ्रं देहि प्रसीद मे ।
गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ट स्वस्थानं परमेश्वर ।
यत्र ब्रह्मादयो देवीस्तत्र गच्छ हुताशन ॥
शं नः पंचो नाशांतिः पठेत् । चतुर्भिश्चर ।
इत्यग्निविसर्ज्जनं ॥ अथ नियमवृतिः । जपछिद्रं ॥ श्लोक ४ ॥
॥ इति महारुद्रपद्धतिः समाप्तः ॥

महारुद्रपद्धति Mahārudrapaddhati
also called रुद्रपद्धति also called Rudrapaddhati

No. 703A 160/1880-81

Size — 10⅛ in. by 4⅝ in.

Extent — 93 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; foll. 8, 77, 79–84, 90–92 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1788 : Śaka 1653.

Author — Kāśī Dīkṣita, son of Sadāśiva Dīkṣita

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहारुद्राय नमः ॥

॥ अथ महारुद्रपद्धतिरुच्यते ॥

॥ तत्र यजमानो ज्योतिर्विदुक्तशुभकाले गुरुं भार्गवयोर्मौढ्यबाल्यवार्धक्यरहिते यथाविहितादिना प्रायश्चित्तं कृत्वा कर्म समारभेत् ॥ तत्रकूष्मांडगणहोमं कुर्यात् ॥ ततो यजमानः संपादितप्रातःकालाननित्यकर्मक्रियामध्यान्हसमये पादप्रक्षालनादि देशकालकीर्त्तिनांतं कृत्वा प्रारिप्सितामुकरुद्रांगस्नानमध्यान्हिकस्नानं च एकतंत्रेनाहं करिष्ये etc.

fol. 18a इति रुद्रपद्धतौ जपारंभदिनकृत्यं समाप्त ।

Ends — fol. 104b

ततस्तेषां मंत्राशिषो गृहीत्वा तत्सानुनयं विसृज्य ब्राह्मणान्भोजयित्वा दीनानाथांश्चान्नादिना संतीष्य स्वयं सुहृन्मित्रादियुतो सोत्साहः संतुष्टं हविष्य भुंजीतेति ॥ ग्रंथाननेकानालोक्य विचार्य सदसच्चयं । कृतश्रम ... स्तेन विभुः शंकरः प्रीयतां ममः ॥ १ ॥

इति श्रीयाज्ञिकसदाशिवदिक्षितसुतकाशीदिक्षितकृता रुद्रपद्धति संपूर्णतामापः ॥ १ ॥ संवत् १७८८ वर्षे शाके १६ ॥ ५३ ॥ प्रव० फाल्गुणमासे शुक्लपक्षे प्रतिपदाभौमवासरे लषितं ग ॥ भटजआनंदसुतभटनाथ ॥ रैक्यवज्ञाती ॥ ॥ शुभं भवितु ॥ उमासहितमहारुद्राभवानिशंकराय नमः ॥ यादृशं पुस्तकं ... दोषो न दीयते ॥ १ ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥

महारुद्रपद्धति — Mahārudrapaddhati

No. 704 — 71 / 1886–92

Size — 9¼ in. by 4⅕ in.

Extent — 88 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting upto foll. 1–29, clear, legible and uniform, but from folio 30 onwards it is careless and sometimes not quite legible; borders of foll. 1–29 ruled in two double black lines, while those of foll. 30 onwards ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; foll. 40, 50–58, 61 missing; fol. 29 repeated; incomplete.

The work was composed in Saṁvat 1665.

Age — Appears to be old

Author — Mālaji

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ शतरुद्रियहोमसंज्ञो जुहोतिरुच्यते ।

तत्र जंघामा आदिषु तिसृषु परिश्रित्सु अइयन्वाधानं । तत्र तूष्णीमेव समिद्वयस्य जंघामाभ्यां प्रक्षेपः कार्यः । ततश्चतुरासनं । etc.

fol. 67*b* इति भट्टश्रीत्यगलात्मजमालजीना विरचितायां जपातोविधि ॥

fol. 80*b* इति भट्टश्रीश्रीत्रिलोचनात्मजमालजीना विरचितायां जपप्रशांतोविधि ॥

fol 88*a* इति श्री० रुद्रपद्धतौ बलिदानांतो विधिः ॥

Ends — fol. 97*a*

एवं श्रीमन्महारुद्रकर्मक्रमनिरूपणं ॥
कृतं साधारणं तेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥
संवद्विक्रमभूपस्य तर्कचंद्रशतेगते ॥
पंचरागोत्तरेवर्षे कार्तिक्यां च प्रकाश्यके ॥
उदीच्यज्ञोविप्रेण श्रीत्यगलत्मख्य(? ज)सूनना ॥
मालजीना कृता येयं महारुद्रस्य पद्धतिः ॥ छ ॥ श्री ॥

॥ इति श्रीभट्टत्यगलात्मजमालजिना विरचितायां रुद्रपद्धतौ समाप्त्यंतीविधिः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ संव.....

Then there are 5 verses which enumerate various rites.

Reference — See No. 444 / Viś. I.

महारुद्रपद्धति Mahārudrapaddhati

No. 705 $\frac{72}{1886-92}$

Size — $8\frac{7}{16}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 18 + 1 leaves; 9 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; there is an extra leaf bearing number 1; complete.

Age — Appears to be old

Author — Śukla Balibhadra

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ महारुद्रानुक्रमः ॥

श्रीनृसींहं नमस्कृत्य विलोक्य विविधागमान् ॥
बलभद्रः प्रतनुते महारुद्रस्य पद्धतिं ॥

प्रारंभदिने आचम्य प्राणानायम्य गुरोः रुद्रस्य चरणौ नत्वा महानंदी व्रजेत् ॥ तत्र स्वशाखानुसारेण स्नानसंध्योपस्थानतर्पणानि कुर्यात् ॥ ततो देहशुद्धिः प्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 18*a*

एवं स्तुत्वार्प्पये ... ... देवं देवस्य मूर्द्धनि ॥
अभिषेकं ततः कुर्यान्मंत्रैऋग्यदिसंभवैः ॥ १२ ।

आशिषो भूरि संस्थाप्य पुन्याहं वाचयेत्पुनः ॥
एवं रुद्र समाराध्य गृहं गत्वाशुभान् द्विजान् ॥
वृद्धां ये वांश्चाभिवाद्य भुंजीत हृष्टमानसः ॥
गुरुभिबालवृद्धैश्च यथेष्टविचरेततः ॥

इति श्रीशुक्लबलिभद्रविरतामाहारुद्रपद्धति स्माप्तः । रा० सोमदत्तात्मरा० मयारामस्येदं पुस्तकं ॥

———

महारुद्रपद्धति Mahārudrapaddhati

No. 706 73 / 1886-92

Size — 12 in. by 4⅝ in.

Extent — 83 leaves; 10 lines to a page; 35–36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kāśīdīkṣita, son of Sadāśivadīkṣita

Begins — fol. 1*b*

ॐनमः श्रीगणपतये ॥

॥ अथ रुद्ररुद्रीमहारुद्रातिरुद्राऽनुष्ठानपद्धति लिख्यते स्कंदपुराणादिभ्यः । पराशरवाक्यं

वैशाखे श्रावणे मासे चाश्विने मार्गशीर्षके ॥
माघफाल्गुनयोर्वापि सिते पक्षे शुभे दिने ।
रुद्रारंभः प्रकर्त्तव्यः पुत्रपौत्रादिवृद्धये ॥
कार्त्तिके स्वर्णलाभः स्यादिति केचित् ॥
अनध्यायं तिथिं रिक्तां तथष्टी विहाय च ।
इतरासु च कर्त्तव्यो रुद्रारंभः शुभे दिने ।
अनध्याये च संध्यायामपराण्हे कथंचन ।
स्त्रियां रजस्वलायां च रुद्रारंभो न सिद्धिदः ॥ ४ ॥

अत्रानुष्ठाने त्रैवर्णिकानामेवाधिकारो न स्त्रिशूद्रानुपनीतानां तेषां वैदिकमंत्रयुक्तकर्मण्यऽध्ययनाभावेन साक्षाद्वचनाभावेऽनधिकारादिति । तत्र रुद्रः पंचविधः etc.

fol. 15*b* इति रुद्रपद्धतौ जपारंभादिकृत्यं संपूर्णं ॥ छ ॥

fol 34*a* इति रुद्रपद्धतौ रुद्रविधानं संपूर्णं ॥ छ ॥

Ends — fol. 83*b*

तत ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविः etc. upto शंकरः प्रीयतां मम ॥ as in No. 160 / 1880-81 followed by इति श्रीयाज्ञिकसदाशिवदीक्षितसुतकाशिदीक्षितकृता महारुद्रपद्धतिः समाप्ता

महारुद्रपद्धति Mahārudrapaddhati

No. 707 $\frac{444}{\text{Viśrāma (i)}}$

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 104 leaves; 7 lines to a page; 30-35 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the colophons etc.; folios numbered in both margins; folios from 60 onwards extremely brittle; edges worn out; slightly moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1726

Author — Mālaji, son of Tigalabhaṭṭa, suruamed Vedāṅgarāya

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
नत्वा विघ्नविनाशनाय च गुरुं विघ्नेशपादांबुजं
हृत्पद्मांतरनित्यवर्त्तिजडतानाशाय विद्याप्रदं ॥
विप्राणामुपकारकाय तिगलाभट्टात्मजो मालनी
नामाहं प्रकरोमि पद्धतिमिमां रुद्रार्चनामंजरीं ॥ etc.

fol. 32*b* इति श्रीत्पगलात्मजेन मालजिना विरचितायां रुद्रपद्धतौ मातृकान्यासांतो विधिः ॥

fol. 60*b* इति ... ... रुद्रमंजर्यां जपांतो विधिः ॥

fol. 80*b* इति भट्टश्रीत्रिलोचनात्मजेन वेदांगरायोपनाम्ना मालजिना विरचितायां रुद्रमंजर्यां जपप्रशांतो विधिः ॥

Ends — fol. 103*b*

ततो यजमानोंजलिं बधा ब्राह्मणान् प्रार्थयेत् । मया यत्कृतं महारुद्रपूयनादिकं तत् न्यूनातिरिक्तं युष्मद्वचनात् परिपूर्णमस्त्विति । ते च परिपूर्णमस्त्विति ब्रूयुः ॥ ततः सानुनयं ब्राह्मणान्विसृज्य सुहृदादियुतः सोत्साहो भुंजीतेति ।

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यभट्टश्रीरक्तात्मजभट्टश्रीत्यगलासूनुना मालजिना वेदांगरायोपनाम्ना कृतेयं महारुद्रपद्धतिः ॥ संवत् १७२६ वर्षे मागशरवदि ४ बुधे ॥ देव ॥ छ ॥ शिवशि ॥ छ ॥ वमाहा ॥

शुक्ल आत्माराम सुखवल्लभपठनार्थं ॥ शुभं भवस्तुः ॥
यादृशं पुस्तकं ... ... दोषो न विद्यते ॥ १ ॥

References — Mss. – A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum: – i, 441*b*; ii, 101*b*, 216*b*.

B–Descriptive Catalogues:–Ulwar Mss. Cat. 1415; Extract No. 338.

महाशान्ति — Mahāśānti

No. 708 — 209 / 1880–81

Size — 9¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 12 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old and musty in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and moth-eaten; leaves brittle; incomplete.

Age — Fairly old

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो गणेशाय नमः ॥
ॐ महाशांतिं प्रवक्ष्यामि यां प्राप्य महतीं श्रियं ।
ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वा व्युपसर्जति ॥
ब्राह्मणः सर्वकामार्त्ति क्षत्रियः प्रिथिवी जयं ।
सर्वतस्तु समृद्धिं तु वैश्यः सृमृधिगच्छति ॥ etc.

as in No. 208 / 1880–81

fol. 7*b* इति पूर्वार्धः ॥ श्रीः ॥ छ

Ends — fol. 12*b*

अथातोऽद्भुतमहाशांतौ दिशो यजते विदिशोयममिद्रं वरुणं वैश्वेश्वरं विष्णुसुर्याचंद्रमसावग्निं ग्रहान् वायुमश्विनाविस्येके अथ मंत्रा आशामिति दिशां विदिग्भ्यः स्वाहेति विदिशां यमो नो गातुमिति यमस्येंद्रेमं प्रतरं ... भीतींद्रस्याप्सु ते राजंनिति वरुणस्य यो अस्य विश्वजन्मन इति विश्वेश्वरस्योऽ-

विष्णोर्विक्रमस्येति विष्णो शिवास्ते संचोपाधव इति सूर्याचंद्रमसावपामग्नि-
स्यग्नेर्विषा सहिमित्पादयो ग्रहाणामुक्तावायवारुधिन इति वायोरश्विना ब्रह्म...

महाशान्ति from
अथर्ववेद

Mahāśānti from
Atharvaveda

No. 709

208
1880–81

Size — $8\frac{9}{10}$ in. by 4 in.

Extent — 27 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; edges worn out; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1685

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ब्रह्मवेदाय नमः ॥
महाशांति प्रवक्ष्यामि यां प्राप्यमह ... स्त्रीयं
ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वाप्युपसर्जनि ॥ १ ॥
... ण सर्वकामाप्ति क्षत्रियः पृथिवीजयं ॥
सर्वतस्तु समृ ... तु वैश्यः समधिगच्छति ॥ २ ॥
दिव्यं वा पार्थिवं वाथांतरिक्ष ... थापि वा ॥
महाशांतिः शमयत्यंन्यद्वाभयमुच्छितं ॥ ३ ॥
...रोग्यमरथं पुत्रांश्चानमित्रं तथैव च ॥
सौभाग्यं च सम ... च महाशांतिः प्रयच्छति ॥ ४ ॥ etc.

fol. 11*b* इति पूर्वमहाशांतिः समाप्तः ॥

Ends — fol. 27*b*

ब्राह्मणो दश गा दद्यादन्न ... हं ततोधिकं ॥
सीराधिकं ततो वैश्यः स्त ... प्रा ... कोहं ... ४ ॥
राजा दद्याद्वरं ग्रामं समूहो राज ... स्तथा ॥
यथोक्तां दक्षिणां दद्यात्सकलं फलमश्नुते सकलं फलमश्नुत इति ॥ ५ ॥

इति अथर्ववेदे शांतिकल्पः समाप्तः ॥ संवत् १६८५ वर्षे पौषवदि ५ लिखितं ॥ ... मधीयासुतरा० रघुनाथसुतरा० त्रिविक्रमभा ... पठनार्थं स्वहस्तेन लिखितं ॥

मूल्याध्यायपरिशिष्ट Mūlyādhyāyapariśiṣṭa

No. 710 $\frac{43}{1892-95}$

Size — 13 in. by $5\frac{15}{16}$ in.

Extent — 4 leaves; 15 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; white chalk occasionally used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Does not appear to be old

Author — Kātyāyana

Subject — " Substitution of money according to the ability of the donor for the gift of animals and other property in case of want of these articles " (cc. II. 107*b*).

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मूल्याध्यायपरिशिष्टं

द्वात्रिंशत्पणकागावश्चतुः कार्षापणो वरः
वृषे षट्कार्षापणका अष्टावनुहुहि स्मृताः
दशकार्षापणो धेनोरक्चे पंचदशैव तु
हिरण्ये कार्षापणका पणा नव तथाधिकाः
वस्त्रेकाषापणा छागेच्छौपणद्वादशाधिके
वृषल्यामथ पंचाशन्मूल्यं कार्षापणा स्मृताः
निष्क पंचमादेवस्या द्रजे पंचशतानि तु
पंचकार्षापणा प्रोक्ता दोलायां षट् रथ्ये तथा
गृहेष्टौ कार्षापणकास्ताम्रे कार्षापणः स्मृतः (?)
ताम्रे कर्षेपि च पण इति मूल्यप्रकल्पना
अधिकं कल्पयेन्मूल्यं न्यूनं चिल्कानुसारतः

इति मूल्याध्यायः etc.

Ends — fol. 4[a]

अथ गृहमूल्यमाह गृहेष्टौ कार्षापणका इति गृहे अष्टौ कार्षापणा मूल्यं भवति अत्रानडुहः क्रमेण बोध्यं अथ पणलक्षणमाह ताम्रकर्षे स्मृतस्ताम्रं इति स्मृता इति कर्षति ताम्रेणा वो इत्यर्थः अभ्यासो ग्रथसमाप्तिसूचिकः इति कात्यायनमूल्याध्यायः लीपिकृतंम्मानंदेन स्वस्य प्र.

References — Mss. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 465[a]; ii, 107[b]; iii, 100[a].

मूल्याध्यायविवरण — Mūlyādhyāyavivaraṇa

No. 711 — 302 / 1884-87

Size — $10\frac{1}{6}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 6 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible; yellow pigment used for corrections complete.

Same as No. 292 / 1887-91.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Gopāla

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगोपालं गोपगोपीपरीतं etc. as in No. 292 / 1887-91

Ends — fol. 6[b]

अथ पणलक्षणमाह । ताम्रकर्षेपणः स्मृतस्ताम्रकर्षेपणः स्मृत इति । कर्षमात्रताम्रेपणो बोध्य इत्यर्थः । अभ्यासो ग्रंथसमाप्तिसूचकः ॥

इति कात्यायनकृते मूल्याध्याये गोपालकृतं विवरणं समाप्तम् ॥ श्रीदक्षिणकेदारार्पणमस्तु ॥

मूल्याध्यायविवरण — Mūlyādhyāyavivaraṇa

No. 712 — 292 / 1887-91

Size — $10\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 3 leaves; 15 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out and torn; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Gopāla

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीगोपालं गोपवीतं नत्वा सम्यक् श्रीगुरून् जीवदेवान् ॥
मूल्याध्याये भाष्यमेतद्विधत्ते गोपालः श्रीयाज्ञिकानां हितार्थं ॥ १ ॥

तत्राचार्या अभ्यर्हितत्वात्सर्वयागप्रदेपत्वाच्च गोमूल्यमेव वदंति ॥ द्वात्रिंशत्पणिका गाव इति ॥ etc.

Ends — fol. 3[b]

अथ गृहमूल्यमाह ॥ गृहेष्टौ कार्षापणाका इति ॥ गृहेष्टौ कार्षापणा मूल्यं भवति ॥ अत्रानडुद्वत्क्रमेण बोध्यं ॥ अथ पणलक्षणमाह ॥ ताम्रकर्षेपण स्मृतस्ताम्रकर्षेपण स्मृत इति ॥ कर्षमात्रे ताम्रपणो बोध्य इत्यर्थः ॥ अभ्यासो ग्रंथसमाप्तिसूचकः ॥ इति कात्यायनकृते मूल्याध्याये परिशिष्टे गोपालजीकृतं विवरणं समाप्तम् ॥ लिखितमिदं द्विवेदी जीवनरामेण ॥ श्रीरस्तु ॥

Reference — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 91[b].
B-Descriptive Catalogues:- R. Mitra, Notices, 1796.

मूल्याध्यायविवरण — Mūlyādhyāyavivaraṇa

No. 713 — 407 / 1899-1915

Size — 8⅝ in. by 4⅛ in.

Extent — 9 leaves; 10 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten; complete.

Age. — Does not appear to be very old

Author — Kāmadeva Dikṣita

Subject — A Commentary on the Mūlyādhyāya of Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य विघ्ननाशं हि मुनिं कात्यायनं मुनिः ॥
दीक्षितान्वासुदेवांश्च गुरून्नत्वा सरस्वतीं ॥
हितार्थं याज्ञिकानां च मूल्याध्यायस्य कांक्षितं ॥
अकृतत्वा सुरावार्थैर्व्याख्यानं क्रियते मया ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 9*a*

अत्र पूर्णपात्रो दक्षिणा । तथा च त्रीषुकं धनुर्दक्षिणा दंडो वेत्यादौ प्रत्याम्नायस्यानुक्तत्वात्कर्मणश्चावश्यकत्वाद्यथाशक्ति तत्तन्मूल्यमेव देयं । न द्रव्यांतरप्रतिनिधिः । अभावेन्यत्र मूल्यदानस्यैव दृष्टत्वात् । तथा च शांतिरत्ने ॥

उक्त्वा लाभे ततो दद्यादाचार्यं ब्रह्मऋत्विजां ।
तत्तन्मूल्यं प्रदातव्यं शक्त्या वार्थं प्रदापयेदिति ॥

इति कामदेवदीक्षितकृतं मूल्याध्यायविवरणं समाप्तं ॥ श्रीः ॥

मेरुत्रयोदशीव्याख्यान — Merutrayodaśīvyākhyāna

No. 714 — 70(3) / 1899–1915

Size — 8½ in. by 4⅕ in.

Extent — 23*b* to 29*b* leaves; 14 lines to a page: 30 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; red pigment used for marking; complete.

Age — Saṁvat 1903

Author — Kṣamākalyāṇa

Camposed in 1860 (Saṁvat?)

Begins — fol. 23*b*

॥ अथ मेरुत्रयोदशीव्याख्यान लिख्यते ॥

मारुदेवं जिनं नत्वा स्मृत्वा सद्गुरुभारतीम्
मेरुत्रयोदशीव्याख्यानं लिख्यते मया १ etc.

Ends — fol. 29b

संबद्धयोमरसाष्टेंदुमिते फाल्गुनमासके
असितैकादशीतिथ्यां वीकानेराख्यसत्पुरे १
व्याख्यानं प्राक्तनं वीक्ष्य निबद्धं लोकभाषया
अलेखि संस्कृतीकृत्य क्षमाकल्याणपाठकैः २
संविग्नवाचनाचार्यपटूस्थानां सुधीमताम्
श्रीयुक्तामृतधर्माणां शिष्यैरामोदतस्त्वदः ३
त्रिभिर्विशेषकम् इति श्रीमेरुत्रयोदशीव्याख्यानम् ॥ १ ॥

इति संपूर्णम् ॥ लिषतुं । मुं रूपराजेन । श्रीषंभायते चतुर्मासकस्थितो अस्ति । श्रीअविचलगच्छै सवत् १९०३ मति । आसोजसुदि चतुर्थी रात्रो संपूरणा कृता इदं ॥ श्री ॥

मैत्रायणीयगृह्यसूत्र — Maitrāyaṇīyagṛhyasūtra

No. 715 — 20 / 1879-80

Size — 9½ in. by 4¼ in.

Extent — 12 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्राs; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines with a thick red line between them; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges extremely worn out; some of the folios pasted with paper slips; complete. The Ms. contains Puruṣa first only, dealing with the thread ceremony.

Age. — Saṁvat 1623

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ ॐ उपनयनप्रभृतिव्रतचारीस्यान्भार्गवासाः संहितकेशो भैक्षा चार्यवृत्तिः सशल्कदंडः सप्तमुंजां मेखलां धारयेदाचार्यस्या प्रतीकूलः सर्वकारी यदेन-मुपेयात्तदस्मै दद्यात् बहूनां येन संयुक्तो नास्य श...माविशेन्नमवस्त्रेन्नरथमारो-हेन्नानृत ॥ वदेन्नमु ... तां ॥ स्त्रीं प्रेक्षेत न विहारार्थौ जल्पेन रुच्यर्थंकिंचन धारयीत सर्वाणि सं ॥ सर्त्सकानि स्त्रीभ्यो वर्जयेन्नमुधुमासे प्राश्नीयात् । etc.

Ends — fol. 12*b*

शादंदद्भिरितेव ... ननुवाकान् उवाचयेत् ॥

रहस्यमध्येष्यमाणः प्रवर्ग्यमादेशे यथा पुस्ताद्व्याख्यातमादितः । पंचविंशत्यनुवाकाननुवाचये त्रैविद्यकमुपनयमेव्याख्यातमादितस्त्रीननुवाकाननुवाचयेत् ।

व्याख्यातानि व्रतानि । व्याख्यातानि व्रतानि ।

उदुत्तमं वरुणपाशमिति मेखलान्मुचति ॥ २३ ॥

॥ इति द्वाविंशतिखंडः । इति मैत्रायणीये गृह्ये प्रथम पुरुषः समाप्तः ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ ॐ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु लेषकपाठकयोः ॥ छ ॥ ॥ श्री ॥

स्वस्ति श्रीसंवत् १६२३ विंशाधिकशततमे वर्षे चैत्रमासे कृष्णपक्षे वसंतऋतौ सोमवासरे त्रयोदशीदिने अद्येह श्रीअणहिल्लपुरपत्तने वास्तव्यचातुर्विद्यमोढज्ञातीय यद्वेदीगोराक्षसुतमाहावततसुतनाहानउनाम्नेन अयं गृह्यपुरुषं लषितं । स्वपुत्रगोपालपठनार्थं ॥

मैत्रायणीयगृह्यसूत्र — Maitrāyaṇīyagṛhyasūtra

No. 716 — 94 / 1880-81

Size — 10⅛ in. by 4$\frac{9}{16}$ in.

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; and edges in single; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges of the first two folios slightly worn out; foll. 2, 5, 7, 8, 16 missing; while fol. 3 repeated; incomplete. The Ms. contains first Puruṣa only.

Same as No. 20 / 1879-80

Age — Saṁvat 1831

Author — Not mentioned

Begins. — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अष्टावक्रेभ्यो नमः ॥ अथ गृह्य लिख्यते ॥

॥ ॐ उपनयनप्रभृतिव्रतचारीस्थान्मार्गवासास्संहतकेशोभेक्षाचार्गंवृतिः
etc. as in No. 20 / 1879-80.

fol. 4*a* इति मैत्रायणीशाखायां गृह्य तृतीयः खंडः ॥

Ends — fol. (?)

शादंदद्भिरिति etc. upto मेखलामुन्मुंचति २४ as in No. 20 / 1879-80 followed by इति मैत्रायणीये गृह्यसूत्रे प्रथमः पुरुषः संपूर्णः ॥ संवत् १८३१ वरषे पैषशुदि १३ वाराः सने ३ रवौ ॥ शुभं भवतु ॥ वेणी तु कल्याणं भूयात् ॥ Then after the 3 concluding stanzas of the Ṛgveda we have

कीर्तिस्ते जातजाग्रेव चतुरंभोधिमजुक्रवा आलपापमहीपालगतामारीः ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥

जानीः लषमीरामशुतः वजरामः पठनारथं गरंथ करावे छे

मैत्रायणीयगृह्यसूत्र Maitrāyaṇīyagṛhyasūtra

No. 717 95 / 1880-81

Size — 10⅜ in. by 4¾ in.

Extent — 18 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete. The Ms. contains first puruṣa only.

Same as No. 20 / 1879-80.

Age — Saṁvat 1824

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ गुरुभ्यो नमः ॥
॥ अथ मैत्रिशाखोक्तगृह्य लिख्यते ॥

॥ ॐ उपनयनप्रभृतिव्रतचारीस्थान् । etc. as in No. 20 / 1879-80.

Ends — fol. 18b

शादंदद्भिरिति etc. upto मेखलामनुमुंचयति ॥ २३ ॥ as in No. 20/1879-80 followed by एके खंडं समाप्ति वदंति च अष्टावक्राः आचार्यः त्रयो विंशतिखंडैः प्रथमः पुरुषः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १८२४ । वर्षे अश्वनमासे शुक्लपक्षे द्वितीयायां तिथौ गुरुवासरे । मौढज्ञातियः शु० । श्री ५ विशरामात्मज । कृष्णजीसु. । विश्वरात्मज दयालजी लिखितं ग ॥ पुत्र-पौत्रादिकपठनार्थं ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोशो न दीयते ॥ १ ॥

कल्याणमस्तु

On fol. 1a — श्रीगणेशाय नमः ॥

धुपं दहती पापानि दिपं मृत्युनाशनं
चंदनैन विना सौख्यं नैवेद्यं परमं पदं ॥ १ ॥

पादौ पानसमायुक्तं यत्तोयं पिबते द्विज
सुरापानेन ततुल्यं मित्येवं मनुरब्रवी ॥ १ ॥

मैत्रायणीयगृह्यसूत्र — Maitrāyaṇīyagṛhyasūtra

No. 718 — 96 / 1880-81

Size — 10⅛ in. by 4½ in.

Extent — 16 leaves; 10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out and moth-eaten; folios numbered in both margins; the Ms. contains 'द्वितीय पुरुष' only

Age — Saṁvat 1828

Author — Not mentioned

Subject — Gṛhyasūtra according to the Maitrayaṇī school.

Begins — fol 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो यजुर्वेदाय ॥

ॐ अष्टावक्रेभ्यो नमः ॥ अथ मैत्राणिशाखोक्तगृह्यसूत्र द्वितियपूरुष लिख्यते ॥

औद्वाहिकं प्रेत पिताशालाग्निं कुर्वीताऽन्यत्र ततः प्रेते पितरि यज्वलयं-तोग्निं जागरयेयुः पर्व्वणि ज्योत्स्ने पुण्ये नक्षत्रेऽन्यत्र नवम्यां स्नातः शुचिर-हतवाससाः शुक्लवाससावाग्यतावरणिपाणीजाग्रतोवकाशेक्षतान् यवान् पिष्टवा मंथमायौत्पनालंबमेकेक्षुशालाकया बहुलं ॥ हिरण्यपाणि ँ सवितारं वायुमिंद्रं प्रजापतिं विश्वां देवानंगिरसो हवामह अमुं क्रव्याद ँ शमयंत्वग्निमिति मंथेना-ग्निमवसिंचति ॥ etc.

Ends — fol. 15*b*

हेतिः पक्षिणीनदभात्वस्मानाष्ट्र्यां पदं कृणुते अग्निधने । शर्वोगोभ्यश्च पुरुषेभ्यश्चास्तु मानोहि ँ सोदिह देवाः कपोतः ।३॥

यदुलूको वदंति मोघमेतद्यत्कपोतः पदमग्नौ कृणोतु ॥ यस्य दूतः प्रहित एतत्तस्मै यमाय नमो अस्तु मृत्यवे ॥४॥

इत्यस्य द्वितीयः पुरुषाख्यो भागः समाप्तं श्रीरस्तु संवत् १८२८ प्रथम आषाढ कृष्ण ८ म्यगुदिने लिषितंमोदं पुस्तकं ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिषितं मया ॥
जामिलषिरामसुतये रामपठनारभ्य ॥ छ ॥

श्रीरा ..... हृजि सत्पछे

References — Mss. — A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– ii,108*b*.
B–Descriptive Catalogues :– The present work appears to be the same as No. 456 described in the Calcutta Sanskrit College Catalogue Vol. I. p. 293.

मैत्रायणीयगृह्यसूत्र पद्धति

Maitrāyaṇiyagṛhyasūtra paddhati

No. 719 — 21 / 1879-80

Size — 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 47 leaves; 15 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; edges extrremely worn out; folios numbered in right-hand margins; fol. 1 missing; red pigment used for marking; incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2a

— एकादशमं कंठे ॥ " ॐ इदं विष्णु रे ॥ द्वादशं बाह्वौ ।१२
ॐ इदं विष्णु रे ॥ त्रयोदशं दक्षिणे बाहू । १३ ॐ इदं विष्णु रे ॥
चतुर्दशं मुखे ।१४ etc.

Ends — fol. 48b

ॐ यथेयं पृथिवी मधुक्षानां गर्भमादधे । ... वं त्वं गर्भमाधेहि दशमे मासि सूतवे स्वाहा ।२ उपस्तार्यादि पूर्ववत् ॥ ॐ विष्णोः श्रेष्ठेणास्यां न्यांगवीन्यां । पुमांसं पुत्रमाधेहि दशमे मासि सूतवे स्वाहा ।३ आकजाय० १३ सिष्टकृतादि अत्ति ... ॥ समिव । उपस्थानं । दक्षिणाकर्मांग बर्हिप्रहारवामदेव्यं शुभं भवतु ॥छ॥ लघु । जनार्जन । पठनार्थं लिखितं ॥

रामपद्धति Rāmapaddhati

No. 720 60 / A/1883-84

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 20 leaves; 7 lines to a page; 18-20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but bold, clear, and legible; borders and edges ruled in double red lines; red pigment used for marking certain portions of the text; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Rāmānuja

Begins — fol. 1b

॥ ॐ श्रीरामाय नमः ॥ श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ॥
ओं गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णु गुरु साक्षात्महेश्वरः
गुरुर्देव परं ब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः etc.

as in No. 1143 / 1886-92

Ends — fol. 20a

ॐ आद्य ब्राह्मणे द्वितीयप्रहरार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे कलौयुगे जंबूद्वीपे भरथखंडे ॥ आर्य्यावर्त्तो वैवस्वत मन्वंतरे अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकवासरे॥ अमुकक्षेत्रे अमुकतीर्थे श्रीरामाप्रीत्यर्थे स्नानमहं करिष्य ॥ जद अक्षरपदभिष्टं मात्राहीनं दजो भवेत ॥ तत्सर्वं क्षेमतां देव परसिचध्य पुरुषोत्तमः ॥१॥

इति श्रीरामानुजविरचीतं वेदोक्तं रामपद्धत संपूर्ण ॥ श्रीरामजी

Reference — See No. 1143/1886–92

रामपद्धति

Rāmapaddhati

No. 721

280
1886–92

Size — $4\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{3}{8}$ in.

Extent — 43 leaves; 8 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform, borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; red pigment used occasionally; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः श्रीरामाय नमः

अथ साधको ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय रात्रिवासस्त्यक्तावासोंऽतरं परिधाय स्वशिरसि गुरुं ध्यायेत् यथा

सहस्रदलपंकजे तुहिनरश्मिबिंबोदरे
स्तुताक्षरकयादिभिः प्रसृमरे हलक्ष्मांतरे
वराभयकरं गुरुं हृदि सुगंधिमात्मांबरं
भजे शिशिरभासुरं तरुणरक्तशक्त्याकुलम् १ etc.

Ends — fol. 43b

यथा पूर्वोक्तऋष्यादि न्यासादिकं विधाय संस्कृतमालामादायाष्टोत्तरशतं प्रजप्य मालां शिरसि संस्थाप्य गुह्येतिमूलं चोच्चार्य्य देवदक्षिणकरे समर्प्य

शिरःस्थमालामादाय तां निधाय ॐ माले पाले महापाले सर्वशक्तिस्वरूपिणि।
चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्तस्मान्मे वरदा भव ॥

इति श्रीरामपद्धति समाप्तम् ॥

रामपद्धति

Rāmapaddhati

No. 722

1143
1886-92

Size — $8\frac{7}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 15 leaves; 7 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red ink used for dandas and topical headings; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Rāmānuja

Begins — fol. 1b

श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥
ॐ गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देव महेश्वरं ॥
गुरुरेव परब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
अज्ञानतिमिरांधस्य ज्ञानांजनसलाकया ॥
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः etc.

Ends — fol. 15a

ऊर्द्धपुंड्रं ऋजुं सौम्यं ललाटपरियंत शुभं ॥
चांडालोपि विशुद्धात्मा जयेनात्र संशयः ॥
सर्पं दृष्ट्वा यथालोके दर्दुरोभयकंपितः ॥
इति ऊर्द्धपुंडं कृतं तद्वत्कंपते यमकिंकराः ॥

इति श्रीरामानुजकृतं वेदउक्त श्रीरामपद्धति संपूर्ण ॥ शुभमस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

References — Mss. – A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum: – i, 516b; ii, 121a; 221b; iii, 110a.

B–Descriptive Catalogues :–Oxford Cat. No. 733.

रामपद्धति

Rāmapaddhati

No. 723

447
1891-95

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 27 leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; right-hand edges slightly worn out; foll. 1 and 24 missing while fol. 21 repeated; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Rāmānuja

Begins abruptly — fol. 2a

..... नमः ४

यस्य स्मरणमात्रेण ज्ञानमुत्पद्यते स्वयं
स एव सर्वसंपत्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ५

अथ गुरु...नं सिष्यसिरसि शुक्लोज्वेद्विनेत्रं द्विभुजं गुरुं
किरी...उलम्बनमालाज्ञानमुद्रोपसोभितं ६

कर्मणा...सा वाचा सदा आराधयेद्गुरुं ७ etc.

Ends — fol. 28a

उर्द्धपुटं ऋजुसौम्यं ललाटपर्यंतं शु...
चांडालोपि विसुधात्मा प्रजपेनात्र संसयः
सर्पं दृष्टवा यथा लोके ददराभयकंपिता
ऊर्द्ध पुंडुंकितं तद्वत् कंपंते य किंकराः

इति श्रीरामानुजकत्वा रामपद्धति वेदोक्तसमाप्तं संपूर्णं श्रीरामकृष्णाय नमः श्री श्री श्री

श्रीगोपालदासजी रामपद्धति लिषि वा कौदई पाठनि

Reference — See No. 1143 / 1886-92

रुद्रजपविधान

Rudrajapavidhāna

No. 724

158
A/1882-83

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 16 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; and edges in single; red pigment used for marking; first seven folios extremely torn and moth-eaten; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1830

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः शिवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मैत्रायणीशाखायां रु ... अथातो रुद्रविधानकल्पं व्याख्यास्यामः ॥ उत्तरतो ग्रामस्य पुस्ताद्वाशुचौ देश ... हवागा ... स्थंदिलं कृत्वा ॥ मलापकर्षण स्नानें ॥ आचमनं प्राणायामं ३। शिखाबंधनं ॥ त्र्यंबकमंत्रेण ... धारणं ॥ etc.

fol. 7*a* इति पंचवक्त्रपूजा ॥

Ends — fol. 16*a*

पृथीवीशांतिः सौषधीभिः शांतिरंतरिक्ष ँ शांतिस्तद्वायुर्नांशांतिर्द्यौशांतिः सावृषयाशांतिरापः शांतिरंतरिक्ष ँ शांतिः रोषधयः शांतिर्वनस्पतय शांतिर्विश्वे-देवाः शांतिर्ब्रह्मशांति ब्राह्मणां शांति शांतिः सर्वशांति स्त्वयाह ँ शात्या सर्व-शांत्या मह्यं द्विपदे चतुःष्पदे च शांतिं करोमि शांतिर्बभूव शांतिरसि शांतिर्नो अस्त्वभयं नो अस्तु ॥ इति रुद्रजपविधानं समाप्तं ॥

श्रीरस्तु ॥ लेषकपाठकयोर्कल्याणं ब्रूयात् ॥ संवत् १८०३० वर्षे मास आश्वन् मासे शुक्लपक्षे४ भौमवासरे ॥ लषितं उज्ञामोहनराम वेणीरामजी ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीकल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ अमदाबाद धनारसुतार-निपोलमवृरा इपा ज्ञातिढं मो शुक्ल श्री ५ पितंबरसुत तुलजारामसुत प्रण-नाथपठनारर्थे सुभवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ छे ॥ श्री ॥ छे ॥ श्री ॥

रुद्रजापविनियोग Rudrajāpaviniyoga

No. 725 181 / 1880-81

Size — 8¼ in. by 4¼ in.

Extent — 5 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1907

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ऋषिभिरुपलक्षितं वाक्यं ऋषयश्छंदोभिरुपलक्षिता देवता मंत्रवर्णाद्यग्यजुषयोर्विनियोगतश्च विज्ञेयाः सर्वमेतछंदो दैवतमार्षं च विज्ञाय यत्किंचिज्जपहोमादि करोति तस्य फलमश्नुते etc.

Ends — fol. 5*a*

ऋचं वाचं पंचाध्यायीं दध्यंगाथर्वणो ददर्शाग्निकाश्वमेधिकवर्जमाद्योध्यायशांत्यर्थो वैश्वदेव आद्यानि यजू ॰ षि यन्मे बार्हस्पत्या पंक्तिः कयात्वमिद्यनिरुक्ता गायत्रींद्रो विश्वस्य विराट् द्विपदांशंनो अनुष्टुभा वह्वानि द्विपदा गायत्रीशंन इंद्राग्नी त्रिष्टुप् गायत्र्यावंत्याशीर्द्यौः शति यजू ॰ षि नमस्ते अनुष्टुभौ तच्चक्षुपुरउष्टिसौरीं ॥१॥ रुद्रजाप्ये विनियोगः ॥

इति रुद्रजापनि अनुक्रमः षांडकां समाप्तः ॥

संवत् १९०७ ना पौष वदी ७ ने वार शुक्रेल याज्ञीक् दयासंकर ..... नायजीसु नीरभे संकरपठनार्थं ॥

रुद्रविधान (ऋग्वेदोक्त)

Rudravidhāna
(from Ṛgveda)

No. 726

185
1880–81

Size — 7 in. by $4\frac{1}{6}$ in.

Extent — 8 leaves; 11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशायनमः । ॐ महारात्रे प्रातरनुवाकायामंत्रितोग्रेणाग्री । ध्रोयं धिष्ण्यंतिष्टन्प्रपदो जपति भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये स्वः प्रपद्येभूर्भुवस्वः प्रपद्ये । ॐप्रपद्ये वाचमन्यं प्रपद्ये । मनो यजुः प्रपद्ये सामप्राणं प्रपद्ये । चक्षुश्रोत्रं प्रपद्ये । नमो देवेभ्यो नमो देवताभ्यो महते देवाय नमो गंधर्वाप्सरोभ्यो नमः सर्पदेव जनेभ्यो नमो भूताय नमो भविष्यत्ते नमः पितृभ्यः प्रतिनमस्कारेभ्योवोपि नमो दिशो यथारूपमुपतिष्टते ।१॥ etc.

Ends — fol. 8*b*

रुद्रध्यानं ॥

नीलग्रीवं त्रिनेत्रं स्फुटिकमणिनिभं व्याघ्रचर्मोत्तरीयं ।
पंचास्यं चंद्रचूडं दशभुजसहितं सर्वभूषाभिरामं ॥

अर्द्धांगे संदधानं कपिलजटामुमां सर्वदिपिम्यं ।
वालं शूलं ज्वलतंडमरुकुसुदयाक्षसूत्रं च हस्ते ॥

अमृते नाप्लुतं देवं सुरासुर नमस्तुतं ।
विश्वेशांशाश्वतं नित्यं सर्वव्यापिनमक्षरं ॥

नमस्त्र मूर्ध्यं निदिग्वहोभूयादगगनोदरं
चंद्रसूर्याग्निनेत्रस्या विश्वरूपजगत्पते ॥

न्यास समाप्तः एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजमानमारभेत् ॥ श्री ॥

On fol. 1*a* we have ऋग्वेदोक्त रुद्रविधानं ॥

रुद्रविधान

Rudravidhāna

No. 727

188
1880-81

Size — 9⅞ in. by 4½ in.

Extent — 15 leaves; 7 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1720

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीचंडीनाथजी सत्यछे ॥

संवत १७२० वरषे फालगुलशुद ५ रवौ लषबुभाडुछे ॥ ॐ अथ रुद्रविधाने ऋचानां ऋषि छंददेवता लीख्यते ॥ ॐ अग्निमीले मधुछंदा अग्निर्गायत्री ॥ ॐ भूर्भुवस्वः । अग्निमीले ऋ १ । वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ॐ भूर्भुवस्वः । etc.

Ends. — fol. 15*a*

॥ ॐ वसिष्टो रुद्रो जगती ॥ इमा रुद्रायस्थिरधव १ ॥ सोमा रुद्रा चतुष्कं भरद्वाजः सोमा रुद्रं त्रिष्टुप् ॥ सोमा रुद्रा धारयेव १ ॥ वामदेवो रुद्रस्त्रिष्टुप् ॥ आवोराजान ऋ १ ॥ वसिष्टो रुद्रस्त्रिष्टुप् ॥ त्र्यंबकं यजाम ऋ १ इति रुद्रविधानं समाप्तं ॥ छं श्री श्री । श्री धोलकीया पंचाली राघवजीसुत गोपीनाथेन लषीतमीदं पंडा हरीरामने लषी आपीतं

रुद्रविधान

Rudravidhāna

No. 728

189
1880-81

Size — 7 in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 10 leaves; 8 lines to a page; 17–18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; leaves slightly brittle; folios numbered in right-hand margins; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथातो रुद्रविद्वानं व्याख्यास्यामः स्नानंसर्वोपद्रवनाशनं शंनो देवीरित्यादिषु मंत्रेषु याः क्रियाः प्रतिप्रवणं भुर्भूवः स्वरिति चत्वारिश्रृंगेति सशिरस्का गायत्री ॥ चत्वारि श्रृंगा त्रयो अस्य पादा द्वे शीर्षे ससहस्तासो अस्य ॥ त्रिधा बधो वृषभो रोरवीति महो देवो मर्त्या आविवेश ॥१॥ etc.

Ends. — fol. 10*a*

इति वरुणस्नानं समर्पयामि ॥ वरुणस्नानांते । पयःस्नानं ॥ पयस्वतीरोषधयः पयस्वन्मामकं वचः ॥ अथो पयस्वती नामा । भरेहं सहस्रशः ॥ १ ॥

पयस्नानांते वरुणस्नानं ॥ वरुणस्नानांते दधिस्नानं ॥

रुद्रविधान (ब्रह्मवेदोक्त)

Rudravidhāna (Brahmavedokta)

No. 729

190
1880-81

Size — 9⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; leaves slightly brittle; folios numbered in right-hand margins; slightly moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो अथर्वेदाय ॥

आचमनं प्राणायामः । न्यमुषु त्रातारमामद्रैरिति स्वस्त्ययनं । अव्यसश्रेति जपित्वा । एवं आयुरोग्यादि ब्राह्मणानां च मम सकलपापक्षयार्थं धमार्थकाममोक्षफलप्राप्त्यर्थं रुद्र...काजपधारूद्रैकादशजपकर्म प्रारंभनिमित्तं ब्रह्मवेदमूर्त्तये आचार्य एतद्रःपाद्य । एष अर्थः पादः प्रक्षालनं इदमत्र चंदनं पुष्पं । एवं प्रकारेण ऋग्यजुः सामाथर्वणानां च वरणं । वे.....वाह्यतः यजमानस्य पादप्रक्षालनं । रुद्रस्थानसमीपे आगत्य । आचमनं प्राणायामः । मार्जनं मांगल्यमंत्रैः ॥ etc.

Ends — fol. 9*b*

जपाद्दशांशको होमस्तर्पणं तद्दशांशकः ।
मार्जनं तद्दशांशेन दशाशाद्विप्रभोजनं ।
मस्तके हृदि विन्यस्य मुखे छंदः प्रतिष्ठितः ।
हृदये देवतान्यस्य जपहोमेष्वयं विधिः ।
मधुरान्वितं ब्राह्मणभोजयेत् । यथाशक्त्या दक्षिणां
दद्यात् । इति ब्रह्मवेदोक्तं रुद्रविधानं संपूर्णः ॥

रुद्राध्याय
(मैत्रायणीयशाखा)

Rudrādhyāya
(Maitrāyaṇīyaśākhā)

No. 730

182
1880-81

Size — 9¼ in. by 3⅞ in.

Extent — 36 leaves; 5 lines to a page; 16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, but careless and somewhat illegible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; foll. 1-3, 8, 23, 26 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1780

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 4a

हस्तेरूकारं वामतो न्यसेत्॥ द्राकारं नाभिमध्ये तु यकारं पादयोस्तथा पादयोसद्योजाताय नमः उरौ वामदेवायन्मः॥ हृदये अघोरायन्मः। मुखे तत्पुरुषायन्मः। etc.

Ends — fol. 42a

आवाहितमावाहितनमस्कृतनमस्कृतविसर्जितविसर्जितपथं गछपथं गछति ... दिवं गच्छ स्वर्गच्छस्वर्गच्छज्योतिर्गच्छज्योतिर्गच्छनमस्ते अस्तु मामा हिं ९ सीः। ईति मैत्रायणीशाखायां रुद्राध्याय लिख्यते शुभंभवतु॥ शेर ... ग्रामे... ज्ञातिजनीमोहनजीसुतमकनजी लखितं॥ शुभं भवतु॥ संवत १७८० वरषे श्रवण शुद ... यदश पुस्तक दृष्टवा तादशे लक्षितं मय यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोखो मदियते॥ श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थं॥

References— Mss.—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 533a.

रुद्राध्याय
(मैत्रायणीयशाखा)

Rudrādhyāya
(Maitrāyaṇīyaśākhā)

No. 731

54
1884-86

Size — 9¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 14 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out, complete.

Age — Saṁvat 1770

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो यजुर्वेदाय।।

अथातो रुद्रविधानं कल्पं व्याख्यास्यामः।

उत्तरतो ग्रामस्य पुरस्ताद्वाशुचौ देशे। मलापकर्षणं कृत्वा। आचमनं। प्राणायामः॥ अद्य तिथौ श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थं रुद्रजाप्यमहं करिष्ये। रुद्रस्नानं प्रकुर्वीत नमः शंभवेति स्नात्वा। असंख्याता सहस्राणीति दशभिर्मार्जनं॥ उत्तरीयवस्त्रे च परिधायाचम्य रुद्रं न्यसेत्॥ etc.

Ends — fol. 14*a*

गच्छ त्वं भगवान् पुनरागमनाय पुनर्दर्शनाय सह देव्याय सह वृषाय सह गणाय। सह पार्षदाय यथाहूताय नमो नमाय नमः शिवाय नमस्ते अस्तु मा मा हि ँ सीः। आवाहितमावाहितनमस्कृतनमस्कृतविसर्जितविसर्जितपथं गच्छ पथं गच्छ दिवं गच्छ स्वर्गच्छ स्वर्गच्छ ज्योतिर्गच्छ ज्योतिर्गच्छ नमस्ते अस्तु मा मा हि ँ सीः॥

इति मैत्रायणीशाखायां रुद्राध्यायः॥ संवत् १७७० वर्षे मार्गशीर्षमासे कृष्णपक्षे ३ रविवासरे लिखितं पाठक शिवनंदन विश्वेश्वरेण॥ शुभं भवतु॥

रुद्रानुष्ठानपद्धति — Rudrānuṣṭhānapaddhati

No. 732 — 283 / 1886-92

Size — $8\frac{9}{16}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent —97 leaves; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī charaeters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

The work is also called Rudrapaddhati

Age — Saṁvat 1901

Author — Nārāyaṇasūri; son of Rāmeśvarabhaṭṭa

Subject — A manual of directions for the performance of rites to Rudra.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः शिवाय ।

॥ भट्ट रामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ॥
प्रणम्य रामं तनुते रुद्रानुष्ठानपद्धतिं ॥१॥

तत्र तावद्यद्यप्यनेकासुयजुःशाखासु रुद्रः पठ्यते
तथापि तैत्तिरीयशाखानुसारेण रुद्रप्रयोग उच्यते ॥

स्मार्त्तरुद्रप्रयोगस्य बौधायनसूत्रमूलकत्वेन बह्वृचादीनां च तत्र बौधायनं ग्राह्यं बह्वृचादिभिरादिति वाक्यानुसारेण बौधायनीयानुष्ठेयत्वादिति । etc.

Ends — fol. 96b

ततः संपूर्णमस्त्वछिद्रमस्त्विति सर्वे वदेयुः ॥ ततस्तेषां मंत्राशिषो गृहीत्वा तान् सानुनयं विसृज्य ब्राह्मणान् भोजयित्वा ॥ दीनानाथांश्चान्नादीना संतोषयित्वा स्वयं सुहृन्मित्रादियुतः सोत्साहसंतुष्टोभुंजः ॥ तदावश्यमेवेति ॥

रामेश्वरभट्टात्मजनारायणसूरिणा काश्यां ।
कर्मठसज्जनतुष्टयै रुद्रानुष्ठानपद्धती रचिता ॥१॥

ग्रंथाननेकानालोक्य विचार्य सदसच्चयः ॥ समाप्तः ॥

त्रवाडी गुलाबशङ्करलालशङ्करस्येदं पुस्तकम् ॥ लिखितमिदं फकीरभाई शर्मणा ।। संवत् १९०१ माघमासे शुद्धपक्षे १० तीथौ भानुवासरे ॥ शुभं भवतु लेखकपाठयोः । यादृशमिति न्यायान्न मे दोषः ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ श्री ॥ छ ॥

References — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 533a; ii, 126a, 222b; iii, 113b.

B-Descriptive Catalogues :- Ulwar Mss. Cat. No. 104, Extract No. 27, I. O. Cat. No. 1783.

लक्षहोमपद्धति — Lakṣahomapaddhati

No. 733 — 73 / 1872-73

Size — 10¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 7 leaves; 10 lines to a page; 38–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old and musty in appearance; handwriting uniform but not quite clear, borders ruled in double black lines: folios numbered in the left-hand margins from 118–124 while in the right-hand margins from 1–7; red pigment used for marking the portion; edges worn out and moth-eaten; complete.

Age — Appears to be fairly old

Author — Not mentioned

Subject — On the offering of one hundred thousand oblations to the fire.

Begins — fol. 1*b*

सिद्धिः । प्रणिपत्य मुनिश्रेष्ठं वसिष्ठं नारदादयः ।
पप्रच्छुर्मुनयः सर्वे लोकानां हितकाम्यया । १
भगवन् लक्षहोमस्य विधानं ब्रूहि नः प्रभो ।
कस्मिन्काले कथं प्रोक्तं किमर्थं कैरुपस्करैः । २
वसिष्ठ उवाच राष्ट्रोत्पातोपसर्गादिव्याधितेतूदयेष्वपि ।
शृणुध्वं सर्वशांत्यर्थं विषुवत्ययने ग्रहे । ३
लक्षाहुतिविधानस्य यज्ञस्य सकलां क्रियां ।
ऋत्विक्मंडपभूशुद्धिवेदिकाकुंडलक्षणं । ४ etc.

Ends — fol. 7*b*

चैत्रे मासे तु संप्राप्ते कार्त्तिके वा विशेषतः ।
प्रारंभः करणीयो वा वत्सरे २ नृप ।
ज्येष्टे न ज्येष्टयोः कार्यं न भार्योः पाणिपीडनं ।
तयोरन्यतरे ज्येष्टे ज्येष्टोपि न विरुध्यति ।
दर्शे चाब्दिके प्राप्ते कथं कुर्वंति याज्ञिकाः ।
आब्दिकं प्रथमं कृत्वा ततो दर्शं समाचरेत् । १

लक्षहोमविधि
(वासिष्ठ)

Lakṣahomavidhi
(Vāśiṣṭha)

No. 734

160
A/1882-83

Size — 8¾ in. by 3⅞ in.

Extent — 7 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse numbers and the colophon; folios numbered in right hand margins; complete.

Same as No. 73 of 1872–73

Age — Saṁvat 1620, Śaka 1485

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥ ॐ नमः श्रीविघ्नेश्वराय ॥

प्रणिपत्य मुनिश्रेष्ठं वसिष्ठं नारदादयः ।
य प्रच्छुर्मुनयः सर्वे लोकानां हितकाम्यया । १

भगवन् लक्षहोमस्य विधानं ब्रूहि नः प्रभो ।
कस्मिन्काले कथं प्रोक्तं किमर्थकैरूपस्करैः । २ etc.

Ends — fol. 7*a*

आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थं शालिनी वारितंदुलै ।
वृष्ट्यर्थं वेनसेनाथ । जपं वा प्रकीर्त्तिनात् ॥ ५२

त्र्यंबकाय वसुभ्यश्चा । वातायादिक्रमेण च ।
यो यदर्थं करोत्ये च सोच्य संपद्यते द्विजा ॥ ५३

इति वासिष्ठो लक्षहोमविधि समाप्तः । छ ।

संवत् १६२० वर्षे शाके १४८५ प्रवर्त्तमाने अद्येह संजयपुरीवास्तव्य उमयापालज्ञातीययाज्ञिकश्रीकान्हजीसुतगदाधरलषितं ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ लेषकपाठकयोः ॥

लघुकारिका Laghukārikā

No. 735 285 / 1886–92

Size — 8 in. by 4⅞ in.

Extent — 27 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, somewhat careless but

clear, legible and uniform; red pigment used for marking the verse numbers; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1889

Author — Karkācārya

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीदेवदत्तोप्यविनायकः पुरा माध्यंदिनीयोप्यथ गौडवासीः
श्रीविष्णुशर्मा इति तस्य नंदनः स कारिकाकारवयो बभूवः । १

पारस्करं नमस्कृत्य येन पारप्रदर्शितं ॥
शाखाधीशयाज्ञवल्क्यं लघुकृते च कारिकां ॥२।

ॐकारो यथ शब्दश्रद्धातेतौ ब्रह्मणः पुरा
कंठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्मंगलदावुभौ ॥३॥

Ends — fol. 27*b*

समयादवचः स्तिष्टं त्रिशंन्नाभिमुखं स्वयं ॥
वितसरा सप्तमात्रा च दरमाला प्रकीर्त्तिता ॥७०॥

चतुर्विंशतितंतूनां वशिष्ठो वाक्यमब्रवीत्
अधिकारी सपत्नीको दंपत्योरुपविष्टयोः ॥
जलेशाभिमुखी दद्यात्प्रांमुखायः प्रयोगतः ॥२७१॥

इति श्रीकर्काचार्यविरचिते लघुकारिकायां यजुर्वेदब्रह्मसूत्रे प्रकीश समाप्तः ।
संवत् १८८९ ज्येष्ट शु १५ ब्रह्मसूत्रे प्रकाश समाप्तः ॥

लघुकारिका **Laghukārikā**

No. 736 286 / 1886–92

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 14 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines and edges in single; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Not very old

Author — Karkācārya

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीदेवदत्तोप्यतिनायकः । पुरा माध्यंदिनीयोप्यथगौडवासि ॥
श्रीविष्णुशर्मा इति तस्य नंदनः । स कारिकाकारवरो बभूव ॥ १ ॥

पारस्करं नमस्कृत्य येन पारं प्रदर्शितः ।
शाखाधीशं याज्ञवल्क्यं लघु व्रते च कारिकां ॥ २ ॥
etc. as in No. 285/1886-92

Ends — fol. 14a

न कुर्याद्वैश्वदेवांते कुर्वन् गच्छत्यधोमुखं ॥
स्थालिपाकस्य यद्धोमं अंते दद्यात्प्रजापतिः ॥
अतेरिस्विष्टकतं दद्यास्थालीपाकंविना तुथः ॥
आदौ गणपतिः पूज्यो मतरः स्तदनंतरं ॥ १४७ ॥

लघुकारिका — Laghukārikā

No. 737 — 69 / 1887-91

Size — 5¾ in. by 4 in.

Extent — 31 leaves; 7-8 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; yellow pigment used for corrections; folios numberd in right hand margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Karkācārya

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीदेवदत्तोप्यतिनायकः पुरा
माध्यंदिनि योप्यथ गौडवासि ।
श्रीविष्णुशर्मा इति तस्य नंदनः
स कारिकाकारवरो बभूव ॥ १ ॥ etc. as in No. 285/1886-92

Ends. — fol. 31[a]

समपादं ततस्तिष्टं विशनाभिमुखस्त्रयः ।
वितस्त्या सप्तमात्रा च वरमाला प्रकीर्त्तिता ॥
चतुर्विंशतितनूनां वसिष्टो वाक्यमब्रवीत् ॥
अधिकारी सपत्नीको दंपत्योरुपविष्टयोः ।
जले शाभिमुखी दद्या प्राङ्मुखाय प्रयोगतः ॥

इति श्रीकर्वाचार्यविरचिते लघुकारिकायां यजुर्वेदगृह्यसूत्रका समाप्ताः संपूर्ण ॥

लघुकारिका — Laghukārikā

No. 738 — 183 / 1880-81

Size — 7⅝ in. by 3⅞ in.

Extent — 22 leaves; 10 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the verse numbers; edges slightly worn out and moth-eaten; fol. 1 missing; fol 13[b] blank; incomplete.

Age. — Saṁvat 1679

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2[a]

..... दुत्तरांधनदस्तथा ॥ ६
इष्टकाश्च सदा यज्ञे छिद्राकार्या प्रयत्नतः ।
दशि दिक्पतयो रक्षं । कुर्वतस्मिश्च मे यथा ॥ ७
तथा रक्षांसनःस्यंतु भवेर्यज्ञः सुरक्षितः ।
छिद्रं वेलुकार्या पूर्वं भूमिस्तापं न जायते ॥ ८
कूर्मपृष्टोन्ततं कुर्या स्थंडिलं सर्वदा द्विजैः ॥ ९

इति स्थंडिलविधिः । etc.

Ends — fol. 22[a]

पीठे चाष्ट(द)लं पद्मं कृत्वा श्रेष्ठं सिताक्षतैः ॥
रुद्रकुंभं सवस्त्रं च । सरत्नांभः सपल्लवं ।

पुष्पचंदनसंयुक्तं पीठस्येशात्ततो न्यसेत् ॥छ॥
ऋत्विग्भिर्हूयमानस्तु । जुह्वभिः पतिते बलिः ।
स एव वरुणो भागः । तस्या चंजलमाश्रतः ॥ ३००

इति लघुकारिका समाप्तः । Then follow some six verses and after that

इति लघुकारिका समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तुः ॥

स्वस्तिश्री संवत् १६७९ वरषे अद्येह वृद्धनागरज्ञातीयजांनी श्रीपोषली-आसुतजांनी श्रीपूजातस्सुतजांनि श्रीवासुदेव लघुभ्रातृकालाकेन लिखितमिदं ॥ फाल्गुनमासे कृष्णपक्षे सप्तम्यां तिथौ बुधवारेण लिखितः ॥ मंगलमस्तु प्रत्येहु-त्तूपद्दबूल... ॥ श्रीः ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥

लघुरुद्रन्यास — Laghurudranyāsa

No. 739 — 55 / 1884-86

Size — $9\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Not very old

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ ॐ नमः ॥ अथातः पंचांगरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनाभिषेकविधि व्याख्यास्यामः । याते रुद्र इति शिखायां । अस्मिन्महत्यर्णव इति शिरसि । सहस्राणीति ललाटे । ह ँ सशुच्छिषदिति भ्रुवोर्मध्ये । त्र्यंबकमिति नेत्रयोः । नमः सृत्यायेति च कर्णयोः । etc.

Ends — fol. 5[a]

अथ वारमतैर्नामाशुषमाशास्ते अथैनसंमूर्धेन हिरण्यकलशोदकेन संतत-मुदकधारानभिषिंच्यन् पयसा सर्प्पिषा दधाति मधुना चेक्षुरसेनाम्रारसेन नारिकेलसलिलेन फलपुष्पोदकेनैव आदौ शंचमेत्येकानुवाकेन नमस्ते रुद्रमन्यव इत्येकादशानुवाकेन प्रतिपूरुषं प्रतिपूरुषं त्वमग्ने त्वमग्ने ॐ नमो भगवते रुद्राय । हरिः ॐ नमस्ते रुद्रमन्यवउ०

लघुशान्त्युदकप्रयोग

Laghuśāntyudakaprayoga

No. 740

492 (11)
1883-84

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 34*b* to 41*b* leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; complete.

Age — Śaka 1753

Author — Not mentioned

Begins — fol. 34*b*

अथ शांत्युदकमुच्यते ॥ तत्र यजमानोहतवास ॥

आचम्य प्राणानायम्य शांतये ब्रह्मजज्ञानं जपेत् ।
दर्भेषु कांस्यपात्रं निधाय तस्मिन्नुदकमासिंचति ॥ etc.

Ends — fol. 41*b*

ॐ पृथिव्यै श्रोत्राय वनस्पतिभ्योग्नयेधिपतये स्वाहा ॥१॥

ॐ प्राणायांतरिक्षाय वयोभ्यो वायवेधिपतये स्वाहा ॥१॥

ॐ दिवे चक्षुषे नक्षत्रेभ्यः सूर्यायाधिपतये स्वाहा ॥१॥

इति लघुशांत्युदकं ॥ ततस्तेन शांत्युदकेन पृथिव्यै श्रोत्रायेत्यादिभिर्मंत्रैः प्रत्यृचं यजमान आचामयति यज्ञवास्तुच संप्राक्षतीति ॥छ॥छ॥छ॥

शके १७५३ खरनामसंवत्सरे । उत्तरायणे शशिऋतौ माघे मासे शुक्लपक्षे १५ गुरुवासरे द्वितीयप्रहरे श्रीकृष्णावेणीसंनिधौ समाप्तः हस्ताक्षर रामचंद्रात्मज विष्णुभट्टेन लिखीतोयं स्वयं ग्रंथः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ठ स्वस्थाने परमेश्वर ॥
यत्र ब्रह्मादयो देवास्तत्र गच्छ हुताशन ॥

वसोर्धारा

Vasordhārā

No. 741

55
1892-95

Size — $11\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 7 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; red pigment used for marking the portion; left-hand edges slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 6*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ प्रक्षालितपाद आचम्य देशकालौ स्मृत्वा कृतस्यामुकरुद्रांगहोमस्य संपूर्णतासिध्यर्थं पूर्णाहुतिहोममहं करिष्ये ॥ इति संकल्प्याज्यांतरमानीयाज्यस्थाल्यां निरूप्याग्रावधिश्रित्यस्तु चंकुशैः संमृज्याज्यमुद्रासोसूयावेक्ष्य... चि चतुर्गृहीतं द्वादशगृहीतं वाज्यं गृहीत्वा वस्त्रयुतं नालिकेरादिफलं चंदनमालादियुतं तदुपरि निधाय पूर्णाहुतिं यजमानान्वारब्ध आचार्यो जुहुयात् ॥ etc.

Ends — fol. 10*a*

अयं देवानामसुरो विराजति वसाहिसत्यावरुणस्य राज्ञः ॥
ततस्यरिब्रह्मणालाशदान उग्रस्य मन्योरुदिमं नसामि ॥१॥

नमस्ते राजन्वरुणास्तु मन्यवे विश्वं ह्युग्रनिचिकेषिहग्धं ।
सहस्रमन्यान्प्रसुवामि साकं शतजीवातिशरदस्तवायं ॥२॥

यदुवक्तवानृतं जिव्हुयावृजिनं बहु ॥
राज्ञस्त्वासत्यधर्मणो मुंचामि वरुणादहं ॥३॥

मुंचामि त्वा वैश्वानरादर्णवान्महतस्परि ॥
सजातानुप्रेहा वद ब्रह्म चापचि कीहिनः ॥४॥

अथात्र समास्त्वा अग्रे पठितत्वं

वास्तुपद्धति Vāstupaddhati

No. 742 123 / 1879-80

Size — $10\frac{1}{5}$ in. by 6 in.

Extent — 8 leaves; 14 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in apperance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in

double black lines; red pigment used for marking; edges extremely worn out; complete.

Age — Śaṁvat 1772

Author — Not mentioned

Subject — A rite to be performed at the time of entering a newly built house

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सग्रहवास्तुशांतिर्लिख्यते ॥ नूतनगृहप्रवेशः । संध्या । देवपूजा । तर्पण । वैश्वेदेव । ततो गणपतिपूजा । वृद्धिश्राद्धं । सोम ९ राजानं । अत्राद्य० शास्त्रोक्त० र्थं नूतनगृहप्रवेशनार्थं सग्रहवास्तुकर्मप्रारंभनिमित्तं ब्रह्माद्याचार्य ऋत्विजां पादप्रक्षालनपूजनपूर्वकं वास्तुदेवतानां पूजनमहं करिष्ये । etc.

Ends — fol. 8*a*

कर्मापवर्गे ब्राह्मणभोजनं । दक्षिणासंकल्पः । अन्नदानसंकल्पः । ततो भूयसी दक्षिणसंकल्पः । ब्रह्मोत्सर्जनं ॥ वामदेव्यगानं । मुखावलोकनं । आज्यं ते इति मंत्रेण । पात्रं गुरवे दद्यात् । मांगल्यं आशीर्वादः । अग्नेर्विसर्जनं । गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ठ ॥ ततो पीठदेवतानां विसर्जनं ॥

यांतु देवगणाः सर्वे पूजामादाय कृत्स्नसः ।
ऋद्धिं च विपुलां दत्वा पुनरागमनाय च

॥ श्री ॥ श्री ॥ इति वास्तुपद्धतिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु सर्वजगतः ॥ श्री ।
यादृशमिति न्यायान्न मे दोषः ॥ संवत् १७७२ वर्षे श्रावणशुक्लप्रतिपत्तिथौ रविवारे लिखितेयं वास्तुपद्धतिः ॥ त्रवाडीदादासुत त्रवाडीकल्याणजिता लिखापिता ।

वास्तुपूजनपद्धति Vāstupūjanapaddhati

No. 743 56/1883-84

Size — 11 in. by 4⅜ in.

Extent — 29 leaves; 9 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders of folios 24–29 only ruled in double red lines; folios

numbered in both margins; fol. 25 missing while fol. 27 repeated; complete.

Age. — Saṁvat 1829

Author — Devayājñika

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

अथ वास्तुपूजनपद्धतिर्लिख्यते प्रथमं गार्हस्थ्यकर्मसाधनभूतं गृहं निर्म्माय कर्त्तव्यं

श्रौतानि स्मार्त्तकर्माणि गृहस्थस्य सुखानि च
विनागारं न सिध्यंति तस्मात्कर्त्तव्यमेव तत्

तद्वास्तुपूजनमावश्यकं तदकरणे भयावहमिति तदुक्तं

अकृत्वा वास्तुपूजां यः प्रविशेन्नवमंदिरं
कलहोद्वेगवैचित्र्यं हानिस्तस्य पदे पदे

पूर्वं वास्तुपूजनं निधाय पश्चाद्गृहप्रवेशः etc.

Ends—fol. 29*b*

ब्राह्मणान् भोजयित्वा तत्रैव स्वयं स्वजनदीनां परिवृतो भुंजीत तथा चोक्तज्योतिःशास्त्रे

ततो नृपो विप्रसुहृत्पुरोधसः शिल्पिज्ञभूगोलविदश्च लिंगिनः
धनैश्च रत्नैः पशुभिः समर्चयेत् सदंगधदीनान्पुरवासिनस्तथा

एवं यः प्रविशेद्राजा काले दैवज्ञकीर्त्तिते
शास्त्रोक्तनूनं शारीरं सुखमश्नुते

इति गृहप्रवेशविधिः

इति देवयाज्ञिकविरचिता शालाकर्मादिगृहवेशनांतः समाप्तः सं १८२९ आषाढकृष्णा नवम्यां परिपूर्णता

This is the only Ms. recorded by Aufrecht in his Catalogus Catalogorum.

वास्तुशान्ति — Vāstuśānti

No. 744 — 210 / 1880-81

Size — $9\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{15}{16}$ in.

Extent — 12 leaves; 11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly

ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; leaves brittle; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appear to be old

Author — Not mentioned

Begins. — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ वास्तुपुरुषाय नमः ॥
वेदोक्तैश्च ततो मंत्रैः कुर्याद्वै वास्तुपुजनं ॥
सुब्रह्मण्योसि मंत्रेण साम्ना देवाभिमंत्रणं ॥
सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाव्हय ॥
आवाहयामि देवेशं सर्वभूताधिपं प्रभुं ।
सर्वांगधूलिना भस्मचिता व्याघ्राजिनांबरं ॥
समीरणस्वांगसंभूतचंद्रार्कवह्निलोचनं ॥
असंख्याताधरं रूपं । अमच्छ परमेश्वर । दे

Ends — fol. 12*a*

मध्योपरि कलशस्थापनं ॥ श्चतुर्कोणे कलशस्थापनं ॥ मध्यकलशे वास्तुमूहुर्तिस्थापनं ॥ मुहुर्तिनां अग्निउत्तारणं । पंचांत्रतेन स्नानं ॥ अथ प्रतिष्ठा ॥ क्षिप्त्यादिपंचमंत्वारिशदेवतानां । चक्र्यादिअष्टादशद(दे?)व । तानां । वास्तुसहीतानां ॥ सकलशानां ॥ सुप्रतिष्ठावर्दा भवेयुः ॥ पंचोपचारपूजनं ॥ अथ ध्यानं ॥

विद्याविषये होमविधिः — Vidyāviṣaye homavidhiḥ

No. 745 — 103 / Viśrāma(ii)

Size — 8¼ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगुरुगणपतीष्टदेवताभ्यो नमः ॥

आचम्य प्राणानायम्य देशकालाद्युल्लिख्य श्रीपरदेवताप्रीत्यर्थं मया कृतस्या-मुकसंख्याजपस्य तत्सांगतासिद्धये तद्दशांशेनामुकद्रव्येण यक्ष्ये । इति संकल्प्य । कृतगणपतिपूजनादिमंडपांतः पूजावेदेरीशानकोणे विधिवत्कुंडं अंगुष्ठपर्वमात्रोच्चं चतुरस्रं वालुकास्थंडिलं वा विरच्य गोमयेनोपलिप्य तत्पश्चिमायां स्वयमुपविश्य कुंडं संस्कुर्यात् । etc.

Ends abruptly — fol. 4b

इति योगपीठन्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥

इष्टं शक्तिं स्वस्तिकाभीतिमुच्चैर्दीर्घैर्दोर्भिर्धारयंतं जपाभं ॥
हेमाकल्पं पद्मसंस्थं त्रिनेत्रं ध्यायेद्वन्हिं बद्धमौलिं जटाभिः ॥१॥

इति ध्यात्वा मनसाभ्यर्च्य विशुद्धा ...

On fol. 1a we have

॥ श्रीविद्याविषये होमविधिः पत्राणि १५

विवाहकर्म

Vivāhakarma

No. 746

203
1880-81

Size — 9⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 6 leaves; 12 lines to a page: 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ विवाहकर्म लिख्यते ॥

आदौ कंन्यानिरिक्षणं । पश्चात्तांबूलदानं । अथ कुशंडी क्रियते । आचमनं ३ प्राणायामः ३ स्वस्तिनोमिमीता । संगमेमहि ऋच ५ अत्राद्यमाहामांगल्यप्रद-मासे पक्षे तिथौ वारे नक्षत्रे महापर्वनिमित्तं शास्त्रोक्तपुण्यफलावाप्त्यर्थं यजमानसुतस्य विवाहोत्सवप्रारंभनिमित्तं सर्वारिष्टपरिहारार्थं सर्वकामसमृध्यर्थं सर्वदुरितोपशांत्यर्थं शास्त्रोक्तपुण्यफलावाप्त्यर्थं कुशंडीकर्मकर्माहं करिष्ये । etc.

Ends — fol. 6a

स्वस्ति । अस्य चतुर्थीकर्मकर्मण्यो श्रीगणेशांबि ... वि ... ब्राह्मणानां प्रसादात् । सर्वं परिपूर्णमस्तु गृहे वृद्धिशतानि । मस्तु वधोबे आशीर्वाद । स्रुच्यग्रंतव्यं ... अग्नेर्वासोसोति । तिस्रः समिधो जुहुयात् । यथोत्तापयुक्षणं ॥ इदमापश्चेनमर्णनं । पवित्रेणौ प्रक्षिप्य । बहिर्होमः । प्रणोताविं ... मोवः । ब्रह्मणे पूर्णपात्रं सहिरण्यं । ब्रह्मं तुभ्यमहं संप्रददे । ब्रह्मोत्सर्जनं । ...त्रपंचो नाशांति । शंन्न इंद्राग्नीवर्ग त्रयो वै यज्ञेः । चतुर्भिश्च ..... ते च पुन द्वाभ्यां । श्रीयज्ञपुरुषाय नमः । विवाहकर्म चतुर्थः कर्म समाप्तः ।

विवाहपद्धति — Vivāhapaddhati

No. 747 — 35 / 1875-76

Size — 13⅞ in. by 6 in.

Extent — 16 leaves; 11 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold, and uniform; borders unruled; edges slightly worn out; yellow pigment used for corrections; correction on the margin; complete.

Age. — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ आरुणिर्वेगवतः प्राची दिगिति सूर्यस्याषा नमभीप्सिता ।

ॐ अच्छिन्नोदैव्यस्तंभर्ममानुष्यछेदिनि विरदोसी दामहंतत्ति मृणामि योस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मो भिभूरस्यभ्यहं तं भूयासं योस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः प्रभूरसि प्राहं तमतिभूयासं योस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः पूषा मा प्रपथे पात पूषा मा पशुपाः पातु पूषामादिपतिः पातु प्राची दिगग्निर्देवताग्नि स ऋच्छतु यो मै तस्या दिशोभिदासति

Ends — fol. 16b

सुरार्चनेन दानेन साधूनां संगमेन च ।
आशीर्वादेन विप्राणामपमृत्युर्विनश्यति ॥

मंत्रार्थः सफलास्संतु पूर्णाः संतु मनोरथाः ।
शत्रूणां बुद्धिनाशोस्तु मित्राणामुदयस्तव ।
आयुरारोग्यमैश्वर्यमेतच्चित्तयमस्तु ते त्वं जीव शरदः शतम्
सपुण्यहं सुनक्षत्रं सुलग्नं च सुमंगलम् ।
अस्मिन्विवाहकाले तु देवो गणपतिर्दंडः ॥

इति विवाहमंगलपद्धति समाप्ता ॥

विवाहपद्धति etc. Vivāhapaddhati etc.

No. 748 151(2) / 1880-81

Size. — 9½ in. by 4 in.

Extent — 14 leaves; 10–11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in apperance; handwriting careless but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used; edges worn out; complete.

The title appears to be faulty. The Ms deals with different Saṁskāras; hence the title should be Saṁskārapaddhati.

Age. — Appears to be fairly old

Author. — Not mentioned

Subject — A manual of different Saṁskāras.

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः । अथ विवाहपद्धतिर्लिख्यते ।
पश्चा ..... मेश्वरत्वायसिनान्युप ... ... तांतेषूपविशंति । पुरस्तात्प्रत्यङ्मुखो दाता । पश्चात्प्राङ्मुखो वरः । दातुरुत्तरतः प्रत्यङ्मुखी कन्या । दक्षिणत उदङ्मुख आचार्य । etc.

fol. 9[a] इति विवाहपद्धतिः समाप्ता

fol. 10[a] इति गर्भाधानादिफलस्नानांतकर्मपद्धतिः समाप्ता ॥

fol. 11[b] इत्यन्नप्राशनाकर्म समाप्तं ॥

fol. 12[b] इति चूडाकर्मपद्धतिः समाप्ता ॥

Ends — fol. 14*a*

अथ ब्रह्मचर्यप्रख्यापनं । यमेवं विद्वांस उपनयनप्रभृति इति षंडद्वयं श्रावयेत् । अथ भैक्षं चरते । भवति भिक्षां देहीति वाचयति । पूर्वं माता भैक्षं ददाति । आचार्याय भैक्षमुपकल्पयते । तेनानुज्ञातो भुंजीत । समिदाधानादि कर्मसमापनं पूर्ववत् ॥ इति उपनयनपद्धतिः समाप्ता ॥ अथ व्रतविसर्गः ॥ चापो हि ष्ठेति तिसृभिः । हिरण्यशु जयदेवेन लिखितं

Then follow some verses beginning with

निगमाष्टांगुला वेदी कार्या वैनायकी शुभा ।
विशेषेण प्रकर्त्तव्या वेधदोषविवर्जता ॥ १ ॥ etc.

विश्वामित्रकल्प — Viśvāmitrakalpa

No. 749 — 281 / A/1881-82

Size — $8\frac{9}{16}$ in. by $6\frac{1}{2}$ in.

Extent — 53 leaves; 16 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; red pigment used for topical headings; white chalk used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

The Ms. contains the description of the daily duties to be performed by the Brahmins.

Age — Śaka 1642

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वामित्रगायत्रीकल्पः अथ नित्यविधानं ॥

प्रातरुत्थाय कर्त्तव्यं यद्द्विजेन दिनेदिने ॥
तदहं संप्रवक्ष्यामि द्विजानामुपकारकं ॥ etc.

Ends — fol. 53*a*

अनेन गायत्रीपुरश्चरणहोमेन भगवान् श्रीपरमेश्वरः प्रीयतां etc. upto तर्पणं मार्जनं चैव भोजनं चतुर्गुणं followed by इति विश्वामित्रकल्पे नित्य-नैमित्तिकं गायत्रीपुरश्चरणविधानं समाप्तं ॥ श्रीरघुनाथार्पणमस्तु ॥ श्रीशके १६४२

शार्वरीनाम संवत्सरे फाल्गुनशुद्धप्रतिपदा गुरुवासरे लिखितं ग्रंथोयं समाप्तं । यादृशं पुस्तकं ... दोषो न विद्यते ॥ छ ॥ छ ॥

विश्वामित्रकल्प — Viśvāmitrakalpa

No. 750 — 304 / 1884-87

Size — 10½ in. by 4⅞ in.

Extent — 82 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margins; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections: the Ms. contains several topics viz —

१ पञ्चाङ्गस्नानविधि २ प्राणाग्निहोत्रविधि

३ गायत्रीपुरश्चरणविधि etc; complete.

Age — Śaka 1692

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ विश्वामित्रगायत्रीकल्पः ॥ अथ नित्यविधानं ॥

प्रातरुत्थाय कर्तव्यं यद्विजेन दिने दिने ॥
तदहं संप्रवक्ष्यामि द्विजानामुपकारकं ॥ १ ॥

उदयास्तमयं यावद्विजः सत्कर्मकृद्भवेत् ॥
नित्यनैमित्तिकैर्युक्तः काम्यैश्चान्यैरगर्हितः ॥ २ ॥ etc.

fol 7a इति पंचांगस्नानविधिः ॥

fol 31a इति प्राणाग्निहोत्रविधिः ॥

Ends — fol. 81b

ॐ भूर्भुवः स्वः ॥ तत्सवितुः० ॥ श्रीगायत्रीं तर्पयामि ॥

जपाद्दशांशतो होमस्तद्दशांशेन तर्पणं ॥
मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनं ॥

इति पंचांगप्रकारः ॥

अंगहीनादिकं कर्म जपो द्विगुण उच्यते ॥
तर्पणं मार्जनं चैव भोजनं च चतुर्गुणं ॥ श्री ॥

इति श्रीविश्वामित्रकल्पे नित्यनैमित्तिकादि गायत्रीपुरश्चरणविधि समाप्तं ॥ समाप्तिमगमत् ॥ श्रीगायत्र्यै नमः ॥ श्रीमद्गायत्र्यार्पणमस्तु ॥ श्री ॥ शके १६९२ विकृतिनाम संवत्सरे माहे कार्तिककृष्ण ७ सप्तमि शुक्रवार तद्दिने संपूर्णमस्तु श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥

वैश्वदेव Vaiśvadeva

No. 751 98 / 1891-95

Size — 9¾ in. by 5⅛ in.

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; edges worn out and slightly moth-eaten; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

तिथिर्विष्णुस्तथावारनक्षत्रविष्णुरेव च ॥
... गस्य करणविष्णुसर्वविष्णुमयंजगत् ॥

अद्य पूर्वोच्चरित एवंगुणविशेषविशेष्टां शुभपुण्यतिथौ तत्सतपरमेश्वरप्री(त्य)र्थं वैश्वदेवाख्यं कर्म करिष्ये ॥

Ends — fol. 2*b*

इदं गोभ्यः ॥ पिपिलिकाकिटपतंगकाद्या बुभुक्षिता कर्म्मणि बध्धबद्धाः प्रयातु ते तृप्तिमिदं मयान्नं तेभ्यो वशिष्टः सुखिनो भवंतु ॥ इदं पीपीलकादि० ॥

द्वौ श्वानो शाससबलौ वैवस्वतकुलोद्भवौ
ताभ्यामन्न प्रदाश्यामि स्यातामेतावहिंसकौ ॥ १ ॥

इद्रवारुणवायव्यावैनैरुति तथा ॥

वायसा प्रतिगृण्हंतुं भूमौ पिंडं मयार्पितं ॥
इति वायसेभ्यो न मम ॥ इति वैश्वदेव समाप्तः ॥

शाङ्खायनकगृह्यसंग्रह Śāṅkhāyanakagṛhyasaṁgraha

No. 752 $\frac{77}{1895-1902}$

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 69 leaves; 8 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; extremely moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 1–4.

Age — Does not appear to be very old

Author — Vāsudeva

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

ब्रह्मा वृद्धः सुपेशो नयनपरिवृतः शंकरश्चापिनम्र
श्चंद्रो व्याधीकलंकी दृढतिबहुतभुक्दुर्निरीक्षो क्विस्वान्
इत्थं देवान् विहायावनतवदनया यः श्रियाश्लिष्टदेहः
सो ... द्रोमांचितो वो मुकुलितनयनः स्विन्नगात्रो मुरारिः १

नारायणं नमस्कृत्य देवीं चैव सरस्वतीं
विनायकं सुयज्ञं च इजुंटी पितरं तथा
शांखायनकगृह्यस्य दीक्षिते जटसूनुना
शिष्याणां हितकामाय प्रारब्धः कर्मसुसंग्रहः । etc.

Ends — fol. 69*a*

कृत्वा गृहीत्वा स्वाहेति ततः सर्वेभ्योवद्यात् ततः स्विष्टकृत् ततः महाव्याहृतिसर्वप्रायश्चित्तादिशेषं समापनीयं बदरीपत्राद्यानि पिष्टमयानि कर्मकृते गुडघृतादिभिः संस्कृत्य ब्राह्मणाय दा ... नीतिस्थितं अहिछत्राविषये कौ ... वरवास्तव्यश्चासुदेवकृते शांखायनकगृह्यपद्धतौ चतुर्थोध्यायः समाप्तः शुभं भवतु श्रीरस्तु शुभमस्तु श्रीरस्तु श्री श्री श्री

Reference — See No. 8/1879–80

शाङ्खायनगृह्यसंग्रह Śāṅkhāyanagṛhyasaṁgraha

No. 753 $\frac{7}{1879-80}$

Size — 11 in. by $4\frac{11}{16}$ in.

...36

Extent — 49 leaves; 11-12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old and musty in appearance; handwriting careless and sometimes illegible, the letters being discoloured; edges worn out; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; fol. 21*a* blank; the Ms. contains Adhyāyas 1-4.

Age — Saṁvat 1886

Author — Vāsudeva

Begins. — fol. 1*b*

। ॐ नमो गणेशाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय

सांखायनकसूत्रस्य दीक्षितेज्जटश्च ...

शिष्याणां हितकामाय कृतः कर्मसुसंग्रहः etc. as in No. 8/1879-80

fol 21*b* अहिच्छत्राविषये कौस्तुंबरवास्तव्यवासुदेवकृते शांखायनकगृह्यसंग्रहे प्रथमोध्यायः ॥ छ ॥

fol 32*b* ... ... द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 49*a*

गृहीत्वा रुद्राय स्याहेति ततः सर्वेभ्यो दद्यात्ततः स्विष्टकृततो महाव्याहृतिभिः प्रायश्चित्तादि तं तंत्रशेषं समापनीयं । वदरिपत्राद्यानि पिष्टमयानि तानि घृतादिभिः संस्कृत्य ब्राह्मणाय ... नीतिस्थितं ॥ अहिछत्रविषये कौस्तुंबरवास्तव्यवासुदेवकृते सांख्यायनगृह्यसंग्रहे चतुर्थोध्यायः ॥ इति गृह्यपद्धति समाप्तः ॥ गतपत्रपुस्तिं ॥ संवत १८८६ फागणसुदी ९ बुधे वडोदरी ... धेल ॥ दवेलजाशंकरदयाशंकर अमदाबादवास्तव्यं ॥ श्रीरस्तु शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥

Reference — See No. 8/1879-80

शाङ्खायनगृह्यसंग्रह — Śāṅkhāyanagṛhyasaṁgraha

No. 754 — 8 / 1879-80

Size — 8⅝ in. by 3¾ in.

Extent — 85 leaves; 8 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines with a line of red pigment over

them; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; edges worn out; fol. 51 repeated; the Ms. contains Adhyāyas 1-3 and some portion of the fourth Adhyāya; incomplete.

Age — Appears to be fairly old

Author — Vāsudeva

Subject — A treatise on the domestic ritual according to the Śāṅkhāyanasūtra. It is not a commentary on the Śāṅkhāyanagṛhyasūtra as stated by Aufrecht.

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो भगवते श्रीगणेशाय ॥

नारायणं नमस्कृत्य देवीं चैव सरस्वतीं ।
विनायकं सुयज्ञं च इ ... टं पितरं तथा ।
शांखायनकगृह्यस्य दक्षिनेजंटसूनुना ॥
शिष्याणां हितकामाय कृतः कर्म्मसु संग्रहः ।

अथ किमनेन प्रयोजनमुच्यते । अनेन गार्ह्याणि कर्म्माणि प्रयुज्यंते । न तु सूत्रैरेव तेषां प्रयोगः कथित एव उच्यते । सूत्राणि गूढार्थानि भवंति सद्येवमाचार्याग्नि स्वामिदत्तब्रह्मदत्तादिभिर्व्याख्यातान्येव सूत्राणि सत्यं किं तु अस्मिन् ग्रंथे इतश्चेतश्च परिभाषासूत्राणि विद्यंते । etc.

fol. 42*a* अविस्थत्राविषये कौस्तुंबरवास्तव्यवासुदेवकृते शांखायनगृह्यसंग्रहे प्रथमोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 61*a* अदिच्छत्राविषये कौस्तुंबरवास्तव्यवासुदेवकृते शांखायनगृह्यसंग्रहे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 74*a* इति ... ... तृतीयोध्यायः ॥

Ends abruptly — fol. 84*b*

ग्रीष्मो हेमंत उत वा वसंतशरद्वर्षासु कृतं नो अस्तु । तेषामृतूनां शतशारदानां निपात एषामुथयस्यामस्वाप्र । अप ... त पदा जहि पूर्वेणस्यापरेण सप्त च वारुणीरिमाः सर्वाः स ...

References — (1) Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-i, 639*b*; ii, 152*a*

(2) Printed Editions:— Edited by Somanāthopādhyāya Nyāyopādhyāya, Ben. 1908

शाङ्खायनगृह्यसूत्र Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 755 $\frac{4}{1868-69}$

Size —9⅜ in. by 4⅕ in.

Extent — 41 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; modern paper used for the last folio; the Ms. contains Adhyāyas 1–6.

Age — Fairly old

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः । श्रीपुरुषोत्तमाय ॥ श्रीगणेशाय नमः गुरुभ्यो नमः ॥
अथातः पाकयज्ञान्व्याख्यास्यामोभिसमावत्स्यमानो यत्रांस्यां समिधमभ्यादध्यत्ते मग्नि ... धात वैवाह्यं वा दायाद्यकाल एके प्रेते वा गृहपतौ स्वयं ज्यायान्वैशाख्याममावास्यायामन्यस्यां वा कामतो नक्षत्र एके ... संस्था सोमसंस्थास्तथापराः एकविंशतिरित्येता यज्ञसंस्था प्रकीर्त्तिताः । १ etc.

fol. 14*a* प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 21*b* द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥

Ends — fol. 41*a*

समुद्रं व इत्यापो निनीय वामदेव्यं जपित्वा यथाकामं विप्रतिष्ठंते यथागमप्रज्ञाश्रुतिस्मृतिविभवादनुक्रांतमानादविवादप्रतिष्ठादभयं संभवे नोस्तु नमोस्तु देवऋषिपितृमनुष्येभ्यः शिवमायुर्वपुरनामयं शांतिमरिष्टमक्षितिमोजस्तेजो यशो बलं ब्रह्मवर्चसं कीर्त्तिमायुप्रजां पशूंश्चमो नमस्कृता वर्द्धयंतु तच्छ्रुतां दुरुपयुक्ता न्युनाधिकाच्च सर्वस्मातैस्वतिदेवऋषिभ्यश्च ब्रह्म सत्यं च पातु मामिति ब्रह्मसत्यं च पातु मामिति ॥

इति श्रीशांखायनगृह्यसूत्रे षष्टोध्यायः । श्रीरस्तु ॥ नटपत्तनपाठशालायां संस्कृताध्यापकेन रविशंकराऽभिधेयेन संधितं गृह्यसूत्रं ॥

References — (1) Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-i, 639*b*; ii, 152*a*, 229*a*; iii, 132*b*.

B–Descriptive Catalogues:– R. Mitra, Notices, 4, 18, 4130; Bikaner Mss. Cat. No. 286.

(2) Printed Editions:– 1 Trans. by H. Oldenberg S. B. E. 29; 2 Indische Studien, 1878 (Text and Trans.)

शांखायनगृह्यसूत्र — Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 756 — $\frac{5}{1879-80}$

Size — 9½ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 40 leaves; 8 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting careless, not uniform and sometimes illegible; borders ruled carelessly in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out and moth-eaten; fol. 9 missing; the Ms. contains Adhyāyas 1–6.

Age — Saṁvat 1586

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमो गणेशाय ।

अथातः । पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामो etc. as in No. 4/1868-69

fol. 15a इति प्रथमोध्यायः ॥

fol. 23a इति द्वितीयोध्यायः ॥

Ends. — fol. 40b

सविता पश्चाता etc. upto ब्रह्म सत्यं च पातु मामिति ॥ as in No. 4/1868-69 followed by इति शांखायनगृह्ये षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥

स्वस्ति संवत् १५८६ ॥ वर्षे श्रावण वद्य पंचमि रविवासरे अथेह शिरिपुरे पंम्वरामसुतमयागलिखितं । शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥

Reference — See No. 4/1868-69

शांखायनगृह्यसूत्र Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 757 73/1884-86

Size — 9¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 41 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description - Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; edges worn out and torn; leaves brittle; folios 1 and 21-24 missing; the Ms. contains Adhyāyas 1-6; incomplete.

Age — Saṁvat 1733

Author — Śāṅkhāyana

Begins abruptly — fol. 2a

... संस्थाः सोमसंस्थास्तथापराः ।
एकत्रिंशतिरित्येता यज्ञसंस्थाः प्रकीर्त्तिताः ॥ १ ॥

कर्मापवर्गे ब्राह्मणभोजनं वाग्रूपवयःश्रुतशीलवृत्तानि गुणाः श्रुतं तु सर्वानत्येति न श्रुतमतीयात् ।

अधिदैवमथाध्यात्ममधियज्ञमिति त्रयं ।
मंत्रेषु ब्राह्मणे चैव श्रुतमित्यभिधीयते ।

क्रियावंतमधीयानं श्रुतवृद्धं तपस्विनं ।
भोजयेत्तं सकृद्यस्तु न तं भूयः क्षुदश्नुते । etc.

fol. 17b इति शांखायनगृह्यसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 26b इति शांखायनगृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 45b

सविता पश्चातात्तक्षुरित्यादित्यमुपस्थाय etc. upto ब्रह्म सत्यं च पातु मामिति etc. followed by इति शांखायनगृह्ये षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥ संवत् १७३३ वर्षे पौषशुदि ९ भौमे शुक्ल । सूरजीसुततुलसीकेन लिखितं ॥ शुभं भवतु ॥

यादृशं पुस्तकं ... ... दोषो न दीयते ॥ १ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

Reference — See No. 4/1868-69

शाङ्खायनगृह्यसूत्र Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 758 $\frac{42}{1884-87}$

Size — 9 in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 48 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear and legible but not quite uniform; borders ruled in triple and double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; leaves slightly brittle; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-6.

Age — Saṁvat 1822 : Śaka 1687

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो गणेशाय नमः ॥

॥ ॐ अथातः पाकयज्ञाम्व्याख्यास्यामो etc.

fol. 16*b* इति प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 24*b* इति द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 30*b* इति शांखायनगृह्ये तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 47*a*

सविता पश्चातात्त्वचक्षुरादित्यमुपस्थाय etc. upto ब्रह्म सत्यं च पातु मामिति । ६ ॥ followed by इति शाखायनगृह्यसूत्रे षष्ठोध्यायः समाप्त ॥

॥ संवत् १८२२ शाके १६८७ वर्षे मार्गशीर्षशुक्ल १४ भौमवासरेण लिखितं शुक्लोपनाम उदीच्यज्ञातीय इच्छेश्वर तत्पुत्र श्रीवत्सतत्पुत्र गंगावत्स पठनार्थं स्वार्थं परोपकारार्थं ॥

Reference — See No. 4/1868-69

शाङ्खायनगृह्यसूत्र Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 759 $\frac{39}{1886-92}$

Size — $9\frac{1}{2}$ in. by 4 in.

Extent — 46 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-6.

Age — Saṁvat 1810 : Śaka 1675

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमोः । विनायकाय ॥

॥ ॐ अथातः पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामोभिसमावर्त्यमानो etc.

fol. 17*b* इति शांख्यायनगृह्यसूत्रे प्रथमोध्यायः । समाप्तः ॥

fol. 26*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ।।

fol, 30*b* इति गृह्यसूत्रे तृतीयोध्याय ॥ समाप्तः ॥

fol. 41*a* इति गृह्यसूत्रे चतुर्थोध्याय

fol. 43*a* इति शांखायनगृह्यसूत्रे पंचमोध्यायः ॥ समाप्तः ॥

Ends — fol. 46*a*

स्वस्ति देवऋषिभ्यश्च ब्रह्मऋषिभ्यश्च ब्रह्म सत्य च वातु मामिति ब्रह्म सत्य च यांतु मामिति ॥ इति श्रीगृह्यसूत्रे षष्ठोध्यायः ॥ समाप्त ॥ श्रीरस्तु ॥ दीर्घायु संवत् १८१० वर्षे साके १६७५ जेष्टविद ५ भौमे लिखितं ग्रंथसंख्या श्लोक ६५२ ॥ श्रीरस्तु ॥

Reference — See No. 4/1868-69

शाङ्खायनगृह्यसूत्र — Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 760 — 81 / 1887-91

Size — 8¾ in. by 4¾ in.

Extent — 40 leaves; 9-10 lines to a page; 28 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1-5 and almost all the portion of the sixth Adhyāya except a few lines at the end; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol 1*b*

श्रीग(णे)शाय नमः ॥

ॐ अथातः पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामो etc. as in No. 4/1868-69

fol. 15*b* इति शांखायनगृह्यसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 24*a* इति गृह्यसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः

fol. 37*b* इति शांखायनगृह्यसूत्रे पंचमोध्यायः समाप्तः

Ends. abruptly — fol. 40*b*

समुद्रं वनस्यपोनवनीय वामदेव्यं जपित्वा यथाकामं विप्रेतिष्ठये यथागमन-प्रज्ञाश्रुतिस्मृतिविभावान्तुक्तातमनादाविवादं प्रति ... ष्टाभयसंभवेनास्तु नमोस्तु देवज्ञऋषिपितृमनुष्येभ्यः शिवमायर्वपुनामयं शांतिमरिष्टमक्षितिमोजस्ते ॥

Reference — Same as No. 4 / 1868-69

शाङ्खायनगृह्यसूत्र Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

No. 761 $\frac{82}{1887-91}$

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 38 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in left-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–6

Age — Does not appear to be very old

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातः पाकयज्ञान्व्याख्यास्यामो etc. as in No. 4/1868-69

fol. 13*b* इति प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥

fol. 21*a* इति द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 37b

सविता पश्चातात्तच्चक्षुरित्यादि etc. upto ब्रह्म सत्यं च पातु मामिति ॥ ६ ॥
as in No. 4/1868-69 इति षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ॥

Reference — See No. 4/1868-69.

शाङ्खायनगृह्यसूत्र-
भाष्य called
गृह्यप्रदीपक

Śāṅkhāyanagṛhyasūtra-
bhāṣya called
Gṛhyapradīpaka

No. 762

6
1879-80

Size — $9\frac{11}{16}$ in. by $5\frac{7}{16}$ in.

Extent — 213 leaves; 12-13 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; the Ms. contains a commentary on Śāṅkhāyanagṛhyasūtra Adhyāyas 1-6.

The work was composed in Saṁvat 1629 i. e. A. D. 1573

Age — Saṁvat 1799

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1b

ॐ नमो गणेशांबिकाभ्यां ॥
संसारभोगीरसनाविदष्टत्रिलोकसंरक्षकमेकमाद्यं ॥
भोगींद्रभोगासनसंनिविष्टं वंदे नृसिंहं भुवनैकनाथं ॥ १ ॥ ...
अज्ञानतिमिरांधानां विप्राणां मार्गदर्शनात् ॥
इत्याख्यां भजते ग्रंथो गृह्यसूत्रप्रदीपकः ॥ ४ ॥

अथातः पाकयज्ञान्व्याख्यास्यामः ॥ तत्र तावद् ग्रंथादौ ग्रंथमध्ये ग्रंथांते शिष्टपरंपराप्राप्तं मंगलाचरणं कर्त्तव्यं ॥ etc.

fol. 12b इति गृह्यप्रदीपिके प्रथमे प्रथमः खंडः ॥ १ ॥

fol. 61a इति श्रीमत्सकलविद्वज्जनमंडलीमंडनद्विवेदिश्रीश्रीपति - तत्सुत - द्विवेदी - श्रीकृष्णजीतत्तनयनारायणविरचिते गृह्यप्रदीपके भाष्ये प्रथमोध्यायः संपूर्णः ॥ छ ।

fol. 88a इति ... ... द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 113a इति ... ... तृतीयोऽध्यायः संपूर्णः ॥ समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 211a

नमेस्तु देवषीत्यादौ नमःशब्दः स्वस्ति देवर्षिभ्य इत्यत्र स्वस्तिशब्दो ग्रंथांते मंगलद्योतनार्थः । सर्वेषमध्येन्नृणां ग्रंथादौ ग्रंथांते ग्रंथमध्ये च मंगलाचरणं विधेयमिति शिष्टाचारात् ॥ छ ॥ इति षष्ठः खंडः । ६ ।

इति श्रीमत्सकलविद्वज्जनमंडलीमंडनद्विवेदी - श्रीश्रीपतितत्सुत - द्विवेदी - श्रीकृष्णजी - तत्तनयनारायणविरचिते गृह्यप्रदीपके भाष्ये षष्ठोध्यायः समाप्तः । समाप्तं च गृह्यप्रदीपकं नाम भाष्यं

Then after 15 verses

श्रीनृसिंहाय नमः ॥ संवत् १७९९ वर्षे आश्विन् मासे कृष्णपक्षे ११ बुधे वासरे । अदेह पटलाद्रवास्तव्यं आभ्यंतरवृद्धनागरन्यातीय दु० इंद्रजीसुत् नाथजीभ्रात् - मंगळजीभ्रात् - सुद्रजोश्रवलोकनार्थं लिखितं । मिदं ॥ श्रीमहादेवाय नमः ॥ परापकारार्थे लिखितं ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ समाप्तः ॥

दवे वीकासुत् महीयासुत गणेशसुत्गोवत्ससुत्का ... दामसुत् अनंतजीसुत् इंद्रजीसुत् नाथजोभ्रात् मंगलजीभ्रात् सुद्रजी तथा कल्याणजी तथा माधवजी पत्र ३२ जांनी आइयारांम नारायणजोकेन्यलिखितं ॥ मिदं ॥ श्री ॥ श्रीगणेशा ॥ तैला ... एवं वदंति पुस्तिका ॥

विश्वासप्रतिबंधानां जे नरविश्वासघातकः ।
ते नरा नरकं यांति यावश्चिद्रो दिवाकरः ॥ छ ॥

References — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 639; ii, 152a, 229a
B-Descriptive Catalogues :- Weber's Cat. No. 1423; Ulwar Mss. Cat. Extr. 1.

शाङ्खायनगृह्यसूत्रव्याख्या — Śāṅkhāyanagṛhyasūtra-vyākhyā

No. 763 — 26 / 1871-72

Size — 10 in. by 4½ in.

Extent — 25 leaves; 10-12 lines to a page; 35-50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in two double black lines; edges slightly worn out; the Ms. contains the वैश्वदेवप्रकरण

Age — Saṁvat 1655

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ शांखायनगृह्यसूत्रे ॥

तृणान्यप्युंछतो नित्यमग्निहोत्रं च जुह्वतः ।
सर्वं सुकृतमादत्ते ब्राह्मणानर्चितो वसन् ।
उदपात्रात्तु दातव्यमाका जुहुयादपि
आसूक्तादनुवाकाद्वा ब्रह्मयज्ञो विधीयते ।
नोपवासः प्रवासे स्यात्पत्नी धारयते व्रतं ।
पुत्रोआनाथवा पत्नी शिष्यो वास्य बलिं हरेत् ।
वैश्वदेवमिमं ये तु सायंप्रातः प्रकुर्वते ।
ते अर्थैरायुषा कीर्त्या प्रजाभिश्च समृध्नुयुरिति ॥ १ ॥

fol. 8*b* इति प्रवासविधिः ॥ छ ॥

Ends — fol. 25*a*

अकृतो वैश्वदेवेति वचनं सकृद्वैश्वदेवपाक्षिकानां ॥ न तु सायंप्रातर्वैश्वदेवीनां च ॥ आश्वलायनादीनां प्रदोषांते होमकालस्तदनंतरं वैश्वदेव इति । यत्र प्रातर्होमानंतरे वैश्वदेवो न कृतस्तदा पूर्वं वैश्वदेवं कृत्वा प्रदोषांतं होमानंतरं पुनर्वेश्व देवश्चेति ॥ इति ॥ समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीः ॥ संवत् १६५५ ब. चैत्र शुदि ५ भौमे लिषितं ॥ श्रीः ॥ योगीसुतहरीरामेण लिखितमिदं ॥ श्रीरस्तु ॥

शाङ्खायनगृह्यस्मृति-शास्त्रविवरण

Śāṅkhāyanagṛhyasmṛti-śāstravivaraṇa

No. 764 — 27 / 1882-83

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{13}{16}$ in.

Extent — 91 leaves; 8-10 lines to a page; 30-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled

in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and slightly moth-eaten; foll. 1–10 missing; the Ms. contains commentary on Sāṅkhāyanagṛhyasmṛti Adhyāyas 1–5 of which the first Adhyāya is incomplete.

Age — Saṁvat 1543

Author — Not mentioned

Subject — Commentary on Śāṅkhāyanagṛhyasūtra

Begins abruptly — fol. 11*a*

... प्रतिदिनं यावज्जीवं अर्थाविरुद्धेषु कालेषु यथाशक्ति स्वाध्यायवेद-मचन्याथीधायते। दृष्टादृष्टफलत्वात् ब्रह्मयज्ञः पूर्वमुक्तः। अथा नो देव सवितरिति द्वे अपेहि मनसस्यत इति द्वे सूक्तं। etc.

fol. 49*b* इति शांखायनान्नायगृह्यस्मृतिशास्त्रविवरणे प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol, 72*b* इति शांखायनान्मायगृह्यस्मृतिशास्त्रविवरणे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 85*b* इति ... तृतीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends. — fol. 101*b*

पश्चात् स्रुवग्रहणं दर्शपूर्णमासयोः पंचदशमध्यायां मध्यवार्षिके चाष्टके तिस्रो वा भवंति पितृयज्ञवद्धोमः ॥ ९ ॥

यदि गृहे वल्मीकसंभूतिर्गृहोत्सर्गः। अथ त्रिरात्रमुपोष्य महाशांतिं कुर्यान्महाशांतिं कुर्यात। लक्षहोमादिकं। अध्यायपरिसमाप्तौ द्विरभ्यासः। परिशिष्टस्याद्भुतस्याद्भुतस्यांते त्रयोस्वन्येन विशेषा ज्ञेयाः ॥ १० ॥ समाप्त

इति शांखायनगृह्यस्मृतिशास्त्रविवरणे पंचमोध्यायः समाप्तः ॥ संवत् १५४८ वर्षे मार्गशीर्षवदि १२ सोमे। अद्येह हर्षपुरे वास्तव्य बाह्यनागर ज्ञातीय दुवेनूनासुत वैकुंठे लिखितं ॥ शुभं भवतु ॥

यादृशं ... दोषो न दीयते ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥ मंगलमस्तु ॥ कल्याणं भूयात् ॥ छ ॥ श्रीः ॥

शाङ्खायनषोडशकर्म — Śāṅkhāyanaṣoḍaśakarma

No. 765 — 417 / 1891–95

Size — 9 in. by 4¼ in.

Extent — 9 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains the 'षोडशकर्म' of the Śānkhāyanas.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः

अथ शांखायनानां षोडशकर्म लिख्यते । समुकश्चैकदंतश्चेत्यादिगणपतिस्मरणं ॥ आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्यऽमुककर्म करिष्ये ॥ तदंगं स्वस्ति पुण्याहवाचनमातृकापूजननांदीश्राद्धं च करिष्ये ॥ तदादौ निर्विघ्नतासिध्यर्थं गणपतिपूजनं च करिष्ये । etc.

Ends. — fol. 9*a*

कृतस्य नांदीश्राद्धस्य प्रतिष्ठासिध्यर्थं द्राक्षामलकनिष्क्रयणीं दक्षिणां दातुमहमुत्सृजे ।

माता पिता मही चैव तथैव प्रपितामही ।
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामहः ।
मातामहस्तत्पिता च प्रमातामहकादयः ।
एते भवंतु सुप्रीताः प्रयच्छंतु च मंगलं ।

ॐ इळामग्ने पुरुदंसनिंगोः शश्वत्तमं हवमानाय साध
स्यान्नः सूनुस्तनयोविजावाग्ने सा ते सुमतिर्भूत्वस्मे ।

शिवं शिवं ॥ अनेन कर्मणानांदीमुखदेवताः प्रीयंतां वृद्धिः । इति पुण्याहवाचननांदीश्राद्धप्रयोगः ॥

शान्तिपाठ

Śāntipāṭha

No. 766

151 (1)
1880-81

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; complete.

The Ms. contains the following topics:

1 विवाहपद्धति
2 गर्भाधानादिफलस्नानांतकर्मपद्धति
3 अन्नप्राशनाकर्मपद्धति
4 चूडाकर्मपद्धति
5 उपनयनपद्धति

Age — Appears to be fairly old

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1a

ॐ विवेषयन्माधिषणानुजानस्तवैपुरापार्यडिंद्रमन्हः।
अहसो यत्र पिपरद्यथा नो नावेव यांतमुभये हवंते।
अंहोमुचे प्रभरेमा मनीषां भूयिष्ठदा ... सुमतीमावृणानः।
इदमिंद्र प्रति हव्यं जुषस्व सत्याः संतु यजमानस्य कामाः।
त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्र ॰ हवे हवे सुहव ॰ शूरमिंद्रं।
हुवेनु शक्रं पुरुहूतमिंद्र ॰ स्वस्ति नो मघवादात्विंद्रः। etc.

Ends — fol. 5b

इदं ते हव्यं घृतावत्सरस्वति सत्यवाचे प्रयतेमा हवींषि॥
इमानि ते उदिता शंतमानि तेभिर्वयं॰ सुभगासस्याम॥ २

इति शांतिपाठः संपूर्णः॥ वाराणस्यां स्थितेनशु॰ पुत्रात्मज विद्याधरेण लिखितः पुत्रपौत्राणां पठनार्थं। शुभंभवतु॥

शुल्बविवरण

Śulbavivaraṇa

No. 767

18
1883-84

Size — 10 in. by 4⅛ in.

Extent — 8 leaves; 10-11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; red pigment used for marking the portion; left-hand edges worn out and moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Karka upādhyāya

Begins — fol. 1b

... कस्य पंचसु भागेषु संस्थितेषु॥

तृतीये च निहतेष्टांगुलं भवति । तत्पुरुषप्रमाणे च दध्यादिति ॥ अपरमग्निक्षेत्रे समस्ते पुरुषप्रमाणे च तत्र च हिते प्रतिपुरुषमष्टांगुलाभ्यधिकानि भवंति etc.

fol. 2*a* इति कूर्मभक्षणं ॥

Ends — fol. 8*b*

एतच्च रथाक्षमात्रांतरालपक्षे भवति तेन वेदि द्वादशांगुलं पदं पुरस्तादपधिक्षेत्येवमादिर्भवति न हि वेदियूपयोरंगांगिभक्षणं ऽ असंयोग इति सिद्धं ॥ इत्युपाध्यायकर्ककृतौ शुल्बविवरणं समाप्तं ॥ भ॰ आत्मारामस्येदं पुस्तकम् ॥ श्री छ

References— Mss.—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 659*b*; ii, 157*b*, 230*b*; iii, 137*a*.

B-Descriptive Catalogues:-I. O. Cat. No. 364.

शुल्बसूत्रवृत्ति — Śulbasūtravṛtti

No. 768 — $\frac{4}{1872-73}$

Size — 12⅜ in. by 5⅜ in.

Extent — 22 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment occationally used for marking the portion; edges worn out and moth-eaten; the Ms. contains Kaṇḍikās 1-6.

Age — Śaṁvat 1593

Author — Rāmacandra

Begins — fol. 1*a*

श्रीकृष्णाय नमः ॥

नमो गणेशाय नमः ॥

रामो नैमिषवास्तव्य । etc. as in No. 99 / 1891-95

Ends — fol. 22*a*

शुल्बे क्रतुकृतां नेत्रे मखदेशप्रकाशके etc. upto षष्टी कंडिका समाप्ता as in No. 99 /1891-95 followed by समाप्त चे वृत्तिरेखारामस्यति

शिवं । शांवत् १५९३ वर्षे शर्त्तकशुदिः रवै इ. ८ दुर्गे ... रामेण स्वयं आलोक-बांछनर्द्धं । कृनरूपहीनं । स्तुन । गृहे । षोडशा सप्त । चाष्टौ तिथौ दिशांते । प्रथमे च कोजु । द्विसप्तत्र्यष्ट तु । वेद । पंचलाग्नि पक्ष मुनि साग्निर्वसुचंद्रे वेद । बाणो । रज्जुमासपक्ष्यामः । समेराकुनिरवाय शंकुसमितया रज्वा मंडलं परिलिखात्तत्र लेखयेशक्कणच्छायानिवगति ... ॥

Reference — See No. 45 / 1879-80

शुल्बसूत्रवृत्ति

Śulbasūtravṛtti

No. 769

45
1879-80

Size — 9⅞ in. by 4½ in.

Extent — 46 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the colophon and some portion of the text; edges slightly worn out; some folios are britlte; the Ms. contains Kaṇḍikās 1-6.

Age — Saṁvat 1677

Author — Rāmacandra, son of Sūryadāsa

Subject — Commentary on the 7th Pariśiṣṭa of Kātyāyana.

Begins — fol. 1b

ॐ नमः श्रीगणेशाय।।

विष्णुं यज्ञभुजं न चारामो नैमिषमाश्रितः ।
साम्राजोग्निचितः सूनुसूर्यदासस्य धीमतः ॥ १ ॥
स्वयंकृतस्य सिद्धांतं वार्त्तिकस्य समाश्रयत् ।
करोति शुल्बसूत्राणां वृत्ति बालावबुद्धये ॥ २ ॥
रज्जुसमासं वक्षामः ॥ १ ॥ etc.

fol. 18a इति नैमिषेयं सोममुद्रामचंद्रकृतायां शुल्बवृत्तौ प्रथमकंडिका समाप्ताः ॥ १ ॥ छ ॥

fol. 25b इति ..... द्वितीय कंडिका ।। २ ।।

...38

Ends — fol. 45b

अर्थे क्वचित्तु न गुरोरुपदेशगीर्मे नोवे भाष्यविषयेपि य ईक्षितार्थः ।
उद्घाटितस्तु यदसौ गुरुचित्तवर्त्ती कश्चित्कृपातिशय एव हि तत्र हेतुः ।

शुल्बे कृतुकृता नेत्रे मखदेशप्रकाशके ।
अबोधव्याधिकलिले वृत्तिर्भेषजमस्त्विवयं ॥
छात्रबोधाय कृत्वेमां वृत्तिं यत्पुण्येमर्जितं ॥
तदर्पितं मया यज्ञभोक्त्रे देवाय विष्णवे । छ ॥ श्रीः ॥

इति श्रीवैशालाख्येय - नैमिषीय - सोममुद्रामचंद्रकृतायां शुल्बसूत्रवृत्तौ षष्ठि कंडिका समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ समाप्तश्चायं शुल्बसूत्रवृत्तिः ॥ छ ॥ कल्याणमस्तु ॥ संवत् १६७७ वर्षे मार्गशिरखमासे कृष्ण ७ सप्तमी भोमवासरे जोशी वासुदेवसुत-आनंदकेन लिखितमस्ति ॥ छ ॥ यो यो यां यां तनूं भक्तश्रद्धयार्चितुमिच्छति । तस्य तस्य चलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहं ॥ १ ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥

References — Mss. (1) -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:-i, 659b; ii, 157b, 230b; iii, 137a.

B-Descriptive Catalogues :- Des. Cat. of Cal. Sanskrit College I. No. 268.

(2) Printed Editions:- Commentary on only two kaṇḍikas has been published in the Pandit N. S. Vol. IV.

शुल्बसूत्रवृत्ति — Śulbasūtravṛtti

No. 770 — 253 / 1884-87

Size — $9\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent — 10 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; folios numbered in both margins; fol. 6 missing; edges of some folios slightly worn out and moth-eaten; the Ms. contains commentary on the Śulbasūtra; incomplete.
Same as No. 363 / 1883-84

Age — Does not appear to be very old.

Author — Mahīdhara

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्य लीलावशेनेदं जन्मस्थितिलयं व्रजेत् ।
आनंदैकरसं वंदे तमुमासहितं शिवं ॥
श्रीनृसिंहं नमस्कृत्य रमेशं भक्तवत्सलं ॥
शुल्बस्य विवृतिं वच्मि भाष्यवृत्त्यनुसारिणीं ॥ २ ॥

श्रीमान्कात्यायनः पंचदशशाखासाधारणं कल्पसूत्रं विरच्य तत्र कथित-वेद्यादिमानोपयोगिताया शुल्बपरिशिष्टं चिकिर्षुः प्रतिजानिते ॥ etc.

fol. 11b इति शौल्बे विवरणे महीधरविनिर्मितसमासव्यासकथनं तृतीयकंडिका गता ॥

Ends. — fol. 11b

एवमग्निनुद्दिश्य क्रमेण तेषां क्षेत्रसमासमाह ॥ द्रोणे यावानग्निः सपक्ष-पुच्छविशेषस्तावत्समचतुरस्रं कृत्वा द्रोणं दशविभागो वृत्तमित्येके ॥ ॥ एके आचार्या इति वदंति ॥ यत् ॥ द्रोणे द्रोणचितौ स पर ॥

॥ श्रीसरस्वतिर्यज्ञनारायणौ जयेतां ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ ॥ सुरतकर शुक्ल अंबाशंकरेण लिहला आहे ॥ ॐ खं ब्रह्म ॥ श्री ॥

शुल्बसूत्रवृत्ति — Śulbasūtravṛtti

No. 771 — $\frac{99}{1886-92}$

Size — $8\frac{15}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 31 leaves; 13 lines to a page; 26–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with प्रमाण; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in bouble black lines; red pigment used for marking the colophons and certain portions of the text; edges slightly worn out; foll. 10, 11 missing; the Ms. contains Kaṇḍikās 1–6.

Age — Saṁvat 1634

Author — Rāmacandra

Begins — fol. 1*b*

ॐ नमो गणेशाय ॥

रामो नैमिषवास्तव्यः etc. as in No. 99 / 1891-95

fol. 12*a* इति नैमिषीपसोमसुद्रामचंद्रकृतायां शुल्बवृत्तौ प्रथमा कंडिका ॥ १ ॥

Begins — fol. 32*b*

शुल्बे क्रतुकृतां नेत्रे मखशप्रकाशके ।
अबोधव्याधिकलिते वृत्तिर्भेषजमस्त्वियं ॥ १ ॥

उच्छेत्तुं जनमोहयात्तुं त्रातुं महीदेवता
देवेंद्राश्रमनाम राम उदभूत्तस्यानुकं पापदं ।

संभ्राडन्वयगोपयाज्ञिकसुतश्रीनैयजः कृष्ण-
इत्यास्ते तस्य कृते कृतेति विवृतिं शुल्बस्य रामः स्फुटं ॥ छ ॥ ३ ॥

इति निमिषीयसोमसुद्रामचंद्राचार्यकृतायां शुल्बसूत्रवृत्तौ षष्टी कंडिका समाप्ताः ॥ छ ॥ विवृत्तिरेषा कृतिरामस्येत्ति शिवं ॥ छ ॥ श्रीः ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ छ ॥ कल्याणमस्तु ॥

Then follow some verses beginning with

गर्भाधानमथापि पुंसवनकं etc.

Ends — fol. 30*b*

स्वस्ति संवत् १६३४ वर्षे चैत्रवदि २ भौमे अद्येह श्रीरेवातीरे वास्तव्यं नागरज्ञातीययाज्ञिकश्री ... कस्य सभ्रातृसपौत्राणामध्ययनार्थं पुस्तकं लिखितं । शुभमस्तु ॥ छ ॥

यादृशं पुस्तकं ... एवं वदति पुस्तिका ॥ २ ॥ रामाय नमः ॥

Reference — See No. 85/1879-80

शुल्बसूत्रवृत्ति — Śulbasūtravṛtti

No. 772 — 99 / 1891-95

Size — $10\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 57 leaves; 8-9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; foll. 9-24 brittle; folios numbered in both margins; the Ms. contains Kaṇḍikās 1-6.

Age — Does not appear to be very old

Author — Rāmacandra

Begins — fol. 1b

ॐ नमः श्रीरामचंद्राय नमः ॥

रामो नैषस्थ वास्तव्यः सोमपीथीगुरून्हरीं ।
प्रणम्य वृत्तिमाधत्ते शुल्बसूत्रेष्वविस्तरां ॥ १ ॥

उधृत्य सारभूतार्थं स्वकृता शुल्बवार्त्तिकान् ।
सूत्रार्थविवृत्तिद्वारा वालेभ्यः प्रपदे स्फटं ॥ २ ॥

रजुसमासं वक्ष्यमः प्रतिज्ञासूत्रमेतत् । etc.

Ends — fol. 57b

शुल्बे क्रतुकृतां नेत्रे मखदेशप्रकाशके
अबोधव्याधिकलिले वृत्तिर्भेषजमद्भियं ।
शास्त्रबोधयकृत्वेमां वृत्तिं यत्पुथेमर्जितं ।
तदर्पितं मया यज्ञभोक्त्रे देवाय विष्णवे ॥ छ ॥

इति वैशालाक्षेयनैमिषीयसोमसुद्रामचंद्रकृतायां शुल्बसूत्रवृत्तौ षष्टी कंडिका समाप्तं । समाप्तश्चायं शुल्बसूत्रवृत्तौ ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः श्रीगोपालजी

Reference — See No. 45/1879–80

शौनकोक्तवृद्धकारिका — Śaunakoktavṛddhakārikā

No. 773 — 97 / 1869–70

Size — 11½ in. by 4½ in.

Extent — 188 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; corrections on the margin; No. 27, 31, 32, 54, 77, 78, 106 repeated; folios 11, 16, 111, 113, 140, 151 missing; pagination hopelessly badly marked; complete.

Age. — Saṁvat 1653

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशभारतीभ्यां नमः ॥ श्रीमहारुद्राय नमः ॥

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा बह्वृचशाखिनां ।
शाखाभेदांश्च संक्षेपाद्रुद्रकर्माणि पंच च ॥
प्रयोगानन्यकांस्तेषां शौनको वच्मि कारिकां ।
कर्मसाधारणं चात्र ज्ञेयमृग्वेदशाखिनां ॥ etc.

Ends — fol. 186b

इमं ग्रंथमधीयानं ३ इकामांन्समश्नुते ।
सर्वान् कामानवाप्नोति ह्यंते सायुज्यमाप्नुयात् ॥ खंडः । १५

इति श्रीशौनकोक्तवृद्धकारिकायां होमद्रव्यादिदक्षिणाभिषेकब्राह्मणाराधनो नाम वि(?)मोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीः ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥

रामाक्षरसभूम्यब्दे विक्रमस्य गते शुभे ।
पौषे मासि सिते पक्षे नवम्यां भार्गवे दिने ॥
अग्निहोत्रीफलानामा जातो ह्याम्रावतीपुरे ।
तत्सूनुना नृसिंहेण लिखिता वृद्धकारिका ॥ श्रीरस्तु ॥
कल्याणं भूयात् ॥ शुभं भवतु ॥

स्वस्ति श्री संवत्षोडशशत १६५३ वर्षे पौषमासे शुक्लपक्षे नवम्यां तिथौ भार्गवे दिने उग्रिदिवास्तव्यश्रुतिस्मृतिज्ञयाज्ञिकद्विवेदीश्रीजोगासुतदुबेषोया अतत्सुनः अग्निहोत्री शुक्लश्री शुक्लश्रीफला तत्सूनुना नृसिंहेन महारुद्र पंचानुष्ठान पद्धतिरुपं ग्रंथोयं वृद्धकारिकाभिधः समाप्तः ॥ श्रीः श्रीशुभं ॥ कल्याणं भूयात् । श्रीरघुनाथार्पणमस्तु ॥ विद्वद्भिर्विशोधनीयं । श्रीमहारुद्रप्रीयतां ॥

श्रवणीकर्मविधि — Śravaṇīkarmavidhi

No. 774 — 157(2) / 1879-80

Size — 8⅝ in. by 5 in.

Extent — 15a to 18a leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; white chalk used for corrections complete.

Age — Saṁvat 1883

Author — Not mentioned

Begins — fol. 15a

॥ अथ श्रवणीकर्मविधिः ॥ स्नानादिसंध्यावदनं ॥
नित्यतर्पणं ॥ देवपूजनं ॥ षोडशोपचार कृत्वा ॥
अत्राद्यतिथौ० । etc.

Ends — fol. 18a

अद्य पूर्वोच्चरितस्य० भवतां ब्राह्मणानाम् वचनान् श्रीमहाविष्णोः प्रसादात् श्रवणीकर्मकृतस्य विधेः सर्वं परिपूर्णतामस्तुः ॥

प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रत्यवत्यध्वरेषु च ॥
स्मरणाद्देवताद्विष्णो संपूर्णोयं दितिश्रुते ॥ १ ॥

इति श्रवणीकर्मविधिः ॥

लिषतं पंचलिरांमकृष्णेन ॥
श्रीशिवो जयति ॥ संव. १८८३ना वर्षे माहवदि ५ गुरु

श्राद्धकल्पपरिशिष्ट Śrāddhakalpaparisiṣṭa

No. 775 42 (2) / 1886-92

Size — 6½ in. by 4⅓ in.

Extent — 9b to 20b leaves; 8 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slighly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1778

Author — Not mentioned

Begins — fol. 9b

पितृभ्यो नमः ॥ ॐ अथ श्राद्धममावास्यायां पितृभ्यो दद्यात्पंचमीप्रभृति वापरपक्षस्य यदहरुपपद्येत तदहर्ब्राह्मणानामंत्र्य पूर्वेद्युर्वा निद्येनामंत्रितोनापक्रामेत् etc.

Ends — fol. 19b

उरसि पितरो भुंक्ते वामपार्श्वे पितामहाः ।
प्रपितामहा दक्षिणतः पृष्ठतः पिंडतर्कुकाः ॥ ११ ॥

पौरुषी अटेतुर्थाद्याः पित्राद्याः पिंडभाजिनः ॥
पिंडदः सप्त समेर्षा ९ सा तृप्तिः सप्तपौरुषी ॥
अटेत पृथिवीं कृत्स्नां सशैलवनकाननां ॥
लभेत यदि पित्रर्थे साम्नामक्षरचितकं ऽ साम्नामक्षरचितकं ॥ १६ ॥

इति श्राद्धकल्पपरिशिष्ट समाप्तः ॥ छ छ छ

Followed by 6 verses after which we have

इति श्रीसंवत् १७७८

श्राद्धपद्धति — Śrāddhapaddhati

No. 776 — 39 / 1899–1915

Size — $9\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 8–10 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; leaves slightly brittle; folios numbered in right-hand margins only; complete.

The work is also called Darśaśrāddhapaddhati.

Age. — Appears to be old

Author — Raghunātha

Subject — A treatise on funeral rites

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
भट्टनारायणं नत्वा पितरौ ढुंढिमाधवौ ॥
रघुनाथः संविचार्य तनुते श्राद्धपद्धतिं ॥ १ ॥

तत्र पित्रादिदेवतोद्देशेन श्रद्धया द्रव्यत्यागः श्राद्धं ॥ तत्पंचविधमित्याहाश्वलायनः ॥ नित्यं नैमित्तिकं काम्यं वृद्धिरेकोद्दिष्टं च पार्वणं इति । etc.

Ends — fol. 51*b*

स्वपितृभ्यः पिता दद्यात्सुतसंस्कारकर्मसु ।
पिंडानोद्वाहनात्तेषां तस्याभावे तु तत्क्रमादिति ।

कात्यायनोक्तेः । अत्र संस्कारकर्मावधित्वेनोक्तेः संस्कारकर्मरूपमाद्योद्दाहन्त मेव गृह्यते । अत्र बहु वक्तव्यं हेमाद्रिनिबंधेभ्योवगंतव्यं । इति वृद्धिश्राद्धं ॥ सपिंडीकरणादीनि प्रेतश्राद्धानि अस्मात्पितृव्यभट्टनारायणकृतायामौर्ध्वदेहिक-पद्धतौ द्रष्टव्यानीत्यलं ॥

इति श्रीरघुनाथवाजपेयिविरचिता श्राद्धपद्धतिः ॥

श्रीरस्तु ॥ प्रयोगपारिजाते । मात्रादीनां द्वित्वे बहुत्वेपि सर्वासां नामगोत्राण्युमुक्त्वमेकं पिंडं दद्यात् ॥

Reference — Mss. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 665*b*; iii, 138*a*

श्रौतपद्धति — Śrautapaddhati

No. 777 — 198 / A/1882-83

Size — 9½ in. by 4⅛ in.

Extent — 18 leaves; 11-12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; handwriting somewhat careless and not uniform but legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out: fol. 6 missing; hence incomplete.

Age. — Saṁvat 1718

Author — Śivabhadraśukla

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः ऋषिभ्यः ॥

भक्ताभीष्टप्रदो सुरहरो नित्यं वृषोपासनो
मुक्ताराध्यतमः सुकामजननो लंबोदरश्रीधरः ।
प्रीतो मोदकसेवनेन वितत।रिष्टाद्यनाशक्षमो
हेरंबो हरतादरीन्हरिरिव श्रेयांसि वः पुष्यतु । १

अथ दानस्य वाक्यानि परामृश्य बुधैः सह ।
योगेश्वरेण क्रियते दानवाक्यसमुच्चयः ॥ २ etc.

fol. 2*b* इति गुडाधनुदानवाक्यं ॥ १

fol. 3*a* इति घृतधेनुदानवाक्यं ॥ २

Ends — fol. 18 b

अथाहयज्ञं जातवेदा अंतरः पूर्वो अस्मिन्नि ... सन्व ६सनि सुवि ...
विमुंच पेशस्मभ्यं द्रविणं जातवेदः स्वाहेति । यज्ञमेवैतत्तर्प्पयतीति श्रुतेस्तर्पय-
तीति श्रुतेः ॥

इति सूत्रकर्क्कानुसारेण कृतेयं श्रौतपद्धतिः ॥
श्रीशिवभद्रशुक्लेन स्तंभतीर्थे निवासिना ॥ १ ॥

संवत् १७१८ श्रा. लिखितमिदं शुभमस्तु सदा सर्वेषाम् ॥
This is the only Ms. recorded by Aufrecht

श्रौतस्मार्तक्रियापद्धतयः — Śrautasmārtakriyāpaddhatayaḥ

No. 778 — 164 / 1880-81

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $5\frac{15}{16}$ in.

Extent — 279 leaves; 12 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double black lines, red pigment used for marking verse-numbers, topical headings and colophons; the Ms. is in bound form and contains several small sacrificial manuals.

Age — Saṁvat 1785 : Śaka 1651

Author — Not mentioned

Subject — On the performance of duties according to the Śrutis and Smṛtis.

Begins — fol. 1a

आपोहिष्टामार्जनं । प्रणीतानि नयनं । पुनः पूरणं । सुप्रोक्षितादिकरणं । मम
सभार्यस्य आत्मसंस्कारार्थं स्मार्त्ताग्न्याधानकर्मणः प्रतिष्ठासिध्यर्थं अजअनडवा-
हौतं निःकृतौ दास्यमानं मनसंल्पितद्रव्यं अध्वर्युब्रह्मभ्यामहं संप्रदास्ये । मम
संवत्रयः त्रिंशत् ब्राह्मणान् भोजनेनाहं तर्प्पयिष्ये ॥ etc.

fol. 9b इत्याग्रहायणीपदार्थानुक्रमः समाप्तः ॥

fol. 15a पाकयज्ञकर्त्तव्यता पदार्थसमाप्तं

fol. 65b इति लक्षहोमः

fol. 72b रुद्रविधानं समाप्तं

fol. 135b इति श्रीशुक्राचार्यप्रणितं एकवस्त्रविधानं समाप्तं ॥

fol. 278a इति सन्यासविधिः। योगपदाभिधानं संपूर्णमिति ॥

Ends. — fol. 279a

इति चातुर्मास्यसंकल्पः।

इमं करिष्ये नियमं निर्विघ्नं कुरु मे यतः
इदं च तन्मयादेव गृहीतं पूरतस्तव।
निर्विघ्नं सिद्धिमायातु प्रसादात्वे उमापते।
उक्तवंत इति पार्श्वे स्थापयेच्च द्विजातयः।
निवसंतु सखेनाक्रगमिष्यामि समाप्यतां ॥

इति व्यासपूजा समाप्तमिति ॥

॥ शुभं भूयात् ॥ कल्याणमस्तु ॥ लग्नखकपायोः शुभं भवतु श्रीरस्तु ॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥

संवत् १७८५ वर्षे शाके १६५१ भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे नवम्या पुण्यतिथौ। गुरुवासरेण लिखितमिदं पुस्तकं ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ शुक्लवेणीदत्तसुतपीतांबरनी प्रत्य ...

संस्कारपद्धति — Saṁskārapaddhati

No. 779 — 114 / 1882-83

Size — 7⅝ in. by 4½ in.

Extent — 123 leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform except on some folios where some of the letters have been effaced; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking certain portions of the text; edges worn out; extremely moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; complete.

The Ms. contains the description of the षोडशकर्मविधि. The work is also called संस्कारगङ्गाधर

Age — Saṁvat 1650

Author — Gaṅgādhara

Subject — A treatise dealing with the sixteen Saṁskāras.

Begins — fol. 1b

ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥

श्रीनृसिंहं शिवं नत्वा मटंबां च सरस्वतीं ।
गणेशं पितरौ कात्यायनादीन्ककैरेणुकौ ।
रामाग्निहोत्रीपुत्रस्य पुत्रो गंगाधरोभिधः ।
परोपकृत्यै कुरुते गद्यैः संस्कारपद्धतिं । २ ।

तत्र संस्कारक्रमः कारिकामुक्तः ॥

गर्भाधानं पुसवनं सीमंतोन्नयनं ततः
जातकर्माभिधानं च निष्क्रमः प्राशनं क्रमात् ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 122b

अथ गंगाधरः प्रतिष्ठाने धनेश्वरमलीलिखेत् । कृष्णपक्षे पंचम्यां मृगशीरनक्षत्रे शुक्रवासरे युवानाम संवत्सरे याम्यायने शरदृतौ आश्विनमासे विप्रोपकृतये कृत्वा गद्यैः संस्कारपद्धतिं । १ ।

विवाहे व्रतबंधे च व्रतस्योद्यापने तथा ।
दुर्गाहोमे तथा शांतौ अग्निचक्रं न दुष्यति ।
बाल्यं वृद्धिबलं प्रज्ञा त्वक्चक्षुश्रोत्ररेतसा ।
दशकेन निवर्त्तते मनःकर्मेंद्रियाणि च । २ ।

नभो० मुनिश्च । ७ भूपश्च १४।३।८।१।१२।१६।७। रवी १२ दुश्च १ वसु ८ स्तथा । राम ३ मादौवद्यतव्यं भारसंख्या विधियते । १ ॥ संवत् १६५० वर्षे फालगुणमासे कृष्णपक्षे पचम्यायां पुण्यतिथौ भृगुवासरे विशाषानक्षत्रे वृश्चिकस्थिते चंद्रे यथावारनक्षत्रयोगकर्णलग्नमुहूर्त्तवसिष्ठायां पुण्यतिथौ । अद्येह बोरदवास्तव्यउदीचज्ञातिय दवे कुर्मसुत दवे वासुदेव लिषितं ॥ तथा परोपकारार्थं सर्वेषां ब्राह्मणानांमुपकारार्थं ॥ यादृशं पुस्तकं ... दोषो न दीयते ॥ १ ॥

संहिताविधिविवरण
(कौशिकगृह्यसूत्रटीका)

Saṁhitāvidhivivaraṇa
(Kauśikagṛhyasūtraṭīkā)

No. 780

10
1870-71

Size — 8¼ in. by 4¾ in.

Extent — 48 leaves; 9 lines to a page; 25-26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for topical headings;

folios numbered in right-hand margins; edges worn out and moth-eaten; complete.

Commentary on the Kauśikagṛhyasūtra.

Age — Saṁvat 1674

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

ॐ नमो अथर्ववेदाय ॥

अथर्ववेदस्यसंहिताविधेर्विवरणं क्रियते तत्र अथर्ववेदस्य नव भेदा भवंति । तत्र चतसृषु शाखासु शौनकादिषु कौशिकोऽयं संहिताविधिः स च गोपथब्राह्मणादर्थवादादि परित्यज्य विधिमात्रं कल्पयित्वा विधेः कृतसूत्रयथोपयोगं टीका क्रियते संहिताविधे तत्राह कौशिकं ॥ छ । अथ विधिं वक्ष्यामः ॥ अथशब्द आनंतर्यार्थं संहिताविध्ययनोनंतरं विधेरधिकारः संहिताविधिं वक्ष्यामः । etc.

fol. 7a इति बृहत्कुशंडिका समाप्ताः ॥

fol. 9a इति उत्तरतंत्रं समाप्तं ॥

Ends — fol. 48a

प्रेतस्य नाम गोत्र समुच्चार्य वृषवत्सतर्योः पुच्छे तर्पणं कुर्यात् । अथज्ञोपवीती भूत्वा इमं वृषं रुद्रदैवतं ग्रीवावलंबितं पदं गोत्रस्य प्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्त्यर्थं अहमुत्सृजामि दक्षिणेंशे । यथेष्टं पर्यट । पार्वणाद्युत्तरतंत्रं । यदा स्विष्टकृद्धोमः । तद स्कुचा कृत्वा अवदानधर्मेण आ देवानामिति त्रेणस्विष्टकृद्धोमः एतत्पाकतंत्रे विशेषः । शेषसमानं । वृषोत्सर्गः समाप्तमिति ॥ संवत् १६७४ वर्षे मार्गशीर्ष शुदि १३ रवौ लिखितमिदं ॥ छ ॥

पंचोलीभवदेवनागजीनी पोथी कर्मांतरनां पत्र ४८

संक्षेपदीक्षाप्रयोग — Saṅkṣepadīkṣāprayoga

No. 781 — 219 / 1886-92

Size. — 9¼ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 13 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in apperance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders

ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Age. — Saṁvat 1820

Author. — Not mentioned

Subject — On the initiation of pupil.

Begins — fol. 1*a*

श्रीगणेशाय नमः

अथ संक्षेपदीक्षाप्रयोगः ॥

तत्र शिष्येण देहशुध्यर्थं प्रायश्चित्तं कृत्वा दीक्षादिनात्पूर्वदिने उपोषणं च कृत्वा दीक्षादिने प्रातःकृतनित्यक्रियः गणपतिपूजनं पुण्याहवाचनं च कृत्वा प्रधानसंकल्पं कुर्यात् ॥ etc.

Ends—fol. 2*b*

यद्यदिष्टतमं लोके गुरवे तत्तर्पयेत् ॥
गुरवे दक्षिणां दद्यात्स्वर्णवस्त्रसमन्वितां ॥
भूमिं वृत्तकरीं दद्यात्पुत्रपौत्रानुगामिनीं इत्युक्तेः ॥
सर्वामुपकल्पितां सामग्रीं गुरवे दद्यात् ॥
तदेतत्सर्वं शिष्यात्प्रतिगृह्य अष्टोत्तरसहस्रं शतं
वा प्रदत्तं मंत्रं गुरुर्जपेत् ॥ ततो मिष्टान्नपानादिना
ब्राह्मणान्परितोष्य स्वयं भुंजीत ॥

इति संक्षिप्तदीक्षाप्रयोगः ॥

संवत् १८२० माघकृष्ण ६ लिखितं द्विवेदीजगन्नाथात्मज-इच्छारामेण ॥

संन्यासविधि

Saṁnyāsavidhi

No. 782

202
1880–81

Size — 9½ in. by 4⅜ in.

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; leaves extremely brittle; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains several topics like स्नानविधि, भिक्षाविधि, दण्डविचार, चातुर्मास्यविचार etc. complete.

Age — Appears to be old

Author — Jñānasāgara

Begins. — fol. 1*b*

... नुभ्या नमः ॥ ... सन्यासविधि ॥

प्रथमस्नानविधि ॥

बहिरंतस्थित ... र्वं आत्मानं परमेश्वरं ॥
दृश्यादृश्यद्वयातीतं नित्यमेकं नमाम्यहं ॥ १ ॥

आब्रह्मस्तं ... पर्यन्तं जगतस्थावरजंगमं ॥
चराशीलक्षजीवानां संन्यस्तमेकलक्षणं ॥ २ ॥

यतीनां मु ... न्तमाचारमोक्षसाधनमव्ययं ॥
भवपाशविनिमुक्तं देहो नित्यमीति ध्रुवं ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 9*a*

चैतन्यं परमं तत्वं ज्ञानविज्ञानगोचरं ।
अक्षरं परमा ... दं ज्ञानविज्ञाननाशनं ॥
गुरुचरणमयाज्ञानं अन्यथा नास्तीकारणं १

यस्य स्पर्शमात्रेण सर्वे नस्यंति बंधनात् ॥ १ ॥ ९ १० ॥

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य - श्रीनाथपादपुज्यज्ञानसागरविरचितं
कैवल्य-उपनिषदः विद्वत्संन्याससंपूर्ण

संन्यासविधि

Saṁnyāsavidhi

No. 783

121
1882-83

Size — $7\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{15}{16}$ in.

Extent — 15 leaves; 11 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins. — fol. 1b

॥ श्रीगणाधिपतये नमः ॥

अथ आश्रमोपनिषत् लिख्यते ॥

हरि ॐ अथात्श्चत्वारो आश्रमः षोडश भेदा भवंति ॥

अत्र ब्रह्मचारि चतुर्विधा भवंति ॥ गायत्र्यो ब्रह्मणः प्राजापत्यो बृहन्निति । य उपनयनादुर्द्धंत्रीरात्रमक्षारालवणाशी गायत्रीमंत्रे स गायत्र्योः ॥ योष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि वेदब्रह्मचर्यं चरेत्प्रतिवेदं द्वादश वा यावत् । etc.

fol. 3a इति अथर्वणवेदे आश्रमोपनिषत्समाप्तः ॥ १ ॥

॥ ॐ नमः ॥ गुरुभ्यो नमः ॥ अथ संन्यासिनो विरजाहोमो लिख्यते ॥

fol. 8a इति यजुर्वेदसंहितायां का एव शाखायां चत्वारिंशोध्यायः ॥

Ends — fol. 15a

अहं सर्वैषणां त्यक्त्वा ॥ युष्मच्छरणमागतः ॥
त्राहि मां सर्वलोकेश गतिरन्या न विद्यते ॥
संन्यस्तं मे जगन्नाथ त्राहि मां मधुसूदन ।
संन्यस्तं मे जगद्योते पुंडरीकाक्षमोक्षदः ॥
त्राहि मां पुरुषोत्तम अत ऊर्द्धंजीवेसयुयदि
तथापि गृहेन गच्छेत् ॥ यथाविधिकारं यथाविधिं

दंडादीन् गृहीत्वा स्वधर्मनि भवेत् रत्यंतगिरा प्रोक्ता ॥
इति आतुरसंन्यासविधि संपूर्ण ॥

समानयश्राद्धविधि Samānayaśrāddhavidhi

No. 784 157 (1) / 1879-80

Size — 8⅝ in. by 5 in.

Extent — 14 leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; white chalk used for corrections; complete.

The Ms. cantains one more work viz., श्रवणीकर्मविधि

Age — Saṁvat 1883

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ समानयश्राद्ध लिख्यते ॥ तीर्थे गत्वा स्नानविधिना स्नमहं करिष्ये ॥ स्नानांगतर्पणं ॥ संध्यावदनं ॥ गृहागत्य । आचमनं ॥ प्राणायामं ॥ विष्णु-पूजनं ॥ षोडशोपचार उपहाराणां सर्वेषां पवित्रता ॥ etc.

Ends — fol. 14b

आवाहनं ० मेश्वरः ॥ ३ ॥
प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रतिवत्यध्वरेषु च ।
स्मरणादेंवता विष्णोः संपूणोयं दितिश्रुते ॥ ४ ॥
विधिः सपूर्ण ॥

समानवर्त्तनकर्म — Samāvarttanakarma

No. 785 — 222 / 1880-81

Size — $7\frac{15}{16}$ in. by $4\frac{11}{16}$ in.

Extent — 11 leaves; 14 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting careless but clear and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On the duties to be performed by a student on his returning home after finishing his religious studies.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ यज्ञोपवित लिख्यते । पूर्वान्हे आचार्ययजमानयोः मलस्नानं । कृत्वा । संध्या । सव्ये तर्पणं । देवपुजा । वैश्वदेवः । मांगल्यः । गणेश । अंबिका । ग्रहाणां । शातिक समृध्यर्थं । ब्राह्मणभोजनसंकल्पः । etc.

fol. 6a इति सावित्रसंध्या समाप्ता।

Ends — fol. 11b

आदित्याद्या ग्रहा इत्यादि०। वृद्धस्त्रीमांगल्यकीयांकरि। उत्सर्जनं ब्रह्माणः। उपयमनश्चाग्नौ प्रक्षेपः। साहेः। अस्य समावर्त्तनकर्मणो०। गृहे० उत्त० इति समाप्यः। जां। जगनाथे ल०।

समावर्तनप्रयोग Samāvartanaprayoga

No. 786 — 72 / 1892-95

Size — 8¼ in. by 4½ in.

Extent — 14 leaves; 8 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Dharaṇīdharaputra

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः॥ अथ प्रयोगः॥

कर्त्ता उपनयनदिनात्पूर्वेद्युर्नित्यक्रियां निर्वर्त्य स्वस्योपनेतृत्वाधिकारसिद्धये कृच्छ्रत्रयं गोदानादिद्वारा कृत्वा द्वादशसहस्रं गायत्रीं द्वादशाधिकसहस्रं गायत्रीं वा जपित्वा कुमारेण कामचारकामवादकामभक्षणादिदोषापनोदार्थं कृच्छ्रत्रयं कारयित्वा मंडपप्रतिष्ठां नांदीश्राद्धं स्वस्तिवचनं ग्रहयज्ञं च कुर्यात्। etc.

Ends — fol. 14b

कैचित्तु० वैणवं दंडादानोत्तरं रथारोहणाद्याचार्यवस्त्रादिदानांतं कृत्वो-परिष्टाद्धोमं स्विष्टकृदादि सर्वं समाप्तिपर्यंतं विधायैकांतोपवेशनादि पूर्वव-त्कुर्यादिति वदंति॥ ततस्तस्मिन्दिने निषिद्धवर्जमभीष्सितमन्नं भुजीत॥ इति श्रीमच्छावहारीकोपाख्याधरधीधर सुनू० समावर्त्तनप्रयोगः॥

सर्वसाधारणविधि Sarvasādhāraṇavidhi

No. 787 — 80 / 1895-1902

Size — 7⅛ in. by 4⅜ in.

Extent — 6 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains 'Sarvasādhāraṇavidhi' only from Dharmapradīpa.

Age — Śaka 1719

Author — Not mentioned

Subject — On various rites to be performed.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ सर्वसाधारणविधिः ॥

॥ चतुर्विंशति अंगुलं अंश ... अष्टादशांगुल वा मृदा चतुरस्रं स्थंडिलं परिकल्प्य गोमयेनोपलिप्य तत्पश्चिमभागे यज्ञकाष्टेन प्रादेशमात्रं रेखामुदगायतां दक्षिणतस्प्रागायतं रेखाद्वयं कृत्वा मध्ये रेखात्रयं कृत्वा परिकल्पयत् मध्ये यज्ञकाष्टं संस्थाप्य प्रोक्ष प्राच्या दिशि त्यजेत् ॥ अथ अग्निनामः etc.

Ends — fol. 5b

प्रणिताप्रणयनांते शूर्पे पवित्रे निधाय अग्नये निर्वयामिति तस्यै तस्यै देवतायै जुहुयात् ॥ ततः स्विष्टकृदर्थं स्रुचुपस्तीर्थ चरोरुत्तराधात्सकृतवदबद्भिरभिधारयेत् ॥

नात्रहप्रत्याभिधारणं ॥ ततः स्विष्टकृतं हुत्वा रजुप्रहरणादि पूर्वतत्समानं ॥

॥ इति धर्मप्रदिपे सर्वसाधारणसुर्वाधारणविधि समाप्यंते ॥ शुभं भवतु लेखकपाठकयोः ॥ कल्याणमस्तु ॥

इदं पुस्तकं मुमईवास्तव्य पुरुषोत्तमनाईक बाबनाईकस्य आत्मकार्यार्थं छ ॥ छ ॥ शके १७१९ पिंगलनाम संवत्सर ॥ छ ॥

सायंप्रातरग्निहोत्रहोम — Sāyamprātaraghihotrahoma

No. 788 — 447 / 1883-84

Size — 12⅜ in. by 3⅞ in.

Extent — 10 leaves; 5 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters;

new in appearance; handwriting bold, clear and legible; folios numbered in both margins; seems to be incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अनो भद्राः क्रतवो यन्तु द्विश्वतोदब्धासोऽपरितास ऽ उद्भिदः ॥ देवा नो यथासदमिद्वृधेऽअसन्नंऽप्रायुवो रक्षितारो दिवेदिवे ॥ १ ॥

देवानाम्भद्रा सुमति ऽ ऋजुयता देवानांꣳ रातिरभि नो निवर्त्तताम् ॥ देवानाꣳ सख्यमुपसेदिमाद्यथं देवाना आयुः प्र तिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 9*b*

अद्या देवा ऽ उदिता सूर्यस्य निरꣳहसः पिप्यृता निरवद्यात् ॥ तन्नो मित्रो वरुणो महत्तामदितिः सिन्धुः ऽ पृथिवी ऽ उत द्यौः ॥ १३ ॥ आ कृष्णेन रजसा वर्त्तमानो निवेशयंन्नमृतं मर्त्यञ्च ॥ हिरण्ययेन सविता रथेन । देवो जाति भुवनानि पश्यन् ॥ १४ ॥

सायंप्रातर्होम — Sāyaṁprātaḥ homa

No. 789 — 539 / 1882-83

Size — 9⅓ in. by 5⅝ in.

Extent — 6 leaves; 10 lines to a page; 18–20 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सायंप्रातरुपासनं होमः ॥ आचम्य त्रिः प्राणानाम्य देशकालौ संकीर्त्य परमेश्वरप्रीतये सायंप्रातरुपासनहोमहं करिष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 6b

ततो विष्णवे इदं नैवेद्य संपद्यतां इदं विष्णवे न मम ॥
सुरभिर्वैष्णवी माता नित्यं विष्णुपदे स्थिता
गोग्रासं तु मया दत्तं सुरभिः प्रतिगृह्यतां ।
इदं गो ... ततो भूतवलिं दद्यात् ॥ हस्तौ पादौ प्र० आ० भ० य० म० इ०

स्नानदीपिका

Snānadīpikā

No. 790

521 / 1882-83

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 60 leaves; 7-8 lines to a page; 20-24 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters, new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in left-hand margins; complete.

Age — Śaka 1722

Author — Gopīnātha Agnihotri

Subject — A commentary on the Snānasūtrapariśiṣṭa of Kātyāyana.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणाधिपतये नमः ॥
स्मृत्वा सोमेश्वरं देवं नत्वा कात्यायनं मुनिं ॥
सर्वेषामुपकाराय क्रीयते स्नानदीपिका ॥
अन्यैरपि ग्रंथकारैः कृतो वै स्नानविस्तरः ॥
तथाप्यंतर्गतः सोम प्रेरयत्येव शंकरः ॥ २ ॥
अथातो नित्यस्नानं ॥ विधास्यत इति सूत्रशेषः ॥ etc.

Ends — fol. 60b

नाना ग्रंथान्समालोक्य श्रीमान्गोपिनाथकृती ॥
शंकरप्रीतये मामकरोमि स्नानदीपिकां ॥
आदितश्चांतयंतंमालोक्येयं विचक्षण ॥
विचार्य सदसं चाथ प्रपूजीध्वं ममाशिषः ॥

इति श्रीशैवमाधवाग्निहोत्रीसुतशैवगोपिनाथाग्निहोत्रीविरचिता स्नानदीपिका समाप्ता ॥

श्रीगणेशार्पणमस्तु शके १७०२ रौद्रनाम संवत्सरे नभसे मासे कृष्णपक्षे द्वादस्यां तिथौ भानुवासरे पंचमप्रहरे समाप्तं ॥ इदं पुस्तक बाळदिक्षित आयाचितस्येदं ॥ ॥ हेरंब ॥

References — Mss. – A–Aufrecht's Catalogus Catalogorum: – i, 744*b*; ii, 235*b*; iii, 154*a*.

B–Descriptive Catalogues :–For a described Ms. of this commentary see I. O. Cat. No. 486

स्नानपद्धतिटीका — Snānapaddhatiṭīkā

No. 791 — 49 / 1879–80

Size — 9½ in. by 4⅛ in.

Extent — 22 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Same as No. 101/1891–95

Age — Saṁvat 1770

Author — Harihara

Subject — A commentary on the Snānapaddhati of Kātyāyana.

Begins — fol. 1*b*

श्रीयजुर्वेदाय नमः ॥

प्रणतोस्मि हरेरंघ्रिसरसीरुहमादरात् ।
यजुगत्पावनं पांद्यं प्रासाद्यामरसैंधवं ॥ १ ॥

कात्यायनकृतिस्नानविधिव्याख्यापुरःसरं ।
विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियां ॥ २ ॥

अथातो नित्यस्नानं । etc.

Ends — fol. 22*a*

इदमहमाममृतयोनौ सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा।

इति मंत्रेणाचम्य मार्जनाघमर्षणांते सोदकांजलिरुत्थाय प्रत्यङ्मुखोंजलिं प्रक्षिप्य प्रांजलिः पूर्ववदुपविश्य यावन्नक्षत्रोदयं गायत्रीं जपित्वोत्थाय प्रदक्षिणीकृत्य। नमस्कृत्योपविश्य देवा गातु विद इति विसर्जयेत्॥

इति श्रीमदाग्निहोत्रहरिहरविरचिता कात्यायनीयस्नानविधिसूत्रव्याख्यानपूर्विका स्नानपद्धतिः संपूर्णा॥

संवत् खसप्ताश्विहिमांशुकेब्दे गुरोर्दिने कार्त्तिकपूर्णिमायां॥
व्यालेखि पीतांबरजेन रम्यं सूत्रं सभाष्यं जगजीवनेन॥

॥ संवत् १७७० वर्षे कार्त्तिमासे शुक्लपक्षे पूर्णमायां तिथौ गुरुवासरे अद्येह नविनपुरनिवासिना भटश्रीपीतांबरात्मजेन जगजीवनेन त्रिकांडिकायाः सभाष्यापद्धतिर्व्यालेखि॥ लेखकपाठकयोः कल्याणं भूयात्॥ कृतमपराधं क्षंतुमर्हंति संतः॥ यादृशेति॥ यथापुस्तकं व्यालेखि॥ श्रीरस्तु॥ श्रीरस्तु॥ श्रीरस्तु सर्वजगतां॥

स्नानविधिसूत्र Snānavidhisūtra

No. 792 — 48 / 1879-80

Size — 8 in. by 4½ in.

Extent — 2 leaves; 13 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Kātyāyana

Begins. — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

॥ अथातो नित्यस्नानं। etc.

Ends — fol. .*b*

इति सर्वत्र सं वर्चसेति मुखं विभ्रष्टे देवा गातुविद इति विसर्जयेदेष स्नानविधिरेष स्नानविधिः॥

इति कात्यायनाचार्यप्रणीतं स्नानविधिसूत्रं समाप्तं ॥
काशीरामेण लिखितं स्वयमेव पठनार्थं वा परोपकाराय ॥

स्नानविधिसूत्रव्याख्यान Snānavidhisūtravyākhyāna

No. 793 $\frac{101}{1891-95}$

Size — 9⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 43 leaves; 6–10 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold and clear but not uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out and moth-eaten; complete.

The text is also called स्नानसूत्रपरिशिष्ट or त्रिकण्डिकासूत्र

Age — Saṁvat 1761

Author — Harihara Agnihotri

Subject — Commentary on the snāna rite prescribed by Kātyāyana.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणतोस्मि हरेरंह्रिसरसीरुहमादरात् ॥
यज्जगत्पावनं पाथः प्रासोष्टामरसैंधवं ॥ १ ॥

कात्यायनकृतस्नानविधिव्याख्यापुरःसरं ॥
विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियां । २ ॥

अथातो नित्यस्नानंसूत्रं ॥

Ends — fol. 43*a*

इति मंत्रेणाचम्य मार्जनाद्यघमर्षणांते सोदकांजलिं उत्थाय प्रत्यङ्मुखोंजलिं प्रक्षिप्य प्रांजलिः पूर्ववदुपस्थायोपविश्य यावन्नक्षत्रोदयं गायत्री जपित्वोत्थाय प्रदक्षिणीकृत्य नमस्कृत्योपविश्य देवा गातु इति विसर्जयेत् ॥

॥ इति अग्निहोत्री हरिहरविरचिता कात्यायनविधिसूत्रव्याख्यानपूर्विका स्नानपद्धतिः समाप्ता ॥ ॥ संवत् १७६१ चैत्रकृष्ण एकादश्यां शनिवारे लिखितमिदं श्रीनाथसुतदिवाकरेणेदं चेत्यलं ॥ शुभानि संतु ॥

On fol. 1*a* we have :—

भारद्वाजकुलोत्पन्नश्रीनृसिंहाख्यजन्मनः
भट्टधर्म्मेश्वरस्येदं पुस्तकं विदितं सतां ?

References — Mss. - A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum: - i, 744b; ii, 179a, 235b; iii, 154a.

B-Descriptive Catalogues:-Steins' Cat. of Jammu Mss. 22; Ulwar Mss. Cat. 172 Extr. 53.

स्मार्त्ताधान

Smārtādhāna

No. 794

225
1880-81

Size — 9¾ in. by 4½ in.

Extent — 8 leaves; 13 lines to a page: 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting rather small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; leaves slightly brittle; fol, 2 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

अथ स्मार्त्ताधानं लिख्यते ॥

वधिद अधिकारे सति कलातिक्रमो न वसति तदा कालातिक्रमे प्रायश्चित्तं ब्राह्मणाय रहितहोमद्रव...सर्पणं । आचार्यवरणं । मधुपर्ककरणं । पश्चात् आचार्यं दीक्षाकर्म करोति । etc.

Ends abruptly — fol. 9b

एवं मातामहेभ्य इति कल्पमंत्रेण अपसव्येन दक्षिणतः उदकं निनयेत् ॐ तार्क्ष्यायारिष्टनेमयमृतं मह्यमिति कल्पमंत्रेण ...

स्वाध्याय

Svādhyāya

No. 795

250
A/1881-82

Size — $6\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 25+2 leaves; 7 lines to a page; 14 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform except some letters on the first five folios which are not quite clear; borders ruled in double red lines; yellow pigment occasionally used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 23, 24 repeated; seems to be incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author. — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

... नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै ... ओषधीभ्यः ॥ नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते करोमि ॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

Ends — fol. 25*a*

सह रक्षा ५ सि यद्देवाः सप्तदशयददीव्यं पंचदश आयुष्टे तुस्त्रि ५ शद्वैश्वानराय षट्त्रि ५ शांतिर्वातरशनाहकूश्मांडैरजानृह ...

हिरण्यकेशिगृह्यसूत्र

Hiraṇyakeśigṛhyasūtra

No. 796

53
1891-95

Size — 8 in. by 4 in.

Extent — 51 leaves; 10 lines to a page; 22–25 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks: Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double red lines; red ink used for colophons; folios numbered in both margins; country paper used for the first 13 folios; the Ms. contains 19th and the 20th Praśnas.

Age — Śaka 1685

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

ओम् ॥ उपनयनं व्याख्यास्यामः

सप्तवर्षं ब्राह्मणमुपनयीतैकादशवर्षं राजन्यं द्वादशवर्षं वैश्यं वसंते ब्राह्मणं ग्रीष्मे राजन्यं शरदि वैश्यमापूर्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रे विशेषेण पुंस्त्वामधेये युग्मान्ब्राह्मणानन्नेन परिविष्य पुण्याहं स्वस्त्ययनमृद्धिमिति वाचयित्वाशितस्य कुमारस्य केशान्वापयित्वा स्नातमलंकृतमहतंयासः परिधाप्य प्राचीनप्रवण उदीचिनप्रवणे प्रागुदक्प्रवणे समे वा देश उद्धत्यावोक्ष्याग्निं मथित्वा लौकिकं वाहृत्य न्युप्योपसमादधाति etc.

fol 6a इति हिरण्यकेशीसूत्रे एकोंनविंशतिप्रश्ने प्रथमः पटलः

fol 12b इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोंनविंशतिप्रश्ने द्वितीयः पटलः ॥ २ ॥

fol. 16b इति हिरण्यकेशीसूत्रे ए० तृतीयः पटलः ॥ ३ ॥

Ends. — fol. 50a

कांडात्कांडादिति द्वाभ्यामुदकांते दुर्वारोपयत्युदङ् विमूर्मिमंतं कृत्वा प्राचीमुदीचीं वा दिशमा तमितो रात्रिं धावंति प्रत्येत्यापू ... पैः सक्तुभिरोदनेनेति ब्राह्मणा श्च तर्पयंत्येवं पारायणसमाप्तौ कांडात्कांडादिति दूर्वारोपणोदधिधावनवर्जं नित्यमेवं श्राद्धिर्देवानृषीं पितृश्च तर्पयंति तर्पयंति ॥ २० ॥

इति हिरण्यकेशीसूत्रे विंशप्रश्ने अष्टमः पटलः ॥ ८ ॥ वैशंपायनब्रह्मणे अथात उपाकरणमाग्रयणीमथात श्रवणाकर्म श्रोभूते पितृभ्यो गामष्टकां व्याख्यास्यामि एष ते तत भुंजानान्ये चेह वितगेमावास्यायामपराण्हेथातो बौ ऽव्यविहारमथातः शूलगवंमथात स्वग्रहप्रायश्चित्तं तृतीये वर्षे चौलंमथ षष्ठे मास्यंन्नप्राशन या दैवीश्चतस्रो यथैव वायुमथातः पुंसवनंमथातः सीमंतोन्नयनं विंशतिः ॥ २० ॥ अथातः सीमंतोन्नयनंमथातश्च ग्रहप्रायश्चित्तमथातः शूलगवममावास्यामपराण्हेष्टकां व्याख्यास्याममथातः श्रवणीकर्मे माग्रयणीमथात उपाकरणोत्सर्जनेष्टौ ॥ ८ ॥ अथातः सीमंतोन्नयनं ये चेह पितरो विंशतिः ॥ २० ॥ इति स्मार्तसूत्रं समाप्तं ॥ शके १६८६ सुभानु संवत्सरे श्रावणे मासि शुक्लपक्षे अष्टम्यायां तिथौ भोमवासरे ॥ इदं पुस्तकं साष्टे इत्युपनाम बालंभटेन लिखितं शुभं भवतु ॥ स्वार्थं परार्थं ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीगजानन प्रसंन्न ॥ छ ॥

हिरण्यकेशिधर्मप्रश्न-व्याख्या called उज्ज्वला

Hiraṇyakeśidharmaprasna-vyākhyā called Ujjvalā

No. 797

138 (2)
1881-82

Size — $13\frac{1}{8}$ in. by $8\frac{1}{3}$ in.

Extent — 101 leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible, beautiful and uniform; folios numbered in both marging; the Ms. contains commentary on the 26th and 27th Praśnas of Hiraṇyakeśisūtra.

Age — Modern

Author — Mahādeva Dīkṣita

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ हिरण्यकेशिनं नत्वा गणेशं च गुरुं तथा ॥
प्रश्नयोर्धर्मसंज्ञानां लिख्यते वृत्तिरुज्वला ॥

अथातः सामयाचारिकान्धर्मान्व्याख्यास्यामः अथशब्दः आनंतर्यार्थः अधिकारार्थे वा अतःशब्दः हेत्वर्थः समयाचारप्राप्तः सामयाचारिकाः तान् समयशब्दं स्वयं व्याचष्टे धर्मज्ञसमयः धर्मज्ञाः ऋष्यादयः तेषां तत्र प्रमाणं किमत अह प्रमाणं वेदाः अस्मिन्नर्थे वेदाः प्रमाणं चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रिय-वैश्यशूद्राः ब्राह्मणाद्याश्चत्वारो बर्णाः सामयाचारिकैर्धर्मैरधिक्रियंते etc.

fol. 11*a* इति श्रीमन्महादेवदीक्षितविरचितायां हिरण्यकेशिधर्मप्रश्नव्याख्यायं उज्वलायां षड्विंशतिप्रश्ने प्रथमः पटलः ॥ १ ॥

fol. 58*a* इति षडविंशतीयः प्रश्नः समाप्तः

Ends — fol. 101*b*

सर्वजनपदेष्वेकांतसमाहितमार्याणां वृत्तं सम्यग्विनीतानां वृद्धानामात्मवता अलोलुपामदांभिकानां वृत्तसादृश्यं भजेतैवमुभौ लोकावभिजयति सर्वजनपदेष्वित्यादि अभिजयतीत्यंतं गतं स्त्रीभ्यः सर्ववर्णेभ्यश्च शेषान्प्रतीके इत्येके उक्तव्यतिरिक्ता धर्माधर्मशेषात्सांख्यादीनामपि सकाशात् प्रतीयादित्येके मन्यते-तेव प्रतिजनपदं प्रतिकुलं च भिन्नास्तथैव प्रत्येतव्याः ॥ इति श्रीमहादेव-दीक्षितविरचितायां द्वितीयधर्मप्रश्ने उज्वला व्याख्या समाप्ता ॥ छ ॥ छ ॥ ग्रंथ-संख्या ॥ ४३५२ ॥

References — Mss.-A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum:-i, 767*a*.
B-Descriptive Catalogues:- I. O Cat. No. 4683.

———

हिरण्यकेशिधर्मसूत्रप्रश्न

Hiraṇyakeśidharmasūtra-praśna

No. 798

138 (1)
1881-82

Size — $13\frac{1}{3}$ in. by $8\frac{1}{3}$ in.

Extent — 18 leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 26 and 27.

Age — Modern

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः

ओम् ॥ अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामो धर्मज्ञः समयः प्रमाणं वेदाश्चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रास्तेषां पूर्वः पूर्वो जन्मतः श्रेयानशूद्राणामदुष्टकर्मणामुपनयो वेदाध्ययनमग्न्याधेयं फलवंति च कर्माणि शुश्रूषा शूद्रस्येतरेषां वर्णानां पूर्वस्मिन्पूर्वस्मिन्वर्णे निःश्रेयसं भूय उपनयनं विद्यार्थस्य श्रुतितः संस्कारः सर्वेभ्यो वै वेदेभ्यः सावित्र्यनूच्यत इति हि ब्राह्मणं etc.

fol. 11*a* षड्विंशतिप्रश्नः समाप्तः ॥

Ends. — fol. 18*b*

सत्यं प्रश्नं ब्रूयादनृते राजा दंडं प्रणयेन्नरकश्चात्राधिकः सांपराये सत्ये स्वर्गः सर्वभूतप्रशंसावसानिष्ठाया विद्या स्त्रीषु शूद्रेषु चाथर्वणस्य वेदस्य शेष स इत्युपदिशंत्यथाप्याचार्यवचनं नासमुदेताये नात्रियाय नाब्राह्मणाय कृच्छ्राधर्मसमाप्तिः समाम्नातेन लक्षणकर्मणानुसमाप्येते तत्र लक्षणं स्त्रीभ्यः सर्ववर्णेभ्यश्च धर्मरोषान्प्रतीयादेवं वर्तमानः सर्वान्लोकानभिजयति सर्वान्लोकानभिजयति।२०।

इति हि. सू. सप्तविंशतिप्रश्नः समाप्तः ॥ २७ ॥ ॐम् ॥ राम ॥ चंद्रार्पण ॥ मस्तु ॥ शुभं ॥ भवतु ॥

References — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 767*a*; iii, 158*a*,

---

होमपद्धति

Homapaddhati

No. 799

352
1886-92

Size — $4\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{1}{10}$ in.

Extent — 29 leaves; 9 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; the Ms. is tied with a string; complete.

The Ms. contains two works viz. होमपद्धति and माधवीशांति

The contents of the Ulwar Ms. do not agree with the contents of the presrent Ms. though the names of the authors are identical.

Age — Saṁvat 1802

Author — Mādhava

Begins — fol. 1*b*

॥ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ होमपद्धित लिषते ॥ रुद्रयामले ॥
छागीभावे तु कूष्मांडं श्रीफलं वा मनोहरं
वस्त्रसंवेष्टितं कृत्वा छेदयेच्छुरिकादिनेति १
पूर्वाषाढयुताष्टम्यां पूजाहोमाद्युपोषणम्
इत्यष्टम्यां नवम्यां बलिदानं च कर्त्तव्यं

वै यथाविधि जपं होमं च विधिवत्कुर्यात्तत्रं विभूतय इति नवम्यां च विधाय शिष्टसमाचाराच्चाष्टम्यामारभ्य नवम्यां समानीय नवम्यामेव वा कार्यः होमद्रव्यं चाज्यतिलादिपूजये । etc.

fol. 1*b* इति होमपद्धितिः

Ends — fol. 29*a*

इदं शांतिकं विवाहोत्सवयज्ञप्रतिष्टाध्वनिर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं कर्त्तव्यं ॥ आदित्यभौमांतरिक्षेषूत्पातेषु ब्राह्मेगाद्भुताद्विषु च शांत्यर्थं कर्त्तव्यं ॥

अनेन विधना यस्तु ग्रहपूजां समाचरेत् ॥
सर्वान् कामानवाप्नोति स्वर्गलोके महीयते ॥ इति प्रयोगः

इति श्रीमाधवेनोक्ता माधवीशांतिः ॥ संवत् १८०२ आषाढमासकृष्णपक्षे पुण्यतिथौ एकादश्यां ११ भृगुवासरे शिवदासात्मजेन कंजच्छुषा० पुस्तकमिदं लिषत् ॥ १ ॥ भवानीशंकराभ्यां जयतः ॥

References— Mss.—A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- ii, 185*a*, 237*b*.

B-Descriptive Catalogues:-Ulwar Mss. Cat. No. 1546 Extr. 375;

होमपद्धति

Homapaddhati

No. 800

353
1886-92

Size —9¾ in. by 4¾ in.

Extent — 42 leaves; 7-8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; fol. 27 missing; hence incomplete.

Age — Samvat 1882

Author — Lambodara

Begins — fol. 1*b*

श्री गणेशाय नमः ॥

अथ होमपद्धतिः

सुस्नातः प्राङ्मुखो भूत्वा यजमानः कृतान्हिकः
आहूय ब्रह्मणान्कुर्यात्प्रतिज्ञां विधिवत्तथा १

ईशान्यां मंडलं कृत्वा ग्रहाणां स्थापनं ततः
वर्णनं स्वस्ति पुण्याहवाचनं कंकणं तथा २

ज्वलनस्थापनं कृत्वा समाप्य कुशकंडिकां
वेदमंत्रैः प्रतिष्ठां च कुंभस्यावाहयेत्सुरान् ३

पुष्पमाल्यादिभिः सर्वान्पूजयेद्भक्तिसंयुतः
गुडौदनादिनैवेद्यं सर्वेभ्योग्रे निवेदयेत् ४

Ends — fol. 43*a*

दिवि भुव्यंतरिक्षेषु उत्पातेषु जातेषु उद्वेगातभुतादिषु च शांतिकर्त्तव्यं ॥
अनेन विधिना यस्तु ग्रहपूजां समाचरेत्

सर्वान्कामानमोप्नोति स्वर्गलोके महीयते ॥
इति श्रीलंबोद(र) रचितायां होमपद्धतिः समाप्ता ॥ १ ॥

अश्वस्य १ न्यग्रोध ३ अम्र ३ पुष्प ४ औदुंबर ५ एतानि पंच पल्लवानि ॥ कनकं १ कुलिशं २ नीलं ३ पद्मरागं च ४ मौक्तिकं एतानि पंच रत्नानि ॥ मुरा १ मासी २ वचा ३ कुष्टा ४ शैलेयं ५ रजनीद्वयं ६ सटीपंचकमुस्तानि सर्वौषधि-गणाः स्मृता ॥

मुरहरीजटा मासीवचकूटशिलाजित् हरदीदारुहरदीकचूरचंपामोथातिलाद्धं यवाप्रोक्तं यवार्द्धं तदुलास्तथा तदुलार्द्धं शर्करा प्रोक्तं इति शाकल्यक्रमः

वितब्रह्मणि-कार्यसिद्धिरतुला शक्रे हुताशेभयं ॥
योमो रोगभयं सुरारिकलहं लक्ष्मीसमुद्रालये ॥
वायव्ये वरमन्नलधिरधिकादिव्यागना चोत्तरे ॥
ईशानमरणांधूवचकथितं दिग्लक्षणं खंजने ॥ १ ॥

अथ शनैश्चरस्य प्राणप्रतिष्ठा ॥ आंहीं क्रौंयंरलंवंशंखंसंहंलंक्षंहंसः सोहं शनैश्चरस्य प्राण इह प्राणां जीव इहस्थितः शनैश्चरस्य सर्वेंद्रियाणि वाक्याणि पादगुदामेढुलिगमनः चक्षुश्रोत्रजिव्हाप्राणसायुधाय सवाहनाय सशक्तिकाय इहागतसुखं चिरं तिष्ठतु साह । १ ॥ स । त ॥ १८ ॥ ८२

References — Mss. -A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 185a; ii, 237b.

B-Descriptive Catalogues :- Weber : Berlin Cat. 2109.

होमपद्धति Homapaddhati

No. 801 354 / 1886-92

Size — 9¾ in. by 4¼ in.

Extent — 20 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters: not very old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double red lines and edges in single; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ होमपद्धति लिख्यते ॥

प्रतिज्ञावरणं चैव तथा पुण्याहवाचनं ॥
दिशां रक्षाविधिश्चैव रक्षाकंकणबंधनं ॥ १ ॥

अग्नेः प्रतपनं कृत्वा ग्रहणां स्थापनं ततः ॥
प्रतिष्ठापूजनं चैव प्रधानामरपूजनं ॥ etc.

Ends — fol. 20a

अभिषे देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां अश्विनो-र्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिंचामि सरस्वत्यै भैषज्यनवीर्यायानाधाया-भिषिंचामि इंद्रस्येंद्रियेण बलाय श्रियै यशसेभिषिंचामि पुत्रवती दक्षिणत इन्द्रस्याधिपत्यं प्रजां मे बहुपुत्रवती दक्षिणत इति नाम्रतिरोहितमिनास्तींद्रस्ये-द्रियायेति मम ॥ मुष्य पुत्रमिति तथदेवास्य जन्म तत एवास्य ॥ कंतिलकं कुर्यात् ॥ दक्षिणादानमंत्रपाठः ॥ ततो ब्राह्मणभोजनसंकल्पः ॥ इति होमपद्धतिः समाप्तम् ॥ छ छ छ

होमविधि

Homavidhi

No. 802

158
1879-80

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 10 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small and somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double red lines; folios numbered in the right-hand margins only; complete.

The Ms. has been copied by one Ratneśvara Bālakṛṣṇa.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Subject — A treatise on Homa

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमोऽथर्ववेदाय

ब्रह्मलोके सुखासीनं सर्वलोकगुरुं शिवम् ।
सर्ववेदमयं ब्राह्मणमर्थसंयोगमं परम् ॥ १ ॥
सर्वविद्यापरं शमनं ज्ञानमोक्षार्थदं परम् ।
प्रणम्य सर्वदेवाश्च ऋषयः पृष्टुमागताः ॥ २ ॥
वसिष्ठो वामदेवश्च जाबालिः कपिलस्तथा ॥
नारदश्च शुकः कण्वो विश्वामित्रश्च कश्यपः ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 10a

तेनोदकेन त्रिरेवाग्निं संप्रोक्षति त्रिः पर्युक्षति त्रिः कारमाणमाचामयति च संप्रोक्षति । चमसवास्तव संप्रोक्षति । तन्महीवधीं मूलमंत्रेण संपाताभिमंत्र्य गृह्णीयात् । ततः सर्वदोषोपशांतिर्भवति ॥ ततः प्रधानहोमः ॥ तत उत्तरतंत्रं यथाशक्ति ब्राह्मणभोजनं । नवकुमारांश्च भोजयेत् ॥ इति होमविधिः समाप्तः ॥

॥ शुक्लरत्नेश्वरबालकृष्णस्येदं पुस्तकम् ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥